

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Fehmi Işıklar

DISK Davasında

SAVUNMA

GÜR
yayımları

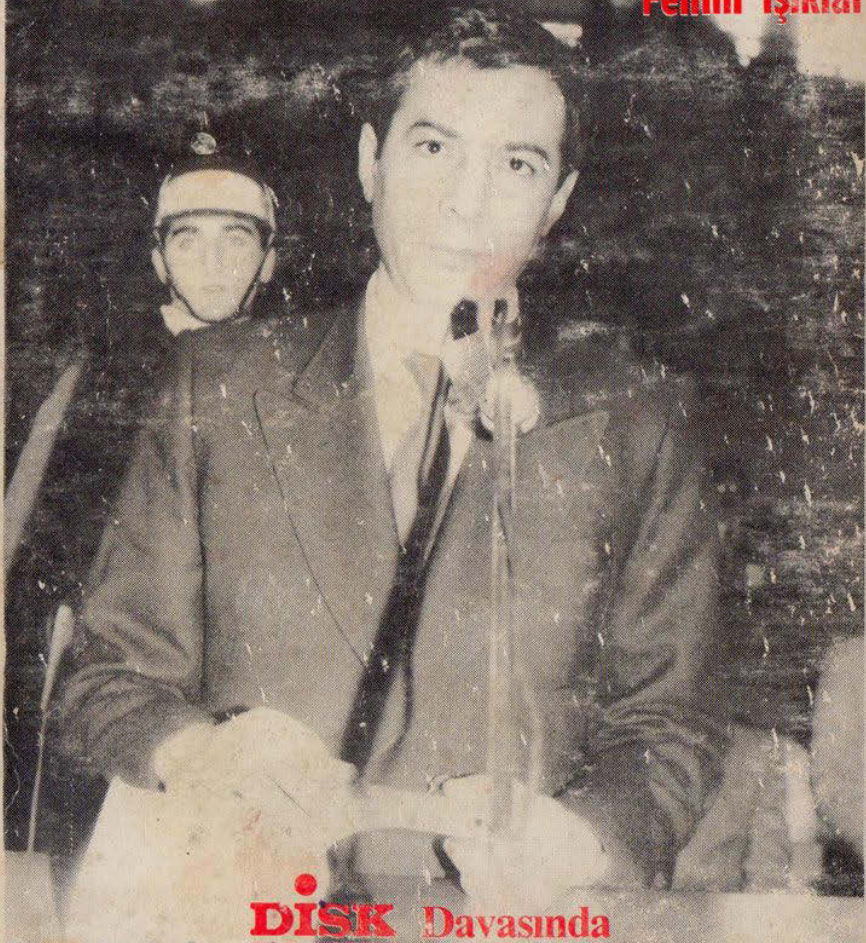
GÜR
yayımları

"12 Eylül 1980'de başlayan DİSK davasında, hukukun en temel ilkeleri çiğnenmiştir.

"Bu davada, adaletin gerçekleşeceğine inanmıyorum.

"Bu nedenle mahkemenizden adalet beklemiyorum."

Fehmi Işıklar

DİSK Davasında

7000

SAVUNMA

DİSK DAVASINDA SAVUNMA

GÜR YAYINLARI: 22

Araştırma/Belge/Başvuru Dizisi: 8

FEHMİ IŞIKLAR

DİSK Davasında Savunma

Kapak düzeni:

Nail Güreli

Dizgi/Baskı

Gül Matbaası

Birinci bası:

Mayıs 1986

GÜR YAYINLARI

P.K. 621, Sirkeci, İstanbul

FEHİMİ İŞIKLAR

**DİSK DAVASINDA
SAVUNMA**

P.K. 621, Sirkeci, İSTANBUL

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

**I. ORDU VE SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
2 NO'LU ASKERİ MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI
İSTANBUL**

Tarih : 18 Mart 1986

Özü : DİSK Davası Savunması

Sunan: A. Fehmi İŞIKLAR

DİSK Genel Sekreteri

12 Eylül 1980'le başlayan DİSK davasında hukukun en temel ilkeleri çiğnenmiştir.

Bu davada adaletin gerçekleşeceğine inanmıyorum.

Bu nedenle mahkemenizden adalet beklemiyorum.

Sorgulama ve deillerin değerlendirilmesi aşamasında da ortaya koyduğumuz gibi, bu davanın hukukla uzaktan yakından ilgisi yoktur. Çünkü bu davada hukukun en temel ilkeleri çiğnenmiştir. Bu davanın temeli hukuk değildir. Bu davanın temeli ihtilâldir; ihtilâlin mantığı, kuralı ve hukukudur. Güçlü olan güçsüzü ezmiştir, olay bu kadar açık ve nettir.

KISACA ÖZETLENECEK OLURSA:

— Milli Güvenlik Konseyi kararı ve Sıkıyönetim Komutanlığının emri ile «Güvence altına» bana göre ise «gözaltına» alındığımızda, gözaltında tutulma süresi

15 gündü. Bu yetmedi ve daha sonra bu süre 90 güne kadar çıkarıldı. Önce suçsuz yere gözaltına alınmamız, daha sonra da gözaltı sürelerinin uzatılması ihtilâlin mantığı ve hukukuydu.

Oysa gözaltı süremiz ihtilâlin koyduğu ve dünyada eşi az görülen bu süreyi de aştı ve 107 günü buldu. Ben 99 gün gözaltında tutuldum. Görüldüğü gibi, bu davada yargılamanın belki bir aşaması olan, gerek gözaltına almada ve gerekse gözaltında tutmada hukukun en temel ilkesi çiğnendiği gibi, ihtilâlin koyduğu hukuk ve kural da çiğnendi.

— Gözaltında tutulduğumuz süre içinde ilk sorgulamamız işkence altında yapıldı. Bu olayda da hukukun en temel ilkeleri çiğnendi, Anayasa ve yasalar ayaklar altına alındı. Anayasa'nın 14. maddesi aynen şöyle diyor:

«Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını geliştirme haklarına ve kişi hürriyetine sahiptir.

Kişi dokunulmazlığı ve hürriyeti, kanunun açıkça gösterdiği hallerde, usulüne göre verilmiş hakim kararı olmadıkça kayıtlanamaz.

Kimseye eziyet ve işkence yapılamaz.

İnsan haysiyetiyle bağdaşmayan ceza konulamaz.»

— Sorgulamamız sırasında, Anayasa'nın bu kesin buyruğu ile İnsan Hakları Evrensel Bildirgesine aykırı davranıldı, hem eziyet ve hem de işkence yapıldı.

İŞKENCE OLAYI:

İşkence ile ilk olarak 20 Eylül 1980'de Hasdal Askeri Tutukevi'nde tanıştım. Yapılan bu işkenceyi, Davutpaşa Kışlası'nda gördüğüm diğer işkencenin yanında

anlatmaya değer bulmuyorum. Bu nedenle yalnızca Davutpaşa'daki işkenceden söz etmek istiyorum.

Hasdal Askeri Tutukevi'nden alınarak 25.10.1980 günü saat 14.30'da Davutpaşa Kışlası'ndaki Tutukevi'ne getirildim ve bir koğuşa yerleştirildim. Koğuştaki Tekstil Sendikası'nın bazı Yürütme Kurulu üyeleri ve Şube Başkanları vardı. Hemen ifadeye çağırıldım.

Tutukevinin kapısında gözüm bağlanarak bir araca bindirildim. Yaklaşık 5 dakika süren bir yere götürüldüm. 5 kişi kadar olduklarını sandığım bir ekip ifade alacaklarını belirttiler. Şefleri olan kişiye yüzbaşım diye, birbirlerine de teğmenim, üsteğmenim diye sesleniyorlardı. Yüzbaşı olan kişi 12 Eylül hareketinin olduğunu, herşeyin bittiğini, getirildiğim bu yerin son olarak olduğunu, ya istenildiği biçimde ifade imzalayacağımı veya öldürüleceğimi ve hakkımda sadece yarım sayfalık bir rapor tutularak intihar ettiğimi zapta geçireceklerini ve kimsenin kendilerine hesap soramayacağını uzun uzun anlattı.

Daha sonra soru sormadan bildiğim herşeyi anlatmamı istediler. Soracakları her soruyu açıklıkla yanıtlayacağımı söyledim. Yasa dışı eylemler yaptığımızı, dış ülkelerden çok miktarda para aldığımızı, özellikle Sosyalist (Kendi deyimleri ile demirperde) ülkelerden silâh yardımı aldığımızı, Marksist-Leninist eğitim yaptığımızı, işçileri silâhlendirdiğimizi, yasa dışı illegal örgütleri bizim yönlendirdiğimizi, cinayetler işlettiğimizi, DİSK'le ve benimle hiçbir ilgisi olmayan daha birçok soru sorarak bunları yanıtlamamı istediler.

Ben her soru sonunda bunlarla ilgimiz olmadığını söylediğimde çok ağır işkence yapmaya başladılar. Haya yerime ve özellikle böğrüme rastgele vurdular. Küfür ve hakaret ettiler. O gün yaklaşık olarak saat 20.00'ye kadar işkence gördüm. Ve bir demir sandalyeye oturtul-

dum. Bir ara ifademi alan ekibin şefi yanıma geldiğinde su istedim. İfadem bitinceye kadar su, ekmek ve sigara verilmeyeceğini belirterek buradan sağ çıkmayacağımı anlattı. Sabaha kadar uyutulmadım. Nefes almakta güçlük çekiyordum. Buna rağmen sabaha kadar avazım çıkıncaya kadar bağırtilarak marşlar söylemek zorunda bırakıldım. Öğrencilik sıralarında coşkuyla söylediğim, iki yıllık öğretmenliğim sırasında öğrencilerime öğretebildiğim için sevindiğim ve onlarla birlikte coşkuyla söylediğim marşlar bana işkence olsun diye söyletiliyordu.

26.10.1980 günü herşeyi anlatmam söyleniyor, dövülüyor ve oraya buraya gözüm bağılı olarak itilip kakılıyordum. Ayrıca ellerime tel bağlanarak ve ayağım yalınayak yapılarak elektrik akımı verilerek, ayrıca erkekliğimin yok olacağını ve elektriğin diğer yerlerime de verileceğini söyleyerek istedikleri biçimde ifade vermeye zorlandım. Akşama kadar bu işlemler aralıksız olarak sürdürüldü. Her tarafım hurdahaş oldu. İç organlarım tahrip oldu. Öksüremiyordum ve soluk almakta güçlük çekiyordum.

Bulunduğum yerde çok sayıda insanın zaman zaman bağırtiları geliyor ve OTAĞI HÜMAYUN diye adlandırıldığını sonradan öğrendiğim cami adeta cehenneme dönüyordu.

Akşam bir kap yemek getirdiler ve birkaç nöbetçinin bulunduğu salonda yemek yemem istendi. Salonda, sonradan su ve sigara isterken seslerinden tanıdığım Tekstil Sendikası Genel Başkanı Rıdvan BUDAK, Yürütme Kurulu Üyesi Besim USTA ve DİSK Yürütme Kurulu Üyesi Süleyman ÇELEBİ bulunuyordu.

Öyle bir ifadeye zorlanıyordum ki, benim ve DİSK'le ilgili olmayan bu tür ifadeyi vermektense ölmeyi yeğleyecek psikolojik ortam içine girdim. Bu durumda yemek yemenin, su içmenin de artık önemi yoktu. Ve ye-

mek yememeye böylece ölmeye karar verdim. Yemeği getiren asker yemediğim takdirde çok dövüleceğimi söyledi. Buna karşın yemedim. Gece yeniden işkence yapılan odaya alındım. Sabaha kadar ifademi alanlarla tartıştık ve yaptıklarının doğru olmadığını anlatmaya çalıştım. Sık sık buranın çay, sigara ikram edilerek ifade alınan savcılık olmadığını, öyle ifade almalıyız ki sizlere yeteri kadar ceza vermeyen Sıkıyönetim Mahkemele-ri zor duruma düşsünler ve düşündüğümüz cezayı vermeye zorunlu olsunlar diyerek bir önceki belirttikleri ifadeyi imzalamaya zorlandım. Yemek yemem gerektiğini, ölme özgürlüğümün de olmadığını belirttiler. Ve «Biz istediğimiz zaman ölebilirsin» dediler. Kendimi, DİSK'i ve bazı kişileri suçlamamı istediler.

Diyarbakır'da işkence söylentileri üstüne inceleme için görevlendirdiğimiz bir avukat grubunun raporunu Cumhurbaşkanlığına, Senato ve Büyük Millet Meclisi Başkanlıklarına, Başbakanlığa, Genel Kurmay Başkanlığına ve siyasi parti başkanlarına bir yazı ekinde göndermiş ve bu tür işkence olaylarının ve söylentilerinin ülkemizi uluslararası platformda zor duruma düşürdüğünü belirterek önlem alınmasını istemiştim.

Bana işkence yaptıkları sırada Genel Kurmay Başkanlığına yazdığım bu yazıyı okudular, hem işkence yaptılar, hem de «Ülkemizde işkence var mı?» diye sordular. Yapılabilecek bir şeyin olmadığını düşündüm ve «işkence yokmuş» dedim, «aferin» deyip işkenceye bir süre ara verdiler.

Önüme getirilen daktilo edilmiş kâğıtları imzalamam ya da intihar süsü vereceklerini açıkça söyledikleri ölümü kabul etmem gibi iki seçeneğim olduğunu anladım. Eğer yaşarsam, bir gün bana yapılanları anlatır ve işkencelerin önlenmesinde katkım olur düşüncesi ağır bastı. Bu nedenle imzalamamın daha doğru olacağına

karar verdim. İmzalamaya razı olduktan sonra dayak yemedim. İşkence görmedim. Hatta mert olduğum söylenmeye başlandı. Bu durum bile yeteri kadar işkence idi.

29.10.1980 günü saat 11.00'e kadar 5 gün süre ile gözüm bağlı ve hiç uyumadan, dövülmediğim zaman bir demir sandalyeye oturtularak, söylediklerimin hangisinin yazıldığını hangisinin yazılmadığını bilmediğim ve kendilerinin söyleyip kendilerinin yazdığı ve hiç okumadığım birçok kâğıdı bana böylece ve zorla imzalattılar.

Ne yazıldığını bilmediğim kâğıtları imzaladıktan sonra gözüm bağlı olarak bir araba ile Davutpaşa Tutukevine getirilip bir koğuşa yerleştirildim. O kadar uykusuz olduğum halde 2 gün uyuyamadım. 45 gün boyunca sadece tek yanıma yatabildim. Her tarafım acı içindeydi ve ızdırap çekiyordum. Sürekli ağrı dindirici ilâçlar alıyordum.

Tutukevi doktor vizite defteri incelendiğinde; Baralgin, miyadril gibi ağrı dindirici ilâçların tablet olarak verildiğini ve ayrıca Baralgin'in iğnesi yapılarak ağrılarımın dindirilmesine çalışıldığı görülecektir.

Gözaltında bulunduğum günlerde daha sonra da gene gözüm bağlı olarak aynı camiye götürülüp ifade diye kendilerinin söyleyip kendilerinin yazdığı ve gözüm bağlı olarak okumadan neler yazılı olduğunu bilmediğim kâğıtları imza ettirdiler.

Bu durumu, 21.12.1980 tarihinde sorgumu yapan İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 nolu Askeri Mahkemesi Başkanlığına sorgum sırasında bir dilekçe ile aktardım. Ve bu konuda suç duyurusu anlamında haklarımın korunmasını istedim. Ayrıca geç kalsa da usulüne uygun olmasa da, tutuklandıktan sonra ifademi alan Sıkıyönetim Savcısına da bu durumu aktararak

haklarımın korunmasını istedim. Bu konuda herhangi bir işlem yapılmadığı gibi 3 nolu Mahkemeye verdiğim dilekçenin de dosyamdan çıkarıldığı ve yok edildiği anlaşıldı. Acaba işkence ile ilgili dilekçem ne olmuştu?

İddianame ile, DİSK'in kurulduğu 13 Şubat 1967' den başlayarak, ilgili makamlar tarafından onaylanan tüzüklerimiz, yasalara uygun olarak yaptığımız yayınlar, tüm yasal belgelerimiz, izini alınmış ve yasalara uygun biçimde yapılmış toplantılarımız, daha doğrusu yapıldığı zaman suç sayılmayan tüm eylemlerimiz suçlama konusu yapılacaktı da bu işkenceler neden yapıldı?

Uyurken zaman zaman bağırarak fırladığımı ve koğuştaki arkadaşlarımı uyandırdığımı şimdi acı acı anımsıyorum. İşkence kâbusunu rüyalarım bile yerleştirmek niye, kimin hakkı vardı buna? Sağlığıma zarar vermekten, onurumu kırmaktan başka neye yaradı? İşkencelerin neye yaradığı iddianame ortaya çıktıktan sonra anlaşılmıştır.

İddianamenin 781. sayfasında «zabıta tarafından alınan ifadelerde sanıkların ekserisi suçlarını ikrar ederek gerekli ve geniş açıklamalarda bulunmuşlardır. Hakimlikçe alınan ifadelerinde ise, sanıklar suçlarını inkâr ederek, suçsuz olduklarını müdafaaten beyan etmişlerdir.» denilerek, iddia makamı kendini ele vermiştir.

Yukarıdaki cümleler son derece açıktır. Önce İddia Makamına gerekli olan bir senaryo metin, yani iddianamenin iskeleti hazırlanmış ve zorla işkence ile bu senaryo metne uygun düşen ve «*gerekli*» olan ifadelerin yazıldığı kâğıtlar gözü kapalı olarak sanıklara imzalattırılmıştır. Ardından da DİSK'e ilişkin metinler tahrif edilerek, yani İddia Makamının iskeleti olan senaryo metne göre kesilip biçilerek, iskelete et ve deri sağlanmıştır.

Peki sormak istiyoruz: «Zabıta ifadeleri alınırken

ikrar eden sanıklar, savcılıkça ve hakimlikçe alınan ifadelerinde neden inkâra yeltenmişlerdir?

Nedeni açıktır. Hakim ve savcı önünde işkence ve baskı korkusunu yenebilenler gerçeği anlatmışlardır. Hakimlikte ve Savcılıkta hiç kimseye gözü bağlı olarak herhangi bir kâğıt zor kullanılarak imzalatılmamıştır.

Bir diğer soru: İşkence konusundaki suç duyurularımız neden örtbas edilmiştir?

Bir diğer soru: Bize yapılan işkenceleri anlatan dilekçelerimiz neden dosyadan çıkarılmıştır? Suç duyurusu niteliği taşıyan bu dilekçeler şimdi nerededir? Bu suç kim işlemiştir? Kısacası İddia Makamı işkence yaptırdığını kabul etmektedir.

Bu konuda mahkemenizdeki sorgulamam sırasında da bir dilekçe verdim ve işkence yapanlardan çok yaptırılanların cezalandırılmasını istedim; 4.8.1982 tarihli duruşmada, tutuklu olduğum ve hiçbir olanağa sahip bulunmadığım halde mahkemeniz aşağıdaki kararı verdi:

«Sanık Fehmi Işıklar'ın tutuklama mahkemesinde ifadesi okundu. Bu ifademi tamamen kabul ediyorum, irademle verdim, bir diyeceğim yoktur, doğrudur dedi. İlâveten savcılık ifademde beyan ettiğim gibi işkence iddialarımı muhtevi 8 sayfalık dilekçemi tutuklama mahkemesi hakimine vermiştim, kendisi de almıştı. Okunmasını isterim dedi.

Sanık Işıklar'ın tutuklama mahkemesindeki ifadesini muhtevi klasör tetkik edildi. Söz konusu ettiği 8 sayfalık dilekçesinin bulunmadığı anlaşıldı.

Sanık Işıklar; aynı konuya değinen dilekçemi sunuyorum dedi. İbrahim ettiği 4.8.1982 tarihli 5 sayfadan ibaret gözetiminde bulunduğu günden bu yana ifadesi alınırken uygulanan yöntemlerle ilgili İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 no.lu As. Mah-

keme Başkanlığına vermiş olduğu dilekçenin aynen kaleme alındığına dair Mahkememize hitaplı dilekçesi alındı, dosyaya konuldu. Dilekçesinde sonuç olarak işkence ve baskı ile gözleri bağlı olarak okutulmadan imzalatılan kâğıtların ifadesi olarak sayılmamasına ve dosyadan çıkarılmasını; kendisine işkence yapılması için emir verenlerin cezalandırılması, kendisine işkence yapanların görevlerinden alınması ve işkenceye ilişkin dilekçesini dosyadan çıkaranın bulunması ve hakkında yasal işlem yapılması için suç duyurusunda bulunulmasını talep ettiği anlaşıldı.

Sanık Fehmi Işıklar'a soruldu: Bana işkence yapılması için emir verenleri bilemem, işkence iddialarımı muhtevi dilekçemin dosyadan çıkarılmış olması vermiş olduğum dilekçenin mevcut olmamasından anlaşılmaktadır. Kimin çıkarttığını bilmiyorum, işkence yapanları gözlerim bağlı olduğu için göremedim dedi.

Talepler hakkında As.Savcı; Sanık Fehmi Işıklar işkence iddiaları yönünden kimden şikâyetçi ise onu istihdaf eden dilekçe ile şikâyetinde bulunabilir, işkence ile alındığını iddia ettiği ifadeleri işkence ile alınmaya değer ifade niteliğinde değildir. İşkence iddiasını muhtevi dilekçenin dosyadan çıkarılması söz konusu olamaz, bu husus mahkeme heyetince mahsus safhasında değerlendirilecektir, bu nedenle mezkûr sanığın taleplerinin reddine karar verilsin dedi.

G.D.: Ceza hukukündeki amacın maddi haki-katin araştırılması olup mahkemece delillerin serbestçe takdir edilmesi, yani dosyadaki tüm belge ve beyanların okunup incelenmek suretiyle delil olup olmadıklarının, delil ise suçun subutuna etkisi olup

olmadığının mahkemece takdir edilmesi gibi sanığın dosyada mevcut hazırlık ifadelerinin vicdani delil sistemi dahilinde değerlendirilmesi esasan hareketle işkence ve baskı altında alındığını iddia ettiği polis ifadelerinin yok sayılmasına ve dosyadan çıkarılmasına ilişkin sanık Fehmi Işıklar'ın talebinin REDDİNE, mahkememizin suç duyuru makamı olmadığına dair mütteaddit uyarma ve karara rağmen bu tip taleplerin teaddüt etmesi duruşmanın uzamasına ve heyetin fuzuli yere meşgul edilmesine sebep olacak davranışlar olduğu hatırlatılarak ve bundan böyle bu tip taleplerin ileri sürülmemesi keyfiyeti ilgililere duyurulup sanık *Fehmi Işıklar'ın bu karar esprisinde kendisine işkence yapanları, işkence yaptırmak için emir verenleri ve işkenceye ilişkin dilekçesini dosyadan çıkaranları arayıp bulup ilgili makamlar önünde şikâyet etmesinde muhtariyetine* ve binnetice ve bu konulara ilişkin taleplerinin de REDDİNE ve duruşmaya devamla oy birliğiyle karar verildi.»

Görüldüğü gibi uygulanamayacak bir kararla bizim için çok ağır olan işkence olayı mahkeme tarafından geçirilmiş oldu, bu olayda da adalet gerçekleştirilmiş oldu.

Savcı sorgulaması yapıldıktan sonra mahkemeye çıkarılmamız gerektiği halde, bu yapılmamış, Savcı sorgulaması yapılmadan önce tutuklanmamıza karar verilmiştir. Yani tutuklanmamızın tek dayanağı, işkence ile zorla imzalatılan ve hiçbir hukuksal değeri olmayan kâğıt parçalarıdır. Bu anlamda hukukun bir ilkesi daha çiğnenmiştir.

— Bu davanın iddianamesi de işkence ile alınmış sorgulara dayandırılmıştır. İddianame maddi ve bilgi

hataları ile doldurur hukuk dışı kıyas ve telkin yöntemi sonuna kadar kullanılarak hazırlanmıştır. İddianame-
de, görülmüş davalar yeniden konu edilerek bir eyleme
birden fazla ceza öngörülmüş, suçların şahsiliği ilkesi
çığnenmiş, kanunun suç saymadığı eylemler suç sayıl-
mıştır. İddianame zorlama, saptırma ve çelişkilerle do-
ludur. İddianame hukuki belge ve kanıtlara dayanma-
yan, tahrifatı ilke olarak benimseyen bir ideolojik po-
lemiği yansıtan belge niteliğindedir;

— İddianamenin okunmasına başlanmadan önce
ülkemizde savaş hali bulunmadığı halde, bu davada sa-
vaş hali hükümlerinin uygulanmasına karar verildi ve
bu durum bizler üzerinde baskı unsuru olarak sürdü-
rüldü.

— İddianame okunduktan sonra, sanıklardan bü-
yük bir bölümü aynı anda salıverilme isteminde bulundu
diye Askeri Savcılık tarafından şu sözlerle suçlandı:

«O halde evvelemirde mûsnet suçun mahiyetine
sadece kalın çizgileri ile de olsa bir defa bakmak
gerekecektir. *Sanıklara mûsnet suç siyasi mahiyet-
li* ve ölüm cezasını müstelzim bir suçtur. Sanıklar
uzun yıllar ötesinden gelen inanç, sebat ve direniş-
ler içerisinde mûsnet amaç suça yönelik araç suçla-
rın işlenmesini sağlamışlardır. Bu şekilde araç suç-
ların belli bir program ve taktik içerisinde münha-
sıran işlenmesini ve devleti ele geçirmek için her
türlü eylemi ika ve icrasını sağlayacak devleti yıl-
lardır daima tehdit ve tehlike içinde tutmuşlardır.
Bireysel ve kitlesel terör ile anarşiyi canlı tutarak
kamu vicdanını onarılmaz şekilde yaralamışlardır.

Karakteri ve cezası ortada bir suçun muhatabı
sanıkların, bütün bu gerçekleri bir yana bırakarak
suçsuzluklarını belirtmek suretiyle *daha iddiana-*

me okunması sırasında tahliye istemlerini izhar etmeleri, inanç ve eylemlerindeki katı tutumu hâlâ da sürdürdüklerini ortaya koyan bir göstergedir, zira henüz sorgulara dahi başlanmamıştır, bu itibarla yersiz ve zamansız bir talep olmaktan öte bir anlam taşımamaktadır.

Kuruluş ve işleyişi itibariyle anayasal devlet düzenini ihtilal yolu ile şiddete dayalı olarak yıkıp yerine proletarya diktatörlüğünü kurmak ve bilimsel sosyalizmi hakim kılmak amaç ve taktikleri içinde bulunan DİSK'in, görünüm hüviyetinin altında illegalitedeki asıl kimliği ile bir bütünlük arzettiği, sanıkların da bu bütünlüğü hayatta tutan gerçek sorumlulukları olduğu açık seçik ortadadır. Bu nedenle faaliyetlerinde ve mesuliyetlerinde hiçbir farklılık yoktur. Bu derece bilinçli ve muannit şekilde devleti ele geçirmek için savaş yürüten sanıkların, arzedilen sebepler muvacehesinde tahliye taleplerinin esas olarak gösterdikleri sebepler, tamamen sübjektif ve geçerliliği olmayan, mücerret ve gayri samimi ve sadece tazannumu hal ifade eden kişisel beyandan öte bir anlam taşımamaktadır.

Binaenaleyh sanıkların ve müafiilerin tahliye-ye müteallik taleplerinin reddine karar verilmesini talep ederiz dedi:»

Mahkeme savcılığın hukuktan yoksun bu görüşüne uygun olarak karar verdi ve istemleri geri çevirdi. Görüldüğü gibi bu olayda da, sanıkların en doğal hakkı olan salıverilme istemi suçlama konusu yapılarak hukukun en temel ilkesi çiğnendi.

Tutuklu bulunduğumuz sırada içinde bulunduğumuz olumsuz koşulları, kötü davranışları uzun uzun anlatmak istemiyorum. Bu konuda tutukevi yönetimlerine,

mahkemenize ve Sıkıyönetim Komutanlığına çeşitli başvurularda bulunduk, ancak bunların hiçbirisinden olumlu sonuç alamadık.

817 sayfalık iddianamesi, iddianameye ek binlerce belgesi ile çok kapsamlı olan bu davada, avukat görüşmesi büyük ölçüde engellendi. Haftada iki defa ve toplu olarak yapılan görüşmelerde dava ile ilgili olarak hemen hiçbir şey görüşülemedi. Bu anlamda savunma hakkımız kısıldı ve hukukun bir ilkesi daha böylece çiğnendi.

— Delillerin değerlendirilmesi sırasında hukuksal delil değeri bulunmayan film, video kaset ve slaytların çözümü konusunda bilirkişi belirlenirken, bu belirlemede bizim ve savunma avukatlarımızın görüşleri gözönünde tutulmadı. 353 sayılı yasanın 145. maddesi bilirkişiye soru sorma hakkı tanıdığı halde, bu hakkı kullanmak istediğimiz 13.4.1984 tarih ve 171 nolu celsede istemimiz geri çevrildi ve bu hakkımız kullandırılmadı. Böylece ve bu anlamda hukukun bir ilkesi daha çiğnenmiş oldu.

— Hiçbir delil değeri bulunmayan, nerede kimler tarafından yayınlandığı ve ne idüğü belli olmayan gazete, dergi vb. şeyler delil olarak değerlendirilirken, günlük gazete, dergi, mahkeme ve savcılık kararları gibi delil değeri olan ve iddianameyi çürütecek nitelikte bulunan belgelerin delil olarak değerlendirilmesi istemimiz geri çevrildi.

Delil dosyalarında, DİSK'le ilgisi bulunmayan, delil değeri olmayan ve davaya açıklık getirmeyecek belgeler uzun uzun okunurken Cumhurbaşkanlığına, Başbakanlığa yazılmış resmi yazılarımız, diğer resmi belgelerimiz tüm ısrarlarımıza ve soruşturmanın genişletilmesi amacıyla yinelediğimiz istemlerimize karşın gözönünde tutulmadı, geri çevrildi ve bu anlamda adil bir yargılamanın koşulları yaratılmadı.

— Yargılanmakta olduğumuz bir ortamda yargılaması süren bir konu hakkında, başta Milli Güvenlik Konseyi Başkanı olmak üzere Başbakan, Bakanlar, Danışma Meclisi'nin kimi üyeleri, Türk-İş Yöneticileri, İşveren Sendikaları Konfederasyonu yöneticileri ve basının belli bir kesimi, Anayasaya, yasalara ve Milli Güvenlik Konseyi kararlarına aykırı davranarak DİSK ve yöneticileri aleyhine açıklamalar ve değerlendirmeler yaptı.

Tutuklu bulunduğumuz süre içerisinde tek yanlı kamuoyu oluşturmak amacıyla yetkili yetkisiz birçok kimse yasa dışı tutum içine girdi. Basın ve TRT, bizleri haksız ve tek yanlı suçlama aracı olarak kullanıldı. Böylece bu anlamda da hukukun en temel ilkeleri ayaklar altına alındı.

— Kutsal olan savunma hakkı bu davanın hiçbir aşamasında tam olarak kullanılmadı.

Sorgulama sırasında ve delillerin değerlendirilmesi aşamasında konuşmalarımıza önemli sınırlamalar getirilerek, gerçekleri gözler önüne serecek olan ve bizler için yaşamsal önem taşıyan en haklı istemlerimiz yargılama uzar gerekçesiyle geri çevrildi.

Oysa yargılama olağanın çok ötesinde uzadı ve bundan dolayı hem uzun süre tutuklu kalan bizler ve hem de 500.000 dolayında DİSK üyesi işçiler giderilmesi olanaksız zararlar gördü.

DİSK'in ve üyesi sendikaların tüm olanakları ve lehte delil değeri olan ve İddia Makamı tarafından gözönünde bulundurulmayan tüm belgeleri, kayyım diye belirlenen kişilere bırakıldı. DİSK'in ve üyesi sendikaların kapatılması istemi sözkonusu iken, bunların olanakları bu yolda kullanılmadı. Bu olanaklar örgütlerimizin geçmişi ve geleceğiyle hiçbir ilgisi bulunmayan kişilerin yararına sunuldu.

DİSK'e bağlı sendikalar için açılmış olan davalar

DİSK davası ile birleştirilmiştir. Ancak bu davaların iddianameleri ile birleştirme kararlarından önce okunan delilleri, ne bize okunmuştur ve ne de verilmiştir. Bu anlamdaki istemlerimiz diğer istemlerimiz gibi yasalara aykırı olarak geri çevrilmiştir.

DİSK ve üyesi sendikaların dava dosyalarına belgelerimiz ayıklanarak ve seçilerek konmuştur. Delillerin değerlendirilmesi sırasında da seçim ve ayıklama yapılarak okunmuştur.

Bu davada nesnel bir yargılama gözetilmemiş, İd dia Makamının öznel ve hukuk dışı yaklaşımı yönlendirici ve belirleyici olmuştur.

Delillerin değerlendirilmesi sırasında söylediklerimizin büyük bir bölümünü yinelemenin gereği yok. Gerçi esasa ilişkin görüş ortaya çıktıktan sonra, ne sorguda söylediklerimizin ne de delillerin değerlendirilmesi sırasında ortaya koyduğumuz gerçeklerin gözönünde bulundurulmadığı anlaşılmış oldu; öyle ilginç bir yargılama ki, benzerine tanık olmak hemen hemen olanaksızdır.

Bir davada iddianame, ilk bulgulara göre hazırlanır. Daha önce de belirttiğim gibi bu davanın iddianamesi, ilk bulgulara göre de hazırlanmamıştır. Elde edilen ilk bulgular bozmalara (tahrifata) uğratarak, kıyas ve telkin yöntemi ile yapay suç yaratmayı gözeterek hazırlanmıştır.

İşte böylece hazırlanan iddianame okunmuş, sınav yapılmıyormuşcasına örneği görülmemiş bir sorgulama yapılmış, daha sonra deliller değerlendirilmiş ve esasa ilişkin görüşün ortaya çıkması aşamasına gelinmiştir. Esasa ilişkin görüş okunduktan sonra, uzun uzun yapılan sorgulamaların ve delillere ilişkin olarak yapılan değerlendirmelerin yok sayıldığı, 3,5 yıl içinde yapılan 228

celselik duruşma kesitinin bir işe yaramadığı görülmüş-tür. Yani İddia Makamının gerçeği arama gibi bir so-runu olmamıştır.

Oysa bu sürenin önemli bir bölümü tutuklu olarak kalmamıza neden olmuş, hemen her duruşma salıveril-me isteminde bulunanlar için, «Tutukluluktan beklenen gaye hasıl olmadığı» gerekçe gösterilerek istemleri geri çevrilmiştir.

Sorgulamalarda söylenenlerin ve delil değerlendirmelerinin gözönünde tutulmadığına ilişkin uzun uzun örnekler vermek istemiyorum. Yalnızca iki örnek bu du-rumu açıklamaya yetecektir.

BİRİNCİSİ: İddianamenin 244. sayfasında benim konuşmam olarak gösterilen metindir. 140 nolu deliller klasöründeki 7. DİSK Genel Kurul tutanağından ve 181 nolu deliller klasöründe bulunan bant çözümünden an-laşılacağı gibi bu metnin benimle ilgisi yoktur.

22.2.1984 tarihli duruşmada 181 nolu klasörü de-ğerlendirirken aynen şöyle demiştim:

«Ses bantları ile bu bantların çözümü olduğu ileri sürülen metnin delil değeri taşımadığı açıktır. Bu-na rağmen, ses bantları ile metinde yeralan konuş-malar iddianamenin 212-217. sayfaları arasında ek-sik ve yanlış özetlenmiş, suç ve suçlu yaratılmaya çalışılmıştır.

Genel kurulda dönem içinde yapılan çalışma-larımızı değerlendiren ve bizleri eleştiren konuşma-lar üzerine, Abdullah Baştürk ve benim Yürütme Kurulu adına yaptığımız konuşmalardan bir tek kelime dahi iddianameye alınmamıştır. Oysa, tape metnin 310-326. sayfaları arasında yeralan benim konuşmam 17 sayfa, 328-339. sayfalar arasında yer-alan Genel Başkan Abdullah Baştürk'ün konuşma-

sı ise 12 sayfadır. Genel Kurulda yapılan konuşmaları değerlendiren ve eleştiren bu konuşmalara yer verilmezken, daha önce de belirttiğim gibi bana ait olmayan bir konuşma 7. Genel Kurulda yaptığım konuşma olarak nitelenmiş ve iddianamenin 244-245. sayfalarında yer verilmiştir.

Metnin 310-326. sayfaları arasında yeralan konuşma ile iddianamenin 244-245. sayfalarında yeralan konuşma arasında farklılık görünce, 181 nolu deliller klasöründe bulunan metni taradım. İddianamenin 244-245. sayfalarında yeralan bölüme kısmen benzeyen bir bölümü metnin 36-37. sayfalarında buldum.

Tape metinde 39 parlamenterden geldiği kaydedilen mesaj tarafımdan mı okunmuştur? Bunu bilemiyorum. Zaten bantların bu kısmı dinlenmemiştir. Tape metinde 39 parlamenterden geldiği kaydedilen bu mesajın da makaslandığını, yanlış özetlendiğini ve iddianameye benim konuşmam olarak alıntı yapıldığını hayretle gördüm.

Tape metnin 36 ve 37. sayfalarının iddianameye aktarılışındaki bir başka önemli hususu daha dikkalterinize sunmak istiyorum. Metnin 37. sayfasının birinci paragrafı iddianamenin 245. sayfasında son bulduktan sonra, ikinci paragrafı atlanarak üçüncü paragrafı ile konuşmam diye nitelenen metin noktalanmıştır.»

Metnin 37. sayfasının makaslanan ve iddianameye alınmayan ikinci paragrafı aynen şöyledir.

«Değerli arkadaşlarım kısaca mesaj gönderen kişi ve kuruluşları da sunmaya çalışacağım. Mesajlar, 1 — TBMM Başkanı Sayın Cahit Karakaş, 2 — CHP Grup Başkan Vekili Sayın Metin Tüzün, 3 —

CHP Genel Sekreteri Sayın Mustafa Üstündağ, 4 — CHP Bolu Milletvekili Sayın Halûk Karabörklü, 5 — CHP Aydın Milletvekili Sayın Muharrem Sökel, 6 — Bağımsız Ankara Milletvekili Cengiz Şenses, 7 — Bağımsız Milletvekili Nurettin Yılmaz, 8 — CHP Adana Senatörü Sayın Kemal Sarıbrahimoğlu, 9 — Sendika ve demokratik kuruluşlar, Petrol-İş Sendikası Başkanı Sayın Cevdet Selvi, Çağdaş Hukukçular Derneği Başkanı Sayın Necdet Helvacı, İstanbul Tabip Odası Başkanı Sayın Prof. Dr. Coşkun Özdemir, Türkiye Barolar Birliği Başkanı Atilla Sav, Türkiye Sinematek Derneği, Demokrat Gazetesi çalışanları, Şanal Yurdatapan... Sakinleri Demokratik sanatçılar topluluğu, İstanbul Valisi Sayın Nevzat Ayaz, İstanbul Belediye Başkanı Sayın Aytekin Kotil, Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı Sayın Prof. Dr. Cevat Giray, Prof. Dr. Alpaslan Işıklı, Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu üyesi Sadkî Uluşahin, Yazar Sayın Uğur Mumcu.

Bu paragrafın neden atlandığını düşündük ve bir yargıya vardık. Bu yargımızı Sayın Heyetin de haklı bulacağını sanıyorum. Bu paragrafın atlanması iki nedene dayanabilir.

1 — İçlerinde TBMM Başkanı, Türkiye Barolar Birliği Başkanı ve DİSK Genel Merkezinin bulunduğu kentin en büyük mülki amiri olan ve 12 Eylül döneminde de görevini sürdüren İstanbul Valisinin de bulunduğu, çok sayıda saygın kişi ve kuruluşların DİSK'in Genel Kuruluna başarı dileyen mesajlarının gizlenmesi için,

2 — Deliller dosyasında DİSK'in çeşitli toplanmalarına ve genel kurullarına gönderilen mesajlardan ayıklama yapılmış ve DİSK'e, DİSK'le ilgisi bulunmayan bir imaj kazandırılmaya çalışılmıştır. De-

liller dosyasının düzenlenmesinde bu maksatlı yaklaşımın ortaya çıkmaması için.»

Açıkladığım bu gerçeğe karşın esasa ilişkin görüşün 120. sayfasında 39 parlamenterden geldiği anlaşılan bu mesaj metni gene benim konuşmam olarak gösterilmiştir.

İKİNCİSİ: İddianamenin 583. sayfasında yer verilen «Demokratik Platformla İlgili Eskişehir Toplantısı» diye nitelenen toplantıya benim de katıldığım yolundaki belirlemedir.

Oysa ben bu toplantıya katılmadım. Belirtildiği gibi bu toplantı 11-12 Ağustos 1979'da yapılmıştır. Ben ise 1 Ağustos 1979 ile 22 Ağustos 1979 tarihleri arasında Diyarbakır Askeri Cezaevinde tutuklu bulunmaktaydım. Tutuklu bulunduğum bir sırada Diyarbakır'dan Eskişehir'e gidip toplantıya katılmam elbette söz konusu olamaz, olamaz ama, İddia Makamı bu toplantıya katılmış olmama karar vermiştir, bundan kurtuluş yoktur.

Bütün bunları söylememin nedeni, suçlamalardan sakındığım için değil, İddia Makamını işgal edenlerin bu davada hukuk, mantık ve sınır tanımadıklarını ortaya koymak içindir.

Görüldüğü gibi bu davada ne hukuk vardır ne de adil bir yargılama. Çünkü adil bir yargılama söz konusu olursa ne DİSK ve ne de yöneticileri suçlanabilir.

DİSK VE YÖNETİCİLERİ;

— 1961 Anayasası'nı ve öngördüğü düzeni savunduğu, Anayasa'nın öngörmediği düzene karşı çıktığı için,

— İşçilerin sosyal, ekonomik ve kültürel çıkarlarını savunduğu, sömürüye karşı çıktığı için,

— Temel insan haklarını, düşünce ve örgütlenme

emperyalizmi savunduğu, baskı, zulüm ve işkenceye karşı çıktığı için,

Barışı savunduğu, silâhlanmaya ve savaşa karşı çıktığı için,

— Ülkenin bağımsızlığını, savunduğu, tam bağımsızlık ilkesine sahip çıktığı, Emperyalizme, Sömürgeciliğe ve Tekelere karşı çıktığı için,

— Demokrasiyi savunduğu, diktatörlüğün her tür-lüşüne, faşizme, şovenizme, anarşi ve teröre karşı çıktığı için,

— Toplumun mutluluğunu, sosyal adaleti ve fırsat eşitliğini öngören sosyalizmi savunduğu, eşitsizliği ve adaletsizliği öngören ve sömürüye dayanan kapitalizme karşı olduğu için, **YARGILANMAKTADIR.**

DİSK ve yöneticileri, kısaca bu niteliklerinden ötürü, yani insanlığın yücelttiği düşünce, tutum ve davranış içinde olduğu ve insanlığın suçladığı eskimiş, köhnemiş kötülöklere karşı çıktığı için suçlanmaktadır, yargılanmaktadır ve cezalandırılmak istenmektedir.

Bu nedenle hukukun her vesile ile çiğnendiği bu davanın konusu yalnızca DİSK de değildir. Bu davanın konusu İnsan Hakları Evrensel Bildirgesidir. Avrupa sözleşmesidir, Helsinki Sonuç Bildirgesidir.

Bu davada suçlanan 1961 Anayasası'dır, Anayasa-daki temel hak ve özgürlöklördür, Anayasan'ın öngördüğü düzendir, daha doğrusu demokrasinin ta kendisidir.

Bu davada suçlanan sendikal hak ve özgürlöklördür, Uluslararası sendikal normlardır ILO ilke ve kararlardır.

Bu dava ile çağdaş sendikal anlayışın demokratik işçi haklarının kaldırılması amaçlanmıştır.

Bu davanın sanığı yalnızca DİSK yöneticileri de değildir; DİSK üyesi tüm işçilerdir; işçi haklarını savunan herkeştir.

Bu davanın sanığı 1961 Anayasası'nı savunanlardır; Anayasa ve yasalara uygun olarak görev yapan ve kararlar veren savcılar ve yargıçlardır.

Bu davanın sanığı DİSK'e mesaj gönderen ve toplantılara katılan uluslararası sendikal örgütlerin yöneticileridir; Başbakan, Bakanlar, Valiler, Belediye Başkanları ve Parlamenterlerdir.

Bu davanın sanığı DİSK ile ilişki kuran DİSK'in savunduğu görüşleri benimseyen herkeştir.

Önceleri adil bir yargılama ortamının yaratılması için çaba gösterdik sınırlamaları zorlayarak söylenmesi gerekenleri söylemeye ve gerçekleri dile getirmeye çalıştık. Bunların hiçbir yararının olmadığı ortaya çıktı.

Çünkü karar daha baştan verilmiş, Milli Güvenlik Konseyi'nin ilk bildirisinde DİSK ve yöneticilerinin suçlu oldukları açıklanmış, cezalandırılmaları istenmiştir.

«Emir Demiri Keser» demişler. Bana göre emir demiri kesmiş ve dava bu aşamaya gelmiştir. Bu nedenle, bu davanın ceza verilmeden sonuçlanacağına da inanmıyorum ve adalet bekliyorum.

İyice anlaşılmıştır ki bu dava geçmişin değil, geleceğin belirlenmesi için açılmıştır. Beklenen sonuç şimdilik elde edilmiştir. Bundan sonrası biçimden öte bir anlam taşımayacak, kimlere ne ölçüde ceza verileceği de fazlaca önemli olmayacaktır.

Bu nedenle adil bir yargılamanın söz konusu olmadığı bu davada ve savunma aşamasında söyleyeceklerim kendimi ya da DSK'i savunma amacına yönelik değildir. Çünkü ne DİSK'in ve ne de bizlerin buna gereksinmesi vardır. Çalışmalarımız ve bu çalışmalarımızı yansıtan belgelerimiz suçlamaların tümünü çürütecek kadar açıktır, yasal ve Anayasalıdır. Delilerin değerlendirilmesi sırasında bu durum açık ve seçik ortaya çıkmıştır.

Bu bakımdan yapacağım açıklamalar, tek yanlış oluşturulmak istenen kamuoyunu aydınlatmaya, yanlış bilgilenmeleri önlemeye, çağdışı anlayışla yapılan yorumların nedenlerini sergilemeye, **bizi haksız yere suçlayanların dünya görüşlerini ortaya koymaya yarayacak bir belirleme** olacaktır.

— İDDİANAME İLE ESASA İLİŞKİN GÖRÜŞTEKİ SUÇLAMALAR BENZERDİR VE İÇ İÇEDİR;

İddia makamı esasa ilişkin görüşün sonuç bölümünde aynen şöyle demektedir:

«**SONUÇ OLARAK:**

Görünüşte;

İşçilerin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmaları, gerçekte ise,

Proletarya ihtilali yolu ile siyasi iktidarı ele geçirmek ve komünist toplumun ilk evresi olan sosyalizmi gerçekleştirmek amacı ile kurulan,

DİSK, kurulduğu 13.2.1967 tarihinden 5. Genel Kurul toplantısının yapıldığı 21.5.1975 tarihine kadar kendisine göre müsait ortamı görememesi nedeniyle amacını gerçekleştirmek doğrultusunda 15-16 Haziran 1970 olayları dışında dikati çekici yasaya aykırı herhangi bir eylemde bulunmamış, *fakat 5. Genel Kurul toplantısının yapılacağı zamana yakın günlerde, memleket içinde siyasi partiler arasındaki rekabet ve geçimsizlikler ile yaygın terör eylemlerinin ve yurt ekonomisindeki olumsuz gelişmelerin halkın üzerinde meydana getirdiği olumsuz etkinin elverişli ortamı yarattığını düşünerek 5. Genel Kurulda gerçek amacını ortaya koyan kararlar almak suretiyle illegaliteye sapsak yönünde atılıma geçmiş ve sendikal varlığını terk ile proletarya*

partisi olma yolunda girişimlere başlamış, böylece 5. Genel Kuruldan sonra Marksist-Leninist ideolojinin Türkiye'deki en aktif ve en aktüel temsilci ve yönlendiricisi olmuştur.

Gerçekten;

Gelişmesine ve illegal faaliyetlerde bulunmasına mani olan 275 sayılı toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt konusunun grev hakkını kısıtlayan hükümleri ile TCK. nun 141-142. maddelerinin kaldırılmasını temin için ilk defa 5. Genel Kurulda 5 ve 6 nolu kararları aldığı gibi, ayrıca başlatacağı sınıf savaşına hazırlıktan olmak üzere —İLERİCİ VE DEMOKRATİK ÖRGÜTLERLE İŞBİRLİĞİNE GİDİLMESİ— hakkındaki 33 nolu kararı almış, böylece proletarya ihtilâlinin en önemli unsurlarından olan «SAVAŞIM CEPHESİ»nin kurulması çalışmalarına başlamış, bu cepheyi kurma faaliyeti nedeniyle de Marksist-Leninist öğretiyeye göre cepheyi ancak proletarya partisinin kurabileceği ön koşulu gereğince illegal proletarya partisi olma yoluna girmiştir.

DİSK 5. Genel Kurulunda alınan bu kararlar aynı dönemin DİSK yönetim ve yürütme kurullarında alınan kararlarla da işlerliğe kavuşturulmuş ve daha da geliştirilmiştir.

5. Genel Kurul faaliyet döneminin DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER ile arkadaşlarının 22.12.1977 tarihinde yapılan DİSK 6. Genel Kurul toplantısına götürdükleri ve yasadışı TKP programında yeralan ve DİSK'i tam anlamıyla bir parti durumuna getiren ulusal demokratik cephe (UDC) kararı önerisinin, Genel Kurulda görüşülmesi sırasında cephe kurma ve iktidar olmanın ancak proletaryanın siyasi partisine mahsus olduğuna, sendikal bir örgüt olan DİSK'in böyle bir görevinin bulunmadığına dair eleştiriler üzerine, Genel-İş

Sendikası Genel Başkanı Abdullah BAŞTÜRK ve arkadaşları tarafından önerilen ve zıt görüşleri uzlaştırmacı mahiyette olduğu ileri sürülüp de aslında mana itibarıyla UDC önerisinden farksız bir nolu -CEPHE KARRI- önerisi Genel Kurula sunulmuş ve kabul edilmiş, böylece 5. Genel Kurulda başlatılan savaşım cephesi kurmak faaliyetlerinde bir aşama daha kaydedilmiştir.

DİSK yöneticileri 6. Genel Kurul ve sonrasında devamlı olarak sendikal bir örgüt olduklarını vurgulamakla beraber proletarya enternasyonalizmine bağlı olduklarını da her fırsatta açıklamışlar, ancak yine de proletarya partisi tarafından kurulabileceği bildirilmiş savaşım cephesi kurulması çalışmalarında bulunmak yolunda çabalarını devam ettirmişlerdir.

1 ve 2. Ören toplantıları ile DİSK yönetim ve yürütme kurullarında yapılan çalışmalar ve alınan kararlar sonucunda;

Tek tip demokratik tüzüğün benimsetilmesi yolu ile bağlı sendikalar üzerinde kesin bir egemenlik kuran DİSK, konfederasyona dahil olmayan ancak proletarya enternasyonalizmi görüşüne inanmış kendisiyle aynı ideolojideki kuruluşları da saflarına dahil edebilmek için onlarla birlikte bir -DEMOKRATİK PLATFORM- oluşturmuş yapılan platform toplantıları sonunda ,platformu eylemlerinde yönetecek -DEMOKRATİK PLATFORM SÜREKLİ KOMİTESİ- kurulmuş ve böylece DİSK, savaşım cephesinin kurulması yolunda bir aşama daha kaydetmiş, Marksist-Leninist kuruluşları cephe yolunda bir platformda birleştirmekle Marksist-Leninist ideolojiyi gerçekleştirecek MONO BLOK bir kitle oluşturmak yoluna gitmiştir.

Ayrıca demokratik platform tarafından tesbit edilen birtakım istemlerin devrin başbakanına bir ültima-

tom edasıyla bildirilmesi de bu komitenin kararlılık ve aceleciliğini, bu kararlılık ve acelecilikte savaşım cephesinin nihai kuruluş ve faaliyetine başlamasının zamanının çok yaklaştığını göstermektedir.

6. Genel Kurul döneminde DİSK yürütme kurulu tarafından -DEMOKRATİK MERKEZ EYLEM KOMİTESİ- kurulması ve işyerlerinde de komiteler kurmak yolu ile geniş bir şekilde komiteleşmeye gitmesi ve 7. Genel Kurulda alınan -SOSYALİST HAREKETİN BİRLİĞİ- hakkındaki 1 nolu karar ve diğer kararları ile savaşım cephesi kurma yolunda önemli gelişmelerde bulunmuş ve her defasında olduğu gibi tekrar ve tekrar proletarya enternasyonalizmine bağlı hüviyetini açıklamış, basın, yayın ve eğitim çalışmaları yolu ile militan bir kitle oluşturulmuş, bu kitleyi aktif, zinde ve aksiyon halinde tutabilmek, kamuya gücünü göstermek için de DGM direnişleri 20 Mart faşizme ihtar, 30 Nisan 1980 eylemleri, 1 Mayıs kutlamaları ile yasadışı genel grev mahiyetindeki grevler, yürüyüşler ve mitingler düzenlemek suretiyle yol ve meydanlara sevk etmiştir.

Yukarıda açıklanan yasadışı ve suç teşkil eden eylemleri işledikleri iddia olunan sanıklar DİSK ve DİSK'e bağlı sendikaların yönetici kademelerinde görev yapan şahıslardan ibaret olup suçlu görülenlerin suçlulukları dosyalarında mevcut ikrarları, aldıkları kararlar, karar defterleri ve diğer belgeler ile kesinlikle sabit olmuştur.

Sanıklar hakkında dava iddianamesinde TCK'nun 146. maddesinin tatbiki istenilmiş ise de, bu maddenin tatbiki için gerekli cebir unsurunun gerçekleştirildiğine dair hiçbir delil ve emareye rastlanılamamasına ve ayrıca,

Savaşım cephesinin bizzat proletarya partisi tarafından kurulacağının sanıkların ideolojisinin temel kavramlarından olması ve 5. Genel Kurulda UDC adlı sa-

vaşım cephesi kurulmasına da kuruluş içinde karşı çıkılması ve daha sonraki dönemlerde cephenin daha gerisindeki bir faaliyet ihtiva eden, cepheyi hazırlayıcı güç ve eylem birliği çalışmalarını ile yetinilmesi de DİSK yöneticilerinin eylemlerinin TCK'nun 146. maddesinde yazılı şiddet ve savaşım eylemleri ile uygunluk göstermemesine binaen,

Sanıklara isnat olunan eylemlerin, TCK'nun 141. maddesine ve bu maddenin fıkralarına uyduğu anlaşılmış ve bu maddenin tabikiyle tecziyelerinin istenilmesinin haklı ve isabetli olacağı inancına varılmış.

Saniyen,

Hem DİSK hem de sendika yöneticisi olarak görev yapan bir kısım sanıkların, aynı zamanda birden ziyade yasadışı örgütün sevk ve idarecisi olduğu, nitekim haklarında DİSK ve Sendikalardaki faaliyetlerden dolayı ayrı iddianameler düzenlendiği akla gelmekte ve yasal platformda, DİSK ve bağlı sendikalar ayrı hükmi şahsiyetler olarak görülmekte ise de;

Bir kısım sanıkların DİSK ve sendikalardaki yasadışı eylemlerinden dolayı ayrı iddianameler düzenlenmesi, bu şahısların ayrı iki kuruluşdaki yasa dışı faaliyetlerinin değerlendirilmesi amacına yönelik hukuki bir zorunluluk sonucu meydana gelmiş olup,

DİSK ve bağlı sendikaların ayrı hükmi şahsiyetleri haiz müstakil kuruluşlar şeklindeki dış görünümünün aksine sendikal faaliyetleri paravan olarak kullanıp sendikaları faaliyet sahası seçen yasa dışı tek bir örgütün mevcudiyeti kabul edilmiş, hem DİSK hem sendika yönetiminde görev alan ve haklarında birden ziyade iddianame düzenlenmiş bulunan bir kısım sanıkların cezai sorumluluğu yasa dışı birkaç örgütü sevk ve idare etmek olarak değil, tek bir örgütü sevk ve idare olarak kabul edilmiştir.»

Cezalandırılmam ile ilgili bölümde ise aynen şöyle demektedir:

«Bu nedenlerle sanıklardan:

2. AHMET FEHMİ IŞIKLAR'ın

Çağdaş METAL-İŞ Sendikası'nın MADEN-İŞ Sendikasına katılmasına kadar 1973-1976 yılları arasında genel başkanlık görevini yaptığı, DİSK'in 24 Mayıs 1975 tarihli 5. Genel Kurulunda karar organlarında görevlendirilmemesine rağmen, DİSK Genel Merkezi Yönetim Kurulu'nun 11, 12 Haziran 1976 tarihli kararı ile yürütme kurulu üyeliğine getirildiği, DİSK'in 22-28 Aralık 1977 ve 25 Haziran - 2 Temmuz 1980 tarihli 6 ve 7 Genel Kurullarında DİSK Genel Sekreterliğine seçildiği, genel sekreterlik görevinin yanında koordinasyon ve DİSK Araştırma Enstitüsü Başkanlığı görevlerini de yaptığı, önemli görülmesi nedeniyle DİSK I. iddianamemiz ve mütalaamızda aynen geçirilen DİSK'in 6. Genel Kurulu'nda alınan 1 nolu cephe kararı, 2 nolu DİSK- gençlik örgütleri ilişkileri, 3 nolu işçi sınıfı birliği ve tasfiyecilik üzerine, 5 nolu ulusal bağımsızlık, 7 nolu eğitimde ortak genel ilkeler, 15 nolu grev hakkının toplu sözleşme düzenine bağlı olmaksızın tanınması, 45 nolu 141-142. maddelerin kaldırılması, 7. Genel Kurulda alınan 1 nolu sosyalist hareketin birliği, 2 nolu burjuvazinin saldırıları, 3 nolu yanlış eğilimler ve demokratik merkezîyetçilik, 4 nolu sendikal eylem birliği, 5 nolu uluslararası dayanışma, 7 nolu 1 Mayıs, 8 nolu gençlik örgütleri ile ilişkiler, hakkındaki kararlara, son tüzüğün kabulüne ve diğer Genel Kurul kararlarına iştirak ettiği, bu kararların tertipleycisi ve takipçisi olduğu, Genel Kurul kararlarının hayata geçirilmesi için önemine binaen iddianamemiz ve mütalamıza aynen geçirilen yö-

netim kurulunun 15 Eylül 1976 tarih 32 sayılı, 5 Ekim 1976 tarih ve 34 sayılı, 20 Ekim 1976 tarihli 35 sayılı, 30 Haziran - 2 Temmuz 1976 tarih ve 39 sayılı, 22-24 Ağustos 1978 tarih ve 43 sayılı, 12-13 Ekim 1978 tarih ve 44 sayılı, 14-16 Şubat 1979 tarih ve 47 sayılı, 21-23 Mart 1979 tarih ve 48 sayılı, 25-28 Eylül 1979 tarih ve 49 sayılı, 8-9 Kasım 1979 tarih ve 50 sayılı, 22-24 Nisan 1980 tarih ve 52 sayılı ve 5.5.1980 tarihli, genel merkez yürütme kurulunun 25.7.1977 tarih ve 274 sayılı, 26.9.1977 tarih ve 281 sayılı, 17.3.1978 tarih ve 13 sayılı, 13.10.1978 tarih ve 38 sayılı, 20.2.1979 tarih ve 60 sayılı, 12.3.1980 tarih ve 116 sayılı toplantılarında alınan kararlarla diğer yürütme ve yönetim kurul kararlarına iştirak ettiği ve DİSK yönetim, yürütme, denetim, onur kurulları ve DİSK bölge temsilcileri ile DİSK'e bağlı sendikaların yürütme kurul üyelerinin iştiraki ile GENEL-İŞ sendikasının Ören'deki Artemis tesislerinde 1-4 Ağustos 1978 ve 31 Ocak - 1 Şubat 1980 tarihlerinde 1. Ören ve 2. Ören adı altında yapılan toplantılara düzenleyici olarak iştirak ettiği, 1. Ören toplantısında alınan demokratik platform, DİSK istemleri, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığının temel ilkeleri, Tek-Tip demokratik tüzük ve 2. Ören toplantısında alınan genel grev ve DİSK demokratik merkez eylem komitesinin oluşturulmasına dair kararlara iştirak ettiği, bu kararların hayata geçirilmesi için çalıştığı, 12.3.1980 tarih 116 sayılı yürütme kurulu kararı ile de DİSK merkez demokratik eylem komitesi başkanlığına getirildiği, direniş komitelerinin kurulması için bir dizi faaliyete bulunduğu, GENEL-İŞ sendikasının genel merkezinde ilerici ve demokratik örgütlerin iştiraki ile 25 Kasım 1978 ve 29 Kasım 1978 tarihlerinde yapılan ulusal demokratik cephe adı altında bir savaşım cephesinin kurulmasının temini için bu cephenin ilk aşamasını teşkil eden demokratik platform

toplantılarına DİSK demokratik platform sürekli komite başkanı olarak iştirak ettiği, bu toplantının düzenleyici ve takipçisi olduğu, toplantıda ideolojik konuşmalar yaptığı, alınan kararlara iştirak ettiği, toplantıya iştirak eden ve görevlendirilen örgütlerden Çağdaş Hukukçular Derneği Genel Başkanı Niyazi AĞIRNASLI, TMMOB Genel Başkanı Teoman Öztürk, TÜTED Genel Başkanı Aykut GÖKER tarafından hazırlanan ve tartışılarak onaylanan mektubu, tüm örgütler adına devrin başbakanına gönderdiği, demokratik platform oluşturma çabalarının bir devamı olan 11-12 Ağustos 1979 tarihlerinde *Eskişehir’de 10 demokratik örgüt temsilcisinin iştiraki ile oluşan toplantıya ve bu toplantıda alınan «Emperyalizme, faşizme, şovenizme karşı ortak mücadele» kararına iştirak ettiği* DİSK Genel Sekreteri olarak odasında yapılan aramada cephe konusunda «Bulgaristan’da birleşik cephenin temelerinin atılması» başlıklı 12 sayfalık, «Fransız Halk Cephesi 1936» başlıklı 5 sayfalık, «Fransa’da ortak hükümet programı etrafında halkın birliği» başlıklı 2 sayfalık, «Almanya» başlıklı 5 sayfalık çalışma raporlarının ele geçtiği, işçilerin işçi bilimi doğrultusunda, Marksist-Leninist esaslara dayalı eğitilmeleri, bilinçlendirilmeleri için sınıf ve kitle sendikacılığı esaslarına dayalı DİSK’in basın-yayın ve eğitim faaliyetlerinin düzenleyicisi olduğu, iddianamemiz ve mütalaamızda belirtilen kitlesel eylemlerin tertip ve takipçisi olduğu, DİSK’in amaç ve ilkeleri doğrultusunda yurtiçi ve yurtdışı kuruluş, örgüt, dernek ve sendikalarla ilişkisinin teminini sağladığı, genel kurullarda ve muhtelif toplantılarda suç teşkil eden ideolojik konuşmalar yaptığı, DİSK’i temsil ettiği, böylece sanık Ahmet Fehmi IŞIKLAR’ın yukarıda iddianamemiz ve mütalaamızda belirtilen tüm faaliyetleri ile illegal duruma dönüşmüş DİSK’in faaliyetlerinin tanzim, sevk ve

idarecisi olduğundan, hareketine uyan TCK'nun 141/1-6, 33, 173/3 maddeleri gereğince CEZALANDIRILMASI»,

Esasa ilişkin görüşte iddianameye göndermeler yapıldığı ve esasa ilişkin görüş ile iddianame içiçe sokulduğu için, her ikisini birlikte ele almanın yararı olacaktır.

Esasa ilişkin görüşün sonuç bölümüne göre; DİSK, kurulduğu günden 5'inci Genel Kurulu yaptığı güne kadar, ortamı elverişli görmediği için beklemiş ve herhangi bir eylemde bulunmamıştır. Ancak 5'inci Genel Kurulunun yapıldığı 1975 yılında, *memeleket içinde siyasi partiler arasındaki rekabet ve geçimsizlikler ile yaygın terör eylemlerinin ve yurt ekonomisindeki olumsuz gelişmelerin halkın üzerinde meydana getirdiği olumsuz etkinin* elverişli ortam yarattığını düşünmüş ve illegaliteye sapsak yönünden atılıma geçmiştir. Böylece DİSK, sendikal varlığını terketmiş, ploreterya partisi olma yolunda girişimlere başlamış, böylece Marksist-Leninist ideolojinin Türkiye'deki en aktif ve aktüel temsilcisi ve yönlendiricisi olmuştur.

Yıllarca tutuklu kalmamıza neden olan iddianameye göre ise, DİSK, Marksist-Leninist bir işçi sınıfı partisidir. Proletarya diktatörlüğünü amaçlamıştır ve de ihtilale teşebbüs etmiştir.

İddia makamı, bu iddiasını kanıtlayabilmek için, akıl almaz hukuk ve mantık dışı tüm yöntemlere başvurmuş, hukukun en temel ve yalın ilkelerini ayaklar altına almıştır.

Şöyle ki;

DİSK'in kuruluş bildirgesi ile kuruluş tüzüğünü bozmalara uğratarak, kıyas ve telkin yöntemi ile şu sonuca varmıştır;

— DİSK doktriner bir kuruluş olarak doğmuş ve bu andan başlayarak yöneticileri, Marksist-Leninist dünya görüşünden hareketle, Türk Sendikacılığını bu temele oturtmak istemişlerdir. (*İddianame sayfa 31*)

DİSK'in tüm tüzük ve belgeleri, organ karar ve açıklamaları, yöneticilerinin konuşma ve açıklamaları da çağ dışı ve hukuk dışı bir yöntemle ele alınmış amacından farklı bir şekilde yorumlanmış ve şu sonuca varılmıştır;

— Her ne kadar bu başlıklar, mücerret olarak, mütalaa edilecek olursa masumane görülebilecek bir mahiyette telakki olunabilirse de, iddiamızın başından beri ifade ettiğimiz gibi amacımız, yıllar içinde bir bir ortaya konulmuş faaliyetlerin ve cereyan etmiş olayların, tesadüfi mahiyette olmayıp bir programın eseri cümlesinden olarak en uykuda gözleri dahi açmaya yetecek derecede vüsat ve mânâ kazanmış faaliyetler ve olaylar şeklinde sergilendiğini vurgulamak ve bu açıdan meselelere yaklaşımı ve değerlendirmelere girişimi temin etmek olduğundan, özellikle iş bu mücadele sahalarının tespitine ve mahiyetine nüfuza yönelirken de bu yaklaşım cümlesinden olarak başlıkların mücerret ifade şeklinde değil, bu mücerreti müşahhaslaştırmak Marksist-Leninist Literatüre göre tebellür edecek asıl gerçek mânasına husule tevessül etmemiz gerekecektir. (*İddianame sayfa 83*)

Ayrıca, DİSK'in yasal izin işlemleri tamamlanmış ve yasalara göre yaşama geçirilmiş tüm demokratik tutum, davranış ve eylemleri, amacından farklı olarak ele alınmış, iddianamede egemen olan çağ dışı ve hukuk dışı bir yaklaşımla yorumlanmış ve şu sonuca varılmıştır;

— DİSK kurulduğundan 12 Eylül harekâtına kadarki dönem içinde, *işçilerin siyasi iktidarların politik*

tutumlarından şikâyetçi oldukları ve yine işçilerin ellerindeki ekonomik hakların alındığı bahaneleri ile çeşitli tarihlerde birçok eylem gerçekleştirmiştir. Bu eylemlerin tümü, nitelik itibariyle devlet otoritesine baş kaldırma, yaralama, öldürme, tahrik, tahrip, yağma, ayaklanma özelliklerini taşıyan türde olup mal ve can güvenliğine karşı işlenmiş bulunan suç teşkil edici olaylardır. (İddianame sayfa 109)

Görüldüğü gibi iddia makamının DİSK'i ve yöneticilerini değerlendirmedeki görüşü değişmemiştir. Değişen yalnızca ceza maddeleridir. Önceleri TCK'nun 146. maddesine göre ölüm cezası ile cezalandırılmamız istenirken şimdi TCK'nun 141. maddesine göre hapis cezası ile cezalandırılmamız istenmektedir. İddia makamı ne yazık ki bu konuda da tutarlı olamamıştır. Ancak bu aşamada bunu tartışmanın hiçbir önemi yoktur. Çünkü iddianame ile 146. maddeye göre cezalandırılmamız istenmekle asıl amaca ulaşılmış ve 4 yıl gibi uzun bir süre tutuklu kalmamız sağlanmıştır. Bu durumun, ülke açısından neler getirip götürdüğü toplumumuz ve özellikle de işçi sınıfı bakımından ne anlam taşıdığını daha sonraki bölümlerde değerlendirmeye çalışacağız.

Burada asıl üzerinde durulması gereken ve önemli olan, iddia makamının, bu yorum ve suçlamalara nasıl ve neden vardığıdır.

Esasa ilişkin görüşün sonuç bölümünde sözü edilen «Memleket içindeki partiler arasındaki rekabet ve geçimsizlikler»den, DİSK'in ve yöneticilerinin sorumlu tutulamayacağı açıktır. Üstelik bu geçimsizliğin kaynağı ve nedeni açıklanmamıştır. Partiler neden geçinememişlerdir ve neden rekabet etmişlerdir? Bu durum iddia makamınca anlaşılması ve benimsenmesi güç bir durumdur. Çünkü iddia makamı yanlış bir demokrasi ve yanlış bir anayasa anlayışına sahiptir.

Esasa ilişkin görüşün 56. sayfasında, iddianamenin ise birçok yerinde ve özellikle 204. sayfasında, Anayasa «Liberal karma ekonomik bir sistemi» benimsemiştir. Durum böyle olunca da partilerin geçimsizliği ve rekabeti ne demektir?

İddia makamına göre Anayasanın ön gördüğü sistem budur. Siyasi partiler de bu anayasaya göre kurulmuştur, öyle ise partiler tek tip dünya görüşünü benimsemeli ve aralarında geçimsizlik olmamalıdır. Eğer böyle olmaz, aralarında geçimsizlik ve yarış olursa, bundan anayasal devlet düzenini yıkmak isteyenler yararlanır ve hemen harekete geçerek Marksist-Leninist bir düzen kurarlar. İşte bizi suçlayan anlayış böylesi bir anlayıştır.

Esasa ilişkin görüşte sözü edilen «Yaygın terör eylemlerinin» sorumlusu da DİSK ve yöneticileri değildir. DİSK ve yöneticileri, DİSK'e de yönelik olan anarşi ve terör ortamında sendikal mücadele sürdürmüş, anarşi, terör ve cinayetlere karşı çıkmış, bu konuda büyük bir sorumluluk anlayışı ile kararlı tavır ve davranışlar içinde olmuştur.

Dünyadaki tüm çağdaş sendikal örgütler gibi DİSK de, anarşi ve terörün işçi sınıfının mücadelesine ters düştüğünün bilincinde olmuştur.

DİSK anarşi ve terörün kuru lafla önlenemeyeceğini, onun temellerinde yatan ekonomik, politik ve toplumsal sorunların ortadan kalkması gerektiğini sürekli bir biçimde vurgulamış, bu anlamda üstüne düşeni yapmaya çalışmıştır.

Görüş ayrılıklarına karşın Türk-İş'e «Anarşi, terör ve cinayetlere karşı ortak tavır alalım» önerisinde bulunmuş, ayrıca bu konuda birçok kişi ve kuruluşla güç ve eylem birliğinin yollarını aramıştır.

DİSK, tırmanarak gelişen anarşi ve terörün önüne

geçilmesi, her geçen gün yaygınlaşan cinayetlerin önlenmesi ve sorumlularının ele geçirilmesi için tüm yetkili kişi ve kuruluşları uyarmış, demokrasimizin kararlı savunucusu olmuştur. Bu konuda belgelerimizden birkaç örnek vermek yararlı olacaktır.

— 13-14 Şubat 1978 günleri toplanan DİSK Yönetim Kurulu tarafından alınan kararlar, açıklanırken şunlar vurgulanmıştır:

«DİSK yönetim kurulu, cana ve mala, kişilere ve örgütlere yönelik öldürme, bombalama, terör yaratma yoluyla faşizan amaçlara ulaşma aracı verenlerin cinayetlerine bir an önce son verilmesini istemektedir. Can güvenliğinin sağlanabilmesi için idarenin hiçbir kişi, kuruluş ve örgüt çıkarı gözetmeden devlet hizmetini etkin şekilde sürdürmesi gereğine inanan genel yönetim kurulumuz, bu öldürme, bombalama, kaçırma, yaralama ve soygunların yoğunlaştırılması ile sabık iktidarın davranışları sonucu kamçılanmış olduğu hayat pahalılığı, geçim sıkıntısı, enflasyon ve benzeri ekonomik güçlüklerin bazı çevrelerce geri plana itilmesini sağlamaya çalıştıkları kuşkusunu açıklamada yarar görüyorum.» (DİSK Ajansı, 17.2.1978, sayı 978/12)

— DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk 12.3.1978 tarihinde yaptığı bir başka açıklamada ise şöyle demiştir:

«İşçi sınıfımız, silâhlı terörü yok etmek, can güvenliğini sağlamak isteyen, bu konuda bazı somut girişimlerde bulunan siyasal iktidarın, yanlış davrandığı sürece bu çabalarını destekleyecektir. (DİSK Ajansı 978/33)

— DİSK genel sekreteri olarak Anayasa mahkemesinin bombalanması üzerine 28.6.1978 tarihinde yaptığım açıklamada şöyle demiştim:

«Türkiye’de faşist güçler planlı bir saldırı içindedirler. Saldırıları giderek artma eğilimi göstermektedir. Son olarak da faşist güçlerle sürekli çelişen Anayasa’nın adına yargılama yapan anayasa mahkemesi binasına yönelmiştir.

1961 Anayasasının özde halkçı demokratik yapısına karşı çıkanlar ve sürekli bu mahkemeye küfür edenler bu saldırının sorumlularıdır.» (*DİSK Ajansı* 978/123)

— Çukurova Üniversitesi rektör yardımcısı Prof. Dr. Fikret Ünsal’ın öldürülmesi üzerine 12.9.1979 tarihinde yaptığım açıklamada ise şöyle demiştim:

«Toplumda saygın yerleri olan kişilerin katledilmeleri karşısında gösterilen tepki kanıksanmış bir kınama mesajları yayınlama haline dönüşmüştür. Günlük gazeteler öldürme olaylarını inançlarının propaganda aracı olarak kullanırken, olayların birinci derecede sorumlusu durumunda olan siyasal iktidar, kaynağı belli bu cinayetler karşısında, akıl almaz bir umursamazlık içindedir.

Yaklaşan ara seçimlerine yönelik hesaplar, kaynağı, amacı, uygulatıcıları artık toplumun bütün kesimlerince bilinen cinayet şebekelerine karşı yasaların gereğinin yapılmasına engel olmaktadır. Siyasal partiler oy kaygıları içinde nice yurtseverlerin, ilericilerin, aydının göz göre göre öldürülmesine ses çıkartmamaktadırlar.» (*DİSK Ajansı* 1979/179)

Yalnızca bu açıklamadan da anlaşılacağı gibi DİSK, terör ve cinayetlere karşı çıkmakla kalmamış, cinayet

şebekelerine karşı yasaların uygulanmasını, bu anlamda siyasi partilerin oy kaygısına düşmeden görev yapmasını istemiş ve günlük gazetelerin cinayet olaylarını siyasi propaganda aracı olarak kullanmalarını eleştirmiştir.

Delil dosyalarında bulunan belge ve kararlarımızdan anlaşıldığı ve herkes tarafından bilindiği gibi, terör ve cinayetlerin önüne geçilmesi, bu konuda görevlilerin uyarılması amacıyla TÜRK-İŞ'i ziyaret ettim ve bu konuda organlarımızın kararları doğrultusunda TÜRK-İŞ'e güçbirliği önerdim. DİSK Dergisinin Kasım 1978 tarihli sayısında ve basında yeralan ve kamuoyunda çok olumlu karşılanan bu görüşmeden, çeşitli karanlık odakların da etkisiyle istenilen sonuç alınamamıştır.

Gelişmelerdeki tehlikenin boyutları karşısında durumu yeniden değerlendiren DİSK Başkanlar Konseyi ile Yönetim Kurulu, TÜRK-İŞ'e ve diğer demokrasi güçlerine çağrısını yinelemiş, ortak mücadelenin yollarını aramıştır. Organların bu anlamda aldığı kararı Genel Başkan Abdullah Baştürk 2.11.1978 tarihinde yaptığı açıklama ile şöyle dile getirmiştir:

«Bu görev ve sorumluluk bütünüyle, sadece bugünkü hükümetten beklenemez. Görev, temel olarak işçi sınıfının, onun kendi öz örgütleri olan siyasi partilerin, sendikaların ve diğer demokratik kitle örgütlerindir.

DİSK bu gerçeklerden hareketle, Türkiye'nin bütün demokrat güçlerine, demokratik kuruluşlarına bir çağrı yapmıştır. Bu çağrı terörizme karşı, güç birliği, yani, «birlikte mücadele edelim» çağrısıdır.

Bu çağrımız başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi halkımız tarafından olumlu karşılanmış ve

halkımız bundan sonraki gelişmeleri dikkatle izlemeye başlamıştır.

Çünkü halkımız, bugünkü ortamdan şikâyetçi ve rahatsızdır. Planlı, zincirleme olarak işlenen cinayetlerin ve uygulanan terörizmin sona erdirilmesi için, acil önlemler alınmasını arzulamaktadır. Kısacası halkımız, evine ve işine gidip gelirken, can güvenliğinin sağlanmasını istemektedir.»

DİSK bu açıklamalarla da yetinmemiş, tüm toplantı ve gösterilerinde anarşi, terör ve cinayetleri protesto etmiştir. Sivas, Malatya ve Çorum'da kitlelere yönelik saldırılara ve yaratılan anarşi ortamına karşı çıkmış, Kahramanmaraş katliamında öldürülenlerin anısına 5 dakikalık saygı duruşu düzenlemiş, 16 Mart 1978 günü üniversiteden çıkan gençlerimizin katledilmesini protesto ederek üstüne düşeni yapmaya çalışmıştır.

Daha çok sayıda verilebilecek bu tür örneklerden de anlaşıldığı gibi, DİSK'in anarşi ve terör ortamından yararlanması bir yana, anarşi ve terörün önlenebilmesi için elinden gelen her türlü çabayı göstermiş, bu anlamda görevli olup da görevini yapmayanları göreve çağırmıştır.

Açıktan söylemese de, işte asıl suçlanan yanımız budur, yani anarşi ve teröre karşı olmamız, bu anlamda üstümüze düşeni yapmamız ve demokrasiyi savunmamızdır.

12 Eylül öncesi, özellikle anarşi ve terör ortamından yararlanmak isteyenlerin DİSK'e yönelttikleri eleştiri ve suçlamaların temelinde bu vardır. 12 Eylül sonrası böylesi bir iddianame ile suçlanmamızın temelinde bu vardır; ilk sorgulamada bizlere yapılan işkencenin temelinde bu vardır. Bu mahkemede yapılan sorgulama

sırasında, «Siz devlet misiniz, faşimle, anarşi ve terörle mücadele hükümetlerin işidir, bu konuda kendinizi hangi yetkiyle görevli gördünüz?» şeklindeki suçlayıcı soruların temelinde de kanımca bu vardır.

Görülen odur ki, bu dava sonunda verilecek kararın temelinde de bu olacaktır.

Çünkü dünyanın hiçbir yerinde, anarşi ve teröre bu denli kararlı, bilinçli ve tutarlı olarak karşı çıkan ve bu uğurda bütün tehlikeleri göze alarak mücadele veren hiçbir örgüt ya da kişi, anarşi ve terörün bu denli sorumlusu olarak gösterilmemiştir ve suçlanmamıştır.

Daha önce de belirttiğimiz gibi anarşi ve terörün maddi temelleri vardır. Bu maddi temeli yaratanlar ve bundan yararlananlar bir gün mutlaka ortaya çıkarılacak, en azından tarih önünde hesap sorulacaktır.

Esasa ilişkin görüşte sözü edilen «Yurt ekonomisindeki olumsuz gelişmelerin halkın üzerinde meydana getirdiği olumsuz etkinin» nedeni ve biçimi üzerinde durulmamış, bu konuya hiçbir açıklık getirilmemiş, sorumluları gösterilmemiş, ancak bundan DİSK'in ve yöneticilerinin yararlandığı yargısına varılarak hukuk dışı ve mantık dışı suçlama yoluna gidilmiştir.

Bilindiği gibi, iddianamede daha da ileri gidilmiş ve DİSK bunalımın yaratıcısı olarak gösterilmiştir. Öncelikle yurt ekonomisindeki olumsuz gelişmelerin nedenleri üzerinde durmak ve bu konuya açıklık getirmek gerekmektedir. Çünkü bu durum iyice anlaşılmadan, DİSK'in bu anlamda ortaya koyduğu görüş ve eylemler de anlaşılamaz.

12 EYLÜL 1980 ÖNCESİ DÜNYA'DA VE TÜRKİYE'DE DURUM NEDİR?

Emperyalist-kapitalist sistemin ne anlama geldiğini, ürettiği sonuçların neler olduğunu, ülke ekonomisi-

nin ve toplumumuzun bundan nasıl etkilendiğini, DİSK' in emperyalist-kapitalist sisteme bağımlı bir politika izlenmesine neden karşı çıktığını ortaya koymak, bu davaya, bu davanın nedenlerine, bu dönemde yapılmak istenenlere ve geleceğe ışık tutması bakımından yararlı olacaktır.

Bu nedenle, iddianamede suçlama konusu yapılan ve fakat delillerin değerlendirilmesi sırasında çok az bir bölümü okunan DİSK 7. Genel Kurulu Çalışma Raporunun bazı bölümlerinden özetler vermek istiyorum.

DİSK'İN DEĞERLENDİRMESİNE GÖRE;

Emperyalist-kapitalist sistemin genel bunalımı sürmektedir. Kapitalist sistemin kaçınılmaz ürünü olan bunalım, özellikle son yıllardaki yoğunluğuyla toplumsal yaşama, politikaya, kültüre, ideolojiye, kısacası yaşamın her alanına yayılmıştır.

Emperyalist ülkeler ile sömürge ülkeler arasındaki çelişkilerin önemli ölçüde keskinleştiği sömürgecilik sisteminin bunalım döneminde, 1. Dünya Savaşı sırasında emperyalist-kapitalist sistemin genel bunalımının birinci aşaması yaşanmıştır. Birkaç ülkede sosyalist devrimin zafere ulaşması bir dizi ülkede siyasal bağımsızlığa kavuşulması, geri kalan ülkelerde de ulusal kurtuluş hareketlerinin geliştiği, sömürgecilik sisteminin yıkılmaya yüz tuttuğu dönemde, II. Dünya Savaşıyla birlikte genel bunalımın ikinci aşaması yaşanmıştır. Sömürgeciliğin tümüyle ortadan kalkmaya doğru gittiği, sömürge sisteminin parçalandığı 1950'lerin ortalarında da genel bunalımın üçüncü aşamasını yaşayan emperyalist-kapitalist sistem bugün için bunalımını atlatamamaktadır.

Emperyalist-kapitalist sistemde bir ekonomik buna-

lının başlangıç dönemi ile bunu izleyen ikinci bunalım arasında kalan ve bunalım, çöküntü, toparlanma ve atılım evrelerini içeren süre artık kısalmış, bunalımlar sıklaşmıştır. Artık devresel bunalımlar sürekli bir hal almıştır.

Ekonominin askerileştirilmesi, sömürgecilik sisteminin yıkılışı, bilimsel ve teknik gelişmelere ayak uyduramama, kapitalist ülkelerdeki sınıf mücadelesinin keskinleşmesi, sosyalist ve kapitalist sistem arasındaki rekabet gibi etmenler bunalımların sıklaşmasını etkilemektedir.

Bugün emperyalist-kapitalist sistemin bunalımı ekonomik alanda özellikle gelişmiş kapitalist ülkelerde büyüme hızının düşmesi, işsizliğin artması, fiyat artışlarının çok yüksek düzeye ulaşması biçiminde kendini göstermektedir.

Kapitalist sistemin genel bunalım süreci içinde, pazar ve sermaye yatırım alanları sorununun ağırlaşmasıyla birlikte, gelişmiş kapitalist ülkelerde büyüme hızı düşmekte, emeğin verimliliği azalmakta, düşük kapasite çalışan işyerleri çoğalmaktadır.

Gelişmiş kapitalist ülkelerde 1962-1973 yılları arasında ortalama %5 dolayında ekonomik büyüme gerçekleşirken bu büyüme daha sonraki yıllarda giderek düşmeye başlamıştır. Sistemin kendi örgütlerinden Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü'nün (OECD) tahminlerine göre 1980 yılı içinde kapitalist ülkelerde büyüme hızı sıfır olacaktır.

1970'lerin başında, gelecek 10 yıl içinde gelişmiş kapitalist ülkelerin büyüme hızlarına ilişkin yapılan ihtiyatlı tahminler bile bugün iyimser öngörüler olarak geride kalmıştır.

Öte yandan emperyalist-kapitalist sistemin giderek müzminleşen onarılmaz hastalığı işsizlik, her geçen gün

daha da ağırlaşmaktadır. Kapitalist ülkelerde çok sayıda bilim adamının üzerinde uğraştığı tam istihdam sağlama çabaları da başarılı olamamaktadır. Özellikle belli sanayi dallarındaki bunalım ile birlikte istihdam koşulları iyice daralmaktadır.

Bugün kapitalist ülkelerde 50 milyon kişinin işsiz olduğu belirtilmektedir. İşsizliğin getirdiği sonuçlar öncelikle kadın ve genç işçileri etkilemektedir. Avrupa'daki işsizlerin yaklaşık %40'ını 25 yaş altındaki gençler oluşturmaktadır. Göçmen işçi kabul eden ülkelerde işsizlik sorununun boyutları genişledikçe göçmen işçilerin bu ülkelerden kovulması ilk başvurulacak önlem olmakta ve göçmen işçilerin çalıştıkları ülkelerin işçi sınıfı ile aralarında yapay çelişkiler öne çıkartılarak, uluslararası sözleşmelere rağmen göçmen işçiler geri gönderilmektedir.

Bunalımın bir diğer önemli göstergesi aşırı enflasyondur. Gelişmiş kapitalist ülkelerde fiyatlar son derece hızlı bir biçimde artmaktadır. 1978'lerde ortalama %7 dolaylarında seyreden fiyat artışları geçen yıl içinde %10'u aşmıştır. Bu yıl belli başlı kapitalist ülkelerde enflasyon oranının daha artacağı belirtilmektedir.

Emperyalist-kapitalist sistemde bir yandan fiyatlar, öte yandan işsizlerin sayısı sürekli olarak artarken, emperyalizmin ideologları tüm bu olumsuzlukların petrol fiyatlarının artmasından ileri geldiğini, böylece ana sorumunun da Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü OPEC'in olduğunu yaymaya çabalamaktadırlar.

Böylece bunalımın yapısal olduğunu gizleyip dış etkiler sonucu ortaya çıktığını yaymak istemektedirler.

Petrol fiyatlarına zam yapılması, gelişmiş kapitalist ülkelerde fiyatların artmasını etkilemiştir, ancak emperyalist-kapitalist sistemin bütününde yaşamakta olan bunalımın temel nedeni bu değildir.

OPEC'in petrol zamlarından gerçek anlamda yararlanan dünyayı ellerinde tutan 5'i ABD kökenli 7 büyük petrol tekeli olmuştur. Petrol fiyatları artarken, bu nedenle de tüm kapitalist ve az gelişmiş ülkelerde fiyatların dolaylı olarak arttığı söylendiği bir ortamda, ABD temelli petrol şirketleri kârlarını birkaç yıl içinde 8-9 misline çıkarmıştır.

Öte yandan OPEC ülkelerinin petrol satışlarından elde ettikleri gelirlerini nasıl kullandıkları oldukça önemlidir. Bu paraların büyük bir kısmı silahlanmaya ayrılmaktadır. Örneğin İran'da, OPEC içinde ABD'nin kuklalığını yapan Şah'ın devrilmesine kadar geçen dönemde petrol gelirlerinin büyük bir kısmı gelişmiş silahlara yatırılmaktaydı. Bugün silahlanmaya yatırılmayan petrol gelirleri de gelişmiş kapitalist ülke şirketlerine ya da bankalarına yatırılmakta, lüks tüketim mallarının ithalatı için harcanmaktadır.

ABD 1978 yılında petrol üreten ülkelere 30.7 milyar dolarlık petrol almıştır. Ancak aynı ABD, petrol üreten ülkelere aynı yıl içinde silah, gıda maddesi ve diğer mallar olarak 23.5 milyar dolarlık mal satmıştır. ABD yine de zararlı değildir, çünkü OPEC ülkelerinin kullandıkları paralar ABD bankalarına yatmıştır.

Petrol fiyatlarının artması, bu amaçla petrol tüketimini kısmaya yönelik önlemler gerçekte petrolün ve petrol ürünlerinin fiyatlarını arttırmakta, bu durum ise büyük petrol tekellerinin daha fazla vurgun vurmasını getirmektedir.

Ancak bu arada esas zararı gören petrol üretmeyen az gelişmiş ülkeler olmaktadır. Petrolü bulunmayan az gelişmiş ülkelerin petrol zamları nedeniyle fiyatları her gün artan sanayileşmiş ülkelerin mamul mallarını almak zorunda kalması, bu ülkeler için yıkıcı olmakta ve

bu ülkelerin dış ticaret açığı giderek daha da büyümektedir.

Türkiye’de çok ilkel bir biçimde yapıldığı gibi yaşanan ağır bunalımın nedeninin işçi ücretlerindeki artışların, fiyat artışlarını, bunun ise bunalımın temelini oluşturduğu iddia edilen enflasyonu doğurduğu yolundaki propaganda sürdürülmektedir. Ancak ne petrol fiyatlarına zamlar, ne de işçi ücretlerindeki artış, emperyalist-kapitalist sistemin yaşamakta olduğu bunalımın gerçek nedenleri değildir.

Başta da belirtildiği gibi bunalımın nedeni kapitalizmin kendisidir. Kapitalist üretimin anarşik yapısıdır. Tekelci kapitalizmin asalaklığı, çürümüşlüğüdür.

Bu arada emperyalist-kapitalist ülkeler arasındaki, çok uluslu tekeller arasındaki çelişkiler de artarak devam etmektedir. Özellikle sistemin üç odağını oluşturan AET, Japonya ve ABD arasındaki çelişkiler, sistem içi çelişkilerin en somut göstergeleridir.

ABD sermayesi ve Japon malları hızla Avrupa’ya akarken, ABD ile AET ülkeleri arasındaki tarım ürünleri savaşı sürmektedir. Japonya’nın AET ile arasındaki ticaret açığı 4 milyar doları geçmiştir. Fiyat rekabetinde önemli avantajları olan Japon malları özellikle Batı Avrupa’yı istila etmekte, ABD, Japon mallarına karşı yüksek gümrük duvarları oluşturmak zorunda kalmaktadır. AET’nin Arap ülkeleriyle olan ticareti son yıllarda 4 misli artmış, ABD’ninki ise azalmıştır. Öte yandan AET içinde Federal Almanya, Fransa ve İngiltere arasındaki rekabet giderek sertleşmektedir.

Kapitalizmin eşit olmayan gelişme yasası, tekelleşmenin artması, tekeller arasındaki azami kâr ve pazar rekabeti üç odak arasındaki ekonomik savaş hızlandırmaktadır.

Aralarında belli düzeylerde çelişki olan kapitalist ül-

keler elbette sistemin kesin çöküşünü geciktirmek için her yolu denemek amacıyla biraraya gelebilmektedirler. Özellikle yedi sanayileşmiş ülkenin devlet başkanlarının yaptıkları zirve toplantıları bir yandan kendi aralarındaki çelişkileri yumuşatmayı, öte yandan sistemin yaşamını uzatmayı amaçlayan önlemleri almaya yöneliktir. Ancak bu toplantılarda ortaya çıkan çözümler de bugüne kadar başarılı olmamıştır. Bunalıma köklü bir çözüm ise bulunamayacaktır.

Kapitalist ülkelerde 1960-70 arasında düzenli, kesintisiz ve sürekli gelişme görülmüştür. Ancak bu tarihten sonra gelişmede önemli aksamalar olmuştur. Bugün için önemli olan sistem içinde yüksek düzeyde işsizlik ile sürekli olarak artan fiyatların birlikte yaşanmasıdır. Hem fiyatlar artmaktadır, hem de işsizlerin sayısı. İşsizlerin sayısı artarken üretim gerilemekte, gelişme hızı düşmekte, ancak fiyatlar artmaya devam etmektedir. İşte emperyalist-kapitalist sistemin çözümleyemediği ve çözümlemesi mümkün olmayan olgu budur.

II. Dünya Savaşı sonrasında kapitalist ülkelerde hem aşırı işsizlik, hem de aşırı yüksek enflasyon, sürekli olarak hiç bir zaman bir arada görülmemiştir. Sistem bugüne kadar işsizlik ya da fiyat artışlarını birinin lehine olmak üzere çözebilmıştır.

Ancak bunalım artık öylesine bir noktaya ulaşmıştır ki, sistem eskiden kendi içinde ürettiği çözümlerle sorunun bugün ulaştığı boyutlar karşısında çaresiz kalmaktadır.

Kapitalist ülkelerdeki tüm iktisatçılar bu yeni durumu aşmaya yönelik olarak seferber edilmiştir. Yeni teoriler peşindedirler. Ancak kapitalist ülkeler aralarındaki çelişkileri belli zaman için ikinci plâna iteseler bile alınan yeni önlemler sorunu biraz daha ağırlaştırmaktadır.

Yeni önlemler uygulandığında daha yüksek işsizlik ve enflasyon oranları, daha düşük verimlilik ve büyüme hızı ortaya çıkmaktadır.

Bu durum, geniş emekçi kitleleri için gelecek günlerin daha da kötü olacağını işaret etmektedir. Ama öte yandan başta petrol tekelleri olmak üzere kârlarını sürekli artıran çok uluslu tekeller, durumun hiç de kötü olmadığını, elbette «tam istihdam» diye bir şeyin, yani çalışmak ihtiyacında olan herkesin iş bulması diye bir şeyin olamayacağını gerekçelemeye çalışmaktadırlar.

Emperyalizm artık savunma halindedir. Sistem kendi çelişkilerinin çözümlerini üretemez hale gelmiştir.

Bu çözümsüzlük sürekli fiyat artışları, işsizlik gibi sorunlarla iç içe yaşayan emekçi kitlelerin içinde yaşadıkları toplumsal sisteme bakışlarını etkilemekte, getirilen kısmi çözümlerin yetersizliğine bağlı olarak düzene duyulan umutsuzluk artmakta, toplumsal muhalefet yaygınlaşmaktadır.

Bu durum karşısında bugün kapitalist ülkelerde çelişkiler yoğunlaşmakta, sınıf mücadelesi hızla gelişmektedir. Bu gelişme doğrudan kapitalizmin devresel bunalımlarına bağlı değildir. Kapitalizmin devresel bunalımları, bu bunalımların işçi ve emekçilere getirdiği yıkıcı sonuçlar, tekелci devletlerin ve çok uluslu tekellerin demokratik hak ve özgürlüklere karşı giriştiği saldırılar, bu çelişkileri daha da derinleştirmekte ve kapitalist ülke işçi sınıflarının mücadelesi giderek hızlanmaktadır.

Çok uluslu tekellerin, özellikle daha fazla kâr yolunda gerekli gördükleri alanlara ve ülkelere yatırım yapmaları, zaman zaman kapitalist ülkelerdeki işletmeleri kapatarak rahatlıkla kâr transferi yaptıkları «vergi cennetleri»ne ya da özellikle çevre kirlenmesi ve işçi sağlığı konusunda hiçbir önlem getirmeyen ülkelere taşımaları, üretim güçlerinin gelişimini saptırıcı eylemlere

girişmeleri, kapitalist ülke işçileri için yeni yıkıcı sonuçlar üretmektedir.

Bugün kapitalist ülke işçilerinin karşı karşıya kaldıkları sorunlar emperyalist-kapitalist sistemin bunalımına bağlı bir biçimde giderek artmaktadır Sık sık işyerlerinin kapanması, dev tekeller karşısında orta ve küçük işletmelerin iflas etmesi, çok uluslu tekellerin değişik amaçlarla, özellikle kimyasal zehirlenmelerin olduğu işyerlerini az gelişmiş ülkelere taşımaları sonunda işsizlik yoğunlaşmaktadır. Bu arada bilimsel ve teknolojik gelişmelerin istihdam kısıtlayıcı bir biçimde kullanılması da işsizliği artıran bir etken olmaktadır.

Öte yandan çalışma ve yaşama koşulları da giderek kötüleşmektedir. Zaten yetersiz olan ücretler, sürekli hale gelen ve giderek artan enflasyon nedeniyle ufulanmakta, işçilerin satın alma gücü düşmektedir. Çalışma süresi (iřėn, çalışma haftası...) eşitli plnlarla uzatılmak istenmekte, yolda kaybedilen zaman uzamakta, kısacası toplumsal yaşama, dinlenmeye ayrılacak zaman kısıtlanmaktadır.

Üretim yöntemleri giderek karmaşıklaşmaktadır, işçinin yabancılaşmasını artıran yöntemlerin hızla devreye sokulması, artan iş kazaları ve meslek hastalıkları, sürekli kirletilen evre, atmosfer, deniz, gller, nehirler, zedelenen bitki örtüsü, kötü beslenme, açlık, sefalet mahalleleri, göçmen işçilerin, çalıştıkları ülke işçilerinden ayrı muamele görmeleri... Bütün bunlar kapitalist ülkelerdeki işçi sınıflarının mücadelesini daha da keskinleştirmektedir.

Kapitalist lke işçi sınıfları, ekonomik bunalımın sonuçlarına, tekellerin yoğunlaşan smrlerine, tekel-lerin ve onların siyasi sözcülüğünü yapan gerici siyasi iktidarların sendikal hak ve özgürlüklere yönelttikleri saldırılara, faşizme, yeni-sömürgeciliğe, ırkçılığa karşı

yoğun mücadele vermekte, herkese çalışma hakkının sağlanması, iş güvencesi, ücretlerin satın alma gücünün korunması, çalışma süresinin kısaltılması, erken emeklilik, çalışma ve yaşama koşullarının düzeltilmesi için silahsızlanma, barış, özgürlük için geniş eylemlere girişmekte, bölgesel, ulusal ve uluslararası çapta eylem birliğini zorlamakta ,eşgüdümlü eylem olanaklarını yaygınlaştırmak için çabalamaktadır.

Bugün az gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan ülkeler ya da üçüncü dünya ülkeleri olarak adlandırılan ülkeler ile emperyalist ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerden kaynaklanan çelişkiler giderek artmaktadır. Her iki grup **arasındaki çelişkiler** gerçekte ulusal kurtuluş mücadelelerinin maddi temelini oluşturmaktadır.

Sömürü ilişkilerine dayanan kapitalist işbölümü her geçen gün biraz daha az gelişmiş ülkelerin aleyhine çalışmaktadır. Azgelişmiş ülkelerle ileri kapitalist ülkeler arasındaki uçurum giderek açılmaktadır.

Kapitalist dünyadaki işbölümü azgelişmiş ülkele rin sanayileşmesi yönünden yeni bir şey getirmemiştir. Azgelişmiş ülkeler hâlâ modası geçmiş teknolojilere mahkum edilmekte, teknoloji transferi ile azgelişmiş ülkele rin emperyalist ülkelere bağımlılığı pekiştirilmekte, az gelişmiş ülkelerle yapılan patent anlaşmalarında tekel lerin gücünü artırıcı, kısıtlayıcı hükümler getirilmektedir.

Ayrıca fiyat dalgalanmaları sonucunda gelişmiş ülkelere azgelişmiş ülkelere sürekli değer aktarılmakta, yabancı sermaye azgelişmiş ülkelere getirdiğinden daha fazlasını götürmektedir.

Banka sermayesinin de uluslararasılaşmış olması sonucunda azgelişmiş ülkeleri Uluslararası Para Fonu (IMF) gibi emperyalizmin mali örgütlerinin dayatmalarına mahkum etmek isteyen emperyalist ülkeler,

perde arkasında azgelişmiş ülkelerin ekonomik, politik ve toplumsal yaşamlarını denetim altına almaktadır.

Beyin göçü ile kendilerine çok gerekli olan insanların yitiren, sanayileşme adı altında montaj, taşaron ve dayanıksız tüketim malları üreten sanayilerin kurulmasından bir yarar sağlayamayan, öte yandan en büyük zenginlikleri olan doğal kaynakları talan edilen ülkeler, siyasi duruma bağlı olarak emperyalist ülkelere karşı duydukları tepkileri değişik biçimlerde dile getirmektedirler.

Azgelişmiş ülkeleri ticaret, yatırım, borç verme biçimleriyle bağımlı kılan ve sömürüye devam eden emperyalist ülkelerin sömürüsüne karşı azgelişmiş ülkelerde kimi zaman ekonomik alanda, kimi zaman da salt siyasi alanda tepkiler yükselmektedir.

Dünyanın dört bir köşesinde halklar faşizme, emperyalizme, şovenizme, sömürgeciliğe, yeni sömürgeciliğe, ırk ayrımına (apartheid), siyonizme, her türlü işgalciliğe, gericiliğe karşı amansız bir mücadele vermekte ve ulusal kurtuluş mücadeleleri ile her geçen gün yeni mevziler kazanmaktadır.

Ancak halkların bu mücadelesine karşı emperyalizm, özellikle ABD, çok değişik biçimlerde tavır almakta, önleyebileceği mücadeleleri en vahşice yollarla ezmeye çabalarken, Nikaragua örneğinde olduğu gibi engellemeyeceği gelişmeleri, yeni yöneticilere yardım önererek, onları dışarıdan daha ince yollarla kuşatarak, sistemin etki alanı içinde tutmaya çalışmaktadır.

Bu amaçla genel olarak izlenen yollar, çeşitli kışkırtmalara girişme, faşist hareketleri destekleme, faşist yönetimleri işbaşına getirme, askeri darbeler tezgâhlama, ilericilere yönelik korkunç kampanyalara girişme, ilerici devrimcileri ve örgütlerini yok etme biçimlerini içermektedir.

Ancak faşist diktatörlüklerin işçi sınıfının ekonomik ve siyasi mücadelesini durdurmaya, sendikalarını, işyeri örgütlenmelerini dağıtmaya yönelik çabaları artık geçersiz kalmaya başlamıştır.

Güney Amerika'da belirleyici özelliği anti-emperyalist olan mücadele, diğer bir kıtada, Afrika'da ırk ayrımına karşı mücadeleyi de kapsayarak sürmektedir.

Yüzyıllar boyunca sömürgecilerin, emperyalistlerin at oynattığı, halkların en vahşi biçimlerde sömürüldüğü, kardeşin kardeşe vurdurulduğu, ırkçılığın sürdürüldüğü Afrika artık paralı askerlerin mezarı haline gelmektedir. En çağdaş oyunlarına rağmen emperyalizmin Afrika'daki etki alanı daralmakta, bu daralmanın sıkıntısı içinde daha da azgınlaşan emperyalizm çaresizce daha fazla batağa batmaktadır. Kara Afrika üzerinde yükselmekte olan özgürlük ve bağımsızlık güneşi, her geçen gün biraz daha fazla parlamaktadır.

Emperyalistlere, emperyalizmin işbirlikçisi yönetimlere karşı mücadele dünyanın dört bir köşesinde sürmekte, ulusal kurtuluş mücadeleleri emperyalizmin göbeğini nallamaktadır.

Bu somut durum karşısında kendi aralarındaki çelişkiye karşın, özellikle son yıllarda 7 büyük kapitalist ülke başkanları Londra, Bonn, Tokyo gibi metropol merkezlerinde biraraya gelerek sistemin geleceğini tartışmışlar, yeni durumlara göre izleyecekleri siyaseti belirtmeye çalışmışlardır.

Aradaki çelişkilere rağmen emperyalistlerarası bütünleşme çabalarını sürekli kılmak yolunda 1973'te önemli bir adım atılmıştır.

1973 yılına kadar kendi aralarında bütünleşmeyi zorlayarak AET içinde biraraya gelen ülkeler ile ABD arasında ikili götürülen ilişkilerin, Japonya'nın hızla Avrupa ve Amerika pazarlarına yayılması sonucu ABD-

Altı Japonya arasında üçlü bir biçimde götürülmeye başlanmıştır. Ve bu anlamda üçlü bir komisyon oluşturulmuştur.

Oluşan bu komisyonun görevleri yeni durumlara göre emperyalist ülkelerin stratejisini çizmek kapitalist emperyalist sistemi bunalımdan kurtarmak için sistemin hastalıklarına karşı reçete hazırlamak, çelişkilerin keskinleşmesi ile emperyalist ülkeler arasında zaman zaman ileri noktaya varan anlaşmazlıkları tatlıya bağlamak, üç emperyalist odak arasında ortak güçbirliği sağlamaktır.

3 odaktan seçilen 270 üyeden oluşan komisyonun 1975 yılında yayınladığı Demokrasinin Bunalımı Üzerine adlı rapor bu açıdan son derece önemlidir. Üçlü Komisyon bu raporda açıkça kapitalist ülkelerde varolan demokrasinin sınırlandırılması gerekliliği üzerinde durmaktadır. Ve bugün gelişmiş kapitalist ülkelerin büyük bir çoğunluğunda varolan demokratik hak ve özgürlüklere yönelik geniş bir saldırı başlatılmıştır.

Üçlü Komisyon'u gerekli kılan koşulların da uzantısında emperyalizm yeni durumlara göre yeni stratejik ve taktik hedefler belirlemektedir.

Emperyalizm bu anlamda ekonomik, politik, ideolojik ve askeri alanlarda, sürdürdüğü çaba ve saldırıyı aşırı bir biçimde birdenbire yoğunlaştırmıştır.

Yıllık ciroları birçok büyük ülkenin bütçesinden fazla olan çok uluslu tekellerle dünya çapında girilen ekonomik saldırılar bugün sistemin ekonomik bunalımına rağmen etkili olmaktadır.

Öte yandan ideolojik plandaki saldırılar yoğunlaştırılmıştır. Yüzlerce radyo istasyonu, binlerce gazete, dergi, yüzlerce televizyon kanalı hep birlikte emperyalizmin yeni ideolojik saldırılarını sürdürmektedir.

Kapitalist ülkelerde savaş kışkırtıcılığı yapan mili-

tarizm için gerekli ortamı hazırlayan, böylece dikkatleri iç sorunlardan başka yerlere çekmeye çalışan emperyalist mihraklar, tüm kapitalist ülkelerde işçilerin, emekçilerin mücadelesini saptırmak amacıyla yeni faşist örgütler oluşturmaktadır.

Üçlü Komisyon'un önerileri ve yedi büyük kapitalist devlet başkanlarının zirve toplantılarının uzantısında, hâlâ emperyalizmin önderi durumunda olan ABD bugün militarizmi körüklemekte ve soğuk savaşı yeniden canlandırmaktadır. ABD, Güney Amerika ve Afrika'da kendisine bağlı diktatörlüklerle dünyanın bu bölgelerinde çıkarlarını korumaya çalışırken, öte yandan Kızıldeniz, Basra Körfezi, Hint Okyanusu'nda sürekli askeri yığınak yapmaktadır. İran'da Şahlığın ve buna bağlı olarak CENTO'nun yıkılmasından sonra Ortadoğudaki çıkarları gerçek anlamda tehlikeye giren ABD, bölgede çıkarlarını koruyacak daha geniş ittifaklar peşindedir ve bugün Türkiye-Suudi Arabistan-Mısır-İsrail'den oluşan yeni bir bekçi halkası kurmak için uğraşmaktadır. Bu anlamıyla bir Akdeniz ülkesi olan Türkiye'ye bu konum içine daha saldırgan, ileri bir jandarma karakolu görevi düşecektir.

Bugün dünya çapında çeşitli amaçlı korkunç bir silahlanma yarışı vardır. İçinde yaşadığımız nükleer çağda silahlanma yarışı, insanlığı geçmişe oranla daha fazla tehdit etmektedir.

Bugün dünyada her yıl yaklaşık 400 milyar dolar silahlanmaya harcanmaktadır.

Silahlanmanın temelinde yatan emperyalizmin saldırgan yapısıdır. Silahlanma ve saldırganlık kapitalist üretim biçiminin doğal bir sonucudur. Ancak silahlanma yalnızca yayılmacı politikaların ayrılmaz bir parçası değil, aynı zamanda çok kârlı bir iş alanıdır. Çünkü burjuvaziye göre silah yalnız kapitalist sınıf için temel olan

kendi sömürü ve baskı düzenlerinin sürmesidir. Yeryüzünde tekellerin emrindeki binlerce iktisatçı silah üretiminin ekonomik faydalarını dile getirmeye çabalar-ken, daha 1952'lerde ABD Başkanı eGneral D. Eisenhower şöyle demiştir: «İşsizliği ortadan kaldıran fair-deal (siyaset) değil savaştır. Ancak savaş sayesinde ekonomi faaliyetler yüksek bir düzeye çıkabilmiştir.»

Bugün bir yanda silahlanma için harcanan milyarlarca lira vardır. Öte yandan işsizlik, açlık, hastalık, çevre kirletilmesi, yüksek düzeyde işkazaları, meslek hastalıkları vardır.

Bugün yeryüzünde 900 milyon insan okuma-yazma bilmez durumdadır. Yaklaşık 500 milyon insan açlık içinde kıvranmaktadır. OECD ülkelerinde milyonlarca işsiz vardır ki, bunların yarısına yakını gençlerden oluşmaktadır. Milyonlarca insan hastane, doktor, okul, öğretmen gereksinimi duymaktadır.

Silahlanmaya harcanan yalnızca 4 milyar dolar, 200 milyon aç çocuğun tüm bir yıl boyunca doyurulmasını getirecektir.

Silahlanmaya harcanan yaklaşık 9 milyar dolar, 900 milyon insanın okuma-yazma öğrenmesini sağlayacaktır.

Sınıf tahakkümünün sürmesinin bir aracı olarak militarizmin körüklenmesi, biraz önce belirtildiği gibi emperyalizmin yeni hedefleri içinde daha da önem kazanmıştır. Kitlerin yıldırılması, barışçıl çözümler yerine kışkırtma psikolojisinin egemen kılınması, uluslararası gerginliğin yeniden canlandırılması ve bu amaçlara yönelik olarak militarizmin körüklenmesi, özellikle televizyon ve basın aracılığıyla yapılmakta, ancak silahlanma propagandası yapan bu filmler ve yayınlar sonuçta gerginlik ve şiddet psikolojisi yaratmakta, terörü teşvik etmekte, askeri diktatörlükler için uygun bir ortam ha-

zırlamaktadır. Filmleri ve yayınları üretenler elbette tüm bu sonuçları da birlikte düşünmektedirler.

Emperyalist-kapitalist sistemin ürettiği sonuçları kısaca özetlersek, milyonlarca insanın yaşamını, sağlığını, mutluluğunu ve geleceğini tehdit eden emperyalizmin ürettiği genel sonuçlar şunlardır: daha fazla sömürü ve baskı, ırkçılık, toplumsal ayrımcılık, savaş vurgunculuğu, beyinlerin uyuşturulması, sefalet, açlık.

Kısa kısa değişik örnekler verirsek:

— Tüm dünyada her yıl 5 milyon çocuk, 6 önemli hastalık sonucu ölmektedir. Dünya nüfusunun yaklaşık yarısı, yani 2 milyar kişi kötü beslenmektedir. Her yıl 30 milyon kişi kötü beslenme sonucu ölmektedir. Her altı kişiden biri, yani 700 milyon insan sefalet içinde yaşamaktadır. Her 14 kişiden biri yani 300 milyon kişi sürekli işsizdir. 200 milyon okul öncesi çocuk açtır. 900 milyon kişi okuma-yazma bilmez durumdadır.

Milyonlarca insan açlık, cehalet, sefalet içinde gecekondularda, izbeliklerde, önlenebilecek hastalıklar içinde, çırpınarak yaşamaktadır.

— Emperyalizm insanların temel hak ve özgürlüklerini kullanmalarına izin vermemektedir.

Emekçi kitleler devlet terörü, şiddet ve demagoji ile yönetilmek istenmektedir.

Bu nedenle «Hür Dünya»da insanlara karşı korkunç bir psikolojik savaş açılmış durumdadır. İnsanlar kitle iletişim araçlarıyla, özellikle gazete ve filmlerde büyük bir yalan bombardımanı altındadır.

Siyasi iktidara karşı çıkanlara aman tanınmamaktadır. Milyonlarca yurttaş siyasi olarak fişlenmiş durumdadır. Yalnız ABD’de fişlenenlerin sayısı 120 milyonun üzerindedir. Demokratik gösterilere katılanlara coplarla, panzerlerle, göz yaşartıcı bombalarla saldırılmakta, gös-

tericiler öldürülmekte, tutuklulara en ağır işkenceler yapılmaktadır.

Demokratik kitle örgütleri çalıştırılmamakta, militan sendikal çalışma her biçimde engellenmek istenmektedir.

— Emperyalizm faşizmi körüklemektedir. Faşist örgütlere her türlü ayrıcalık tanınmakta, bu uğurda büyük paralar akıtılmaktadır.

— Kitleesel işsizlik, emperyalizmin getirdiği hastalıkların başındadır. İşsizlerin büyük bir çoğunluğu kadın ve gençlerden oluşmaktadır. Emperyalizm toplumsal ayrımcılık yapmakta ve bunu son noktasına kadar istismar etmektedir.

— Çıraklar, genç işçiler ve kadın emekçiler birer ucuz emek kaynağıdır.

Kapitalist ülkelerde az gelişmiş ülkelerde eşit işe eşit ücret ödenmemektedir.

— Hiçbir emperyalist ülke Uluslararası Çalışma Örgütü İLO'nun çalışma hak ve özgürlüklerine ilişkin sözleşmelerine uymamaktadır.

— Daha fazla kâr yolunda dünyada her yıl yalnız sanayide 50 milyon işkazası olmakta, yaklaşık 100 bin işçi işkazalarında ölmekte, milyonlarcası sakat kalmaktadır. ABD'de dakikada 18-20 işkazası olmakta, 8 saatlik bir işgününde 8500 işçi sakat kalmakta, 55 işçi ölmektedir. Federal Almanya'da her 13 dakikada bir işçi sakat kalmakta, her iki saatte bir işçi ölmektedir.

— Kapitalizm doğayı ve onun bir parçası olan insanı en hunharca bir biçimde sömürmeye devam etmektedir.

Bir yandan «daha fazla kâr», öte yandan «hiçbir şey emekçinin yaşamından ve sağlığından daha önemli değildir» görüşleri arasındaki mücadele sürmektedir.

Kapitalist üretim anarşisi içinde nehirler, göller, de-

nizler, atmosfer kirletilmekte, bitki örtüsü bozulmakta, hayvanlar sakatlanmakta, yok edilmekte, kısacası çevre geriye dönüşü olmayan bir biçimde kirletilmektedir.

— Birçok ülkede çalışma haftası 40 saatin altına indirilmesine rağmen çalışma haftası özellikle gençlerin önemli bir bölümü için 50 saate yakındır.

— Yaklaşık 10 milyon göçmen işçi ABD'nin, Federal Almanya'nın, Fransa'nın, İngiltere'nin, Belçika'nın dev tekellerinin kârlarını artırmak için köle gibi çalıştırılmaktadır.

Önemli ölçüde artı-değer yaratan vergi veren sigorta primi ödeyen göçmen işçiler, çalıştıkları ülkelerde aşağılanmakta, horlanmakta, aynı ülke emekçileriyle aynı haklara sahip olamamaktadırlar.

— İLO raporlarına göre dünyada 6-15 yaş arasındaki 52 milyon çocuk çalışmak zorundadır. Bunların 39 milyonu Asya'dadır. Dünyanın birçok ülkesinde kız, erkek küçük çocuklar en zahmetli ağır işlerde çalıştırılmaktadır.

— Azgelişmiş ülkelerde her otuz saniyede yüz çocuk doğmakta, bunların 20'si yaşamlarının ilk yılı içinde ölmektedir. Geri kalanlardan 60'ı çocukluklarında hiç tıbbi bakım görmemekte, kötü beslenme kalıcı fiziksel ve ruhsal bozukluklarla karşılaşma tehlikesi içinde yaşamaktadır.

— Azgelişmiş ülkelerde ortalama yaşam süresi 35 yıl. gelişmiş kapitalist ülkelerde ise 65 yıldır.

— Fıratlar düşmesin diye her yıl yüzbinlerce ton meyva, sebze yokedilmekte, balıklar denize dökülmekte, tarımsal araziler işlenmemektedir.

— Okuma-yazma bilmeyenlerin oranı Güney Amerika'da %25, Afrika ve Arap halkları arasında %74, Asya'da %47'dir. Afrika'da çocukların ancak yarısı ilkökula

gidebilmekte, bunların da ancak %5'i orta eğitime devam edebilmektedir.

— Emperyalist tekellerin azgelişmiş ülkelerden elde ettikleri kârlar, bu ülkelere «yardım» adı altında verilen paraların dört katı fazladır.

— «Beyin göçü» denilen akımla azgelişmiş ülkelerden büyük zorluklarla yetişen binlerce mühendis, bilim adamı, doktor, emperyalist ülkeler tarafından çalınmaktadır.

— Irkçılık dünyanın birçok bölgesinde en aşağılık biçimleriyle sürmektedir. Nazilerin yok etmeye çalıştığı bir ırkın temsilcileri bugün Arap halklarına siyonist, yayılmacı politikalarıyla açlık, sefalet ve ölüm getirmektedirler.

— Güney Afrika Cumhuriyetinde yaşam süresi siyah çoğunluk için 34-42 yaş, beyaz azınlık için 67-72 yaştır. Bebek ölümü ise siyahlarda binde 200, beyazlarda binde 29'dur.

— Eskiden Amerikan kıtasında yaşayan Kızılderililerin sayısı 75 milyon iken, bu sayı şimdilerde 22 milyona düşürülmüştür. Kanada, Brezilya, Avustralya'da yerli kabileler yok edilmektedir.

— Okullarda fırsat eşitsizliği sürüp gitmektedir. Üniversitelerde okuyan işçi sınıfı kökenli öğrencilerin oranı en iyimser rakamlara göre %8-14 arasında değişmektedir.

— Radyo istasyonlarının %90'ı TV şebekelerinin %95'i gazetelerin %80'i bir avuç tekelin elindedir. Tüm haberler UPI, AP, Reuter, AFP gibi dört büyük tekel tarafından yanlı olarak bildirilmektedir.

— ABD'de bir çocuk 18 yaşına kadar (TV'de) 18.000 cinayet görmektedir. Federal Almanya televizyonlarında haftada ortalama 450 şiddet olayı, 110 ölüm, 20 adam kaçırmaya, 30 saldırı, 7-8 banka soygunu gösterilmektedir.

— Kapitalizmin bunalımına bağılı olarak ahlaki bunalım da artmaktadır. Toplumsal değerler giderek bozulmaktadır. Suç işleme oranı, uyuşturuğu madde kullanma, seks ticareti, fuhuş artmaktadır. Yolsuzluk, rüşvet, hırsızlık, cinayet olayları en yüksek düzeydeki devlet memurlarını da kapsar bir biçimde gelişmektedir.

Ruh ve sinir hastalıkları artmakta, şiddete başvurma yayılmakta, devlet terörü bireysel terörü körüklemektedir.

— Paralı komandolar, patron beslemesi yeni tip faşist çeteler örgütlendirilmektedir.

Emperyalizmin getirdikleri açısından bazı çarpıcı örnekleriyle dünyadaki durum kısaca budur.

Peki Türkiye’de durum nedir? Kısaca bir göz atmakta yarar vardır.

Türkiye yakın tarihimizin en derin bunalımını yaşamaktadır. Bunalım toplumsal yaşamın ekonomik, siyasi ve dış politika ile ilgili bütün yanlarını kapsamaktadır. Bu bunalımın temelinde Türkiye’nin emperyalist-kapitalist sisteme bağılı, az gelişmiş bir ülke olması gerçeğı yatmaktadır. Türkiye yıllardır sürdürölen emperyalist-kapitalist sisteme bağımlı kapitalist yolla kalkınma çabaları sonunda bu bunalıma düşürölmüştür.

Bugünkü bunalımın sorumlusu işçi sınıfı ve emekçiler değıldir. Bunalımın sorumlusu tekelci sermayedir, büyük tüccarlardır, bankacılarıdır, toprak ağalarıdır, tefecilerdir, parababalarıdır ve onların siyasi temsilcileridir. Ve bunalımdan çıkışta işçi ve emekçilerin yapabileceğı bir fedekârlık yoktur.

Emperyalist-kapitalist sistemin 1960’lardaki görece istikrarlı dönemini, daha sonra ABD, AET ve Japonya üçgeninde enflasyon ile durgunluğun bir arada yaşandığı dönem izlemiştir. İleri kapitalist ölkelerde 1973 pet-

rol krizinde en ileri safhaya varan bunalım, enflasyonun yanında işsizliği de arttırmıştır. Kapitalist ülkelerin bunalımı, ihraç olanakları kısıtlanan, dış yardımları azalan, az gelişmiş ülkelerin, bu arada Türkiye'nin sorunlarını daha da arttırmıştır.

Son on yıl içinde dünya kapitalist sisteminde görülen ve zaman zaman derinleşerek artan bunalım önümüzdeki günlerde daha da şiddetlenecektir.

Türkiye'de devlet aracılığıyla yaratılan sanayileşme temeli üzerinde, sermayenin öncelikle en kârlı alanlara, ağırlıkla tüketim mallarına yönelmesi, gerekli makinelerin ithalâtla sağlanması yoluna gidilmesi, ulusal bir plandan yoksun teknoloji transferi sonucu dışa bağımlı çarpık bir ekonomik yapıya ulaşılmıştır.

Bu yapı gerçekte çok uluslu tekellerin ve onların işbirlikçilerinin, toprak ağalarının yakın ve vadeli çıkarlarının eseridir.

Çokuluslu tekellerin ve onların işbirlikçilerinin kısa dönemli çıkarlarına uygun bir ekonomik yapıya sahip kılınan ülkemiz bugün artan ithalât giderlerini karşılayamaz duruma gelmiştir. Bir yandan büyük ölçüde artan petrol ithalât giderleri, diğer yandan emperyalist ülkelerin fiyatlarını giderek arttırdığı sanayi girdileri, genel ithalât giderlerinden önemli artış yaşamakta olduğumuz bunalımın ekonomik temellerini oluşturmıştır.

Türkiye uzun süredir izlemekte olduğu borçlanma politikasının sonucu olarak bugün artık tam bir borç batağına saplanmış durumdadır. Binbir çaba ve çeşitli ödünler pahasına emperyalist ülkelere ve onların güdümündeki mali kuruluşlardan elde edilen krediler dış alımın finansmanı için değil, fakat esas olarak, eski borçların taksitlerinin ödenmesi için kullanılmaktadır.

1978'in başından 1979'un Ağustos sonuna kadarki 20 aylık dönemi ödemeler dengesi rakamları bu bakım-

dan aydınlatıcıdır. Bu dönemde dışarıya 636 milyon doları borçların faizi, 551 milyon doları da ana para tak-siti olmak üzere 1 milyar 187 milyon ödenmiştir. Buna karşılık dışarıdan uzun ve kısa vadeli olmak üzere toplam 1 milyar 808 milyon dolarlık kredi alınmıştır. Buna göre alınan kredilerin ancak 621 milyon doları, yani %34'ü dışalının finansmanına gitmiş, geri kalan %66'sı borçların ödenmesi için kullanılmıştır. Eğer vadesi gel-miş borçların çok önemli bir bölümü ertelenmemiş ol-saydı, bu oran çok daha yüksek olurdu. Bu durum ülke-nin borçlarını devamlı olarak arttıracak bir kısır döngü içine, bir borç batağına düşmüş olması demektir.

Bütün bu rakamlar, emperyalist ülkelerle bağımlı-lık ilişkileri kurmanın, OECD ve IMF'nin dayatmalarına teslim olmanın ülkemize neye malolduğunu göstermek-tedir.

Az gelişmiş ülkelerin tipik özelliklerini taşıyan geri ve çarpık sanayileşme, ülkeyi giderek daha da dışa ba-ğımlı kılmaktadır. Sanayi dış girdiler bağımlılığı gide-rek artırmaktadır.

Kapitalizmin temel özelliklerinden olan üretim anarşisi tüm ekonomiye egemendir.

En gelişmiş ihracat alanı sandığımız tekstilde bile durum böyledir. Örneğin 1968-1977 arasında tekstil sek-törü toplamı 902 milyon dolarlık ihracat yaparken, aynı dönemde makine, boya, kimyevi madde, sentetik ham-madde için 1 milyar 748 milyon dolarlık ithalat gerçek-leştirilmiştir.

Daha fazla kâr amacı ve yanlış politikalar sonucu sanayide kullanılmayan kapasite artmaktadır. İstanbul Sanayi Odasının bir anketine göre sanayide atıl kapasite oranı 1977'de %43.5, 1978'de ise %44.2 olmuştur.

Kapitalist yolla kalkınma çabası içinde özel kesi-me finansman kaynağı yaratılması için KİT'ler feda edil-

mekte, KİT'lerde verim düşüklüğü ise işçilerin sırtına yüklenmek istenmektedir.

Sanayide yoğunlaşma, tekelleşme hızlanmakta, aşırı bir biçimde büyüyen büyük sermaye yeni bunalım alanları üretmektedir.

Bankalar ve sigorta ortaklıkları, tekelleşme sürecinde önemli rol oynarken, küçük mülkiyet bağımlılaşmakta ya da erimektedir.

Ülkemizin doğal zenginliklerine, öz kaynaklarımıza dayalı enerji üretme yerine, büyük miktarda döviz karşılığı gerçekleştirilen petrole dayalı enerji politikasının iflas ettiği bugünlerde, enerji üretimimizi yine dışa bağımlı kılacak nüleer santraller kurulmak istenmektedir.

Çok uluslu petrol tekellerinin, otomotiv tekellerinin çıkarları doğrultusunda, büyük ölçüde dışa bağımlı karayolu taşımacılığı körüklenmektedir. Buna karşılık demiryolu ve deniz taşımacılığı giderek geriletilmekte, devlet demiryolu ve deniz işletmeleri sürekli büyük zararlar üretmektedir. Kitle taşımacılığı yerine binek otomobil üretimi desteklemekte, özel otomobillerin yol açtığı trafik sorunları giderek büyümektedir.

Sağlık sorunları egemen sınıfların çıkarları doğrultusunda biçimlenmekte koruyucu sağlık önlemleri yerine, araç, gereç ve ilaç yönünden dışa bağlı tedavi edici hekimlik körüklenmektedir. Ana ve çocuk sağlığına önem verilmemekte, sağlık hizmetleri tatlı bir kâr alanı olmaya devam etmektedir.

Önemli bir döviz kaynağı olması gereken turizm sektörü tam bir keşmekeş içindedir. Ulusal bir turizm politikası yoktur.

Eğitimde; bölgeler, kız-erkek, köy-kent ve çeşitli sınıf ve tabakalar arasında eşitsizlik sürmektedir.

Eğitimin önemli bir parçası olan spor alanında kitle sporu yerine gizli-açık profesyonellik körüklenmekte,

spor nüfuzlu kişilerin siyasi sıçrama tahtası olarak kullanılmaktadır.

Bağımsız bir kuruluş olması gereken TRT, siyasi iktidarların borazanı haline getirilmiş, reklâm gelirleri yoluyla tekellerin etki ve denetimi altına girmiştir. TRT' de işçi sınıfı ve emekçilere karşı yoğun bir saldırıda bulunulmakta ama gerçeklere karşı koyu bir SANSÜR uygulanmaktadır.

Hayat pahalılığı sürekli artmaktadır.

Ancak emperyalist-kapitalist sistemin bir ürünü olan bunalım egemen sınıfları sıkıntı içine sokmamıştır. Tersine, bunalım sırasında çokuluslu tekellerin kârları artmaya devam etmiştir. Bunalımın yükünü işçi ve emekçi kitlelerinin sırtına yüklemede araç olarak kullanılan eflasyonist politika bir avuç sömürücünün zenginliğine zenginlik katarken, emekçi halkımızın karşı karşıya kaldığı güçlükleri daha da ağırlaştırmaktadır.

Döviz yumurtlayan tavuk olarak yurt dışına gönderilen göçmen işçiler kötü çalışma ve yaşama koşullarını sürdürürken, yurtdışındaki kaçak işçi sayısı artmaktadır.

İşçiler en kötü çevre ve çalışma koşullarında çalıştırılmaktadır. Her gün ortalama 5 sigortalı işçi işkazalarında ölmektedir.

Çalışanların büyük bir çoğunluğunun sigortası yoktur. İşçiler işgüvenliğinden ve işyerlerinde can güvenliğinden yoksundur.

Grev hakkı sınırlandırılmıştır. İşçilerin özgürce söyledikleri sendikayı seçme hakkı olan referandum hâlâ yasalaştırılmamıştır.

Genç işçilerin kadın işçilerin ve göçmen işçilerin sorunları hâlâ ortadadır.

Geçen yıl %100 kâr etiklerini açıklayan işverenlerin de kanıtladıkları gibi işçiler yoğun bir sömürü ile karşı karşıyadırlar.

Yaklaşık 1 milyon 200 dolayındaki kamu çalışanlarının sendikalaşma hakkı yoktur.

Tarım ve orman işçileri hâlâ İş Yasası'ndan yoksundur.

Emperyalizmin bugünkü isteği Türkiye'yi daha etkin bir saldırı karakolu haline getirmektir. Ancak, böyle bir görevi yapacak Türkiye'de istikrarın ve huzurun sağlanması gereklidir. Onlara göre bunun da yolu ülkedeki halk muhalefetini ezmektir.

Emperyalist-kapitalist sisteme olan bağımlılık ilişkilerinin pekiştirilmesi, özel sektöre ayakbağı olan engellerin temizlenmesi, ücretlerin dondurulması, temel hak ve özgürlüklerin yok edilmesi, bu amaçla gündeme getirilmiştir.

Yapılanlar, ekonomik, toplumsal, siyasi ve askeri alanlarda emperyalizmin, işbirlikçi sermayenin taleplerinin yerine getirilmesidir.

Siyasi iktidar bu amaçla, işçilere, emekçilere karşı ekonomik, politik ve ideolojik alanlarda korkunç bir saldırıya geçmiştir.

Bütün bu uygulamaların, girişimlerin nedeni açıktır. Ekonomik bunalımın yükünü işçi ve emekçilere taşıtmak için, sınırlı temel hak ve özgürlükler yok edilmeye, sömürüye, baskıya karşı çıkan, zorbalığa boyun eğmeyen her ses susturulmaya, her örgütlenme dağıtılmaya, her direnme ezilmeye çalışılmaktadır. Bu amaçla Güney Amerika'daki askeri diktatörlüklerle yönetilenlere benzer bir toplum yaratılmaya çabalanmaktadır.

İşçi ve emekçiler bakımından böylesi ağır bir ortamda; demokratik hak ve özgürlükler kısılmaya, sendikal hak ve özgürlükler kullanılmaz duruma getirilmektedir.

Temel hak ve özgürlükleri, kısıtlayan yasa maddele-

rinin baskısı altında yaşayan işçiler, ayrıca işyerlerinde de sürekli baskı altında tutulmaktadırlar.

Sendikaların tüm çabalarına karşın çalışma koşulları yeterli ölçüde iyileştirilememiştir. Sendikaların giremediği ya da örgütlenemediği işyerlerinde ise durum çok daha kötüdür.

Türkiye, 1919'da kurulup 1946'da Birleşmiş Milletler bünyesine kabul edilen Uluslararası Çalışma Örgütüne (ILO) 1932 yılında üye olmuştur. İLO'nun işçilerin çalışma koşullarıyla ilgili uluslararası tavsiyeleri üye ülkeler için yol gösterici belgeler durumundadır. Sözleşmeler ise üye ülkeler tarafından onanması gereken belgelerdir. Ancak Türkiye şimdiye kadar ILO'nun 150 dolayındaki sözleşmelerinin ancak 27'sini onamıştır. Türkiye çalışma koşulları konusunda uluslararası hükümlere uymamakta direnmektedir.

Evet, 1980 yılında DİSK 7. Genel Kurulunda görüşülüp benimsenen ve onaylanan çalışma raporuna göre kısaca ve özetle durum budur.

Görüldüğü gibi, yurt ekonomisindeki olumsuz gelişmeler birdenbire ve kendiliğinden meydana gelmemiş, tam tersine yıllar boyu ısrarla izlenen dışa bağımlı ve yanlış politikaların sonucu olarak meydana gelmiştir.

Dün ve bugün bizleri haksız yere suçlayanlar, bir ayıbı gizlemenin psikolojisi içinde bu durumu bu açıklığıyla ortaya koyamamakta, ya demagoji yolunu ya da baskı yolunu seçmektedirler.

Bugüne geliş ve bugünkü durum, daha soğukkanlılıkla ve yurtsever bir yaklaşımla ele alındığında, DİSK'in bundan 6 sene önce ortaya koyduğu görüşlerinin, geleceğe ilişkin olarak yaptığı değerlendirmelerin haklı ve doğru çıktığı görülecektir.

Türkiye işçi sınıfının en etkin sendikal örgütü DİSK bir yandan bu olumsuz gelişmelerin önüne geçilmesi,

giderek ortadan kaldırılması için yol, yöntem ve köklü çözümler önerirken diğer yandan da üyesi işçilerin çalışma ve yaşama koşullarının iyileştirilmesi yolunda yoğun bir çalışmanın içerisinde olmuştur.

DİSK, işçi sınıfının çıkarlarını emekçi halkımızın ve ülkemizin çıkarlarından ayrı olarak düşünmemiştir; tüm sorunları bilinçle ve gerçekçi bir yaklaşımla ele almış, çözüm konusunda da yurtseverliği ön planda tutmuştur.

Bugün dost düşman herkes çok iyi bilmektedir ki, DİSK, üyesi işçilere diğer sendikal örgütler oranla çok daha fazla hak elde etmiştir.

DİSK'in bu konumundan diğer sendikal örgütler, özellikle TÜRK-İŞ de yararlanmış toplu sözleşme pazarlıklarında işverenlere, «Eğer bize daha fazla vermezseniz, işçileri tutmayız, işçiler DİSK'e yönelir ve onlar daha fazla ister ve alırlar» biçiminde gerekçeler ileri sürmüş bu yolla üyesi işçilere belirli haklar kazandırmaya çalışmışlardır.

Bugün, işçiler geçimini sağlayacak kadar haklar alamıyorsa, hatta haklarının büyük bir bölümü ellerinden alınıyorsa ve Türk-İş bu durum karşısında çaresiz kalıyorsa, bunun temel nedeni siyasi iktidara bağımlı sendikacılık alışkanlığının sürdürülmesi ve DİSK'in çalışmalarının durdurulmuş olmasıdır.

Ancak iddia makamı, DİSK'in üyesi işçilere daha fazla hak almasını da suçlama konusu yapmıştır.

İddianamenin 3. sayfasında aynen şöyle demektedir:

«DİSK, kuruluşunu takip eden yıllarda, işçi-işveren uyumsuzluklarında benimsediği katı ve uzlaşmaz tutumla, Türk-İş'e nazaran mensuplarına daha fazla maddi imkân sağlayarak gelişme yoluna gitmiştir.»

Görüldüğü gibi, DİSK sendikal işlevinin doğal ve yasal bir gereği olarak, üyesi işçilere biraz daha fazla hak elde etmiş olması da suçtur. Bu suçlamanın yasal dayanaktan yoksun bulunduğu haksız, ideolojik ve politik bir yaklaşımın ürünü olduğu, en uykuda gözler tarafından da görülecek kadar açıktır.

Bu suçlama, Türkiye'yi işçi ve emekçilerin sesini çıkarmadığı bir sömürü ve talan alanına dönüştürmek isteyen, bu nedenle de yıllar boyu DİSK'i suçlayan çıkarıcı ve sömürücü çevreler ile onların sözcüleri tarafından ileri sürülen suçlamalarla çakışmaktadır.

Sırası gelmişken asıl konuya biraz ara verip, birçok suçlamanın dayanağı olarak kullanılan bir başka suçlamanın üzerinde durmak istiyorum.

Bilindiği gibi DİSK, uzlaşmacı, bir başka deyişle sarı sendikacılığa karşıt bir görüşü benimsemiş, bu nedenle de üye sayısını 13 yılda 13 katına çıkararak Türkiye işçi sınıfının umudu durumuna gelmiştir.

Uzlaşmacı, yani sarı sendikacılığın ne anlama geldiği, belgelerimiz incelendiğinde daha iyi bir şekilde anlaşılacaktır. Sarı sendikacılık, işverenlerin çıkarlarını gözeterek işçi haklarını savunur görünen, işçileri uzun erimli ve gerçek sorunlarından soyutlayan, toplum ve ülke çıkarlarından koparan, bu nedenle de çökmesi ve giderek yok olması kaçınılmaz çağdışı bir sendikacılıktır.

DİSK'in benimsediği sınıf ve kitle sendikacılığı, bir başka deyişle çağdaş sendikacılık ise, bugün dünyada her gün biraz daha gelişip güçlenen, işçilerin çıkarlarını öngören, giderek yurt ve dünya sorunları karşısında tavır alan, sarı sendikacılığın karşıtı sendikacılıktır.

Sendikalar, yasalarımıza göre de, öncelikle işçilerin hak ve çıkarlarını korumak ve savunmak amacıyla ve sınıf temeline dayalı olarak kurulmuş örgütlerdir. Bu nedenle işçilerin hak ve çıkarlarını savunan sendikacı-

lık, yani sınıf ve kitle sendikacılığı yasaldır; işçilerin hak ve çıkarlarını savunmayan, yani sarı sendikacılık ise yasal değildir, bundan da ötesi doğal değildir.

Her türlü çalışması açık olan DİSK, bu konuda da açık davranmış sınıf ve kitle sendikacılığı ile sarı sendikacılığı yani uzlaşmacı sendikacılığı yerli yerine koyan ve duruma açıklık getiren bir broşür yayımlamıştır. Dosyada bulunan ve adına «Sınıf ve Kitle Sendikacılığının Temel İlkeleri» denen bu broşür, önyargısız bir biçimde değerlendirildiğinde, Sınıf ve Kitle Sendikacılığının işçiler açısından ne denli önem taşıdığı, hiçbir yoruma gerek kalmadan anlaşılmış olacaktır.

İddia Makamı, bu broşürü de ele alırken hukuk dışı tüm yöntemlere başvurmuş, metindeki bütünlüğü parçalamış ve bozmalara (tahrifata) uğratmış, paragraf ve cümleleri makaslamış, kıyas, telkin, çarpıtma ve zorlama ile suç yaratmaya çalışmıştır.

Böylece uzlaşmacı sendikacılığın karşıtı olarak uzlaşmaz sendikacılık gibi, literatürde olmayan ve hiçbir metinde söz etmediğimiz garip bir sendikacılık türü yaratmıştır; yarattığı bu sendikacılığı da iddianamenin kimi yerinde «anarko sendikacılık» kimi yerinde «ihtilâlcî sendikacılık», kimi yerinde de sınıf diktatörlüğünü ya da proletarya diktatörlüğünü amaçlayan sendikacılık gibi nitelermelerde bulunmuş, yarattığı bütün bu sendikacılık türlerini bize mal etmiş ve de benimsetmiş, sonra da veryansın ederek suçlamaya geçmiştir.

İddianame ortaya çıktığında, bu nasıl bir düşünce ve mantığın ürünüdür diye üzüntü ve kızgınlıkla karşıladığımız bu durumu, şimdi gülümseme ile karşılıyor ve anlıyorum. Çünkü yasalara göre ve önyargısız bir değerlendirme ile DİSK'i ve bizleri suçlamanın olanağı yoktur. Yoktur ama, DİSK ve yöneticilerinin de suçlanmasına karar verilmiştir. Neden karar verilmiştir? İşçi-

ler artık çok olmuştur ve DİSK de çok ileri gitmiştir, bu kadarı fazladır da ondan.

Bizleri suçlayanlara göre, işçilerin elde ettiği haklar ülke ekonomisini olumsuz etkilemektedir, bunlardan bir kısmı geri alınmalı, sendikal haklar budanmalı, suskun ve her yapılarına katlanan bir toplum yaratılmalıdır. Bütün bunları yapabilmek için de, bütün bunlara karşı çıkabilecek olan DİSK ve dolayısıyla yöneticileri elimine edilmelidir. Peki bunun için ne yapılmalıdır? Yapılacak tek seçenek kalmıştır, o da hukuk dışı yöntemlere başvurmak ve yasalarda bulunmasa da suç yaratmaktır. İşte yapılan budur, bu kadar açık ve nettir.

Oysa DİSK'in suçlanması ya da saf dışı bırakılmasıyla hiçbir yere varılamadığı, hiçbir sorunun çözümlenemediği en çok bu dönem ortaya çıkmış ve acı bir biçimde yaşanmıştır.

Şimdi asıl konumuza ve DİSK'in bunalımdan çıkış yolu olarak ortaya koyduğu görüş ve önerilere dönelim.

DİSK BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ VE SOSYALİZMİ ÖNERMİŞ VE SAVUNMUŞTUR

DİSK'in gerek bunalımın temel nedenleri ve gerekse bunalımdan kurtulmanın yolları üzerine ileri sürdüğü görüş ve değerlendirmeler, önyargısız bir biçimde ele alındığında ülkemiz ve toplumumuz açısından ne denli önemli ve isabetli olduğu görülmüş olacaktır.

Çalışmalarını yasalara ve anayasasına göre yapan DİSK, görüş ve önerilerini de bu ölçüler içinde ortaya koymuştur.

DİSK, Anayasasında ve buna uygun olarak yapılan açıklamalarında çözüm yolu olarak bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm demmiştir. DİSK'in bu önerisi, iddianamenin bir çok yerinde ağır bir şekilde suçlama konusu

yapılmıştır; oysa, DİSK Anatüzüğü'nün 3. maddesinde yer alan bu öneriler, tüzüğü'nün 4. maddesi ile birlikte ele alınmalıdır, çünkü özellikle bu iki madde ve diğer maddeler bir bütünü, yani tüzüğü oluşturmaktadır.

DİSK Anatüzüğü'nün 4. maddesinin;

— (b) fıkrasında «Bağımsız ve sendikal bir örgüt olma bilinci ile» biçimindeki,

— (e) fıkrasında ise «Bu amaçlar için gerekli yasa girişimlerinde bulunmak» biçimindeki bağlayıcı belirlemeler, DİSK'in sendikal örgüt olmaktan çıktığı ve siyasi parti durumuna geldiği yolundaki suçlamaları çürütecek kadar açıktır.

DİSK ULUSAL BAĞIMSIZLIĞI SAVUNMUŞTUR.

DİSK ulusal bağımsızlığı savunurken, Mustafa Kemal Atatürk'ün *tam bağımsızlık ilkesini* ilke edinmiş, görüş ve önerilerini ulusal kurtuluş savaşımızın temel felsefesine uygun olarak yapmıştır.

Mustafa Kemal Atatürk'ün ulusal bağımsızlık üzerine söylediği sözler sınırlarımızı aşmış, «mazlum uluslar» tarafından örnek alınmış, ulusal kurtuluş savaşlarının ilk kıvılcımı olmuştur. Atatürk'ün emperyalizmin sömürgeciliğin ve ırkçılığın da yeryüzünden silineceğini vurgulayan sözleri şöyledir:

«Şark'tan şimdi doğacak olan güneşe bakınız. Bugün günün nasıl ağardığını görüyorsam, uzaktan bütün şark milletlerinin de uyanışlarını öyle görüyorum. İstiklâl ve hürriyetine kavuşacak olan çok kardeş millet vardır. Onların yeniden doğuşu, şüphesiz ki terakkiye ve refaha müteveccih vuku bulacaktır. Bu milletler bütün güçlülere ve bütün manilere rağmen muzaffer olacaklar ve kendilerini bekleyen istikbale ulaşacaklardır. Müstemlekecilik

ve emperyalizm yeryüzünden yok olacak ve yerlerine milletler arasında hiçbir renk, din ve ırk farkı gözetmeyen yeni bir ahenk ve işbirliği çağı hakim olacaktır.» (Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri Türk Tarih Kurumu Basımevi 1959, Sayfa: 40)

Ulusal Kurtuluş Savaşlarının yanında yer alan ve emperyalizme karşı olan DİSK, bugün önemi tartışılmayacak kadar büyük olan bu sözleri yol gösterici olarak kabul etmiştir. Bu sözlerin önemini yeteri kadar değerlendiremeyen iddia makamı, DİSK'in bu konudaki belgelerini de yok sayarak, suç yaratabilmek için işi Marksizm-Leninizm propagandasına kadar vardırımtır. İddianamenin 205. sayfasında aynen şöyle denmektedir :

«Ulusal Bağımsızlığın sağlanması isteminin altında yatan gerçek, 'Milli Kurtuluş Hareketleri ve Barış için mücadele' doktrininin benimsenmiş olmasıdır. Marksizm-Leninizm'den kaynaklanarak geliştirilen Milli Kurtuluş Hareketleri ve Barış için mücadele doktrini, Sovyet ideolojisinin önemli bir propaganda unsurunu teşkil etmektedir.»

DİSK kuruluşundan başlayarak, 12 Eylül 1980 tarihine kadar, suçlamanın tersine «İstiklâl-i tam» çizgisini izlemiştir. DİSK'in kuruluş bildirgesinde aynen şöyle denmektedir:

«BİZLER, Türk işçi sınıfının tüm çıkarları, hakları ve özgürlükleri ve de onuru için bir araya geldik. Emperyalizmin devletimizin ve milletimizin hayatına yeniden kastetme çabalarının arttığı ve bir avuç aracının, kapkaççının ve sömürücünün bu çabalara katıldığını gören bizler, büyük Atatürk'ün daha 1921'de ilân ettiği gibi, bizi mahvetmek isteyen em-

peryalizme karşı ve bizi yutmak isteyen kapitalizme karşı, savaşımaya and içmiş sendikacılarız. Bütün gücünü işçi sınıfının bilincinden alan bizler, yurt ve dünya olayları karşısında ulusumuzun ve emekçi halkımızın menfaatlerini ve memleketimizin bağımsızlığını her şeyin üstünde tutacak, en küçük özgürlüğümüz ve hakkımız için bilinçli bir dayanışma içinde bütün gücümüzü harekete geçireceğiz.»

Görüldüğü gibi bu sözler, hiçbir yorum gerektirmeyecek kadar açıktır. Bu sözleri söyleyen sendikacılar güçlerini işçi sınıfının bilincinden aldıklarını belirtiyor ve Atatürk'ün gösterdiği yoldan gideceklerini vurguluyorlar.

Belgelere dayanmayan, soyut ve öznel suç yaratmayı ilke olarak benimseyen iddia makamı, buna benzer daha birçok belgeyi gözardı etmiş ve hukuk dışı suçlamalarına bir yenisini daha eklemiştir.

Düyunu Umumiye'yi «Bir devletin maliyesi bağımsızlıktan yoksun olunca o devletin yaşantısını sağlayan bütün bölümlerinde, bağımsızlık felce uğramış demektir» sözleri ile geri çeviren Atatürk, bu sözlerle bağımsızlığın hangi koşullarda sözkonusu olabileceğini ve nasıl sağlanacağını dile getirmiştir.

Iddianamenin 204. sayfasında şu suçlama ileri sürülmüştür:

«...Değişen dünya koşullarında, ülkemizin ulusal bağımsızlığını korumak, muhtemel saldırılara karşı savunmasını garanti altına almak için, NATO, CENTO gibi savunma paktlarına üye olmasından; Çağın milletlerarası değişen ekonomi koşullarının zaruri gereği olarak, Türkiye'nin AET, IMF, OECD

gibi ekonomik örgütlerle ilişki kurmasından, daha tabii bir husus düşünölmeyeceğı halde; ölkenin bağımsızlığını korumak için aldığı bu tedbirleri «Bağımsızlık» olarak niteleyip, ölkenin ulusal bağımsızlığı için mücadele edilmesini, cephe kararının amacı olarak belirlemiş olmanın altında yatan elbette ki başka olmalıdır.

..DİSK ve DİSK'in fikir yapısında olanlar için ulusal bağımsızlık, Batı devletleri ile olan askeri ve ekonomik, soyal ve kültürel, maddi ve manevi her türlü ilişkilerin kesilerek sosyalist blok ölkelerine dahil olmak ve Sovyetler Birliği'nin talimat ve direktiflerine uygun surette hareket etmekle sağlanabilir.»

Göröldüğü gibi bu yorum ve bağrında taşıdığı suçlamalar iç içe ve oldukça kapsamlıdır. DİSK'in demok-rasi cephesi, demokratik platform gibi karar ve çalışmalarına ilişkin olarak da ileri sürölen bu suçlamaların üzerinde durmak ve konuya açıklık getirmek yararlı olacaktır. İddiaya göre IMF'den çıkılmak istenmesi Sovyetler Birliği'nin talimat ve direktiflerine uygun hareket etmektir; NATO ve CENTO'dan çıkılmak istenmesi de Marksist-Leninist'liktir, Sosyalist blok ölkelerine dahil olmayı istemektir.

Belgelerimiz, bu iddiaları da çürötmekte, suçlamaların mantık dışı ve hukuk dışı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu konuda bir iki örnek vermek istiyorum.

İddianamenin 195. sayfasında da yer alan DİSK 6. Genel Kurulunda alınan 5 no.lu kararda şöyle denmektedir:

«— NATO, CENTO gibi askeri örgütlerden çıkılması, *blok dışı kalınması*,»

Ayrıca, 5.8.1978 tarih ve 978/159 sayılı DİSK Ajansı'nda yayınlanan 1. Ören kararlarının giriş kısmında şu sözler yer almıştır:

«NATO, CENTO gibi askeri örgütlerden çıkılması, blok dışı kalınması,»

Blok dışı kalınması bundan daha açık nasıl belirtilebilir? İddia makamı DİSK'i ve yöneticilerini suçlu göstermeyi kafasına koymuştur bir kere, kararları açıkça tersini de söylese yararı yoktur, DİSK suçludur. OYSA, CENTO'DAN ÇIKILMASINI İSTEMEK SUÇ SAYILAMAZ.

CENTO, şu veya bu nedenle dağılmıştır, peki Türkiye için kıyamet mi kopmuştur? Hayır tam tersine, bir yük daha sırtından kalkmış, bölgede daha güven verici bir ortam yaratılmıştır.

İddia makamının NATO'ya ilişkin suçlamaları da yersiz, haksız ve hukuk dışıdır.

NATO'DAN ÇIKILMASINI İSTEMEK SUÇ SAYILAMAZ.

Ülkemizin ulusal bağımsızlığı ve çıkarları için NATO'dan çıkılmasını savunduk, bunun nedenlerini çalışma raporlarımızda uzun uzun anlattık; Atatürk'ün «Yurtta Barış Dünyada Barış» ilkesinden hareketle, bloklar arası muhtemel bir savaş halinde ülkemizin göreceği zararları dile getirdik ve blok dışı kalınmasını bunun için savunduk.

NATO'nun en fakir ülkesi olan Türkiye'nin kendi ulusal savunma sanayiini geliştirerek, olası bir tehlike karşısında herhangi bir devletin ya da devletlerin anlayışına ve yardımına gerek duymadan kendimizi savunalım istedik.

Zaman zaman NATO'ya üye diğer devletlerin başkan veya başbakanları da, kendi ülkeleri açısından benzer gerekçeleri ileri sürerek, NATO'dan çıkılmasını savunmuşlar ve hatta devlet olarak bu doğrultuda hareket etmişlerdir.

Örneğin, yıllarca önce General De Gaulle Fransa'nın NATO'nun askeri kanadından çekilmesini savunmuş ve Fransa'nın devlet olarak bu doğrultuda karar vermesini ve askeri kanattan çekilmesini sağlamıştır. Kendi ulusal çıkarlarını ön planda tutan Fransa bu kararı alırken Sovyetler Birliğinden talimat ve direktif mi almıştır?

Ancak, İddia Makamının mantığı ile bakılırsa, hem General De Gaulle Marksist-Leninist'tir ve Sovyetler Birliği'nin talimatı ile hareket etmiştir, hem de zaman zaman NATO'dan çıkılmasını savunan üye devletlerin başkanları ve başbakanları Marksist-Leninist'tir ve Sovyetler Birliği'nin talimat ve direktifleri ile hareket etmişlerdir.

Böylesi bir yargıya bizim davanın iddia makamından başka hiç kimse varamaz.

Türkiye'de de NATO konusu sık sık tartışma konusu yapılmış, çeşitli kişi ve kuruluşlar görüş açıklamış, çeşitli yayınlar yapılmıştır. NATO'nun Türkiye'ye neler getirdiğini ve neleri götürdüğünü kısaca açıklayan bir gazete değerlendirmesinden özetler vermekte yarar görüyorum, NATO RAPORU başlıklı bu değerlendirmede şunlar söylenmektedir:

«Türkiye, 15 NATO ülkesi içerisinde, Amerika'dan sonra, en çok asker besleyen bir orduya sahip, aynı zamanda Türkiye ekonomisi de birkaç yıl öncesinin bunalımlı günlerini aşmak için büyük çaba harcamakta. Ortak savunma teşkilâtımız NATO içersin-

de Türkiye ile birlikte yer alan ve gelişmiş bir ülke olan İngiltere'nin beslediği asker sayısı sadece 323.000 kişi, İtalya'da 366.000, Almanya'da ise 477.000. Bu ülkeler bize göre hayli gelişmiş ve birçok sorunlarını çözümlemiş durumdalar. Biz bu ülkelere ve bu ülkelerin yine üyesi bulunduğu Ortak Pazar'a ekonomik yardım için başvurduğumuzda müttefiklerimiz NATO'nun üyelerine ekonomik yardımı içeren 2. maddesini akıllarına hiç getirmiyorlar ve bizi kendilerinin üye oldukları OECD gibi kuruluşlara gönderiyorlar. OECD ise «Ortak Savunma»yı düşünmeden 1982 programında olduğu gibi «Türkiye'ye yardım»ı unutuveriyor. (25 Aralık 1981 Günaydın Gazetesi)

YARDIM YOK KÜLFET ÇOK...

Türkiye'ye karşı yıllardır «adaletsiz ticaret» anlayışını sürdüren ve gerektiğinde Türk ihracat mallarını kösteklemek için çeşitli uygulamalar içine giren hem NATO üyesi, hem de Ortak Pazar üyesi olan ülkeler, Türkiye'ye yardım etmedikleri gibi, «ittifakın sarsılmaz kalesi» diyerek bizi daha fazla asker beslemeye, daha fazla yük çekmeye yöneltiyorlar.

NATO'nun bize getirdiği iki önemli yükümlülük var:

1. *Ordumuzu belli bir rakamda tutmak zorundayız.* Bunun için üretici çağda olan ve en verimli dönemlerinde bulunan erkek nüfusu silâh altına alıyoruz.

2. Zaten köyden kente akımın olduğu ülkemizde üretimden aldığımız bu askeri, üretim sürecinde kullanamadığımız gibi, onların geçimi, ba-

rınması, giyimi ve karnını doyurması için de «ek bir harcama» yapıyoruz. (26 Aralık 1981 Günaydın Gazetesi)

NATO'nun sadece bir askeri örgüt değil, aynı zamanda ekonomik ve sosyal bir örgüt olduğunu yeniden tekrarlayarak Türkiye'nin bu örgüt içerisindeki durumuna bir göz atalım.

Bilindiği gibi Türkiye, nüfus farkları gözönüne alındığında diğer müttefiklerine oranla 250.000 civarında daha fazla askeri silâh altında tutuyor. En verimli çağında üretimden çekilerek silâh altına alınan bu fazla askerlerin Türkiye'ye malolduğu bedel nedir? Ekonomik sıkıntıda bulunan «benim ekonomimi düzlüğe çıkarabilmem için dış yardıma ihtiyacım var. NATO antlaşmasının 2. maddesine göre müttefiklerim bana ekonomik yardımda bulunmalıdır.» diyen Türkiye'yi OECD ülkelerine gönderen NATO üyesi ülkelere Türkiye dolaylı olarak her yıl 1 milyar 150 milyon dolarlık ek katkıda bulunuyor.

600 MİLYON DOLARLIK ÜRETİM KAYBI...

Türkiye'de çalışan nüfus 15 milyon kişi civarındadır. NATO nedeniyle Türk ordusunda fazla olarak beslediğimiz 250.000 kişi bu nüfusun altmışta biri demektir. Eğer bu kadar işgücünü silâh altında tutmasaydık üretimimiz doğal olarak daha fazla artardı. Türkiye'nin işgücünden doğan milli gelirinin 250.000 kişiye denk düşen kısmı yaklaşık 600 milyon doları bulur. Biz böylece NATO'ya her yıl üretim kaybı olarak 600 milyon dolarlık bir fedakârlıkta bulunuyoruz. Bunun yanı sıra bu 250.000 fazla askeri barındırarak, besleyerek, çeşitli ihtiyaçlarını gidererek de masrafa giriyoruz. Milli

Savunma Bakanlığı bütçesinde «Tüketim malları ve malzeme alımı» bölümünden 250.000 kişiye isabet eden miktar da 550 milyon doları buluyor. O zaman ortaya Türkiye'nin fazla asker beslemesi nedeniyle her yıl NATO için yaklaşık 1 milyar 150 milyon dolarlık bir fedakârlığa katlandığı açık olarak ortaya çıkıyor.

Biz NATO'yu hem askeri, hem ekonomik, hem de sosyal bir örgüt kabul ederek «Dış yardım» talebinde bulunuyoruz. Çoğu gelişmiş NATO ülkeleri ise bu örgütün ekonomik ve sosyal bölümlerini kendilerine karşı işletip sıra Türkiye'ye geldiğinde kendi yükümlülüklerini unutuyorlar.» (27 Aralık 1981 Günaydın Gazetesi)

İşte, çok derine inmeden yapılan bir değerlendirme ile durum budur. Bu durumu ve gerçekleri görmezlikten gelen, kişilikli bir dış politikayı düşünemeyen, kendine ve ulusuna güveni olmayan anlayışların, bize yönelttikleri suçlama ile son Osmanlı Padişahı Vahdetin ve taraftarlarının yurtsever «Kuvayı Milliyeci»lere yönelttikleri suçlama çakışmaktadır ve hemen hemen aynıdır. Bağımsızlıkçı, barışçı ve onurlu bir dış politika temeli üzerinde tüm ülkelerle karşılıklı kardeşlik, eşitlik, saygı ve birbirlerinin iç işlerine karışmama ilkelere sadık kalarak ticari, ekonomik, politik ve kültürel ilişkilerin kurulması isteği, NATO'dan çıkılması yolundaki görüşümüzün temel dayanağı olmuştur.

İddia makamının IMF'ye ilişkin suçlamaları da haksız, yersiz ve hukuk dışıdır.

IMF'DEN ÇIKILMASINI İSTEMEK SUÇ DEĞİLDİR

Aslında IMF konusunda fazla söz söylemeye gerek yok. Bu kuruluşun üslendiği görev tüm dünya tarafın-

dan çok iyi bilinmektedir, özellikle de az gelişmiş ülkeler tarafından.

Ulusal kalkınma çabalarını sınırlayan ve köstekleyen IMF, dayattığı koşullar nedeniyle ihtilallere ve siyasi iktidarların alaşağı edilmesine neden oluyor.

İşçileri, dolayısı ile sendikaları çok yakından ilgilendiren ve ülke bağımsızlığına darbe indiren IMF dayatmaları ile ilgili bir gazete haberi bu konuya açıklık getirmeye yetecektir. «IMF, krediyi serbest bırakmak için 24 soruya yanıt bekliyor» başlıklı haberin işçiler ve KİT'leri ilgilendiren bölümü aynen şöyledir:

«...1981 yılı tarımsal üretimi ne olacaktır? 1982 yılı tahminleri ile destekleme politikası ve ihracata dönük gümrük politikasında izlenecek yöntem ne olacak? 1981 yılında buğday ithalatına yönelmenin sebepleri açıklanacaktır.

— 1981 yılında işçi ücretlerinde izlenen politika yorumlanacak, 1982 yılı tahminleri değerlendirilecektir.

— 1981 yılında özel sektör, KİT ve Kamu sektöründeki ücret ve maaş artışları ne oldu? Yüksek Hakem Kurulunun 1982 ücret belirleme çalışmalarındaki rolü ve 1982 ücret artış tahminleri açıklanacaktır.

— 1981 yılı enflasyon hızı son tahmini ile 1982 yılında izlenecek fiyat politikası ne olacaktır?

— KİT'lerin denetimi ve yapısal değişikliklerin uygulanmasındaki gelişmeleri açıklayın. (9 Aralık 1981 Cumhuriyet Gazetesi).

İddia makamına göre bu sorularla bağımsızlığın hiçbir ilgisi yoktur. Oysa yanıt bekleyen sorular bir bütün olarak değerlendirildiğinde, bağımsızlıkla IMF'nin ilişkileri açıkça ortaya çıkmaktadır. Eskinin Düyun-u Umu-

miyesi bugünün IMF'sidir. Düyun-u Umumi'yi ve yapmak istediklerini çok iyi bilen Atatürk, 1922'de şöyle seslenmekteydi:

«Bununla beraber, ben yalnız bugün için değil, özellikle gelecek yıllarda devletin, ülkenin refahını sağlama açısından mali bağımsızlığa çok önem verdiğimden, maliyemiz konusundaki görüşlerimi özet olarak belirtmek isterim. Bugünkü uğraşımızın amacı tam bağımsızlıktır. Tam bağımsızlık ise ancak, mali bağımsızlık ile gerçekleşebilir. Bir devletin maliyesi bağımsızlıktan yoksun olunca o devletin yaşantısını sağlayan bütün bölümlerinde, bağımsızlık felce uğramış demektir.»

Atatürk böyle diyor, böyle diyor ama, bunu iddia makamına anlatmak olası değil.

IMF, işçi ücretleri dondurulsun, memur kadroları dondurulsun, KİT açıkları kapatılsın, benzine ve mazota zam yapılsın diyor; varsın desin. İddia makamına göre bunlar olağandır, ancak bunlara karşı çıkmak olağan dışıdır, yasa dışıdır, Marksist-Leninist'liktir.

İddianamenin 195. sayfasında yer verilen DİSK 6. Genel Kurulunda Ulusal Bağımsızlık ile ilgili olarak alınan 5 No.lu karar aynen şöyledir:

«ULUSAL BAĞIMSIZLIK:

Ülkemizin emperyalizme bağımlı olduğunu, bunun geri kalmışlığımızın baş nedeni olduğunu, işçi ve emekçilerin çıkarlarının ancak ekonomik, politik ve kültürel bağımsızlığın gerçekleştirilmesi ile sağlanabileceğini kabul eden DİSK 6. Genel Kurulu, ülkemizden emperyalizmin kovulması, bağımsızlığın sağlanması amacıyla,

— NATO, CENTO gibi askeri örgütlerden *çıkılması, blok dışı kalınması*

— İkili anlaşmaların iptal edilmesi

— Yabancı üs ve tesislerin kapatılması

— *AET, IMF, OECD gibi ekonomik örgütlerden çıkılması,*

— Yabancı sermayenin millileştirilmesi

— Tüm ülkelerle eşitlik ve karşılıklı yarar, içişlerine karışmama ilkeleri temeli üzerinde iyi ilişkiler kurulması, barışçı bir dış politika izlenmesi

— İnsanlık için büyük bir tehlike olan ve emperyalizmin savaş kışkırtıcı politikası ile insanlığa karşı kullanılması planlanan NÖTRON bombasına karşı çıkılması

— Dünyada genel ve tam silâhsızlanma, dünya barışını koruma, nükleer silâhların önlenmesi için çaba gösterilmesi

— Emperyalizme, ırkçılığa, faşizme karşı savaşım veren halkların desteklenmesi için mücadele edilmesini zorunlu görür.

DİSK, emperyalist örgüt ve ülkelerin ülkemiz üzerindeki egemenliğinin kırılmasının, işçi sınıfının siyasal örgütü öncülüğündeki mücadelenin görevi olduğunu unutmaksızın, bu mücadeleye koşulsuz ve ve tüm gücü ile etkin bir biçimde katılmayı önde gelen görevi olarak benimser ve kabul eder.»

Bu karar, iddianamenin 43. sayfasında çarpıtılarak ve değiştirilerek şöyle özetlenmiştir:

«DİSK'çe ortaya konulan bu fikirler muhtevasına göre; Türkiye bağımsız bir devlet değil, Batı emperyalizmine bağımlı bir devlettir. Ve emperyalist devletlerce sömürülmekte, baskı altında tutulmaktadır. Sömürü ve baskı, halkımızı ezmekte olup, iş-

sizliğin, açlığın ve yoksulluğun başlıca sebebidir. Sömürü ve baskının araçları ise Dünya Bankası, IMF, çok uluslu şirketler, NATO ve ABD üsleridir. Bu sebeple Türkiye bağımsızlığına siyasi ve iktisadi boyunduruklardan kurtulmak suretiyle kavuşmalıdır.»

Böylece özetlenen karar, iddianamenin 45. sayfasında aşağıdaki şekilde yorumlanmış ve suçlama konusu yapılmıştır:

«Yukarıda işaret edildiği veçhile DİSK, diğer Marksist-Leninist teşekküller gibi Türkiye'nin bağımlı olduğunu, dolayısıyla baskı ve sömürüye tabi bulunduğunu iddia ederek Batı'nın demokratik ülkeleri ile ekonomik ve askeri münasebetlerimizi kesmemizi istemektedir. *Halbuki bu istekler Anayasamıza göre siyasi partilerin, iktidar ve muhalefeti muhtevi parlamentonun görevidir. DİSK bir işçi konfederasyonu olarak bir siyasi parti fonksiyonunu benimseyip uygulayamaz. Anayasa ve Dernekler Kanunu hükümlerine tamamen aykırı ve yasak bir yönelimdir.* Öte yandan da DİSK'in ortaya attığı bu fikirler işçi kitlesinin ekonomik ve sosyal menfaatleri ile de ilgili değildir. Bu fikirler, Türkiye' de mevcut hür parlamenter nizamı yıkarak yerine Marksist-Leninist bir rejim getirme çalışmaları ile ilgilidir.»

İddia makamına göre, özel sektör KİT ve kamu sektöründe çalışanların ücretlerine karışan, Yüksek Hakem Kurulu'nun çalışmalarını izleyen ve denetim altında tutmak isteyen IMF, sendikaları ve özellikle de DİSK'i hiç ilgilendirmiyor. Bunlar yalnızca siyasi partileri ilgilendirir.

İddia makamı, iddianame boyunca tüm olayları öznel (sübjektif) bir biçimde ele almış, çift standart uygulamış, daha açıkçası taraf tutmuştur. Bu, iddia makamını işgal edenlerin dünya görüşlerinden kaynaklanmaktadır. Bu dünya görüşü işverenlerin dünya görüşü ile çakışan bir görüştür.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun Nisan 1982'de yapılan Genel Kurulu'nda görüşülen çalışma raporunun 41. sayfasında aynen şöyle denmektedir:

«Konfederasyonumuz, Türkiye'nin Avrupa Ekonomik Topluluğu'na ortak üye olmakla, ekonomik olduğu kadar temel bir politik tercih yaptığı inancını taşımaktadır. AET üyeliği Cumhuriyetin kurulmasından bu yana Milletçe amaçladığımız şekilde ülkemizin Batı dünyası ile bütünleşmesini sağlayacaktır. Bu inanç şüphesiz Türkiye'nin tarım ürünleri, AET'den alınacak krediler, serbest işgücü dolaşımı, AET ülkelerine yapılan sanayi ürünleri ihracatının arzulanan düzeye ulaştırılması ve konulmak istenen bazı engellerin kaldırılması gibi konularda Ankara Anlaşması ve Katma Protokol çerçevesinde mevcut aksaklıkları giderme teşebbüslerinde bulunmasına herhangi bir engel teşkil etmemektedir.

Konfederasyonumuz Türkiye ile AET ülkeleri arasında sağlam temellere dayanan sıkı bir sermaye ve teknoloji işbirliğinin gerçekleştirilmesinin büyük yarar taşıyacağı düşüncesindedir. Bu sanayi işbirliği gerçekleştirildiği takdirde, ülkemizde istihdamı, üretimi ve ihracatı geliştirecek birçok modern sanayi işletmesi kurulmuş olacaktır. Diğer yandan Türkiye'nin İspanya, Portekiz gibi ülkelere teşebbüse geçildiği ve Yunanistan tarafından

gerçekleştirildiği veçhile, bir an önce AET tam üyeliği için harekete geçmesi, Batı ile bütünleşmek bakımından yerinde bir tutum olacaktır.

Konfederasyonumuzun AET dışında bir Türkiye'yi ekonomik ve siyasi rejim açısından tasavvur edemediği temel görüşünü burada tekrar vurgulamakta yarar görmekteyiz.»

1982'de söylenmiştir bu sözler. Sıkıyönetimin uygulandığı, DİSK yöneticileri bu tür konularda görüş açıkladı diye, yerden yere vurulduğu bir dönemde söylenmiştir.

Yalnızca bu durum bile İddia Makamının taraf tuttuğunu, tüm olaylara işveren gözlüğü ile baktığını, hukuk ve mantıktan uzak ve yalnızca DİSK ve yöneticilerine suç yaratmakla görevli kılındığını ortaya koymaktadır.

İddia Makamına göre;

— DİSK Ulusal Bağımsızlığı savunup, NATO'ya, CENTO'ya, IMF'ye karşı mı çıkmıştır? Öyleyse DİSK ve yöneticileri Marksisttir, Leninisttir ve de Sovyetler Birliği'nden talimat ve direktif almıştır.

— DİSK silâhlanmaya, atom ve nötron bombasına karşı mı çıkmıştır? Öyleyse Sovyetler Birliği'nden talimat ve direktif almıştır.

— DİSK Ulusal Kurtuluş savaşlarını destekleyip, emperyalizme, sömürgeciliğe karşı mı çıkmıştır? Öyleyse Sovyetler Birliği'nden talimat ve direktif almıştır.

— DİSK barışı savunup savaşa karşı mı çıkmıştır? Öyleyse Marksisttir, Leninisttir ve de Sovyetler Birliği'nden talimat ve direktif almıştır.

Sovyetler Birliği'ni yüceltme pahasına da olsa DİSK ve yöneticilerini suçlamak gerektiği için durum budur.

DİSK'in saygınlığına gölge düşürmek ve etkinliğini

azaltmak için tutucu çevreler iddianamede sık sık yinelenen bu tür soyut suçlama ve karalama yolunu seçmişler, DİSK'in SSCB'den, Moskova'dan emir aldığını kimi zaman açık, çoğu kez de gizli olarak yaymaya çalışmışlardır.

Suçlamaya temel olarak belgelerimizi alan İddia Makamı, Genel Sekreter olarak DİSK adına yaptığım 30.8.1978 tarihli ve 978/176 sayılı DİSK Ajansı'nda yayınlanan aşağıdaki açıklamaya da yansız bir hukukçu gibi belge gözü ile bakmalı ve tutucu çevrelerin paraleline düşmemeliydi. İddia Makamının göz ardı ettiği bu açıklama, delillerin değerlendirilmesi sırasında mahkeme tarafından da gözönünde bulundurulmamış ve ısrarlarımıza karşın okunmamıştır. Bu nedenle açıklamanın belli bölümlerini aktarmada yarar görüyorum:

«Bay Alpaslan Türkeş MHP Genel Başkanı; 28.8.1978 günü Hilton Oteli'nde öğretim üyeleri, sanatçı ve basın mensuplarından oluşan 500 kişilik bir topluluğa iftar yemeği verdiğiniz ve yemek sonrası başta DİSK olmak üzere bazı demokratik kuruluşları hedef alarak bir konuşma yaptığınızı bайдan öğrendik. Bu konuşmada DİSK'in Moskova'dan emir aldığını söylemişsiniz.

İFTİRA ETMİŞ VE YALAN SÖYLEMİŞSİNİZ.

Bay TÜRKEŞ,

Bugün 30 Ağustos 1978 önemli bir rastlantı. Halkımız ve onun yarattığı ordumuzun, emperyalizme karşı savaşıarak zafere ulaştığı ve bizlerin onur duyduğu bir gündür.

30 Ağustos, bağımsızlık için emperyalizme karşı savaşılan halklara umut vermiştir.

30 Ağustos, hilafetin kaldırılması, laikliğin ilke olarak benimsenmesinin müjdecisi olmuştur.

30 Ağustos, kısaca çağdaşlaşmaya gidecek yolun başlangıcı olmuştur. Ne yazık ki, bugün Amerika'dan buyruk almadan haşhaş ekilemez, Washington bize kızar diye, bas bas bağırarak bir bağımsızlığımızı hiçe sayanlar vardır. Yine ne yazık ki, laikliği çiğneyerek bölücülüğü ilke edinenler vardır. Daha doğrusu çağdaş olan her şeye düşman olanlar vardır.

Bay TÜRKEŞ,

Bütün bu mücadeleleri verirken, DİSK hiçbir ülke kuruluş ya da kişiden emir almaz. Gücünü yalnızca işçi sınıfından alır. Ana hatlarıyla sözü edilen bu çetin mücadeleyi yurtseverlik görevi sayar. Ve bu mücadeleyi verirken Uluslararası İşçi Sınıfı Dayanışmasını ihmal etmez.

Bir süre önce Başbakan yardımcılığı gibi bir göreve gelmiş olan siz, ülkesinin ve örgütünün bağımsızlığına çok önem veren DİSK'in, Moskova veya diğer sosyalist ülke merkezlerinden emir almıyacağını bilirsiniz.

Sonuç olarak, Bay TÜRKEŞ,

İftar yemeğinde DİSK için söylediğiniz sözler iftiradır. Bu sözleri ispat edemediğiniz takdirde yalancı ve müfteristiniz.»

Görüldüğü gibi açıklama çok açık ve nettir. Bugüne kadar bu tür gerçek dışı görüşleri ileri sürenler bu görüşlerini kanıtlayamamışlardır.

Bizler dün de Ulusal Bağımsızlığımızı savunduk, bugün de savunuyoruz. IMF reçetelerine boyun eğen görüşlerin ülkeyi ve toplumu ne duruma getirdikleri ortadadır.

Ülkemizin ve toplumumuzun çıkarlarını kendi çıkarlarımızdan önde tuttuğumuz için, kısaca yurtsever olduğumuz için Ulusal Bağımsızlığımızı savunduk, gene savunuyoruz. Bu suç ise, biz bu suçu işledik ve gene işliyoruz. Bundan gelecek cezaya hay hay diyorum.

DİSK DEMOKRASİYİ SAVUNMUŞTUR

DİSK, kurulduğu günden beri demokrasiyi, tüm kurum ve kuralları ile savunan örgütlerin başında yer almıştır. DİSK demokrasinin işçiler yönünden ne denli yaşamsal önem taşıdığının bilinciyle davranmış, demokrasiye yönelik tüm saldırıları, işçi ve emekçilerin haklarına yapılan saldırılar olarak görmüş, bu anlamda üstüne düşen görevleri eksiksiz yapmaya çalışmıştır.

Demokrasilerin en önemli ölçüsü *genel oy* hakkıdır. Batılı ülkelerde işçiler bu hakkı elde edebilmek için dışa dış savaşım vermiş, bu nedenle gösteriler düzenlemiş, genel grevlere başvurmuştur.

Bugün genel oy artık tartışılır olmaktan çıkmış, demokrasinin niteliği konusunda başka ölçüler gündeme gelmiştir.

Bu ölçüler: Herkesin seçme ve seçilme hakkı, herkesin düşüncesini özgürce söyleme hakkı, herkesin düşüncesine uygun örgütlenme hakkı vb. haklar gibi ölçülerdir. DİSK düşünce özgürlüğünü bu bilinçle savunmuştur.

DÜŞÜNCE ÖZGÜRLÜĞÜNÜ SAVUNMAK SUÇ OLAMAZ

Hem iddianamede ve hem de Esasa İlişkin Görüşte DİSK'in TCK.nun 141 ve 142. maddelerinin değiştirilmesi yolundaki önerisi ve istemleri hukuk dışı bir bi-

çimde suçlama konusu yapılmıştır. Bu konuda da kıyas ve telkin yöntemi sonuna kadar zorlanmıştır.

Bu dava, 1961 Anayasası'nın yürürlükte olduğu bir dönemde açılmıştır. 1961 Anayasası'nda düşünce özgürlüğü sınırsızdır.

Anayasanın 20. maddesi aynen şöyledir:

«Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim ile veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklayabilir ve yayabilir.

Kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz.»

Anayasanın bu açık buyruğuna göre, Türkiye'de her yurttaş düşüncelerini, inançlarını söz ile, yazı ile, basın, televizyon ve radyo gibi araçlarla özgürce açıklayabilir, söyleyebilir ve de bundan dolayı suçlanamaz ve cezalandırılmaz.

Çağımızda hiç kimse, devletin ya da bir belli azınlığın belirlediği ve izin verdiği ölçülerde düşünmeye zorlanamaz; Herkes dilediğini düşünmekte, dilediği düşünceye inanmakta özgürdür. Bu, demokrasinin en temel özgesidir.

Eğer böyle olmasaydı, düşünceye gem vurulabilseydi, insanlık bugünkü duruma gelemezdi. Bütün zor koşullara, yasaklara ve cezalara karşın insanlar yeni düşüncelere yönelmişler, bu düşüncelerini başkalarına aktarmışlar, tartışmışlar ve sürekli yeniye doğru yol almışlardır.

İddia Makamı, İddianamenin 161. sayfasında şöyle demektedir:

«Ancak, hemen işaret edelim ki, gerek Anayasamızda, gerekse diğer yasalarımızda ne örgütlenme öz-

gürlüğü, ne de düşünme özgürlüğü kısıtlanmamıştır.

Salt düşünce ister faydalı, ister zararlı olsun zihinlerde kaldığı, dışarıya yansımadağı sürece sadece düşünenin olacağı cihetle, takdir veya kınanması mümkün olmadığı gibi, kısıtlanması da elbette ki mümkün değildir.»

Bu yoruma göre Anayasa'da düşünme ve örgütlenme özgürlüğü sınırsızdır, ancak düşünce açıklanırsa suçtur. Oysa düşüncenin çeşitli yollardan açıklanabileceğı, Anayasanın bu konudaki tamamlayıcı buyruğudur. İddia Makamına göre başkalarına zarar veren düşünce açıklandığı an suçtur. Ancak bu düşünce açıklanmaz ise suç değildir. Peki hangi düşünce zararlıdır ve suçtur?

Görüldüğü gibi, İddia Makamı İddianame boyunca işçiden yana tüm çalışma ve açıklamaları suç saymıştır; çünkü işçiden yana, işçi çıkarına ortaya konan görüşleri, işveren çıkarlarına zararlı kabul etmiş ve suç olarak nitelemiştir. Oysa 1961 Anayasası sosyal hukuk devletini öngörmüş, bu anlamda tüm önlemlerin toplumdan yana alınmasını buyurmuştur.

Anayasanın genel esprisi ile çelişen ve Faşist İtalyan yasalarından ithal edilen 141 ve 142. maddelere karşı olmak ve bunların değiştirilmesini istemek suç sayılmaz. Bu konuda çok sayıda yazı yazıldı, kitaplar yayınlandı, açık oturumlar düzenlendi, ancak bundan dolayı hiç kimse DİSK'e yönelik suçlama ile karşı karşıya gelmedi.

Oysa 141 ve 142. maddelerin kaldırılmasını ya da değiştirilmesini istemek, Marksist-Leninist olmak, ya da proletarya diktatörlüğünü amaçlamakla eşanlamli ya da eş değerli değildir.

Eğer böyle bir yorum geçerli sayılırsa; 141 ve 142.

maddelerin Anayasaya aykırı olduğunu ileri süren ve bu doğrultuda karar veren Sıkıyönetim mahkemeleri ile diğer mahkemelerin yargıçları suçludur, Marksist-Leninist'tir ve de proletarya diktatörlüğünü amaçlamaktadır. İddia Makamına göre, 141 ve 142. maddeler kalkarsa Marksist-Leninist bir düzen gelir. Oysa bugün AET ve NATO üyesi ülkelerde bu tür maddeler yoktur. Bu tür maddeler yoktur diye de bu ülkelere Marksist-Leninist bir düzen gelmemiştir.

Hiç kimse, Türkiye'de yaşayan insanları diğer ülkelerde yaşayan insanlardan daha geri göremez.

Uydular aracılığı ile yayın yapılan bir dönemde bu tür maddeler kendiliğinden yok olacak, geçerliliğini yitirecektir. Bu maddeler yıllar boyu tek yanlı ve yalnızca işçilere uygulanmaktadır. İşçilerin tamamını işten atsa da, iş yerinde çalışan bir sınıfı yok etse de bu maddeler hiçbir işverene uygulanmamıştır.

DİSK'de yer almadan önce de işverenlerin yasa dışı toplu işçi çıkarmalarına karşı birçok girişimim oldu, ancak bu girişimlerden bir sonuç alınamadı.

Ben DİSK'de yer almadan önce de bu maddelere karşı oldum, bu konuda gazetelerde yazılarım çıktı, ama hiçbir zaman Marksist-Leninist'likle suçlanmadım. Bu konuda hakkımda yasal bir işlem yapılmadı.

Hukukun en temel ilkelerinden birisi de eşitlik ilkesidir. İddianame boyunca çiğnenen bu ilke, bu konuda da çiğnenmiştir.

İddia makamı 1961 Anayasasına karşı olduğu için, işçi haklarına, demokratik hak ve özgürlüklere karşı olduğu için DİSK ve yöneticilerini suçlamaktadır.

DİSK'de bulunmadığım dönemlerde sürekli bir biçimde düşünce özgürlüğünü savundum, düşünce özgürlüğünü sınırlayan tüm engellere karşı oldum. DİSK'de

görev aldığım dönemlerde de aynı tutum ve davranış içinde oldum. Bu iddianame ortaya çıktıktan sonra bu istemimizin ne denli haklı olduğu, bu maddelerin işçiler ve sendikalar için nasıl bir baskı aracı olarak değerlendirildiği apaçık ortaya çıkmıştır.

Bugün yargılandığım şu sırada, düşünce özgürlüğünü daha güçlü bir biçimde savunuyorum. Demokrasi- nin bir kamburu olarak gördüğüm 141 ve 142. madde- lerin kaldırılmasını daha çok istiyorum.

Bunu, temel insan haklarını, demokratik hak ve özgürlükleri, demokrasiyi savunduğum için istiyorum.

Demokrasiyle işçi sınıfı et ve tırnak gibidirler, de- mokrasielerde, işçiler sendika kurma, toplu sözleşme yap- ma, grev uygulama, toplantı ve gösteri yapma gibi önem- li haklara sahiptirler.

Bu nedenledir ki, bu hakların söz konusu olmadığı toplumlarda, işçi ve emekçiler, yoğun bir savaşım için- dedirler.

Demokrasinin askıya alındığı, ya da ortadan kal- dırıldığı tüm toplumlarda, başta işçi hakları budanmış, sendikal hak ve özgürlükler ya büsbütün kaldırılmış ya da göstermelik bir biçime sokulmuştur. Bugün dünya- nın birçok yerinde bunun acı örnekleri yaşanmakta, in- sanlar bu nedenle birbirlerini boğazlamaktadırlar.

Demokrasinin tüm kurum ve kuralları ile işlediği toplumlarda ise tüm sınıf ve katmanlar kendi çıkarlarına uygun olarak düşünce açıklama ve örgütlenme öz- gürlüklerine sahip oldukları, bu anlamda ülke yönetimi- ne katılabildikleri için toplumsal huzursuzluklar en az düzeyde tutulabilmektedir. Bu tür çoğulcu demokrasi- lerde sendikalar önemli birer baskı unsurudur. İşçi ve emekçilerin çıkarları, yurt ve dünya sorunları söz konusu olduğunda görüş açıklar, önerilerde bulunur ve tavır ta- kınurlar.

DİSK demokrasiyi böyle algıladığı ve yorumladığı için, bir baskı unsuru olarak kendi işlevini yerine getirmişti. Bu işlev, uluslararası sendikal normlara uygun düşen çağdaş sendikal anlayışın doğal olarak sendikalara yüklediği bir işlevdir.

İddia Makamı yanlış bir demokrasi, yanlış bir Anayasa anlayışına sahip olduğu içindir ki bu işlevi tanıtmaktadır. İddia Makamına göre işçiler ve sendikal örgütleri, yalnızca ekonomik mücadele içinde olmalı, politikaya bulaşmamalı, yurt ve dünya sorunları ile ilgilenmemelidir.

DİSK'in her seçim döneminde, üyelerini sandık başına çağırması, kendi çıkarlarına uygun olarak oy kullanmalarını istemesi, bu nedenle, suçlama konusu yapılmaktadır.

İddianamenin 41. sayfasında yer alan yorum, bu durumu açıklamakta ve İddia Makamının demokrasiye, Anayasal haklara ve işçi haklarına nasıl baktığını ortaya koymaktadır. Söz konusu yorum aynen şöyledir:

«İşçi sınıfının yasal olarak tanınan ekonomik mücadelesi dışında bir mücadeleye yönelmemeleri icap etmektedir.»

İşte, İddia Makamının Anayasa ve demokrasi anlayışı budur. DİSK'i suçlayan bu anlayış hukuk dışıdır, Anayasaya aykırıdır ve çağımızda modası geçmiştir. Burada korporatif bir anlayış savunulmaktadır. İşçilerin, neden siyasetle ilgilenmeleri ve ülke yönetimine katılmaları gerekir, sendikaların bir baskı unsuru olarak ve sendikal örgüt olma niteliğini ve işlevini yitirmeden neden politik alanda da tavır takınmaları gerekir? Bu konuda çok uzaklara gitmeye, başka ülkelerden örnekler vermeye gerek yok. 12 Eylül döneminde yapılan uygulama-

malar ve yaşanan gerçekler bu konuya yeteri kadar açıklık getirmektedir. 12 Eylül döneminde, işçilerin daha önce elde ettikleri ekonomik ve sosyal haklar, sendikal hak ve özgürlükler büyük ölçüde ellerinden alınmış, yapılan yasal düzenlemelerle sendikalar birer hayır kurumuna dönüştürülmüştür. Peki bu durum hangi ekonomik mücadele ile düzeltilebilecektir? İşçi sınıfının ekonomik mücadeleden başka bir mücadeleye yönelmemeleri gerekir diyen düşünce, kimlere, hangi sınıfa hizmet etmektedir? Bugün Türkiye’de sermaye sınıfının anlayışı da budur.

Bu anlayışa göre işçiler, yalnızca çalışacak ve üretimi arttıracaktır. Siyaset ise bir avuç çıkar çevresinin ve onların borazancılığını yapan profesyonel politikacıların işidir, onların denetiminde ve yönlendirmesinde olacaktır; işçiler ise yalnızca oy verme hakkına sahiptirler. Bu anlayış demokratik olamaz. Bu anlayış korporatif bir anlayıştır. Bu anlayışın demokrasi sözcüğünü bile kullanmaya hakkı yoktur. Bu anlayış, 1961 Anayasası’na da ters düşen, işçi sınıfımızı diğer ülke işçi sınıflarından geri ve aşağı gören, işçiler de kim oluyor diyen, aşağılık duygusu ile dolu olan bir anlayıştır.

DİSK yalnızca ülkede değil, kendi bünyesinde de demokrasiyi egemen kılan bir örgüttür. Ve bunu tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesi ile açıklamıştır. DİSK, demokrasiyi toplumumuza en uygun rejim olduğu için savunmuştur. DİSK, işçi haklarının en iyi savunulacağı rejim olduğu için Demokraisiiyi savunmuştur. DİSK’in demokrasi anlayışı 1961 Anayasasına uygun düşen bir anlayıştır.

Demokrasiyi toplumumuza çok gören ve çağdaş sendikal anlayışı temsil eden DİSK’i suçlayan anlayış demokratik olamaz. Kısacası, çağdaş sendikal anlayışı be-

nimseyen ve DİSK'e katlanamayan rejimin adı demokrasi olamaz. Bu konuda DİSK'e yöneltilen suçlamalar haksızdır, hukuk dışıdır ve mantık dışıdır.

DİSK SOSYALİZMİ SAVUNMUŞTUR

DİSK işçi sınıfının ve toplumun çıkarlarını savunduğu için sosyalizmi savunmuştur. DİSK'in sosyalizmi savunmasının maddi temelleri vardır. Dünya genelinde tekelci kapitalizmin ürettiği sonuçlar ile yıllardır kapitalist yolla kalkınma çabası içine itilen Türkiye'nin geldiği nokta ortadadır.

Kapitalizmin ne olduğunu, hangi temellere dayandığını, doğasını ve işleyiş biçimini uzun uzun anlatmaya gerek yok. Bütün bunlar yıllar önce ve bilimsel olarak ortaya konmuş ve ürettiği sonuçlar acı bir biçimde yaşanmıştır ve yaşanmaktadır.

Ücretli emeğin sömürüsüne dayanan kapitalizm, doğası gereği haksızlıkları, eşitsizlikleri, kötülükleri bağrında taşır ve bir avuç insanın bencil istek ve çıkarlarını öngörür. Bağrında kötülükler taşıyan kapitalizmin ürettiği sonuçlar da kötüdür.

KAPİTALİZM bu niteliklerinden ötürü insancıl değildir, kendisinden öncekiler gibi GİDENDİR.

Bugün ülkemizde, çağdaş anlamda kapitalizm de söz konusu değildir; emperyalizme bağlı çarpık bir kapitalizm ayakta tutulmak istenmektedir. Bu nedenle büyük sorunlarla karşı karşıya gelinmekte, çarpıklık ekonomik, politik ve toplumsal olmak üzere yaşamın her alanına yansımaktadır.

— Düşünce ve örgütlenme özgürlüğüne konan yasaklar bundandır,

— Sendikal hak ve özgürlüklere, demokratik hak ve özgürlüklere saldırı bundandır,

— Demokratik kuruluşlara, demokrasilerde bir baskı unsuru olan sendikalara yöneltilen baskı bundandır.

— Demokrasiden uzaklaşma ve faşizman uygulama özelemleri bundandır,

Bugün DİSK'e yönelik saldırıların temel nedeni de budur. Oysa bütün bu yapılanların ve yapılmak istenenlerin çözüm olmadığı ve olamayacağı ortadadır.

Bugüne kadar alınmış olan ve tüm dünyada sevimsiz karşılanan önlemler neyi çözümlenmiştir?

— Yatırımlar daha da gerilemiştir,

— Üretim kapasitesi arttırılamamıştır,

— İşsizlik, önlenmesi bir yana her gün biraz daha artmıştır,

— Fiyat artışlarının önüne geçilememiş, işçi ücretleri belli bir düzeyde tutulduğu ve satın alma gücü giderek gerilediği halde enflasyonun önüne geçilememiştir.

Kısacası, DİSK'in durum belirlemesi, eleştirileri ve önerileri her gün biraz daha haklılık kazanmıştır.

DİSK, bütün bu olumsuzlukların önüne geçilmesi, tüm gelişmelerin ve değerlerin toplumun yararına düzenlenmesi için, sosyalizmi genel anlamda ve sendikal planda önermiştir. Bu konuda asıl görevin siyasi partilerin olduğunu her fırsatta açıklamış, sendikalara bu anlamda görev yüklemek isteyen anlayışlara eleştiri yöneltilmiş ve karşı çıkmıştır. DİSK, ileri sürüldüğü gibi sınıf egemenliğini ya da işçi sınıfı iktidarını savunmamıştır. Tam tersine sınıf egemenliğine karşı çıkmış ve işçi sınıfı ile birlikte tüm emekçilerin Anayasal yoldan ve demokratik yöntemlerle iktidara gelmesini ve tüm düzenlemelerin ülke çıkarlarına ve toplum yararına olmasını istemiştir.

Ancak yadsınamıyacak önemli bir gerçek vardır ki; o da sınıflı toplumlarda, her sınıfın, kendi çıkarı uğruna çıkarı çelişen sınıflarla savaşım içinde olduğudur.

Bütün iyi niyetli ya da örtülü açıklamalara karşın, Türkiye'de de sınıflar vardır ve sınıflar var olduğu için de sınıf savaşımı vardır. Bu savaşım, tüm dünyada olduğu gibi bizde de ekonomik, politik ve ideolojik alanda sürmektedir. Bu gerçeği dile getirmek ve nedenleri üzerinde durmak suç olamaz, çünkü DİSK olsa da, olmasa da bu bir gerçekliktir, bu gerçeklik tüm sıcaklığıyla yaşanmaktadır.

Bugün Türkiye'de sermaye, işçi sınıfına karşı ekonomik, politik ve ideolojik alanda yoğun bir saldırı indeder. Bunu kimi zaman açıktan, kimi zaman da vatan, millet, ülke ekonomisi gibi sloganların arkasına gizlenerek yapmaktadır. İşçiler ve onun örgütleri ise sürekli olarak savunma durumundadırlar. Bu anlamda var olan sınıf savaşımında DİSK, işçi sınıfının tüm savaşımını temsil etmemiştir ve tek başına üstlenmemiştir. Bu durum belgelerimizde açıkça görülmektedir.

DİSK, işçi sınıfının yalnızca sendikal alandaki temsilcisidir ve yalnızca bu alanda görev yapmıştır. DİSK işçi sınıfının ekonomik, politik ve ideolojik alanda üçlü mücadelesini vurgularken ve bu mücadelenin bir bütünlük içersinde verilmesi gerektiğini açıklarken, bir genel doğruyu belirtmiş ve bu üçlü mücadelenin bütünlüğü içinde sendikal alanda kendi payına düşeni üstlenmiştir.

DİSK sosyalizmi savunurken de bunun bilinci içinde olmuştur. Çünkü DİSK'in aynı zamanda bir kitle örgütü olduğu açıktır. Bu anlamda çeşitli dünya görüşüne sahip olan işçileri kendi bünyesinde toplamış ve temsil etmiştir. Bugün bu davada aynı suçlama karşısında

kalan ve sanık durumuna düşürülen arkadaşlar arasında da politik ve ideolojik anlamda görüş birliği yoktur.

12 Eylül'de gözaltına alınan DİSK'li sendikacılar arasında sosyal demokrat bir parti olan CHP, liberal ve sağcı bir parti olan AP, dinci yanı ağır basan ve sağcı bir parti olan MSP üyesi olanlar vardı ve bütün bu arkadaşlar komünist ya da sosyalist diye ağır işkencelere uğradılar.

Bu denli ayrı dünya görüşüne sahip işçileri bağrında toplayan DİSK, nasıl olur da parti durumuna, hem de komünist partisi durumuna gelir ve siyasi iktidar savaşımı verebilir? Hemen tüm olaylara bilimsel açıdan bakan DİSK, bu olaya da bilimsel açıdan yaklaşmış ve bu yaklaşımını tüm belgelerinde özlü bir biçimde dile getirmiştir.

DİSK, sosyalizm önerisini aynı zamanda bağımsızlık ve demokrasi önerisi ile birlikte yapmıştır. Daha önce de belirttiğim gibi, DİSK'in bağımsızlık önerisi tam bağımsızlık ilkesine, demokrasi önerisi ise çıkarları çelişen tüm sınıfların kendi çıkarlarını savunabildiği, genel ve eşit oy ilkesini benimseyen seçime dayalı çoğulcu demokrasidir.

Bu nedenle DİSK'in önerdiği sosyalizm, bağımsızlık ve demokrasi önerisinden ayrı olarak ele alınamaz. Bu anlamda DİSK savunduğu sosyalizmden dolayı, proletarya diktatörlüğünü amaçlayan Marksist-Leninist parti, ya da komünist parti durumuna gelmiştir, diye nitelenemez.

İddia Makamı böyle bir nitelemeyi yapabilmek amacıyla DİSK anatüzüklerini, sınıf ve kitle sendikacılığı temel ilkelerini bozmalara uğratmış, makaslayıp, cımbızlayıp, yeniden ve bir başka biçimde monte etmiş, kavram ve kelimeleri kullanıldıkları anlamdan, daha doğ-

rusu kendi anlamlarından farklı bir biçimde yorumlayarak, kıyas ve telkin yöntemini sonuna kadar zorlamış ve suç yaratmaya çalışmıştır.

Özellikle iddianamenin 35, 36, 40, 41, 43, 48, 51, 63 ve 65. sayfalarında bu yöntemle elde edilen sonuç şöyledir:

Devrim eşittir ihtilâl, işçi sınıfı bilimi eşittir bilimsel sosyalizm, yani komünizm, yani Marksizm-Leninizm ve de proletarya diktatörlüğüdür; sosyalizm eşittir komünizm, işçi sınıfı partisi ise komünist partisidir. Gerçekçilik, demokratik merkezîyetçilik, kendisi için sınıf olma ya da sınıf bilinci gibi terimler komünist partiler tarafından kullanılan terimlerdir.

DİSK bu kavramları, terimleri ve kelimeleri kullanmıştır, öyleyse DİSK de proletarya diktatörlüğünü amaçlayan komünist partisi olmuştur. İşte iddianamenin genel yaklaşımı ve mantığı budur.

DİSK'in sosyalizm konusundaki önerisini, 1961 Anayasası'nda varolan hak ve özgürlüklere karşın suçlamak başkaca yoldan söz konusu olamayacağı için, böylesi hukuk dışı yönetime başvurulmuştur. Ancak bu mantıkla ve yaklaşımla ve de bu yöntemle komünist yapılmacak tek kişi gösterilemez.

İddia makamı bu anlamdaki iddialarını, genellikle işçi sınıfı bilimi terimine dayandırmıştır. Bu terim DİSK özelinde kullanılan bir terimdir. İşçi sınıfı bilimi terimi, Marksist ya da Marksist-Leninist literatürde kullanılan bir terim değildir. DİSK tüm olaylara bilimsel açıdan yaklaşmış, özellikle çok karmaşık olan toplumsal olayları bu yöntemle değerlendirmiş, tüm çalışmalarını buna göre yapmıştır. DİSK, 5. ve 6. Genel Kurullarında kabul edilen Anafüzüğünün 3. maddesi (ç) fıkrasında bu durumu şu şekilde açıklamıştır:

«ç) İşçi sınıfının devrimci bir niteliğe erişmesi ve bilinçlenmesi ancak yurt ve dünya olaylarının *emekçiler açısından ve bilimsel yoldan değerlendirilmesine bağlıdır*. Bilim, işçi sınıfının en önemli mücadele aracıdır.»

Görüldüğü gibi DİSK, tüm yurt ve dünya olaylarını bilimsel ve fakat emekçiler açısından değerlendirmeyi gözetmiş ve bunu tüzük maddesi haline getirmiştir. Kısaca bunu da İŞÇİ SINIFI BİLİMİ olarak açıklamıştır.

DİSK zaman zaman sosyalizm konusunda da bilimsel sözcüğünü kullanmış ve önerdiği sosyalizmi, bilimsel sosyalizm olarak açıklamıştır. DİSK'in sendikal planda savunduğu sosyalizm tüm emekçilerin Anayasal yoldan seçimle iktidara gelip seçimle iktidardan gitmeyi öngören, Anayasanın eksiksiz ve tam uygulanmasına ve temel hak ve özgürlüklere dayalı, demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla uygulandığı bir sosyalizm anlayışıdır.

DİSK'in önerdiği sosyalizm, yasal ve anayasal çerçevede bir sosyalizmdir. Anafüzüğünün 3. maddesi (e) fıkrası aynen şöyledir:

«e) Emekçilerin tüm haklarını alabilmesi yalnız mesleki mücadele ile mümkün değildir. Bunun yanı sıra *Anayasadaki demokratik haklarını kullanarak*, siyasi mücadele de yapmaları gereklidir. Bu mücadele, işçi sınıfını varlığının tam bilincine kavuşturarak, insanın insanı sömürmesi esasına karşı bir amaç güder.»

Burada da görüldüğü gibi, işçilerin yalnızca ekonomik savaşla tüm haklarını alamayacağı, bu nedenle siyasi savaşım içinde de yer almaları gerektiği belirtili-

yor ve bunun için de Anayasa'daki demokratik hakların kullanılması öneriliyor ve vurgulanıyor.

İddia makamına göre, iddianamenin 204. sayfasında belirtildiği üzere T.C. Devleti «Liberal kapitalist karma ekonomi sistemini» benimsemiştir. DİSK de kapitalizme karşıdır, öyleyse DİSK Anayasal Devlet düzenini yıkmak ve yerine proletarya diktatörlüğünü kurmak istemiştir. Bundan artık kurtuluş yoktur. Çünkü İddia Makamına göre:

«Görülüyor ki DİSK, mücadelesiyle ilgili olarak *demokrasi ve Anayasadan söz ediyorsa da* bunun anlamının, komünizmin ilk evresi olan sosyalizmi gerçekleştirme savaşımında demokratik düzeni ve Anayasayı ihtilâl şartları için suiistimal etmek demek olduğu açıktır.» (İd. sayfa 93)

Hiçbir hukuk kuralı tanımayan İddia Makamı, burada da söylediklerimizi söylenmemiş, söylemediklerimizi ise söylenmiş kabul ederek, maddi temelden yoksun hayal ürünü suç yaratmaya çalışmıştır. Daha önce de belirtmeye çalıştığımız gibi İddia Makamı, yanlış bir Anayasa anlayışına sahiptir. Bu nedenledir ki, DİSK'in Anayasal çerçevede savunduğu sosyalizmi bilim ve hukuk dışı yöntemlerle suçlamaya çalışmaktadır. 1961 Anayasası tartışılırken bu konunun da üzerinde durulmuş ve Anayasanın sosyalizme açık olduğu dile getirilmiştir. Bütün bu tartışmalara ve bu yolda verilmiş mahkeme kararlarının tamamına burada yer vermek istemiyorum. Bütün bunlar ilgililerce tüm ayrıntıları ile bilinmekte ve Devlet Arşivinde bulunmaktadır.

Kurucu Meclis'te 1961 Anayasası tasarısının bütünü tartışılırken Anayasa Komisyonu sözcüsü şöyle demiştir:

«Arkadaşlar, bu Anayasada asla doktrin yoktur. Bu Anayasada hiçbir partinin programı yoktur. Ne devletçilik vardır, ne liberalizm, ne sosyalizm ve ne de herhangi bir «izm» vardır. Bu Anayasa renksiz, fakat renksiz dediysek karakersiz değil, karakter sahibi bir Anayasadır. Yirminci asrın ulaştığı medeniyet seviyesine uygun bir parti programının tatbik edilmesine imkân veren bir Anayasadır. Orada devletçilik de tatbik edilebilir, liberalizm de tatbik edilebilir. Fakat komünistlik asla tatbik edilemez.

Sosyalizmi de tatbik edebilirsiniz. Çünkü o da insan haklarına hürmetkârdır, demokrasiyi tanır, insan haklarını tanır, hukuk devletini tanır, onun yanında sosyal hizmete de sahiptir.»

(Temsilciler Meclisi tutanak dergisi Cilt, 2 sayfa 494)

Görüldüğü gibi durum çok açıktır. Anayasanın sosyalizme açık olduğu çok yalın bir dille anlatılmıştır.

İddia Makamı özel girişimci bir anlayışa sahip olduğu ve kapitalizmi savunduğu için DİSK'i suçlu göstermeye çalışmıştır. Yani burada kamu adına görev yapan, bir anlamda devleti temsil eden İddia Makamı, doğrudan Devletçiliğe karşıdır. Karşı olduğu için de, önemli üretim ve hizmet alanlarında devletçiliğin ağırlıklı olmasını, hizmet ve üretimin kamu yararına düzenlenmesini isteyen DİSK'i suçlamaktadır. Doğal olarak bu suçlama yasal olmayan soyut ve öznel bir suçlamadır.

İddia Makamı, DİSK'in seçimden söz etmediğini de ileri sürerek suçlama getirmektedir. Bu suçlama da mantık dışıdır, gerçek dışıdır. Bilindiği gibi DİSK, 1973 genel, 1975 ara, 1977 genel ve 1979 ara seçimlerinde, kısaca hemen bütün seçimlerde Anayasal hakkını kullanarak işçileri seçime katılmaya, yani sandık başına ça-

ğirmiştir. DİSK'in kamuoyunca da bilinen bu tavrı, seçim dönemlerinde almış olduğu kararlarda ve yapmış olduğu açıklamalarda görölmekte ve bundan dolayı da iddianamenin birçok yerinde suçlanmaktadır.

Bu konularda uzun uzun örnekler vermek istemiyorum, bu konuda yalnızca bir örnek yeterli olacaktır. 14 Ekim 1973 seçimlerinde DİSK'in yapmış olduğu değerlendirme 5. Genel Kurula sunulan çalışma raporunda şöyle ifade edilmiştir:

«— İşçilerin, genellikle tüm çalışanların tek umudu olan Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu DİSK, *bağımsız bir örgüttür. Bugüne dek olduğu gibi bundan böyle de bağımsızlığını bilinçle ve titizlikle korur ve korumakta kararlıdır.*

— DİSK, *demokrasiye ve özgürlüklere yürekten bağlıdır. Onun için Anayasa ve onun temel ilkelerini içtenlikle savunur* ve bunu asli görevinin gereği sayar.

— *DİSK her türlü diktaya ve dikta eğilimlerine karşıdır. İnsanların, tüm kural ve kurumları ile işleyen bir demokraside özgürlüklerine ve insanca yaşama haklarına kavuşabildiği zaman mutlu olabileceğine inanır.*

— *Onun için Anayasanın bütün ilkeleri ile uygulanmasını ve hayata tatbik edilmesini ister.*

— Onun için Anayasaya aykırı özgürlükleri kısıtlayan veya yok eden anlayışa karşıdır ve bu tür anlayışın ürünü yasaların kaldırılmasını ister.

— Onun için DİSK, sendika içi demokraside sendika seçme hakkını sendika özgürlüğü olarak görür, bu hakkın işçiler tarafından oy kullanmak suretiyle yerine getirilmesi demek olan referandum

ister. Ve sendika içi demokrasinin gereği olarak tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesini uygular.

— Onun için bu ilkeden hareketle *DİSK*, *işçilerin, köylülerin, esnafın, memurların ve tüm dar gelirli halkımızın devlet yönetiminde de söz ve karar sahibi olmasını ister*. *DİSK* bu ilkelerin gereği olarak her seçim öncesi seçimlere katılan siyasi partileri, parlamento içi ve dışı eylemlerini, programlarını, seçim bildirgelerini yetkili yöneticileri ile birlikte eleştirir. İşçi sınıfı ve dar gelirli halkımızın çıkarları açısından en yararlı olanına oy verilmesine çağrıda bulunur.

— Bu amaçla *DİSK* Yönetim Kurulu 8 Eylül 1973 günü toplanmış, *DİSK*'in bu temel ilkeleri açısından yaptığı eleştiri sonucunda bu seçimlerde *CHP*'ye oy verme çağrısında bulunmayı kararlaştırmıştır.»

Görüldüğü gibi seçimler konusunda, Anayasa ve demokrasi konusunda, her türlü dikta ve dikta eğilimleri konusunda, bundan daha açık ve net tavır nasıl konabilir? Yalnızca bu açıklama bile, iddianame boyunca getirilen hukuk dışı ve mantık dışı tüm yorum ve suçlamaları çürütecek, boşa çıkaracak ve tersini kanıtlayacak kadar açıktır.

Ancak ne pahasına olursa olsun *DİSK*'i suçlamayı kafasına koyan İddia Makamı, bir tek belgeyi, yüzeysel olarak ve bir tek yanından ele alarak aşağıdaki suçlamayı getirebilmiştir:

«*DİSK*'in bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm için mücadele temeline göre şekil ve anlam kazanacağına vurgulanması, Temel İlkeler Kitabı bütünlüğü içindeki açıklamaların Marksist-Leninist inanç ve düşünce yapısı, uzlaşmacı sendikacı, yani sınıflar

arası uzlaşmayı kesinlikle reddeden muhtevası, DİSK İlkeler Kitabının hiçbir yerinde *işçi sınıfının seçim yoluyla veya Parlamenter Demokratik yoldan iktidara geleceği yolunda en küçük bir ima dahi bulunmaması* bunun, Lenin'in öngördüğü ihtilali hazırlamak için ihdas edilmiş bir kılıfı gayri meşru-iyetin gözlerden saklanabilmesini temin için meşruiyetin istismar ve ihtilale giden yol üzerinde sadece zahir bir safhasından ibaret olduğunu göstermektedir.» (İd. Sayfa 92).

İddia makamı burada, en hayalci dedektifi bile geride bırakacak kadar ileri gitmiş ve tüm iddialarda olduğu gibi burada da gerçekleri bir yana bırakarak suçlamasını varsayıma dayandırmıştır.

Hiç kuşku yok ki, Temel İlkeler kitabında yerli yer-siz yüzlerce *seçim* kelimesi kullanılsaydı, bu kez ilgili, ilgisiz bir başka belgemiz ele alınacak, «DİSK bu belgede seçimden hiç söz etmemiştir, öyleyse ihtilalden başkaca yol gözetmemiştir» biçiminde suçlama getirilecekti. Ya da «DİSK seçimden söz etmekle ihtilalciliğine kılıf hazırlamıştır» diyecekti.

Sorgulamalar sırasında da belirttiğimiz gibi DİSK'in savunduğu sosyalizm, kendi ülkemizin somut koşullarına, toplumumuzun geleneklerine ve değer yargılarına uygun düşen bir sosyalizmdir. DİSK kopyacı veya taklitçi bir görüşün savunucusu olmamıştır. DİSK'in önerdiği sosyalizm anlayışı ile üreteceği sonuçlar DİSK'in İSTEMLERİ'nde somutlanmıştır. İddianamenin 479-485 sayfaları arasında makaslanarak ve ayıklanarak yer verilen DİSK istemlerinin tamamını değerlendirmek ve öylece bir yargıya varmak gerekmektedir.

DİSK Yönetim Kurulunun 13-15 Şubat 1979 tarihli toplantısında oybirliği ile kabul edilen ve DEMOKRA-

TİK PLATFORM'un programı olarak tartışmalarda da temel alınması önerilen **DİSK İSTEMLERİ** aynen şöyledir:

DİSK'İN SİYASAL VE DEMOKRATİK İSTEMLERİ

— Faşist ve ırkçı yuvalar dağıtılmalı, devlet kademeleri faşistlerden temizlenmeli, bugüne kadar yapılan işkencelerin, siyasal cinayetlerin ve 1 Mayıs 1977 komplosunun sorumlularından hesap sorulmalıdır.

— Üniversite ve öğrenim kurumlarında can güvenliği sağlanmalı, öğrenim özgürlüğü gerçekleştirilmelidir.

— TRT ve üniversite gibi kurumlar gerçekten de bağımsız ve özerk kuruluşlar haline getirilmeli, yönetimlerinde demokratik bir işlerlik sağlanmalıdır.

— Hangi görevde ve meslekte olursa olsun 18 yaşındaki herkese oy hakkı tanınmalı, seçilme yaşı indirilmelidir.

— Yurt dışındaki vatandaşlarımıza seçme ve seçilme hakkı tanınmalıdır.

— İşkence uygulanmamalı ve işkenceciler yargılanmalıdır.

— «Bağımsız yargı ilkeleri» hayata geçirilmeli, sivil, askeri olağanüstü yargılama ve ihtisas mahkemeleri girişimlerinden vazgeçilmelidir.

— Düşüncelerinden ve eylemlerinden dolayı mahkum edilen siyasal tutuklular başta olmak üzere tüm tutuklular için genel af çıkarılmalıdır.

— Sendikalar Yasası, Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Yasası, İş Yasası, Dernekler Yasası, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası başta olmak üzere temel hak ve özgürlükleri düzenleyen yasalarda yer alan antidemokratik hükümler kaldırılmalıdır.

— İşçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve da-

yanışına günü olan 1 Mayıs İŞÇİ BAYRAMI olarak yasalarda yer almalıdır.

— Sendikaların uluslararası sendikalarla ilişkilerini ve dayanışmalarını geliştirici yasa değişiklikleri yapılmalıdır.

— İşçi sınıfının serbestçe örgütlenmesini ve biliminin açıklanmasını engellemeye yönelik TCK'nun 141. ve 142. maddeleri kaldırılmalıdır.

— Kamu görevlilerinin siyasi faaliyetlerini engelleyen, siyasi partilere girmelerini yasaklayan yasa maddeleri kaldırılmalıdır.

— Tarım işçileri ve orman işçileri için iş yasaları çıkartılmalı, İş Yasası kapsamı dışında bırakılan tüm çalışanlar İş Yasası kapsamına alınmalı, iş yasalarının birliği amaçlanmalıdır.

— 12 Mart'tan bu yana Anayasa'da yapılmış değişiklikler kaldırılmalı, 1961 Anayasa'sı eski durumuna kavuşturulmalı, uygulanmayan maddeleri eksiksiz uygulanmalı, Anayasa işçi sınıfı ve emekçi halk yararına geliştirilmelidir.

— Basın özgürlüğünü kısıtlayan engeller kaldırılmalıdır.

— Halkımız üzerindeki ırkçı ve şoven baskılara son verilmelidir.

DİSK'İN SENDİKAL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER İLE İLGİLİ İSTEMLERİ

— Çalışanlar arasında işçi-memur gibi yapay ayrımlar kaldırılmalı, tüm çalışanlara grevli, toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkı tanınmalıdır.

— Grev hakkının kullanılmasının toplu sözleşme düzenine bağlı olmaktan kurtarılıp genel grev, dayanışma grevi, uyarı grevi ve sempati grevi hakkı tanın-

malı, grev hakkı üzerindeki tüm sınırlamalar kaldırılmalıdır.

— Anayasa'da yeri bulunmayan ve toplumsal suç olan lokavt yasaklanmalıdır.

— İşçilerin istedikleri sendikayı seçme hakkı olan ve gizli oy, açık sayım ilkesine dayalı «referandum» yasallaştırılmalıdır.

— İş kolları sayısı 16'ya indirilmelidir.

— Toplu sözleşmeler iş kolu düzeyinde yapılmaktan çıkarılıp, işyeri düzeyinde yapılacak bir düzene kavuşturulmalıdır.

DİSK'İN ÇALIŞMA VE YAŞAMA KOŞULLARININ DÜZELTİLMESİNE İLİŞKİN İSTEMLERİ

— İş Yasası demokratikleştirilmeli, başta 13. 17. ve 24. maddeler olmak üzere anti-demokratik tüm maddeler işçiler lehine yeniden düzenlenmelidir.

— İş Yasasında öngörülmüş olduğu halde bugüne kadar çıkarılmamış tüzük ve yönetmelikler çıkarılmalı, yürürlükteki tüzük ve yönetmelikler DİSK'in de görüşü alınarak yeniden düzenlenmelidir.

— İş Yasasında işverenler için getirilen yaptırımlar hapis cezaları ile birlikte ağırlaştırılmalıdır.

— Hileli iflas, tefsiye gibi durumlarda işçiler lehine yeni yasal düzenlemeler getirilmelidir.

— Fazla mesai ve gece çalışmalarını belirleyen esaslar yeniden işçiler lehine gözden geçirilmelidir.

— Haftalık çalışma süresi 40 saate indirilerek hafta tatili tüm işyerleri için iki gün olmalıdır.

— Yıllık ücretli izin süresi en az bir aydan başlamalı, ara dinlenmelerin tamamı iş süresinden sayılmalıdır.

— Çalışanlar arasında kadın ve erkek, genç işçi

ayrımı yapılmaksızın eşit işe eşit ücret ilkesi uygulanmalıdır.

— İş teftişi etkinleştirilip demokratikleştirilmeli, bölge çalışma müdürlükleri tarafsızlaştırılmalıdır.

— Çırak ve genç işçilere 8 saatlik iş gününde 2 saatlik ücretli eğitim izni sağlanmalı ve bu eğitimin gerçekleşmesi için zorlayıcı hükümler getirilmelidir.

— Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), asgari ücret komisyonu, SSK Genel Kurulu ve SSK Müdürler Kurulu, Yüksek Sağlık Kurulu, TRT Danışma ve Denetim Kurulları... gibi çalışma hayatı ve toplum sorunlarıyla ilgili tüm komite, komisyon, kurul ve konseylerde DİSK temsil edilmelidir.

— Asgari ücret iki yıllık bir süre içinde değişmez olmaktan çıkarılmalı, tesbit edilen asgari ücret paranın satın alma gücündeki değişiklikler oranında arttırılmalıdır.

— Kıdem tazminatı işe başlanıldığından itibaren her yıl için 40 günlük ücret tutarında olmalı ve istifa yoluyla ayrılma halinde dahi tazminat alma hakkından yararlanılmalı ve bu tazminatların miktarı ne olursa olsun vergi dışı bırakılmalı, kıdem tazminatı fonu tasarrısı geri alınmalıdır.

— Hamile kadınların ve yeni doğum yapmış kadınların ağır işlerde çalışmaları önlenmeli, kadın emekçilerin fazla mesaiye zorlanmaları ve gece çalışmaları yasaklanmalıdır.

— İş yerine, mahallelere kreş, çocuk yuvası, emzirme odaları açılmalı, bunların masrafları işverenler, devlet ve belediyeler tarafından karşılanmalıdır.

— Eğitim ve öğrenim kurumlarındaki öğrencilerin bu kurumlarda yönetime katılmaları sağlanmalıdır.

— Öğretim kurumlarındaki disiplin yönetmelikleri demokratikleştirilmelidir.

— Eğitim ticaretine son verilmeli, özel okullar ve dersaneler kapatılmalıdır.

— Eğitim emekçilerinin özlük sorunları çözümlenmelidir.

— Öğrencilere boş zamanlarını değerlendirecek olanaklar sağlanmalı, kitle sporu ve kültürel hizmetler emekçi çocuklarına ulaşacak biçimde yaygınlaştırılmalıdır.

— Çıraklar ve genç işçiler mesleki ve teknik eğitimden geçirilmelidir.

— Eğitim sistemi yeniden düzenlenmeli, demokratik ve yeterli bir eğitim düzeni getirilmelidir.

— Eğitim üretime yönelik bir biçime sokulmalı, mesleki eğitim yaygınlaştırılmalıdır.

— Okuma-yazma kampanyasına girilmeli, ilkokul çağına ulaşmışlar arasında okuma-yazma bilmeyen kişi bırakılmamalıdır.

— Devlet her öğrencinin öğrenim ve eğitim masraflarını karşılamalı, işçi ve emekçi çocuklarına karşılıksız burs sağlanmalıdır.

DİSK'İN KÜLTÜR İLE İLGİLİ İSTEMLERİ

— Kitap toplatma, oyunları sahneden kaldırma uygulamalarına son verilmelidir.

— Sanatçıların örgütlenmesini ve sosyal güvenceye kavuşmasını sağlayacak yasalar çıkarılmalıdır.

— Sanat ve düşün yapıtlarından, kitaplardan elde edilen gelirler vergiden muaf tutulmalıdır.

— Halk yararına yapılan sanat ürünlerinin en geniş kitlelere ulaşması sağlanmalı, sanatçıların bu yolda ürün vermeleri teşvik edilmelidir.

— Tüm kültür ve sanat ürünlerine uygulanan sansür kaldırılmalıdır.

— Halkımızın kültürü üzerindeki emperyalist etkilere son verilmeli, kültürel mirasına eleştirisel bir biçimde sahip çıkılmalıdır.

DİSK'İN SANAYİ İLE İLGİLİ İSTEMLERİ

— Yeni yatırımların teknoloji seçiminde emperyalist ülkelerin dayattığı geri teknolojiler seçilmemelidir.

— Sanayinin ülke çapında yaygınlaştırılması sağlanmalı, bölgesel dengesizlikler yaratılmamalı, tarım ve sanayi arasında dengeli bir birlik kurulmalıdır.

— Ülkemizde var olan yabancı sermayeye tanınan bütün imtiyazlar kaldırılmalı, yabancı şirketler devletleştirilmelidir.

— Sanayileşmede ağır sanayiye ve tarım malları üretimine ağırlık verilmelidir.

— Sanayi dışa bağımlılıktan kurtarılmalı, yabancı ülkelerle yapılan dış ticaret anlaşmaları yeniden gözden geçirilmeli, sosyalist ülkelerle ve üçüncü dünya ülkeleleriyle ticarete önem verilmelidir.

DİSK'İN TOPRAK MESELESİ VE TARIM SORUNU İLE İLGİLİ İSTEMLERİ

— Üreticiye ürettiği ürünün gerçek karşılığını sağlayacak bir taban fiyatı tesbit etme politikası uygulanmalı, taban fiyat tespitinde demokratik köylü örgütlerinin katılımı sağlanmalıdır.

— Varolan tüm kooperatiflerde küçük üretici ve yoksul köylülerin etkinliği arttırılmalı, bu örgütler demokratikleştirilmelidir.

— Topraksız ya da az topraklı köylülerin çıkarlarını gözetken demokratik ve gerçek bir toprak reformu yapılmalıdır.

— Tarım ürünlerinin pazarlanmasında aracılardan

ve toptancı tüccarların kaldırılması için mücadele edilmeli, ürünler tüketiciye dolaysız yoldan ulaşmalıdır.

— Tarımsal krediler küçük ve orta köylüye verilmeli, bunların işletmelerine teknik yardımlar sağlanmalı, tarımsal girdileri ucuz fiyatla almaları sağlanmalıdır.

— Kırsal kesimde yaşayan kitlelerin sosyal güvenesi sağlanmalı, tarım sigortası çıkarılmalıdır.

— Ülkemizin ormanları mer'aları, balıkçılık alanları kamulaştırılmalı, bu alanlarda çağdaş teknoloji uygulanarak, halk yararına bir düzenleme getirilmelidir.

DİSK'İN KAMU İKTİSADİ DEVLET TEŞEKKÜLLERİ İLE İLGİLİ İSTEMLERİ

— KİT'lerin ürettiği mallar üreticiye dolaysız bir biçimde ulaşmalı, bu kuruluşlarda üretim malları ile temel tüketim malları üretimine öncelik tanınmalıdır.

— Kamu iktisadi teşebbüslerinin işveren sendikalarına üye olmaları yasaklanmalıdır.

— KİT'ler yeniden düzenlenmeli, KİT'lerdeki tüm yabancı ve özel sermaye ortaklıkları tasfiye edilmelidir

DİSK'İN DOĞAL KAYNAKLARIMIZ, ENERJİ SORUNU İLE İLGİLİ İSTEMLERİ

Emperyalist bir kuruluş olan Uluslararası Enerji Ajansından çıkılmalıdır.

— Orman ürünleri emekçilerinin yararına değerlendirilmeli, orman işçi ve köylülerinin tüm borçları kaldırılmalı, ormanlarımız halk yararına işletilmelidir.

— Ülkemizin doğal kaynakları halkımızın çıkarları doğrultusunda değerlendirilmeli, yeraltı ve yerüstü kay-

naklarımız başta petrol ve madenler olmak üzere devletleştirilmelidir.

— Ülkemizde faaliyet gösteren tüm emperyalist petrol şirketlerinin anlaşmaları feshedilmeli, arama ruhsatları iptal edilmelidir.

— Su kaynaklarımız değerlendirilmeli, hidroelektrik santrallarına önem verilmelidir.

— Enerji konusunda dışa bağımlılıktan kurtulmalı, doğal kaynaklarımız değerlendirilmelidir.

DISK'İN DIŞ TİCARET VE BANKACILIK İLE İLGİLİ İSTEMLERİ

— Uluslararası tekellere ayrıcalık tanıyan gümrük indirimi ve vergi iadesine son verilmeli, dış ticaret devletleştirilmelidir.

— Kredi düzeni yeniden ele alınmalı, tekelci sermayeye tanınan ayrıcalıklar kaldırılmalı, banka kredilerinden gerçek üreticilerin yararlanması sağlanmalı, küçük üreticilere uzun vadeli düşük faizli kredi olanakları tanınmalıdır.

— Bankalar ve sigortalar devletleştirilmelidir .

DISK'İN KENTLEŞME, KONUT VE KİRA SORUNU İLE İLGİLİ İSTEMLERİ

— Tüm kentleşme sorunları emekçiler lehine çözümlenmelidir.

— Devletin ucuz ve sağlıklı konut yapımına yardımcı olması sağlanmalıdır.

— Lüks konut yapımı engellenmeli, sosyal konut yapımına ağırlık verilmelidir.

— Gecekondu yıkımı durdurulmalı, gecekondularda oturan yurttaşlar için sosyal konut yapılmalıdır.

— Kıyı yağması önlenmeli, kıyılar kamulaştırılmalı, buralarda halkın dinlenebileceği tesisler yapılmalıdır.

— Konut malzemesi üretimi ve dağıtımı devlet eliyle yapılmalı, büyük inşaat şirketleri kamulaştırılmalıdır.

— Elektrik, su, yol, kanalizasyon, havagazı gibi hizmetler tüm halk kitlelerini kapsayacak bir biçimde yaygınlaştırılmalıdır.

— Kapı, kalorifer ve ev hizmetlerinde çalışanların hakları korunmalı, sosyal güvenlik kapsamına alınmalıdır.

— Fiyat ve kiralar denetim altına alınmalı, fiyat artışlarını önleyici önlemler getirilmeli, yasal olanaklar zorlanmalıdır.

— Ücretli doğum izinleri doğum öncesi üç ay, doğum sonrası üç ay olmalı, gerektiğinde bu izinler birleştirilebilmeli, doğum sonrası kadın emekçiler isterlerse bir yıl izin alabilmelidir.

— Çıraklar üzerindeki ağır baskılara son verilmeli, Çıraklar Yasası günün koşullarına uydurulmalıdır.

— Kadınlara ekonomik, politik, toplumsal, kültürel hayata katılmaları konusunda olanaklar yaratılmalı, kadının toplumda aşağılanmasına fırsat verilmemelidir.

— Devlet Anayasanın kendisine verdiği görevi yerine getirerek herkese iş sağlayabilecek bir politika izlemelidir.

DİSK'İN ULUSAL BAĞIMSIZLIK VE DIŞ İLİŞKİLER KONUSUNDAKİ İSTEMLERİ

— Emperyalizme, faşizme, ırkçılığa, siyonizme, şovenizme ve sömürgecilğe karşı mücadele veren dünya halkları desteklenmelidir.

— Ülkemizi emperyalizmin boyunduruğu altına so-

kan NATO, CENTO, OECD ve Enerji Ajansı gibi askeri ve ekonomik örgütlerden çıkılmalı, AET ve IMF ile olan ilişkiler kesilmelidir.

— İkili anlaşmalar feshedilmeli, askeri üsler gerçekten kapatılmalı, yabancı askerler sınır dışı edilmelidir.

— Kıbrıs toprak bütünlüğüne sahip, egemen, bağımsız, bağlantısız ve yabancı üslerden arınmış bir ülke durumuna getirilmelidir. Ege sorunu Türkiye ve Yunanistan halklarının karşılıklı barış çabalarıyla çözümlenmeli, emperyalist ülkelerin müdahalesi önlenmelidir.

— Kalıcı ve sürekli bir dünya barışı için çaba harcanmalı, barışçı bir dış politika izlenmeli, genel ve tam bir silahsızlanma için mücadele edilmelidir.

— Başta sosyalist ülkeler olmak üzere tüm ülkelerle eşitlik, karşılıklı yarar ve içişlerine karışmama ilkeleri temeli üzerinde iyi ilişkiler kurulmalı, karşılıklı işbirliği geliştirilmelidir.

— Helsinki Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Sonuç Belgesi eksiksiz uygulanmalıdır.

DISK'İN YURT DIŞINDAKİ İŞÇİLERİMİZE İLİŞKİN İSTEMLERİ

— Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) hak eşitliğine ilişkin kabul edilen uluslararası sözleşmesi uygulanmalıdır.

— Yurt dışındaki işçilerimizin bulundukları ülkelerdeki yerli işçilerle eşit haklara sahip olmaları sağlanmalıdır.

— Yurt dışındaki işçilerimizin çalışma, oturma, sosyal güvenlik, mesleki ve eğitim sorunları çözümlenmelidir.

— İkili sosyal güvenlik ve işgücü anlaşmaları yeniden gözden geçirilmelidir.

DİSK'İN SOSYAL GÜVENLİK İLE İLGİLİ İSTEMLERİ

— Sigortasız kaçak işçi çalıştırılması önlenmelidir.

— Tüm iş arayanlar kendilerine ve ailelerine uygun yaşama koşulları sağlayacak bir işsizlik sigortası ile korunmalıdır.

— SSK demokratikleştirilmeli, işçiler yönetimde söz ve karar sahibi olmalıdır.

— İşverenlerin SSK'na olan borçları derhal toplanmalı, işverenlerin SSK prim ve kredilerinden yararlanması yasaklanmalıdır.

— Çalışanlara ait tüm sosyal güvenlik kurumları birleştirilmeli, bu kurumlarda çalışan emekçiler yönetim ve denetimde söz ve karar sahibi olmalıdır.

— MEYAK kesintilerine son verilmeli, bugüne değin birikmiş kesintiler sahiplerine geri verilmelidir.

— İYAK tasarısı geri alınmalıdır.

— Emeklilik maaş ve ikramiyeleri yükseltilmelidir.

— Tüm çalışanlar, aileleri de dahil olmak üzere sosyal güvenlik kapsamına alınmalıdır.

DİSK'İN İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞGÜVENLİĞİ İLE İLGİLİ İSTEMLERİ

— İşçi Sağlığı ve İşgüvenliği Tüzüğü genişletilerek uygulanmalı, bu konudaki yaptırımlar ağırlaştırılmalı, tüzüğe uymayan işverenler için ağır hapis cezası getirilmelidir.

— İşyerlerinin de çalışma koşullarının sağlığa uygun bir biçimde geliştirilmesi için işverenlere özel fon ayırma zorunluluğu getirilmelidir.

— İş kazaları ve meslek hastalıkları nedeniyle işverenler maddi tazminat ödemelidirler.

— Sendikalara işyerlerinde işçi sağlığı ve işgüvenliği ile ilgili sorunlarda yasal yetki ve denetim hakkı tanınmalıdır.

— Ağır ve tehlikeli işlerde, zararlı kimyasal maddelerle yapılan çalışmalar da günlük çalışma süresi 4-6 saat ile sınırlandırılmalı, bu konuda alınacak önlemler insan doğasının doğurduğu hatalara değil, nesnel ve teknik nedenlere yönelik olmalıdır.

— İşçilerin çalıştığı her yerde neden-sonuç ilişkileri içinde işkazaları ve meslek hastalıkları kayıtları tutulmalı ve bu kayıtlar yaratıcı bir biçimde değerlendirilmelidir.

— İşçiler en az 6 ayda bir genel sağlık muayenesinden geçirilmeli, özellikle kan ve idrar tahlilleri yapılmalı, bu masraflar işverence ödenmeli, sağlık muayenesine engel olan işverenler hakkında dava açılmalıdır.

— İşçi sağlığı ve işgüvenliği bakımından işçilere üretim süreci, hammadde ve ortaya çıkan ürünler hakkında gerçek bilgi verilmelidir.

DISK'İN BESLENME VE SAĞLIK İLE İLGİLİ İSTEMLERİ

— Asgari ücretin saptanmasında yeterli ve sağlıklı beslenme için gerekli ekonomik düzey sağlanmalıdır.

— Halkımızın temel gereksinimi olan besin maddelerinin üretimi ve satışı sırasında aracılardan ortadan kaldırılması yolunda, yerel yönetimler yetkili kılınmalıdır.

— Temel gıda maddelerinin üretimi ve pazarlamasını devamlı kılmak için üreticiler desteklenmeli, gerekli önlemler alınmalıdır.

— Koruyucu sağlık hizmetlerine ağırlık verilmeli, bulaşıcı ve salgın hastalıklara karşı mücadele edilmeli, sakatların bakım ve eğitimi için özel tesisler kurulmalıdır.

— Sağlık kurumlarında «tam gün çalışma ilkesi» gerçekten uygulanmalı, sağlık hizmetlerinde görev alacak hekim ve uzmanların eğitimi çağdaş bilgi ve beceri ile donatılmalı, topluma yönelik bir sağlık hizmeti temel alınmalıdır.

— Çevre kirlenmesine karşı savaş açılmalı, etkin önlemler alınmalı ve buna yol açan işverenler hapis cezasına çarptırılmalıdır.

— Her yurttaş sağlık hizmetlerinden, bakım, tedavi, ilaç gibi olanaklardan eşit olarak, parasız ve sürekli bir biçimde yararlanmalıdır.

— Tüm ilaç sanayii devletleştirilmeli, yabancı ilaç şirketlerinin sömürüsüne son verilmelidir.

DISK'İN EĞİTİM İLE İLGİLİ İSTEMLERİ

— Eğitim ve öğretim kurumlarında ve yurtlarda varolan faşist işgale son verilmeli, bu kurumlarda can güvenliği sağlanmalıdır. Ders kitapları gerici, faşist, ırkçı, şoven görüşlerden arındırılmalı, bilimsel öze kavuşturulmalıdır.

— Kiralar dondurulmalı, bu alandaki soyguna son verilmelidir.

— Arsa spekülasyonu önlenmelidir. Bu amaçla kent toprakları üzerindeki özel mülkiyetlerin kaldırılması, bu toprakların kamulaştırılması için çaba harcanmalıdır.

DISK'İN ULAŞIM İLE İLGİLİ İSTEMLERİ

— Kentlerde kitle taşımacılığına önem verilmelidir.

— Ulaşım politikası halkın gereksinimlerini karşıla-

yacak bir düzene sokulmalı, kaynak israfı önlenmeli, dışa bağımlı karayolu taşımacılığı terkedilmelidir.

— Bireysel taşımacılık yerine toplu taşımacılık genişletilmeli, özel oto üretimi sınırlandırılmalıdır.

DİSK'İN BELEDİYELER İLE İLGİLİ İSTEMLERİ

— Belediyeler halkın da katıldığı yerel yönetimler haline getirilmeli, özerklikleri sağlanmalı, Belediye Gelirleri Kanunu gibi kanunlar çıkarılmalıdır.

— Halkın temel tüketim maddelerinin sağlanmasında belediyeler yoluyla halk pazarları, satış mağazaları kurulmalıdır.

— Belediyelerin yetkileri genişletilmeli, buna karşılık valilik yetkileri daraltılmalıdır.

DİSK'İN VERGİLER İLE İLGİLİ İSTEMLERİ

— Anayasa'daki «Herkesin kamu giderlerine mali gücüne göre katılması» ilkesi hayata geçirilmelidir.

— Dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki payı azaltılmalı, temel ihtiyaç maddelerine uygulanan dolaylı vergiler kaldırılmalıdır.

— Gelir vergisi dilimleri ve bunlara uygulanan oranlar yeniden düzenlenmeli, ülkedeki enflasyon hızına göre değişen vergi tarifeleri getirilmelidir.

— Mali denge vergisi kaldırılmalıdır.

— Başta toprak gelirleri olmak üzere tüm gelirler etkin bir artan oranlı «Müterakki» vergi sistemine tabi tutulmalıdır.

— Asgari ücret vergi dışı tutulmalı, diğer emekçilere uygulanan vergi muafiyeti de bu düzeyde olmalıdır.

İşte DİSK'in İSTEMLERİ bunlardır. Bu istemler, yıllardır uygulanan dışa bağımlı politikalar yüzünden çözüm bekleyen sorunlar olarak gündemdedir ve yaşanan bunalımın nedeni budur. Uygulanan yanlış politikanın sürmesi sorunları daha da büyütecek ve çoğaltacaktır.

DİSK bütün bunların bilincinde olarak, ülkemiz, toplumumuz ve işçi sınıfımız için BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ ve SOSYALİZM demiştir.

Ben şimdi mahkeme önünde de BAĞIMSIZLIK ve SOSYALİZM diyorum ve bu anlamda getirilen suçlamaları, mantık dışı, hukuk dışı, bilim dışı ve gerçek dışı buluyorum.

DEMOKRASİ CEPHESİ VE DEMOKRATİK PLATFORM

İddianamenin birçok yerinde en fazla suçlama konusu yapılan Demokrasi Cephesine ilişkin kararlarımız ile DİSK istemlerini gündem maddesi olarak ele alan DEMOKRATİK PLATFORM konusundaki çalışmalarımızdır. Sorgulama sırasında yaptığımız açıklamalar ve delillerin değerlendirilmesi aşamasında ortaya koyduğumuz gerçekler gözönünde tutulmamış ve Esasa İlişkin Görüş'te de aynı suçlama yinelenmiştir. Bu nedenle İddianamedeki yorum ve suçlamaları bir bütün olarak ve ayrıntılı bir biçimde değerlendirmek yararlı olacaktır.

İddia Makamı, bu konudaki suçlamalarını DİSK 5. Genel Kurulunda alınmış kararlardan başlayarak sürdürmüş ve bu kararları DİSK 7. Kurulunda alınmamış karar tasarılarına bağlamış ve bu anlamdaki suçlamalarını iddianamenin çeşitli yerlerine serpiştirmiştir. Bu nedenle ben de, DİSK 5. Genel Kurulunda alınmış ka-

rarlardan başlayarak duruma açıklık getirmeye ve suçlamaların ne denli yersiz ve haksız olduğunu ortaya koymaya çalışacağım. Bilindiği gibi ben, DİSK 5. Genel Kurulundan sonra DİSK'e katıldım. Ancak bunun benim için de, İddia Makamı için de önemi yoktur.

Benim açımdan önemi yoktur; çünkü, Genel Kurulda alınmış olan ve suçlama konusu yapılan bu kararların, o dönemin şartlarında alınması gereken kararlar olduğuna inanıyorum. Bu kararların, kaleme alınış biçimi ya da eksiklikleri belki tartışılabilir ama yasaya aykırılıkları kesinlikle tartışılmaz.

İddia Makamı açısından da önemi yoktur; çünkü İddia Makamı DİSK'i, ta kuruluşundan başlayarak suçlamaya karar vermiştir. İşin bir yerlerinden başlaması gerekiyordu, bu konuda özellikle Esasa İlişkin Görüşte DİSK 5. Genel Kurulunda alınmış olan kararlardan başlayarak hareket etmiştir. Hem de birbirlerini tamamlayan 33 karardan yalnızca 5, 6 ve 33 No.lu kararları seçerek.

İddianamenin 162. sayfasında bu kararlara dayanılarak getirilen suçlama şöyledir:

«...Yapılan bu kısa izahlarda da görülmektedir ki, 5. Kongrede alınan 5, 6 ve 33 numaralı kararlar içerikleri itibariyle siyasal ve devleti hedeflemektedir.

Bir taraftan sosyalist bir kuruluş olarak işçi sınıfının devrimci pratiğinin yol göstericiliğinde tüm ilerici güçlerle devrimci potansiyelin oluşturulması; sağlanacak güçbirliği ile eylemlere yönelmesi ve bu eylemler içinde, tarihsel görevini yapmaya hazırlık olarak, işçi sınıfının devrimci birliğinin sağlanması istenirken; diğer taraftan toplu sözleşmelere bağlı olmaksızın genel grev, uyarı, da-

yanışma grevleri uygulayarak, oluşturulmak istenen güç ve eylem birliğinin devleti hedefleyerek, daha etkin bir düzeye çıkarılması istenmiştir.

Bu kararlarla, sosyalizme geçişin önemli bir unsuru olan, Bulgaristan'da olduğu gibi birçok ülkede uygulanmış bulunan ve sosyalizmin ilk aşaması olarak milli demokratik devrim sürecinin başlangıcını teşkil eden, Marksist-Leninist öğretiyeye dayalı «Cepheleşme» faaliyetlerinin başlatılmış olduğu görülmektedir.»

İddianamenin 159. sayfasında, belli bir ideoloji doğrultusunda alınmış politik kararlar olarak nitelenen ve devleti hedeflediği ileri sürülen 5 ve 6 No.lu kararlar aynen şöyledir:

«KARAR NO (5):

Grev hakkının sözleşme düzenine bağlı olmaksızın tanınması:

Anayasanın 47. maddesi ile genel olarak tanınmış bulunan grev hakkının, daha sonra çıkarılan kanunlarla, salt toplu sözleşmelerin yapılmasına bağlanıp san derec sınırlandırıldığını, oysa Batılı ülkelerde grev hakkının böyle dar bir çerçeve ile kısıtlandırılmamış olduğunu tesbit ederek grev hakkının kullanılmasının toplu sözleşme düzenine bağlı olmaktan kurtarılıp; genel grev, dayanışma grevi, uyarı grevi, süreli grev ve benzerleri gibi tam olarak tanınması, *yani grev hakkının hiç bir kısıtlama yapılmaksızın tüm çalışanlara tanınması yolunda yasal değişikliklerin yapılmasının sağlanması amacıyla gerekli çalışmalarda bulunulmasına oybirliği ile karar verilmiştir.*

KARAR NO (6):

Her türlü grev hakkının tanınması ve lokavtın suç sayılması:

Anayasanın 47. maddesi ile genel olarak tanınmış bulunan grev hakkının, daha sonra çıkarılan kanunlarla son derece sınırlandırıldığını, Batılı ülkelerde, grev hakkının çok geniş bir hak olarak tanınıp uygulandığını ve devletin ekonomik bakımdan zayıf durumda olanı koruması gerektiği gerçeği karşısında kamu gücünün grevle lokavtı dengelemesinin sözkonusu olmayacağını, ayrıca, lokavtın bir hak olarak kabul edilemeyeceğini, süreli grev, dayanışma grevi ve genel grev haklarının tam olarak tanınması ve *işçileri aileleri ile birlikte açlığa ve sefaletle mahkum etmek demek olan lokavtın yasaklanmasını ve toplu işçi çıkarmaların bir suç sayılması için gerekli yasaların çıkarılmasının sağlanması amacıyla gerekli çalışmalarda bulunulmasına* oybirliği ile karar verilmiştir.»

5. Genel Kurulda alınan ve sendikal hak ve özgürlüklerle doğrudan ilgili olan bu kararlar, İddianamenin 160. sayfasında şöyle değerlendirilmiştir:

«...Genel grev, uyarı grevi, dayanışma grevi ve sürekli grev türleri; *Haklı olarak yasalarımızca kabul edilmemiş* ve yasa dışı grev olarak suç sayılmıştır. Çünkü; bu tür grevler mahiyetleri itibariyle işçilerin ekonomik, sosyal, kültürel yönleriyle ilgilenmez. Fakat; bu tür grevler, Marksist-Leninist ideolojinin bir unsuru olarak hükümetleri yıpratmaya, Devleti çökertmeye yönelik siyasal amaçlıdır.»

Görüldüğü gibi genel grev, uyarı grevi, dayanışma grevi ve süreli grev türlerinin yasalarımızda yer alma-

mış olması, İddia Makamı tarafından haklı ve isabetli olarak kabul edilmiş, bu tür grevler Marksist-Leninist ideolojinin bir ögesi olarak, hükümetleri yıpratmaya, devleti çökertmeye yönelik siyasal amaçlı grevler olarak yorumlanmıştır. En bağınaz işverenlerin dünya görüşüne uygun düşen bu yorum, çağımızda, tarafsız görev yapmak zorunda olan bir hukukçunun görüşü olamaz. Bu görüş, belli bir ideolojinin politik amaçla ileri sürdüğü çığıdışı bir anlayışı yansıtmaktan ileri gidemez.

Bu kararları okuyup anlayabilmek için hukuk öğrenimine de gerek yoktur. DİSK 5. Genel Kurulunu oluşturan işçi ve sendikacı delegeler, bu sayılan grevlerin demokrasiyi benimseyen tüm ülkelerde suç sayılmadığını ve bu grevlerin yalnızca Türkiye’de suçlama konusu yapıldığını saptadığı içindir ki bu kararları almıştır.

Türkiye’de bir çok sendika genel kurulunda buna benzer kararlar alınmış, ancak hiç kimse ve hiç bir sendika bu anlamda suçlanmamıştır. Bugün şerefli bir üyesi olmakla övünülen Batılı ülkelerde grev hakkı çok değişik ve geniş kapsamlı amaçlar için kullanılmakta, ama hiç kimse bundan dolayı ihtilalcilikle suçlanmamaktadır.

Batılı ülkelerde kamu düzenini korumakla görevli olanları dışında herkes, daha da ötesi kimi ülkelerde subaylar bile greve gidebilmekte ve isteklerini kabul ettirmektedirler.

Kimi gazete haberlerini incelediğimizde;

İngiltere’de «TUC», hükümetin devlet kuruluşlarını özel sektöre devretmesi durumunda genel greve gideceğini açıklamakta, İtalya’da ise sendikalar, ülkelerinde örgütlü olan şirketlerin başka ülkelerde fabrika kurup işsizliğe neden olduklarını ileri sürerek ayrıca, çeşitli terör ve cinayet olaylarını gerekçe göstererek bu amaçla

genel greve başvurmaktadırlar ve bu anlamda güç ve eylem birliği yapmaktadırlar.

İddianamede, çevremizde gelişen tüm bu ve benzeri olaylar görmezlikten gelinmiştir; genel grevi uygulama bir yana, genel grevin yasallaşmasını isteyen DİSK, ekonomiyi çökertmekle, hükümeti yıpratmakla, ihtilale kalkışmakla, devleti yıkmakla ve Marksist-Leninistlikle suçlanmıştır.

Dikkat edilecek olursa; gerek 5 No.lu kararın sonunda ve gerekse 6 No.lu kararın sonunda; yasal değişikliklerin yapılmasını sağlamak için çalışma yapılması kararlaştırılmıştır. Böyle bir çalışmayı kararlaştırmak dünyanın hiçbir yerinde suç sayılamaz.

Anayasada işyeri grevi, genel grev, sempati grevi veya dayanışma grevi gibi ayrıntılara giren bir belirleme yapılmamış, grevle ilgili düzenlemenin yasalarla olacağını belirtmiştir. Öyle ise yasalarda yer almayan genel grev, dayanışma grevi, uyarı grevi, süreli grev ve benzeri grevler gibi hakların elde edilmesi için yasal değişikliklerin yapılmasını istemek ve bunu karara bağlamak «Belli bir hakkın suiistimalini» nasıl teşkil eder? Ve bu karar devleti nasıl hedefler ?Devletle siyasi iktidarı ve devletle patronları sık sık birbirine karıştıran ve bir anlamda özdeş sayan İddia Makamı, bu yorumu ile de beğendiği siyasi iktidarı ve grevden dolayı çıkarları zedelenen sermaye sınıfını Devlet gibi görmüştür.

İddia Makamının belirttiği gibi bu kararlar 33 No.lu kararlar elbette birbirini tamamlamaktadır. Yalnız 33 No.lu kararlar mı? Elbette hayır, Genel Kurulda alınan tüm kararlar birbirini tamamlamaktadır. Ve belli bir düşünce doğrultusunda alınmış işçi ve emekçilerden yana kararlardır. Bu gerçeği yadsımaya elbette gerek yoktur. Tersine bu gerçeği İddia Makamının da anlayacağı bir biçimde sık sık vurgulamak gerekir.

Nedir bu düşünce? İşçi ve emekçilerin çıkarlarını, ülkenin bugünkü ve gelecekteki çıkarlarını ilgilendiren önemli konularda, işçi sınıfının Anayasa ve yasalar çerçevesi içinde yanlış ve olumsuz uygulamalara karşı demokratik tepkisini göstermek ve böylesi önemli konularda duyarlılığını sergilemektir. Tüm *sosyal siyaset* bilimi kitaplarındaki gerçekleri savunmaktır. Sendikal haklara ilişkin üniversitelerde öğretilenleri savunmaktır.

Bu düşünce: İşçileri aileleri ile birlikte açlığa mahkum etmek demek olan lokavt'ı suç saymaktır.

Bu konularda yasal değişiklik yapılmasını sağlamak için çalışma yapılmasını kararlaştırmak ise benimsenen politikayı açıklamaktadır.

İddia Makamı grev ve genel grev hakkına karşıdır. Dünyada tüm işverenler de grev ve genel grev hakkına karşıdır. Bugün Batı Avrupa ülkelerinde işçilerin ve sendikaların özgür iradeleri ile grevler yapılabililiyorsa, bu o ülkedeki patronlar ile yandaşlarının iyi niyetli olduklarından ya da grevi sevdiklerinden ileri gelmemektedir. Grev, işçi sınıfının uzun süren savaşımı, kan ve gözyaşı pahasına elde ettiği, koruması için de zorlu savaşım vermesi gereken önemli bir haktır. Batılı birçok ülkede artık tartışma konusu bile olmaktan çıkmış bulunan grevlere, Türkiye'de patronlar ve onların adamları tarafından umacı gözüyle bakılmakta ve her fırsatta karşı çıkılmaktadır. İddia Makamının greve karşı oluşunu da böyle yorumlamak gerekiyor. Ancak bütün karşı koymalara ve baskılara rağmen Türkiye'de de genel grev yasal bir hak olacak ve işçi sınıfı bilinçle bu hakkını kullanacaktır.

Kısaca belirtmeye çalıştığım gibi 5 ve 6 No.lu kararların, ileri sürüldüğü biçimiyle, 33 No.lu kararla hiç bir ilgisi yoktur. 33 No.lu kararın ise İddia Makamının anladığı ve nitelediği «Cepheleşme» ile uzaktan yakın-

dan ilgisi yoktur. Kararda bu anlamda kullanılmış bir tek kelime gösterilemez. Oysa DİSK'in sendikal planda aldığı diğer cephe kararlarında bu sözcük açıkça belirtilmiş, amacı, anlamı ve kapsamı hiçbir yorumu gerektirmeyecek biçimde ortaya konmuştur.

33 No.lu karar özetlenecek olursa:

— Demokratik özgürlüklerin yerleşmesi, faşizme etkin bir biçimde karşı konarak halkın can güvenliğinin sağlanması için ilerici, yurtserev ve demokratik güçlerle ortak eylemler sürdürülmesi,

— Türkiye'nin içinde bulunduğu koşulları dikkate alarak faşizmin kendi doğrultusunda bir düzen kurmak için fırsat kolladığını gözeterek, demokratik hak ve özgürlüklerin tam anlamıyla yerleştirilmesi ve pekiştirilmesi için, ilerici ve yurtsever demokratik örgütlerle işbirliğine gidilmesi,

— Bugünkü yasal durum ve uygulamanın düşünce özgürlüğü bakımından Anayasanın özüne ters düştüğünü, 1930 tarihli İtalyan Faşist Kanunundan alınan 141. ve 142. maddelerin kaldırılması ve düşüncenin bir suç olması ve cezalandırılmasının önlenmesi amacıyla çaba gösterilmesi,

— Sermaye sınıfının emekçi sınıflar üzerindeki açık diktatörlüğü demek olan ve ucu emperyalist tekellere dayanan, insanlığın baş belası faşizmin dünyamız ve Türkiye'miz için ne büyük bir tehlike olduğunu, yurdumuz dahil, bir çok ülkede bugün de faşizmi tezgâhlamak için emperyalizmin ve yerli işbirlikçilerinin fırsat kolladıkları asla unutulmayarak, DİSK'in faşizme karşı yoğun mücadele sürdürmesi,

— Bütün bu konularda, günümüz koşulları içinde ve kitleleri yukarıda belirtilen hedefler doğrultusunda bütünleyen ilerici ve demokratik büyük ve önemli bir güç olan CHP ile de güçbirliği yapılması,

biçiminde bir durum belirlemesi olduğu ve bu kararın en önemli hedefinin ise, 5 ve 6 No.lu kararlar, iddia makamının lehte olur kuşkusu ile söz etmekten kaçındığı diğer 30 adet karardan çözümünü parlamentoya bağlı olan bölümlerinin hayata geçirilmesi amacıyla CHP'nin oyla desteklemek olduğu açıktır.

O dönemin koşullarında MC'nin olumsuz ve anti-demokratik uygulamalarına karşı bir demokrasi cephesinin oluşumunun kaçınılmazlığı ile karşı karşıya kalan DİSK, yürütme kurulunun 25.7.1977 günkü toplantısında aşağıdaki kararı almıştır:

«...Konfederasyonumuzun uygulayageldiği demokratik sınıf ve kitle sendikal mücadelesi içinde karşılaştığı faşizan uygulamalara ve faşizan güçlere karşı *Anayasa ve yasalar içinde demokratik kural-lara bağlı kalarak sürdürdüğü mücadelede*, faşizme karşı, anti-faşist ve anti-emperyalist mücadele tabanının daha da genişletilmesinden yana olduğunu ve bu yolda ilerici demokratik güçlerin birliğinin sağlanması gerektiğinin bir kez daha belirtilmesine ve böylece bir demokrasi cephesinin oluşturulmasına...»

Bu karar DİSK'in cephe konusunda aldığı ilk karardır. Görüldüğü gibi bu karar da, diğer kararlar gibi noterden onaylanmış Yürütme Kurulu karar defterine açıkça yazılmıştır.

DİSK, tüm kararlarında olduğu gibi bu kararda da açıklık (Aleniyet) ilkesine sadık kalmıştır. Bu açıklık içinde ifade edilen kararların satır aralarında birşeyler aranmasına paragraf, cümle ve kelimelerin amacından başka bir biçimde yorumlanmasına gerek yoktur.

Kararda altının çizilmesi gereken «...Faşizan uygu-

lamalara ve faşizan güçlere karşı Anayasa ve yasalar içinde demokratik kurallara bağlı kalarak» anti-faşist, anti-emperyalist mücadeleyi hedefleyen ifadeyi suç saymak mümkün müdür?

Uygulanan ekonomik, sosyal ve kültürel politika nedeniyle açlık ve sefaletin arttığı, cinayet ve terörün yaygınlaşarak tırmandığı, kimlik kontrolü yapılarak insanların öldürüldüğü, siyasi düşünce farklılıklarına dayalı kurtarılmış bölge saçmalıklarının başladığı, can güvenliği ile özgürlüklerin yok edildiği bir dönemde, Anayasa ve yasalar içinde demokratik kurallara bağlı kalarak mücadele etmeyi kararlaştırmak, yani yurdunu ve toplumunu seven her insanın göstermesi gereken duyarlılığı göstermek, takınması gereken tavrı takınmak suç sayılacaksa biz bu suçu işledik.

Cephe ile ilgili kararımızın özü ve amacı kısaca bu iken, iddianamenin 447. sayfasında yer alan o zamanın DİSK Genel Başkanı Kemal TÜRKLER'in 28.7.1977 günü yaptığı açıklamadaki biçim ve oluşturulmak istenen DEMOKRASİ CEPHESİNE, Ulusal Demokratik Cephe UDC ismini vermesi gerçekten de örgütümüzün bünyesinde ve kamuoyunda tartışmalara neden olmuştur.

UDC çağrısı yapıldıktan sonra bazı basın organlarında UDC'nin TKP. (Türkiye Komünist Partisi) tarafından gündeme getirildiği ileri sürülmüş ve bu konuda çeşitli yazılar yazılmıştır.

O günkü tartışmalar; Ulusal Demokratik Cephe, (UDC) ye TKP'nin de sahip çıktığı, bu durumun polemik konusu edilerek DİSK'i TKP'nin paralelinde göstermek isteyenlerin ekmeğine yağ süreceği, çeşitli yakıştırmalar nedeni ile DİSK'in bağımsız bir örgüt olma ilkesine zarar vereceği, giderek DİSK'in birliğine zarar vereceği yolundaki sakıncalar ele alınmıştır.

Gene o günkü tartışmalarda, delil dosyalarındaki belgelerden de anlaşıldığı gibi; çağrıyı yapan Kemal TÜRKLER, «Benim yaptığım çağrıyı TKP'nin paralelinde göstermeye, hiçbir ilgilim olmadığı halde beni TKP'den emir alıyor diye nitelermeye hiç kimsenin hakkı yoktur. Olsa olsa benim yaptığım çağrıya TKP sahip çıkararak propaganda yapmak istemiştir. Bu tür söylenti ve haberler beni yıpratmayı amaçlamaktadır. Doğru bildiğim ve amacı belli, ülkemizin ve toplumumuzun yararına olan böylesi bir mücadeleden beni hiç kimse alıkoyamaz.» diyerek eleştirilere karşı koymaya çalışmıştır.

Kemal TÜRKLER belli bir süre sonra (UDC) isminden vazgeçtiği halde karar organları kongreyi kaçınılmaz görmüş ve zamanından önce 6. Genel Kurulda hem (UDC) kavramı reddedilmiş, hem de UDC'yi savunanlar yönetimde görev almamışlardır.

DİSK ve yesi sendikaların genel kurullarını İddia Makamınının 200. sayfasındaki yorumu ile sandalye kavgası olarak nitelermek en hafif deyimle haksızlık olacaktır. İşçilerin sosyal, ekonomik ve kültürel çıkarlarının daha iyi korunması bakımından hizmet yarışı olarak değerlendirmek gerekir. DİSK ve yesi sendikalar böyle bir yorumun muhatabı olamaz.

Kaldı ki, o Genel Kurulda Yürütme Kurulu yeelerinden ben, Kemal NEBİOĞLU, Rıza GÜVEN yerlerinde kalmış, Celal KÜÇÜK ile Mehmet KILINÇ ise kendi istekleri ile yönetim kurulu yeliklerine sečilmiřlerdir. 7 kişilik Yürütme Kurulunun içinde sadece Kemal TÜRKLER ile Mehmet KARACA görev almamışlardır.

Ayrıca Genel Kurulda; (UDC) ile ilgili bölümleri de içeren ve yönetim ve yürütme kurullarının onayından geçmemiş olan ve iddianamede yer verilen çalışma raporu kabul edilmemiştir. Bu durum deliller dosyasın-

da yer alan 6. Genel Kurul tutanağında da açıkça görülmüştür. Yasal ve tüzüksel hiçbir geçerliliği olmayan bu rapora dayalı iddialar da geçersizdir. DİSK'i ve yöneticilerini bağlayan hiçbir yanı yoktur.

Gene bu bölümde iddianamenin 449-474 sayfaları arasında yer almış olan «Anti-faşist, Anti-emperyalist Devrimci Halkın Birliği Ulusal Demokratik Cephe» isimli broşürle DİSK'in ve yöneticilerinin uzaktan yakından ilgisi yoktur.

DİSK 6. Genel Kurulu'nda alınmış olan 1 nolu Cephe kararı incelendiğinde, bu kararın hiçbir yerinde UDC sözcüğünün yer almadığı görülecektir.

Ancak İddia Makamı, cephe sözcüğünün geçmediği karara rahatlıkla «UDC Kararı» diyebilmekte, şüphe ve varsayıma dayalı suçlamalarını burada da sıralamaktadır.

DİSK 6. Genel Kurulu'nda alınmış olan ve iddianamenin 193. sayfasında yer verilen 1 nolu cephe kararı aynen şöyledir:

«Ülkemizin bunalımdan kurtulması, ulusal bağımsızlığımızın sağlanması, tekellerin egemenliğinin her alanda kırılması, halktan yana temel ekonomik dönüşümlerin gerçekleştirilmesi, her türlü faşist girişimlerin saf dışı edilmesi, demokratik hak ve özgürlüklerin genişletilmesi için;

Katılanların birbirlerinin örgütsel bağımsızlığına ve görüşlerine saygı duyma, kitlesel eylemleri esas alma eşit haklara saygı gösterme ilkelerini gözeterek,

Bu genel çerçevede anlaşılan tüm ulusal, ilerici demokrat, yurtsever örgüt ve güçlerin anti-faşist,

anti-emperyalist ve anti-tekel cephede savaşım birliğinin kurulmasının,

Böylesi bir cephenin kurulması için DİSK'in üzerine düşen tarihsel ve sınıfsal görevini, kendi örgütsel bağımsızlığından ve ilkelerinden en küçük bir taviz vermeden, işçi sınıfının birliğini, özellikle DİSK çatısı altında sendikal birliğini gözeterek, faşizme, emperyalizme ve tekellere karşı olan tüm sendika, parti, dernek, meslek örgütü ve kişilerle ikili ve çok yönlü ilişkilere vakit geçirilmeden gidilmesini, bu kararın gerçekleştirilmesi için DİSK karar organlarının görevli kılınmasını karar altına alır.»

Görüldüğü gibi kararda;

Ülkenin bunalımdan kurtulması,

Ulusal bağımsızlığımızın sağlanması,

Tekellerin egemenliğinin her alanda kırılması,

Halktan yana temel ekonomik dönüşümlerin gerçekleştirilmesi,

Her türlü faşist girişimin saf dışı edilmesi,

Demokratik hak ve özgürlüklerin genişletilmesi;

gibi çok önemli olan ve her yurttaşın gönülden bağlı olması ve bu anlamda üstüne düşeni yapması gereken bu amaçlardan hangisine karşı çıkılabilir? Bu amaçlardan bir tekine bile karşı olmak karşı olan insanı nereye oturtur? Bu amaçların hangisi yasa dışıdır?

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı gibi bir sendikal örgüt olan DİSK, bu konuda da sendikal örgüt olma niteliğini göz ardı etmeden, örgütsel bağımsızlığını titizlikle korumayı, tüm ulusal, ilerici, demokrat, yurtsever kişi ve örgütleri Anayasa ve yasalar içinde demokratik kurallara bağlı kalarak bir araya getirmeyi amaçlamıştır.

Bu anlamda ne cephe kararını alan 350 dolayındaki 6. Genel Kurul delegeleri ve ne de bu doğrultuda çalışma yapan yöneticiler yasalara göre suç sayılabilecek bir tek eylemin içinde olmamıştır.

İddianamede bu anlamda getirilen suçlamalar haksız ve yersizdir.

Karar organlarımızda görüşülerek kabul edilen CEPHE ve DEMOKRATİK PLATFORM ile ilgili kararlarımızda temel mücadele hedefi olarak belirlenen emperyalizm ve tekeler, faşizm ve şovenizm nedir? Ne anlama gelmektedir? Anti-emperyalist, anti-faşist ve anti-şovenist olmak nedir ve ne anlama gelmektedir? Kısaca açıklamakta yarar olacaktır.

EMPERYALİZM VE ANTİ-EMPERYALİZM NEDİR?

Emperyalizm, kapitalist ekonominin tekelleşme aşamasıdır. Özellikle 1860-1870 yıllarından sonra sanayileşmiş ileri kapitalist ülkelerde kapitalist serbest rekabetin ortadan kalkması ile büyük balık küçük balıkları yutar örneği, belli şirketler *tek-el* haline gelmeye başlamışlardır. Bu tekeller sömürdükleri ülkelere artık sömürgecilik döneminde olduğu gibi yalnızca mal satmak yerine, sermaye de ihraç etmeye başlamışlardır.

Ne var ki, özellikle bu tekelleşmenin görüldüğü Almanya, Fransa, İngiltere, Hollanda, ABD gibi ülkelerde gelişen tekellerin kendi aralarında pazar kapma kavgası başgöstermiştir. Bu kavga devletler arasında dünyayı paylaşma kavgasına da yol açmıştır.

O dönemin tüm bilim adamları siyasi görüşleri ne olursa olsun kapitalizmin bu tekelleşme dönemine *tek-elci kapitalizm* ya da emperyalizm demişlerdir. Bu de-

yim bugün de farklı ideolojik görüşlere sahip bilim adamları ve siyasiler tarafından da kullanılmaktadır.

Emperyalist ülkeler bugün ekonomik, politik ve ideolojik alanlarda yeni ve daha ince yöntemlerle az gelişmiş ülkeleri sömürü ve baskı altında tutmaya çabalamaktadır.

Emperyalizm halkları birbirine kırdırıcı I. ve II. Dünya Savaşı gibi genel ve yakın tarihimizde birçok örneğine tanık olunan bölgesel savaşlar çıkartmakta, dünya barışını olumsuz yönde etkilemektedir.

Emperyalizm, pazarlarını kaybetmeme, sömürüyü sürdürme amacıyla; kendi bağımlı kıldığı gelişmekte olan ülkelerin bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi veren işçi sınıfının mücadelesini boğmaya çalışmakta, kendi ulusunun çıkarlarını ön planda tutan yönetimleri darbeler düzenleyerek alaşağı etmekte, faşizmi ve ırkçılığı körüklemekte, ırk ayrımcılığı yaparak halkları köleleştirmeye devam etmektedir.

Milyonlarca insanın yaşamını, sağlığını, mutluluğunu ve geleceğini tehdit eden emperyalizmin ürettiği genel sonuçlar ise şunlardır:

Daha fazla sömürü ve baskı, ırkçılık, toplumsal ayrımcılık, savaş vurgunculuğu, beyinlerin uyuşturulması, sefalet ve açlık.

Milyonlarca insanımızın kanı ve canı pahasına, varlığını anti-emperyalist çetin ve büyük bir savaşa borçlu olan bir ulusun çocuklarıyız. Çağımızın ulusal kurtuluş savaşlarına ışık tutan Mustafa KEMAL'in,

«...BAĞIMSIZLIĞINI EMİN BULUNDURABİLMEK
İÇİN HEYETİ UMUMİYECE, HEYETİ MİLLİYE-
MİZCE BİZİ MAHVETMEK İSTEYEN EMPERYA-
LİZME VE BİZİ YUTMAK İSTEYEN KAPİTALİZ-
ME KARŞI HEYET-İ MİLLİYECE SAVAŞMAYI

CAİZ GÖREN BİR MESLEĞİ TAKİP EDEN İNSAN- LARIZ...»

diye belirttiği gibi, daha 1921'de saptanan bu ilke, yani ülkemizin bağımsızlığını gerçekleştiren bu anti-emperyalist karakter günümüzün yapısı içinde bizim de temel ilkemiz ve karakterimiz olmuştur ve olacaktır.

Bu ilkelerin, İddia Makamına oturmuş bulunan Cumhuriyet Türkiye'sinin yani devletin savcıları tarafından da benimsenmesi ve bu ilkeye uygun davranmayanlar hakkında soruşturma açılması gerekirken ne yazık ki İddia Makamı iddianamenin 86. sayfasında yer alan aşağıdaki yorumu yapabilmektedir:

«Hemen belirtelim ki, bu sahada DİSK, Marksist-Leninist nazariye ve uygulamanın, emperyalizm ve faşizm hakkındaki görüşlerinden çıkarılan neticele-
re istinat etmektedir. Bu mevhumlar sadece mücerret deyimler cazip sloganlar olarak yorumlanmamalıdır. Bunlar, DİSK açısından özellikle Marksist-Leninist teorinin politikasına uygun şekilde Marksist-Leninist beyanlar olarak ortaya konulmuştur. Zira emperyalizm ve faşizmi anlayış şekli ve bunlarla mücadeleyi ilke olarak benimsemesi, hakim olduğuna işarete bulunulan Anayasal iktidarın ve bu iktidarın bertaraf edilmesi için harekete geçirilmek istenilen işçi sınıfının oynadığı ve oynayacağı rolün değerlendirilmesi açıkça Marksizm-Leninizm'den neşet etmektir. Özetle ve kısaca ifade edecek olursak, DİSK'in mücadele ettiği emperyalizm ve faşizm, üretim biçimi olarak ele aldığı kapitalist sistemin oluşturduğu bugünkü Anayasal rejimdir. Bu itibarla emperyalizm ve faşizm, ancak bugünkü hür parlamenter nizam yıkılarak sosyalist komünist düzene geçiş halinde ortadan kalkabilecektir.»

Her konuda olduğu gibi bu konuda da İddia Makamının anlayış şekli, bilgi düzeyi ve bazı kavramları yorumlaması bizi şaşırtmamıştır.

Çünkü İddia Makamı, bizim ak dediğimize kara demekte ve kendine göre yorumlar yapıp sonuçlara gidebilmektedir.

Bugün Türkiye’de tekelleşme sürecine girilip girilmediğı büyük bir tartışma konusu haline gelmiştir. Gazete okuyan herkes tarafından izlenebilen bu tartışmalarda değişik görüşler ileri sürülmekte, kimi sermaye sahibi ve işadamlarına göre tekelleşme sürecine girilmiştir, önlem alınmadığı ve bugünkü ekonomik politika değişmediğı takdirde orta ve küçük boy işletmeler silinip yok olacaklardır. Kimilerine göre ise henüz tekeleşme sürecine girilmemiştir, bu nedenle de bugün uygulanan ekonomik politika tekelleşmeyi hızlandırıyor gerekçesiyle değiştirilmemelidir.

Ekonomistler de bu tartışmanın içinde yer almakta ve Türkiye’deki tekelleşmenin dışa bağımlılığı konusu da dahil olmak üzere tüm yanları ile tartışmasını yapmaktadırlar.

Durum bu olduğuna göre ve emperyalizm de kapitalist ekonominin tekelci aşaması olduğuna göre nasıl olur da, devletçiliğe önemli bir yer veren, herhangi bir sınıf çıkarı yerine ulusun çıkarını ön planda tutan ve Sosyal Hukuk Devleti diye nitelenen Anayasal rejim emperyalist veya kapitalist rejim olarak nitelenebilir?

DİSK hiçbir zaman böylesi bir hatayı ve yanlış yapmaz. Bunu yapsa yapsa bu iddianameyi hazırlayan İddia Makamı yapabilir ve yapmıştır.

İddia Makamının gözden kaçırdığı bir önemli konu da, tekellerin getirdiğı ve getireceğı yıkımlara karşı her demokrat ve her yurtseverin karşı duracağı ve mü-

cadele vereceği gerçeğidir. MGK'ne Türkiye'de tekelleşmeyi önleyen yasa tasarılarının sunulduğu, tekelci kapitalizmin kalelerinden ABD'de bile anti-tekel anti-tröst yasalarla tekellerin dağıtılmak istendiği ve dağıtıldığı bir ortamda, İddia Makamının DİSK'i tekellere karşı olmak nedeni ile TCK'nun 141., 142. ve 146. maddesini ihlâl etmekle suçlaması hukuk adına ayıptır.

Ayrıca çokuluslu tekellere karşı savaşım İddia Makamının her nasılsa sendikal örgüt olarak niteldiği ICFTU başta olmak üzere tüm uluslararası sendikal örgütlerin, ulusal sendikal merkezlerin, üyesi olduğumuz Avrupa Sendikaları Konfederasyonu'nun (ASK) temel ilkesidir.

Yani çokuluslu tekellere, tekelciliğe karşı olmak sendikal bir görevdir. Ve DİSK bu görevini yerine getirmiştir. Öte yandan emperyalizmin kapitalizmin son aşaması olduğu gerçeği, İddia Makamının belirttiği gibi «Marksist-Leninist» yazarlar tarafından ortaya konulmuş da değildir. Tam tersine bu sözcüğü ilk kez kullananlar Hobson gibi kapitalist ekonomi yazarlarıdır. Bu düşünceler Batıda liberal ekonominin sanayi devriminden sonraki gelişimini ve sömürgecilik dönemini inceledikten sonra ekonomik sistemde varılan noktayı bir aşama olarak ele almış ve bunu emperyalizm diye nitelendirmişlerdir. İddia Makamının literatürden yaptığı alıntılardan da anlaşıldığı üzere, Lenin bu kavramı değişik bir biçimde geliştirmiştir.

Kısaca bu kavram, savcının iddia ettiği gibi Marksist-Leninist'lerin bir «icadı» değil, dünyadaki tüm ekonomi ve siyaset bilginlerinin kabullendiği bir kavramdır.

İddia Makamı bugün tüm dünyada tartışılan, uluslararası örgütlerde, konferanslarda Birleşmiş Milletlerde ve TBMM'nde dile getirilen ve klasik hale gelen kavramlara gözlerini kapamış, bu anlamda alınan kararları

ve açıklamaları görmezlikten gelmiştir. DİSK'in her kullanmış olduğu kelimenin altında «ihtilâl planları», «meşru düzeni yıkma emelleri» arama çabaları gerçekleri gizlemeye yetmemiştir. Ve yetmeyecektir.

FAŞİZM VE ANTİ-FAŞİZM NEDİR?

Faşizm, tekelci kapitalistlerin içine düştükleri bunalımdan kurtulmak amacıyla ekonomik nedenlere dayalı olarak başvurdukları ve tüm demokratik koşulların yok edildiği bir yönetim biçimidir. Ancak faşizm sayıları bir avuç olan tekelci kapitalistlerin yönetimi olmaktan öte özellikle ırkçılık duygularının körüklendiği, dinin istismar edildiği, işsizlerin, düzenden umudu kalmamışların «güçlü devlet» adına vurucu güç haline getirildiği, orta sınıfların sürüklendiği ekonomik, politik, ideolojik bir oluşumdur.

Faşizm büyük sermayenin işçi ve diğer emekçi sınıflara yönelmiş silâhlı, zorba, gerici ve kanlı diktasıdır.

Faşizmin babası sayılan Hitler'in henüz iktidara gelmeden 20 Ocak 933 tarihinde, büyük sanayici ve işadamları ile (Krupp, Birleşik Çelik, İG Farben, vd.) yaptığı gizli toplantıya ilişkin, savaştan sonra, Nurenberg Mahkemesi'nde açıklanan tutanaklarda şu satırlar yer almaktadır:

«ÖZEL TEŞEBBÜSÜN YAŞAYIP GELİŞMESİ İÇİN SAĞLAM BİR OTORİTEYE İHTİYAÇ VARDIR. ÖZEL TEŞEBBÜSÜN DEMOKRASİNİN SAÇMALIKLARINDAN KURTULMASI GEREKİR. ÖZEL TEŞEBBÜSÜ ENGELLEYEN EN BÜYÜK UNSUR SENDİKACILIKTIR. BUNU BİLİYORUZ. BİR FABRİKANIN DOĞAL LİDERİ İŞVERENDİR, YA-

Nİ EVİN EFENDİSİDİR. EFENDİNİN İŞİNE KARIŞMAK HİÇ KİMSENİN HADDİ DEĞİLDİR.»

Açık toplantılarda işçi ve emekçilere daha çok hak, daha çok özgürlük, işsizlere iş, gençlere iyi bir gelecek sözü vererek iktidara gelen Hitler'in, iktidara geldikten yani faşizmi kurumlaştırdıktan sonra işçi ve emekçilere nasıl kan kusturduğu, sendikal hak ve özgürlükleri yok ederek büyük sanayici ve iş adamlarına verdiği gizli sözleri nasıl tuttuğu halen belleklerdedir.

Ayrıca, Hitler'in üstün ırk ideolojisini kılıf yaparak Alman emperyalizminin dünyaya egemen olmak amacıyla sebep olduğu ve milyonlarca insanın yaşamına mal olan II. Dünya Savaşı insanlık varoldukça unutulmayacak acı bir gerçektir.

Bu nitelikleri ve doğurduğu sonuçlardan ötürü faşizm tüm dünya insanlığınca lanetlenmiş ve başbelası olarak ilân edilmiştir. Demokrasi ve insan haklarından yana olan tek kişi, en alt birimden Birleşmiş Milletler gibi en üst düzeydeki örgütlere varıncaya kadar tüm insanlık, faşizme karşı savaşımı görev olarak kabul etmiştir.

Türkiye de bir süredir içine düşmüş ve düşürülmüş ağır siyasal ve ekonomik bunalım sonucu faşizm tehlikesi ile karşı karşıya gelmiştir.

Faşizmin ülkemde vardığı boyutları ve MC'nin de kanatları altına girerek devleti işgal etme planlarının vardığı noktaları, insanlar tek tek ve giderek kitlesel biçimde yok ettiklerini bilmeyen, duymayan, görmeyen kaldı ise bu konuda açılmış davaları ve sonuçlarını gözden geçirmelidirler.

Birçok masum insanın yanı sıra toplumda saygın yeri olan gazeteci ve yazar Abdi İPEKÇİ, Prof. Cavit Orhan TÛTENGİL, Adana Emniyet Müdürü Cevat YUR-

DAKUL, Savcı Doğan ÖZ, DİSK eski Genel Başkanı Kemal TÜRKLER, Doçent Bedrettin CÖMERT ve daha niceleri faşist namluların hedefi olmuş ve hayatlarının en verimli döneminde yaşamlarını yitirmişlerdir.

«Demokraside görüşlerini bir başkasına zorla kabul ettirme ilkesi yoktur. Hele öldürerek hiç yoktur.» diye görüş açıklayan DİSK'i, tüm cinayet ve terör olaylarına karşı mücadeleyi, demokrasi mücadelesinin temel ögesi ve vazgeçilmez bir parçası olarak kabul ettiğini herkes bilmektedir.

Türkiye'de de faşizmin tek hedefi vardır. İşçi ve diğer emekçi sınıfların üstünde sermayenin zorba, gerici ve kanlı diktasını kurmak, buna yönelik olarak da işçi ve emekçilerin örgütlenmelerini dağıtmak, özellikle de Hitler'in dediğı gibi «Demokrasiyi sendikaların ve sendikacılığın saçmalıklarından kurtarmaktır.»

Demokrasinin savunuculuğunu yapan ve bir sendikal örgüt olan DİSK, işçi sınıfını bu denli ilgilendiren faşizme karşı mücadeleyi temel görev olarak belirledi ve anti-faşist mücadelede onurlu ve kararlı yerini aldı.

Bizler, insan olduğumuz için, işçi olduğumuz ve sendikacı olduğumuz için faşizme karşı olduk. Anti-faşist mücadelede yerimizi aldık ve bu anlamda üstümüze düşen görevi yapmaya çalıştık. Hayatta kaldığımız sürece de bu niteliğimizi korumaya devam edeceğiz.

Tavrımız bu kadar açıkken İddia Makamı 207. sayfada şöyle demektedir:

«...Burada da görülüyor ki faşizme, emperyalizme, tekellere karşı verilecek savaşım, devlete, Anayasal devlet düzenine ve rejime karşı verilecek savaşım-dır.»

Görüldüğü gibi İddia Makamı faşizmle devlet ve Anayasal düzen kavramlarını eş anlamda kullanarak

lılı suçlamaktadır. Yani faşizme karşı verdiğimiz mücadeleyi böylece devlete ve Anayasal düzene karşıymış gibi göstermek istemektedir.

Bu yola, başvurmasının nedeni açıktır. Bir insanlık görevi olan, faşizme karşı savaşımı suçlamak olası değildir de ondan.

Açıktır ki, biz Anayasal devlet düzenine karşı değil, bir insanlık suçu olan faşizme karşı savaşım verdik. Demokrasinin güçlenmesi için, insan hakları için ve de sendikal hak ve özgürlükler için savaşım verdik.

Çünkü faşizme karşı seçenek demokrasidir.

ŞOVENİZM VE ANTİ-ŞOVENİZM NEDİR?

Şovenizm, tüm gerçeklere gözü kapayan ırkçılık politikasıdır. Emperyalist ülkelerin üstün ırk felsefesine dayalı, halkları birbirine kırdırma aracıdır.

Şovenizmin, faşizmle içiçe girmiş bir olgu olduğu herkesçe bilinir. Çağımızda şovenizm çeşitli biçimlerde ortaya çıkar. Kimi zaman Kıbrıs'ta bir jenositir. Kimi zaman Vietnam'da bir kıyım. Kimi zaman bir başka ülkenin işgalidir. Kimi zaman Güney Afrika rejimlerinde görülen ve mezalime dönüşen ırk ayrımıdır.

Kısaca tüm dünyanın lanetlediği bir kavramdır.

Bu insanlık dışı olguya karşı savaşım vermek, uluslararası kuruluşlar tarafından artık sürekli gündemde tutulmaktadır. Nitekim: 1978 yılında Birleşmiş Milletler tarafından başlatılıp 10 yıl sürecek bir kampanyanın 5. yılında gene Birleşmiş Milletler Örgütü'nün Cenevre'de topladığı, 14-25 Ağustos 1978 yılındaki «İrkçılığa ve İrk Ayrımına Karşı Mücadele Dünya Konferansı» ırkçılıkla mücadele içine sendikaların da girmesini her ülkenin (İçinde ırk ayrımı yapılmayan ülke bile olsa) hü-

kümeti tarafından sağlanması karar altına alınmıştır. Konferansın eylem programının 1. maddesinde «..Ulusal kamuoyunun ırkçılık, ırk ayrımcılığı ve apartheid belalarına karşı seferber edilmesi, ... bu amaca yönelik olarak öğrenci ve gençlik örgütlerinin, sendikaların, çiftçilerin, dinsel ve mesleki örgütlerin ve işveren örgütlerinin işbirliğini sağlamak» açık bir görev ve sorumluluk olarak belirlenmiştir.

İrkçılığa karşı devletlerin seferber olması gerekliliği de gene Birleşmiş Milletler'in bu konferansında vurgulanmıştır. Nitekim aynı konferansın üçüncü maddesinde: «Devletleri, ırkçılığa karşı eğitim malzemelerini, yalnızca resmi eğitim kurumları aracılığıyla değil aynı zamanda örneğin gençlik örgütleri, kadın örgütleri, sendikalar, sanat dernekleri vb. aracılığıyla da yaygınlaştırmaya çağrılır.» denmektedir.

İddia Makamı anti-şovenist olduğumuz, ırk ayrımına karşı çıktığımız için bizi suçlamaktadır. Oysa yukarıda andığımız Birleşmiş Milletler Konferansı'nda deklarasyon bölümünde ırkçılık ve faşizmin özdeş olduğu açıkça yazılmakta ve «Madde-10. Konferans birçok neo-nazi ve faşist örgütlerin ırkçılığı ve ırk ayrımcılığı eğilimlerini yüreklendiren eylemlerini arttırması ile ilgili olarak derin kaygısını ifade eder» denmektedir.

Şimdi bu bağlam içinde ülkemizdeki Kahramanmaraş olaylarını, Malatya olaylarını, Sivas olaylarını, etnik ve ırkçı kökeninden ayırmanın mümkün olmadığını ve bu olayların faşistler tarafından yaratıldığını İddia Makamının bile kabul etmesi gerekir.

DİSK, faşizm ve ırkçılıkla içiçe geçmiş olan şovenizme işte bu nedenlerle karşıdır ve anti-şovenist mücadeleyi ilke olarak bu nedenlerle kararlaştırmıştır.

Bizler bu nedenlerle şovenizme karşı olduk ve anti-şovenist mücadele içinde yerimizi aldık.

Kararlarımızda, açıklama ve yayınlarımızda sık sık dile getirilen emperyalizm, faşizm, şovenizm kavramları kısaca bu anlamlara gelmektedir. Birbirleri ile olan ilişkileri ve iç içeliği nedeniyle bir bütünlük içinde bunlara karşı savaşım verilmesi gerekir. Ve bunlardan yalnız birine karşı verilecek bir savaşım, hele bizim durumumuzda olan bir ülke için fazlaca bir anlam taşımaz.

Demokratik Platform kararlarımızda ve çalışmalarımızda genelde anti-emperyalist, anti-faşist ve anti-şovenist mücadeleyi hedeflememizin temel nedeni budur.

Bu temel nedeni Atatürk çok daha özlü olarak şu şekilde belirtmiştir:

«...Müstemlekecilik ve emperyalizm yeryüzünden yok olacak ve yerlerine milletler arasında hiçbir renk, din ve ırk farkı gözetmeyen yeni bir ahenk ve işbirliği çağı hakim olacaktır.» (Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, 1969. S. 40)

Bu niteliğimizi, düşüncemizi ve hedefimizi yakıştırmaya ve yanlış yorumlarla suç göstermeye çalışmak yanlış ve haksızdır.

Bu niteliğimizin suç sayılamayacağı Ankara 8. Asliye Ceza Mahkemesinin 25.6.1975 tarihli aşağıdaki kararı ile de daha açık bir şekilde anlaşılabacaktır.

Karar aynen şöyledir:

«...Türkiye'de faşizme ve emperyalizme karşı çıkmak her Türk vatandaşının görevidir, namus borcudur, insan olma haysiyetinin gereğidir. Faşizme ve emperyalizme karşı çıkmayan bir toplumun mevcut dünya koşulları içinde insanca yaşamaya, insan olmaya, haysiyetli hayat sürmeye hakkı yoktur.» (975/106 Esas ve 297 sayılı karar)

İşte demokratik platform kararları ile bu yolda yapılan çalışmaların maddi temelleri bunlardır.

DİSK'İN DEMOKRATİK PLATFORM ÇALIŞMALARI

Demokratik platformun, iddianamenin 208. sayfasında belirtildiği gibi «Milli Demokratik Devrim» ya da «Sosyalist İhtilâl Süreci» ile uzaktan yakından ilgisi yoktur. Gerek DİSK Genel Kurulu'nda alınan cephe kararı ve gerekse demokratik platform karar ve çalışmalarıdır.

DİSK 6. Genel Kurulu'nun yapılması sırasında, ülkemizin içinde bulunduğu kötü şartların iyileştirilmesi, en azından kötüye yönelişin önüne geçilmesi için içeriğini ve amacını daha önce açıkladığım 1 nolu cephe kararı alınmış ve bu doğrultuda yapılacak çalışmalar gözden geçirilmiştir.

Çeşitli toplantılarımızda ele alınan ve tartışılan CEPHE kararı, toplumumuzu olumsuz yönde etkilemiş olan MC gibi bir cepheleşmenin ortadan kalkması, 1 nolu CEPHE kararımızın güncelliğinin tartışılmasını gündeme getirmiştir.

O günlerde; genelde anti-faşist, anti-emperyalist ve anti-şovenist savaşın amacına yönelik olan, özelde ise tüm çalışanlara grevli ve toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkının tanınması yolunda sürdürülen çalışmalar da kapsamına alan, demokratik hak ve özgürlükleri korumak giderek geliştirmek amacına yönelik bir çalışmayı hedefleyen DEMOKRATİK PLATFORM'un oluşturulması kararına varılmıştır.

Özellikle 12 Eylül'den sonra;

Milli Güvenlik Konseyi, Milli Güvenlik Konseyi başkanı ve üyeleri, hükümet, hükümet başkanı ve üye-

leri, devletin diğeri yetkilileri ile diplomatlarımız DİSK dâvasının İddia Makamı, bu dönemde açılan tüm davaların iddia makamları, TRT, çeşitli basın ve yayın organları ile yazarlar, çeşitli kuruluşların yöneticileri;

Alınan önlemler ile yapılan uygulamaları anlatırlarken 12 Eylül öncesi ülkenin içinde bulunduğu durumu çeşitli yönleri ile anımsatarak geçmişin unutulmaması gerektiğini vurgulamışlardır. DİSK'in faaliyetlerini ve özellikle DEMOKRATİK PLATFORM çalışmalarını ele alırken de o günün koşullarını unutmamak ve gözönünde bulundurmak gerektiğini anımsatmak istiyorum.

O günlerde;

Yıllardır izlenen dışa bağımlı sözde kalkınma politikası yüzünden,

— Türkiye derin bir bunalım yaşamakta, bunalım toplumsal yaşamın ekonomik, siyasal ve dış politika ile ilgili bütün yanlarını kapsamaktadır.

— 1938 yılı hariç 1930'dan 1947'ye kadarki 16 yılda dış ticaret fazlamız olduğu halde, daha sonra çok uluslu tekellerin ve onların işbirlikçilerinin kısa dönemli çarklarına uygun bir ekonomik yapıya sahip kılınan ülkemiz, dış alım giderlerini karşılayamaz duruma gelmiştir.

— OECD ve IMF gibi emperyalist kuruluşların dayatmalarına boyun eğilmiş, alınan kötü koşullu kredilerin faizlerini bile ödemede güçlük çekilmiş, dış ödemeler açığı her geçen gün biraz daha büyümüş ve memleketimiz o günkü deyimi ile «70 sente» muhtaç edilmiştir.

— İşsizlik ve hayat pahalılığı her gün biraz daha artmış, yoksullar daha yoksul zenginler daha zengin olmuştur.

— Konut, eğitim ve sağlık gibi toplumun temel so-

runları çözümlenememiş ve bu sorunlar her gün biraz daha artmıştır.

— Fiyatlar ve kiralara hızla artarken temel ihtiyaç maddelerinin yokluğu, kıtlığı sürmüş, kuyruklar her gün biraz daha uzar olmuştur.

— Enerji politikasından, sanayi politikasına, ticaret politikasından, tarım ve orman politikasına kadar ekonomi gerçek bir enkaz haline gelmiştir.

— Diğer yandan, çalışanların büyük bir çoğunluğu sigortasız, tarım ve orman iş yasası çıkarılmamış, memur, teknik eleman ve öğretmenlerin beklentisi sendikalaşma hakkı verilmemiş, genç işçilerin, kadın işçilerin ve göçmen işçilerin sorunları çözümlenmemiş, vergi yükü dar gelirli ücretlilerin üstüne yıkılmış, işçi ve emekçileri ilgilendiren birçok sorun askıda kalmıştır.

— Emperyalizm ve işbirlikçilerinin desteklediği faşist odakların saldırı ve cinayetleri toplumun her kesimini hedeflemekte, bireysel ve toplu öldürmeler toplumun tüm güçlerine yönelmiş durumdadır. Terörden medet umanlar, anarşi ortamının sömürü ve baskı düzenini pekiştirmede yararlı olacağını bekleyenler çeşitli biçimdeki provokasyonlarını sürdürmüşlerdir.

— Böylece anarşi ve terör yaygınlaşarak tırmanmış üniversite kapısı önünde öğrencilere bombalı saldırılar düzenlenmiş, Sivas, Malatya ve Elazığ gibi illerimizde mezhep ayrılıkları, ırkçı şoven duygular körüklenecek kitle katliamları düzenlenmiş ve Kahramanmaraş olaylarına benzer olayların çıkarılması için gerekli ortam yurdun birçok yöresinde hazırlanmaya başlanmış, yurdun hiçbir yerinde sokağa çıkma yasağı olmadığı halde can güvenliğinden emin olmayan halk akşamın belli saatinden sonra sokağa çıkmaz hale gelmiş, insanların işlenen cinayeti görse bile can korkusu yüzünden tanıklık yapmaz duruma gelmiştir.

Yukarıda sıralamaya çalıştığımız olumsuzlukların yanı sıra daha birçok olumsuzluğun egemen olduğu o günlerin koşullarında, 500.000 dolayında üyesi olan DİSK kendi üstüne düşenleri yapabilmenin çabası içine girmiş ve diğer demokratik kuruluşların da bu çaba içine girmesini sağlamaya çalışmıştır.

1-4 Ağustos 1978 günlerinde ÖREN'de toplanan *danışma* nitelikli genişletilmiş toplantıda tartışılan DEMOKRATİK PLATFORM, 22-23-24 Ağustos 1978 tarihinde toplanan Yönetim Kurulu'nda görüşülmüş ve oluşturulması 15 nolu kararla kararlaştırılmıştır.

Anılan toplantıda, kısmen sendikaları, daha büyük ölçüde de demokratik kitle örgütlerini olumsuz yönde etkileyen ve bütünlüğünü tehdit eden kimi siyasi parti ve eğilimlerin tutum ve davranışları tartışılmış ve 14 sayılı aşağıdaki karar alınmıştır. İddianamenin 299. sayfasında yer alan bu karardan söz etmemizin önemli bir nedeni de yukarıda özetlemeğe çalıştığımız o günkü olumsuz koşulların yanı sıra, ekonomik ve demokratik anlamdaki örgütlenmelerin karşı karşıya bulunduğu tehlikeyi, içinde bulundukları olumsuz koşulları belirtmek ve DİSK'in bu anlamda da duyarlılığını ve kararlılığını ortaya koymaktadır.

Söz konusu 14 nolu karar aynen şöyledir:

«Günümüzde sosyalist hareket bölünmüşlük içindedir. Gene günümüzde bir kısım siyasi parti veya henüz partileşmemiş eğilimlerin, demokratik kitle örgütlerinin bütünlüğünü bu nedenle de gücünü bölücü faaliyetler içine girdikleri gözlenmektedir. Öyle ki kendi siyasi başarılarını, bazı demokratik kitle örgütlerinin yönetiminde yer tutma ile eşdeğer saymakta ve bu nedenle demokratik kitle örgütleri-

nin bütünlüğünü tehlikeye düşürecek kadar sekte ve dar grupçu tutum içine girmektedirler.

Dünyada hiçbir siyasi parti ve eğilim kendi siyasi başarısını bu tür davranışlarla sağlayamamıştır. Türkiye'nin geçici olan bugünkü koşullarına da uygun düşmeyen bu davranış DİSK tarafından onaylanamaz ve bağışlanamaz.

Demokratik kitle örgütlerinin ve özellikle sendikal örgütlerin örgütsel bağımsızlığı önemli bir koşuldur. Ve DİSK'in temel ilkelerindendir.

Bu gerçekten hareket eden ve Genel Kurulun bu yolda almış olduğu kararı gözönünde bulunduran DİSK Yönetim Kurulu:

1) Anti-emperyalist, anti-faşist mücadele içinde olan ve özellikle bu mücadelede güçbirliği yapabilecek olan parti, eğilim ve demokratik kuruluşların bu türlü davranışlara girmemeleri konusunda uyarılmalarına ve aykırı davranış içine girenlerle DİSK ilişkilerinin kesilmesine,

2) DİSK ve DİSK'e bağlı sendikaların Yürütme ve Yönetim Kurullarında, temsilciliklerinde görev alanlar, DİSK ve DİSK'e bağlı sendikaların ücretli kadroları ve üyeleri kendi siyasi görüşüne uygun kişilerin sendikaların yönetimlerine gelmeleri maksadıyla başka sendikaların iç işlerine müdahale edenlerin kesin ihraç kararı ile Onur Kuruluna sevk edileceği tüm örgüte duyurulmak ve bu duyurudan sonra duyuruya uymayanlar olduğu tespit edildiği takdirde zaman geçirilmeden DİSK üyeliğinden kesin ihraç talebi ile Onur Kuruluna sevk edilmesine,

3) DİSK ve üye sendikaların yönetici ve üyeleri ile personeli olmasına rağmen DİSK'e bağlı olmayan bir sendikayı övmek ve ona taraftar kazan-

dırmak için yardımcı olmak durumunda olanların da DİSK Onur Kuruluna sevk edilmeleri, personel ise görevlerine son verilmesine» karar verilmiştir.

Yalnızca bu karar bile DİSK'i yanlış bir biçimde yorumlamak isteyenlere gerekli yanıtı vermektedir.

Gelişen olayların tehlikesini kavrayan DİSK 12-13 Ekim 1978 tarihinde Yönetim Kurulunu toplayarak terör ve cinayet olaylarına karşı verilen mücadelenin daha geniş tabanlı olabilmesi için ideolojik görüş ayrılıklarını ve ilke farklılıklarını gündem dışı tutarak TÜRK-İŞ'e çağrı yapılmasını kararlaştırmış ve daha önce de belirttiğim gibi görüşmeler için Genel Sekreter olarak benî görevlendirmiştir.

Nitekim bu görüşme benimle TÜRK-İŞ'in o zaman-ki Genel Başkanı Halil TUNÇ arasında gerçekleşmiş ve kamuoyunda çok olumlu yankılar yaratmıştır.

Kendi alanlarında yoğun işlerle yüklü olan ve önemli sendikalarımızın Başkan ve yöneticilerinden oluşan DİSK Yönetim Kurulu olağan olarak 6 ayda bir toplanması gerekirken, tırmanan cinayet ve terör olaylarının önüne geçebilmek için İddianamenin 299, 301 ve 302. sayfalarında da değinildiği gibi 1978 yılının Ağustos ayında bir, Ekim ayında iki defa olağanüstü olmak üzere iki ayda üç defa toplanarak olağanüstü bir çabanın içine girmiştir.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Halil TUNÇ görüşmemizin sonucunu yetkili organlara götürmüş, bu organlardan birçok olay karşısında görüldüğü gibi TÜRK-İŞ üyesi önemli sendikaların karşı çıkmasına karşın anarşi ve terör konusunda da aktif bir tavır kararı çıkmamıştır.

TÜRK-İŞ'le ve bu arada CHP ile yaptığım görüşmeyi, Yürütme Kurulumuzun 13.10.1978 tarihinde oluşturduğu, İddianamenin 302. sayfasında sözü edilen be-

nim de içinde bulunduğum Kemal Nebioğlu, Metin Denizmen, Celal Küçük ve Burhan Şahin'den oluşan DEMOKRATİK PLATFORM'un oluşumunda ikili ve çok yönlü ilişkileri sürdürecektir olan komiteye aktardım.

Yaşlı, deneyimli ve etkin sendikalarımızın yöneticilerinden oluşan bu komitenin, iki konfederasyon arasında anarşi ve teröre karşı ortak mücadelenin program ve ilkelerini tartışıp kararlaştırmak gibi önemli bir görevi vardı.

DİSK ve TÜRK-İŞ arasında zaman zaman sendikal alanda eleştirel tartışmaların yanısıra, işkolları bakımından üye sendikalarımız arasında da özellikle örgütlenme anlamında sürtüşmelerin olduğu bilinen bir gerçektir.

Yönetim ve Yürütme Kurulumuz; anarşi ve teröre karşı mücadelede, bu iki konfederasyonun ortak davranışının öneminden hareket etmiş ve komiteyi oluştururken sürtüşmesi olmayan veya en az olan sendikacı arkadaşlarımızın seçilmesine özen göstermiştir.

Yalnızca bu özellikler ile değerlendirilmesi gereken bu komiteyi «İhtilal hareketinden önceki yıpratıcı manevi baskı hareketlerini başlatmakla» suçlamak hukuk bir yana acımasızlığın da en büyük örneğidir.

İhtilal yapmakla suçlanan DİSK, nasıl olur da, TÜRK-İŞ'e anarşi ve teröre karşı işbirliği çağrısı yapar? Ve nasıl olur da bu çağrının olumsuz yanıtlanmasından sonra ihtilal komitesi diye nitelenen bu komiteyi dağıtır?

DİSK hiçbir zaman ne ihtilal yapmayı düşünmüş ve ne de ihtilal yapmayı tartışmıştır.

Nitekim TÜRK-İŞ'ten olumlu bir yanıt alınamayacağı anlaşıldıktan sonra bu komitenin görev yapmasına gerek kalmadığı, ileride bu anlamda bir gelişme söz konusu olduğunda yeniden bir araya gelineceği görü-

şüne varılarak, komitede görev alan Burhan Şahin'den Türkiye'de tespit edebildiği tüm örgütlerin bir listesinin çıkarılması istenerek komite dağıtılmış oldu. Sorgumda da belirttiğim bu durum, delillerin değerlendirilmesi sırasında daha bir açıklık kazandı.

Durum açıklık kazansa da hiçbir yararı yoktur. Bu anlamda yöneltilen suçlamalar Esasa ilişkin Görüşte de aynı ölçüde yinelenmiştir.

İddianamenin 315. sayfasında yer alan suçlama ay-
nen şöyledir:

«Sol siyasi partilere fırsat tanımak istemeyen DİSK birçok defa belirttiğimiz veçhile, kendisini işçi sınıfının Marksist-Leninist siyasal örgütü yerine koyarak ve kendi fikriyatındaki tüm kuruluşlarda ve kamuoyunda bu imajı yaratarak, DİSK'in önündeki en acil görevin savaşım cephesinin kurulmasını sağlayacak olan DEMOKRATİK PLATFORM'un oluşturulması olduğunu, yönetim kurulu kararlarında ön plana almış, yürütme kurulunu bu konuda görevlendirerek Genel Sekreter Fehmi IŞIKLAR Başkanlığında 5 kişiden oluşan ve sürekli görev yapacak olan bir komite kurulmuştur.

Bu komite, Devlete ve Anayasal nizamaya karşı kurulacak savaşım cephesinin çekirdeğini oluşturmuş ve alınan kararlar böylece tatbik sahasına konularak Devlete ve Anayasal kuruluşlara karşı sı-
cak savaştan yani İhtilâl hareketinden önceki yıpratıcı manevi baskı hareketleri başlatılmıştır.»

Bu iddiaya göre, yalnızca Türk-İş ile yapılan görüşmeler hakkında bilgi almak amacıyla bir kere toplanan bu komite «Devlete ve Anayasal nizamaya karşı kurulacak Savaşım Cephesinin çekirdeğini oluşturmuştur», ve

de «sıcak savaştan yani ihtilâl hareketinden önceki yıpratıcı manevi baskı hareketlerini başlatmıştır.»

İşte DİSK'i suçlayan mantık budur. Her türlü kurgu yapıtını geride bırakacak bu mantık bilim dışıdır, hukuk dışıdır, deyim yerinde ise klinik bir olaydır.

İddianamede ve Esasa İlişkin Görüşün 109. sayfasında «DİSK, ayrıca kendi özel istihbaratına göre platforma katılacak derneklerin bir kısmının siyasi görüşlerini ihtiva eden bir belge hazırlamıştır.» denilmektedir. Bu da gerçek dışıdır. Öncelikle iddianamede yer verilen söz konusu liste belge niteliği taşımamaktadır. Sıradan kâğıda yazılmış, imzasız, tarihsiz uydurma bir listedir.

Uydurmadır, çünkü örgütlerin üye sayısını da belirten listede, Esasa İlişkin Görüşün 109. sayfasında da görüleceği gibi «Barış Derneğinin yeni kurulduğu» belirtilmektedir. Yani bu dernek için, yeni kurulmuş olması nedeniyle üye sayısı bile verilememektedir. Oysa Demokratik Platform Çalışmaları 1978 yılında başlamıştır, o tarihte Barış Derneğinin sayısı belirtilecek kadar üyesi vardır.

Yalnızca bu durum bile, sözü edilen listenin DİSK'le, DİSK'in istihbaratı ile ve de Demokratik Platformla ilgisinin bulunmadığını ortaya koymaktadır. Bunu daha önce de belirtmiştim. Ancak İddia Makamı kurguyu sürdürebilmek için Esasa İlişkin Görüşte bundan söz etmek zorunda kalmıştır.

Daha önce de açıkladığım gibi, Demokratik Platform toplantısına katılacak örgütlerin listesini Burhan Şahin'den istemiştim ve Burhan Şahin'in getirdiği listede ne örgütlerin eğilimi ve ne de üye sayıları yazılı değildi. Verilen listeye göre çağrılan 40 örgütten 33'ünün katıldığı ilk toplantı 25.11.1978 günü Ankara'da Genel-İş Sendikası merkezinde yapıldı. Toplantıyı bir konuşma

ile açtım. İddianamenin 545. ve 546. sayfalarında yer alan bu konuşma, toplantının yapıldığı ortamı ve platformun amacını noktalaması bakımından önem taşımaktadır. Bu bakımdan kısa bir özet vermek yararlı olacaktır.

“...Türkiye’de çok önemli günler yaşamaktayız. Ekonomik bunalımın sonuçları sırtımıza yüklenmek isteniyor. Emperyalistlerin ve işbirlikçilerin beslediği faşist odaklar; işçi, öğrenci, öğretmen, mühendis, aydın, ilerici, demokrat, sosyal demokrat ve sosyalist ayırımı yapmaksızın her gün cinayet işliyorlar.

...Halkımız ve işçi sınıfımızı yıldırmayı amaçlıyorlar.

...Çeşitli konumlarda defalarca belirttiğimiz gibi, ‘Türkiye’de sömürülen ve baskı altında tutulan emekçi halkın faşizme ve emperyalizme daha duyarlı kılınması, bağımsızlık ve demokrasi güçlerinin birliğinin sağlanması, işçi, köylü, küçük esnaf, sanatkâr, memur gibi toplumun ezilen ve sömürülen tüm sınıf ve tabakalarının ve ilerici, demokrat, sosyalist genç ve aydınların, anti-faşist, anti-emperyalist mücadeleye en etkin bir biçimde katılmalarının sağlanması’ Demokratik Platform’un temel amacıdır. Her örgüt, bu gereksinimi somut yaşamda, mücadele içinde görmektedir.

Türkiye İşçi Sınıfının Devrimci Sendikal Örgütü DİSK de bu gerçeklerin ışığında sorumluluk duyarak mücadelesini sürdürmektedir.»

Bir bölümünü verdiğim açış konuşmasından sonra toplantıya katılan örgüt temsilcileri; ülkenin, örgütlerinin ve üyelerinin içinde bulunduğu koşulları dile getirerek, günün koşullarında DİSK’in oluşturmayı kararlaştırdığı Demokratik Platform’un yararları üzerinde dur-

muşlar ve örgütlerinin bu konuya ilişkin görüşlerini dile getirmişlerdir.

Bu arada, o günlerde gündeme getirilen anti-demokratik yasa tasarıları hakkında yapılması gereken girişimler tartışılmış ve öncelikle zamanın Başbakan'ı Bülent ECEVİT'e eleştiri yanı da olan ve katılan örgütlerin istemlerini yansıtan bir mektubun yazılması kararlaştırılmıştır.

İddia Makamının «...Devletin sosyal, iktisadi, siyasi ve hukuki temel nizamlarını devirmeye yönelik geniş kapsamlı milli bunalım yaratmak amacını güttüğü anlaşılmaktadır.» diye nitelediği bu toplantı saat 10.00 da başlamış, saat 17.00 de son bulmuştur.

İlk kez bir araya gelen ve hemen hemen toplantıya katılanların tümünün konuşma yaptığı böylesi kısa süreli bir toplantıda, İddia Makamının ileri sürdüğü, toplantıya katılanların aklından bile geçmeyen nitelikte bir amacın güdülmesi, zaman bakımından da olanak dışıdır.

Bu toplantıya katılan örgütlerin DEMOKRATİK PLATFORM'un amacı ve işlerliği konusunda sözlü ve yazılı görüşleri sorulduğunda; genellikle örgütlerin iç işlerine karışmama, karşılıklı saygı esasına dayalı ilişkiler içinde olunması ve kararların oybirliği ile alınması ilke olarak ileri sürülmekte ve bu ilkeye koşulsuz olarak uyulması istenmektedir.

DİSK'e yazılan ve iddianamede yer verilen yazılardan birkaç örnek vermek hem bu konuya açıklık getirecek ve hem de Platform'a çağrılı örgütlerin Demokratik Platform'un amacı ve işlerliği konusunda görüşlerini ve beklentilerini açıklayacaktır.

Halkevleri Genel Başkanlığı, iddianamenin 496. sayfasında:

«5.12.1978 tarihinde Halkevleri Genel Başkanı Ahmet YILDIZ imzasıyla DİSK Genel Başkanlığına gönderilen yazıda; Demokratik Platforma katılacakları, *slogan, afiş ve pankartlarda ortaklık ilkesinin titizlikle uygulanması gerektiği*, örgütlerin toplu bulundukları durumlarda her örgütün bu ilkeye kesin uymasının lazım geleceği, buna uymayanlara karşı platform'ca önlemler alınmasının zorunlu olduğu belirtilerek ortak programda şu hususların dikkate alınması istenmektedir:

Devlet aygıtında faşistlerden tüm bir arınma sağlanmalıdır; tüm işkencecilerden, siyasal cinayetlerden ve onlara yataklık eden ya da detay verenlerden hesap sorulmalıdır; tüm öğrenim kurumlarında, yurtlarda ve devlet aygıtında can güvenliği özel bir öncelikle sağlanmalıdır; TRT ve üniversite özerkliği ve yönetimlerin demokratikliği sağlanmalıdır; düşünce özgürlüğünü, dernek kurma hakkını ve tüm çalışanların örgütlenmesi ve sendikal haklardan yararlanmalarını sınırlayan hükümler de tüm yasalardan çıkarılmalı, lokavt yasaklanmalıdır; 12 Mart'tan sonra Anayasa'da yapılan anti-demokratik değişiklikler kaldırılmalı, Anayasal hakların geliştirilmesine çalışılmalıdır; dışarıda bulunan tüm yurttaş ve 18 yaşını doldurmuş gençlere oy hakkı tanınmalıdır; gerçekten bağımsız bir dış politika izlenmelidir.

Sosyoekonomik yönden: İş Yasası demokratikleştirilmeli, ücret en az ücret, çalışma koşulları, işsizlik, sosyal güvenlik konuları yeni baştan düzenlenmeli, uygulanmasını sağlayacak tüm tüzük yönetmelikler gecikmeden çıkarılmalıdır; cins, yaş ya da herhangi bir başka ayırım yapmadan eşit işe eşit ücret ilkesi her yerde uygulanmalıdır; kadın,

erkek ayırımına yönelik tüm yasak ilkeleri kaldırılmalı, uygulamalardaki ayrılıklara son verilmelidir.

Sanayinin dışa bağımlılıktan, ekonominin dıştan güdümünden, kamu ekonomik kuruluşlarının özel kesim ve siyasal hatırlılarca arpalık halinde kullanılmalarından ve devletçiliğe karşı olan yöneticilerden kurtarılmaları sağlanmalıdır. Kooperatif örgütlenme özendirilip desteklenmelidir. Sigorta ve kredi kurumları devletleştirilmelidir. Tüm kaynaklar en yüksek oranda üretime yöneltilmelidir. Dış ticaret özellikle sanayi ve yatırım mallarının dış alımında ve tımel tarım ürünlerinin dış satımında aracılık kaldırılmalıdır. Vergiler Anayasal ilkelere çağdaş gereklere, ekonomik düzeye göre tüm bir düzenleme sağlayacak biçimde ele alınmalıdır.»

GSD. Görsel Sanatlar Derneği, iddianamenin 498. sayfasında:

«...Demokratik Platform'a katılan kuruluşların tek merkezden yönetilmelerinin zor olduğunu, bunun güç ve eylem birliğine zarar vereceğini, *ortak çalışmalar, siyasal birliği değil, ortak hedefler doğrultusunda ortak hareket* için en geniş anlamda eylem birliğini amaçlayacağını, her örgütün ortak çalışmalarda ve mücadele alanlarında kendi kitlesinden sorumlu olması lazım geldiğini...»

İKD. İlerici Kadınlar Derneği, iddianamenin 500. sayfasında:

«...Platform'da karar almaya, eylemlerin örgütlenmesi ve hayata geçirilmesi *her türlü eşit hak ve sorumlulukla katılınmasının*, bu çalışmalarda her örgütün kendi bağımsızlığını sürdürmesi ve iç işlerine bir diğerrinin karışmamasının...»

Türk Tabipler Birliği, İddianamenin 510. sayfasında:

«...Türk Tabipler Birliği 27. Büyük Kongresinde faşizme ve emperyalizme karşı demokrasi savaşımında demokratik güçlerle işbirliği yapılmasını karar altına almıştır.

Bu konudan olmak üzere; DİSK'in Türkiye'de emperyalizme, faşizme ve tekellere karşı olan tüm demokratik örgütlerin mücadelesinin ortak hedefler etrafında birleştirilmeleri, güç ve eylem birliği sağlayarak... anti-faşist, anti-emperyalist, anti-tekel olma ilkesini ödün vermeden benimseyen, saptanan programa uyan ve bunun gerçekleşmesi için çaba sarf eden demokratik bir platformu oluşturma girişimlerini önemli bir gelişim olarak görüyor ve katılmayı görev biliyoruz.

Türk Tabipler Birliği demokratik platformun işlerliği ve platformun başarılı olabilmesi için ilke ve görüşlerini şöyle saptamıştır:

Platforma katılan her örgüt ortak ilkeler etrafında birleşmelidir.

Platform ve platforma katılan örgütler siyasi parti işlevini yüklenmemelidir. Örgütler kendi siyasetlerini doğrudan veya dolaylı olarak kabul ettirmek girişiminden uzak kalmalıdırlar.

Platformu oluşturan örgütlerin yapısal özellikleri dikkate alındığında başlıca üç kitle örgütlenme modeline dayandıkları görülür.

DİSK ve ona bağlı sendikalar,

Üyelikleri seçmeye veya isteğe bağlı örgütler,

Üyelikleri yasa ile zorunlu kılınmış örgütler.

...Türk Tabipler Birliği ve ona bağlı odalar 6023 sayılı yasa ile kurulmuşlardır. Üyelik yasal zorunluluktur. Bu nedenle üyelik ve kuruluş açısından

isteğe bağı bir tercih söz konusu değildir. Buna karşılık Tabip Odaları organlarını oluşturma ve karar alma ilkelerinde demokratik bir merkeziyetçilik işlerliğine sahiptir.

Türk Tabipler Birliği mesleki, demokratik bir kitle örgütüdür. Merkezi yapısı diğer —üyelikleri seçme veya isteğe bağı— kuruluşlardan ayrı özellikler taşır. Örgüt yapısında merkeziyetçilik ilkesinden daha çok demokratik yapı ağır basmaktadır.

Ülkemizde mevcut 30.000'e yaklaşan hekim ve diş hekimi birliğe üye olmakla yükümlüdürler.

Bu yüzden Türk Tabipler Birliği aldığı kararlarda çalışmalarda üye tabanının özelliklerini dikkatle gözönünde tutmak zorundadır. Demokratik planda ve mesleki sorunları üzerinde çalışmaların —en geniş kitle tabanı benimseyecek şekilde— nitelikler taşımasına dikkat eder. En geniş kitle tabanının maddi temeli ortalama demokrat olan kitle yapısının bu özelliklerini düşünmek zorundadır.

Bu nedenle; Platformun alacağı kararlar üzerine birliğimiz hassas olma gerekliliğini duyar ve bu kararların en geniş demokrat kitlenin etrafında birleşeceği özellikler taşımasını benimser.

Ortak çalışmalarda ikna yöntemi esas olmalı, kararlar oybirliği ile üretilmelidir. Alınacak kararlar tüm örgütlerin üzerinde birleşeceği, kararların platformun temel ilkesine uygunluğuna tüm örgütlerin katıldığı ve birlikte aldığı kararlar olmalıdır.

Kararların oy çokluğu ile alınması yoluna gidilmesi özellikle kuruluşu —özel kanunla— kurulmuş olan örgütler için bazı sakıncalar taşımaktadır. Bunun sonucu alınacak kararlar —özel yasa ile kurulan— örgütlerin yapısal özelliklerini taşımak-

tan uzak kalmakla karşı karşıya kalacaktır. Çünkü bu tür örgütlerin sayısı platforma katılan örgütler arasında sadece üçtür.

Bu nedenle; Platformun alacağı kararlar ikna yöntemi ile ve birleştirici ortak noktaların aranmasıyla tüm örgütlerin birleştiği ortak kararlar olmalıdır.

Platform toplumun demokratikleşmesi konusunda anti-faşist ve anti-emperyalist savaşımla iktidarın her türlü girişimlerine destek olmalıdır. Anti-demokratik tutum ve kararlara karşı iktidarı uyaran, anti-demokratik uygulamalardan vazgeçilen ve demokrasiden yana güçlerin yanında yer almasını sağlayan, toplumun demokratikleşmesi yolunda kararlı olmasına götüren özellikte çalışma anlayışına sahip olmalıdır.

...Platformun alacağı kararlarda örgütler arası ilkesiz bir birliği değil, toplumun demokratikleşmesi yolunda platforma katılan örgütler arasında ilkeli bir eylem birliğinin oluşturulması için katkıda bulunur.

Platform parlamento ve basın ilişkilerini çok sıkı tutmak önemini benimser.

Platforma katılan örgütler arasında bir Yürütme Kurulu seçilir. Yürütme Kurulu platformun alacağı kararları uygulayan, hazırlıkları yapan, gerektiğinde platformu olağanüstü toplantıya çağıran görevlerle yükümlüdür. Bunun dışında Yürütme Kuruluna yalnız başına karar alma ve uygulamalar görevi verilemez.

Karar yetkisi platforma katılan tüm örgütlerindir. Yürütme Kurulu bu görevi yüklenecek örgütlerden oluşturulmalıdır. Yürütme Kurulunun sayısı en az 5, en çok 9 olabilir.

Platforma katılan demokratik kuruluşlar ve meslek örgütleri emperyalizme ve faşizme karşı önce kendi üyelik alanlarına yansıyan somut sorunlarda savaşım vermelidir.

Platform toplantılarını periyodik olarak yapar. Toplantıların yeri ve tarihi en geç bir hafta evvel toplantıya katılan örgütlerce bilinir.

Toplantıların sürekli Ankara'da yapılması Genel Merkezi İstanbul'da bulunan örgütler için zorluklar yaratmaktadır. Bu nedenle; bir Ankara ve bir İstanbul'da dönerli olarak yapılır.

Demokratik Platform çalışmalarına katılan bir örgüt kendi yapı ve işlerliğini korur, örgütler bağımsızlığını sürdürür, platform örgütlerin iç işlerine karışmaz.

Çalışmalarda her örgüt üzerine aldığı görevi yapmakla sorumludur. Bu görevi yaparken platformun ortaya koyduğu ilke ve esaslara uymakla zorunludur.

Demokratik Platform, çalışmaları müdahaleci ve zorlayıcı değil, birleştirici yöntemle ve anlayışla sürdürür.

Platform ilkelerine uygun, kitle tabanı olan diğer kuruluşları da davet eder. Davet edilen örgütlerin merkezi yapıda ve ülke çapında örgütlenmiş bir yapıya sahip olmaları gözönünde tutulmalıdır.

Türk Tabipleri Birliği platforma, Türk Veteriner Birliğinin de katılmasını önerir.»

TÜTED Tüm Teknik Elemanlar Derneği, iddianamenin 514. sayfasında:

«...Bu amaçla, varolan siyasi görüş farklılıklarının bir siyasi dayatma şekline dönüşmesine, ortak ça-

lışmaların ve eylemlerin bir siyasi çıkar alanı olarak kullanılmasına karşı çıkılmalıdır.

‘Ortak alışmalar sürdürülürken’

İkna yöntemi esas olmalı ve kararlar oybirliği ile iletilmelidir.

Her rgt kendi bağımsızlığını ve i işleyişini korumalı, örgütlerin iç işlerine karışmamalıdır. Her rgt kendi üyelerinden sorumlu ve inisiyatif sahibi olmalıdır. Örgütler arası ilişkilerde örgüt yapısına karşı, saygı esas alınmalıdır. Örgütler arası ortak çalışma müdahaleci ve zorlayıcı değil, birleştirici olmayı amaçlamalıdır. Karşı tavırlar sürekli olarak eleştirilmelidir.»

Kısaca, rnek olsun diye aktardığım bu yazılar da, örgütlerin Demokratik Platformdan ne beklediklerini, kapsamı, işleyiş biçimi ile ilgili olarak ne düşündüklerini açık bir biçimde ortaya koymaktadır.

Toplantılarda, ikna yöntemi ve oybirliği ilkesi hemen katılanların tümü tarafından önkoşul olarak önerilmiş, ve bu anlamda bir araya gelmenin siyasi birliği ngremeyeceği, Platformun isminden de anlaşılacağı gibi demokratik alanda belirli işler için bir araya gelmekten öte bir anlam taşımayacağı vurgulanmıştır.

Oybirliği ilkesi, Demokratik Platformun oluşturulmasında çağrılı olan örgütlerin tartışmalarına sunulan ve iddianamenin 539.-543. sayfaları arasında yer alan Demokratik Platform taslağında da önkoşul olarak benimsenmiştir.

Taslağın ilgili bölümü aynen şöyledir:

«Demokratik Platform’un, amaç ilkeler ve programı platformda yer alan örgütlerin oybirliği ile kabul edileceği, demokratik platform çalışmalarında kararların oybirliği ile ve ikna yöntemiyle alı-

nacağı yeni örgütlerin katılmasının bile oybirliği ile kararlaştırılacağı...”

Görüldüğü gibi, Demokratik Platformla ilgili olarak, DİSK’in çalışmaları ve önerileri, platform toplantısına katılan örgütlerin görüş ve önerileri bu kadar açıkken İddia Makamı iddianamenin 588. sayfasında yer alan aşağıdaki yorum ve suçlamaları getirebilmiştir:

«Bu açıklamaların ışığında; işçi sınıfı partisinin eylemlerin içinden doğacağı bilincinde olan DİSK, kendi mihveri etrafında sosyalist birliğin sağlanması niteliğini taşıyan demokratik platform oluşturma faaliyetleri ile, bir taraftan kendisinin sınıf partisi olma çabalarını sürdürürken, diğer taraftan da demokratik platforma dahil dernek ve kuruluşlardan oluşan cephenin güç ve eylem birliği ile oluşturmaları büyük çaptaki kitlesel eylemlerle devletin sosyal, iktisadi, siyasi ve hukuki temel nizamlarını devirmeye yönelik geniş kapsamlı milli bunalım yaratmak amacını güttüğü anlaşılmaktadır.

Bu cümleden olarak, DİSK’in bizzat kendisi tarafından önceden istihbaratını yaparak, kendi nihai amacına hizmet edebilecek nitelikte olduklarını tespit ettiği, Marksist-Leninist ilkeleri rehber edinmiş, sosyalizmin devrim yoluyla gerçekleşmesine inanmış, dernek ve kuruluşları demokratik platform çalışmalarına davet etmek suretiyle ve bunlarla yukarıda belirtildiği gibi güç ve eylem birliği yaparak yasa dışı bir örgütlenmeyi oluşturmaya çalıştığı anlaşılmaktadır.»

Üzerinde birçok yanıyla durulması gereken bu iddiaya göre, Marksist-Leninist ilkeleri rehber edinmiş ve devletin sosyal, iktisadi, siyasi ve hukuki temel nizam-

larını devirmeyi amaçlamış olarak nitelenen bu kuruluşlar, üzümlere söylemeliyim ki slogan, pankart ve yapılacak bir mitingün nerede yapılacağı gibi çok sıradan konularda anlaşmaya varamadıklarından dağılmışlar, Demokratik Platform çalışmaları da böylece noktalanmıştır. Demokratik Platformun oluşturulmadığını, DİSK 7. Genel Kurulunun açış konuşmasında Genel Başkan Abdullah Baştürk şu sözlerle açıklamıştır:

«...Ancak bir konuda başarılı olamadık. Faşizme, emperyalizme ve şovenizme karşı olan tüm güçlerin kalıcı, sürekli, programlı, ilkeli, güç ve eylem birliğini sağlayamadık. Sosyalist hareketin bölünmüşlüğü, farklı anlayışların kendi görüşlerini dayatmak istemeleri, birleşme noktaları yerine ayrılıkların ön planda tutulması, bu konuda en önemli engelleri oluşturdu.»

DİSK 7. Genel Kurul açış konuşması suçlama konusu yapılmış, ancak özellikle Demokratik Platformla ilgili olarak yöneltilen suçlamaları boşa çıkaracak olan konuşmanın bu bölümü görmezlikten gelinmiştir. Çünkü İddia Makamı kendisini suç yaratmakla görevli saymıştır. İddianame boyunca bir konuşmanın, bir açıklamanın, bir kararın ya da belgenin belli bölümleri bu nedenle suçlama konusu yapılmakta, suçlamaları çürütecek bölümleri ise bu nedenle görmezlikten gelinmektedir.

İddianame çelişkilerle doludur. Demokratik Platform nedeniyle ileri sürülen iddia bu çelişkilerden en önemlisini ortaya koymaktadır.

İddianamenin 588. sayfasında Demokratik Platform çalışmaları ile ilgili olarak getirilen suçlamada:

DİSK, «sınıf partisi olma çabalarını sürdürmektedir.»

İddianamenin 82. sayfasında Sınıf ve Kitle Sendikacılığı Temel İlkeleri ile ilgili olarak getirilen suçlamada:

«DİSK Türkiye’de kuruluşu yasak olmasına mebni yukarı bölümlerde de yeri geldiğinde ifade ettiğimiz veçhile Komünist Partisi görevini ve rolünü üslenmiştir.»

İddianamenin 201. sayfasında DİSK 6. Genel Kurulunda alınan kararların toplandığı kitapçığın önsözü ile ilgili olarak getirilen suçlamada:

«Disk, işçi sınıfı partisi olmuştur.»

«...ancak legal imkânsızlıklar nedeni ile kendisini, illegalitede yurt ve dünya kamuoyuna Türkiye İşçi Sınıfı Partisi olarak duyurmuştur.»

İddianamenin 272. sayfasında DİSK 7. Genel Kurulunda alınmamış kararları alınmış gibi kabul ederek getirilmiş olan suçlamada:

«DİSK’in Marksist-Leninist fonksiyonlarla teçhiz edilmiş bir ‘İşçi Partisi’ olduğunun zımnen bir defa daha tebarüz ve tescilinin ifadesidir.»

İddianamenin 298. sayfasında Yönetim Kurulunun bir açıklamasına dayanılarak getirilen suçlamada:

«DİSK, illegalitede Marksist-Leninist İşçi Sınıfının Partisi hüviyetini kazandığı imajı vermiştir.»

İddia Makamı ayrıca iddianamenin kimi yerinde, DİSK’i diğer legal sol partileri tanımamak ve kendini TKP’nin güdümünde sendikal örgüt olmakla suçlamakta, kimi yerde de çok sayıda CHP milletvekilini DİSK’in Meclis’teki gücü olarak görmektedir.

Yani DİSK hem siyasi partileri tanımamaktadır,

hem de onları genel kurullarına davet etmektedir. Ve iddianamedeki bant çözümlerine bakılırsa bu siyasi partilerin başkanlarının her biri genel kurullardaki konuşmalarında «Ey DİSK sen sendikal örgütsün, biz ise partiyiz» demekte ve bu sözlere tepki olmamaktadır.

Görüldüğü gibi suçlanmamızın temeli olan ve bu nedenle de cezalandırılmamız istenen en önemli konuda, «DİSK siyasi partidir» suçlamasında İddia Makamı tam bir çelişki içindedir.

Oysa belgelerimiz önyargısız ve bir bütün olarak değerlendirilmiş olsaydı, bu çelişkiye düşülmeyecek ve DİSK davası bu noktaya gelmemiş olacaktı.

İddia Makamı, İddianamenin başından sonuna kadar birçok yerinde aynı konuyu işlemekte ve telkin yöntemini de ustaca kullanarak kendisinde bile kesinleşmemiş olan DİSK'in işçi sınıfı partisi olma kanaatini kabul ettirmeye çalışmaktadır.

Sınıf ve Kitle Sendikacılığının Temel ilkelerinin iddianamenin 378. sayfasında yer alan aşağıdaki bölümü bu konuya yeteri kadar açıklık getirmektedir:

«...Sendikaları oluşturan temel, ideolojik ya da politik birlik değildir. Sendikaları, işçi sınıfı partisi yerine koymak, sendikalara parti işlevlerini yüklemek, sendikaların kitle niteliğini zedeler. Sendikaları kitle örgütü olmaktan çıkarır ve parçalanmalarına yol açar.»

Sıradan insanların bile anlayabileceği biçimde dile getirilen bu açıklama, «DİSK siyasi partidir» şeklindeki suçlamaları boşa çıkartmaktadır. Demokratik Platformla ilgili çalışmalarda yalnızca dönemin Başbakanına yazılan iki mektup üretilebilmiştir.

Demokratik Platform çalışmaları ile ilgili toplantı-

lara katılanların ortaklaşa ürettikleri mektuplar şöyledir:

«Sayın, Bülent ECEVİT
Başbakan,

ANKARA

Bugün Ankara'da DİSK'in çağrısı üzerine Demokratik Platformu oluşturmak amacıyla bir araya gelen emperyalizme ve faşizme karşı mücadeleyi sürdürmede kararlı olan 33 kuruluşun yöneticileri olarak, saptadığımız bazı görüşleri bilginize sunmakta yarar görüyoruz.

Yıllardır ve bugün bir yandan faşist saldırılar, kamu kuruluşlarında da kadrolaşan faşist cinayet şebekelerinin kitle katliamı sürmekte, öte yandan egemen sınıfların yarattığı ekonomik bunalımların tüm yükü her geçen gün biraz daha fazla bir biçimde emekçi halkın sırtına yüklenmektedir.

Tüm bu bunalımların emperyalist-kapitalist sistemden kaynaklanmakta olduğu bilinirken bir yandan da bu sistemle ilişkiler pekiştirilmeye çalışılmaktadır.

Giderek yoğunlaşan faşist saldırılar ve ağırlaşan ekonomik bunalım karşısında bugün siyasi iktidar tarafsız davranmakta ve ciddi önlemler almaktan uzak bir noktada bulunmaktadır.

Hal böyle iken faşist odakların üstüne gidilmezken, yıllarca emekçi halkın çıkarlarını savunan demokratik örgütlere yönelik yeni anti-demokratik yasa tasarılarının gündeme getirildiği gözlenmektedir.

CHP'nin muhalefette iken Anayasa Mahkemesine başvurarak iptal ettirdiği bazı anti-demokratik

hükümleri iktidara geldiğinde yasalaştırmak istemesi çarpıcı bir çelişkidir.

Bugün yasalardaki düşünce ve örgütlenme özgürlüğü çok sınırlı iken ve asıl yapılması gereken bu sınırlamaların kaldırılması iken, bu sınırlı demokratik hakları da ortadan kaldırmaya yönelmesi emekçi kitleler ve onların örgütleri tarafından kabul edilemez.

Bizler, yıllardır tüm faşist saldırı ve anti-demokratik baskılara karşı mücadele veren kitle örgütlerinin yöneticileri olarak bu girişimlerden vazgeçilmesi gereğini hatırlatıyoruz.

Tüm anti-demokratik girişimlere karşı tüm gücümüzle mücadele edeceğimizi bir kez daha açıklıyoruz.»

33 örgüt adına benim imzamı taşıyan bu mektuba Başbakan Ecevit tarafından tepki gösterilmesi, ikinci bir mektubun yazılmasına ve basın yolu ile kamuoyuna duyurulmasına neden olmuştur.

33 örgüt yöneticisinin imzasını taşıyan 2. mektup özetle şöyledir:

«Sayın, Bülent ECEVİT
Başbakan

ANKARA

Anti-faşist, anti-emperyalist demokratik platformu oluşturmak üzere bir araya gelen örgütlerimiz yapılan ilk değerlendirme ve tespitleri basına ve görüşlerinize sunmayı uygun görmüştür.

Size ilettiğimiz görüşler yıllardır her türlü baskılara ve faşist saldırılara karşı bağımsızlık, demokrasi mücadelesini sürdüren kitlelerin, örgütlerinin hergün her yerde çok açık biçimde söyledikleri ve

bu uğurda yılmadan mücadele verdikleri görüşlerdir.

Özellikle hükümetinizin, parlamentoya sunduğu örgütlerimiz ve üyelerimizi doğrudan ilgilendiren bize göre anti-demokratik yasa tasarıları karşısında ilk tepkilerimizi ortaya koymak bir görevdir.

Getirdiğiniz yasa tasarılarının anti-demokratikliği, Anayasaya aykırılığı, kişi ve konut dokunulmazlığını zedelediği, derneklerin işlevlerini ortadan kaldırdığı, memurları kullandırmaya yönelttiği açıkken yaptığınız savunma ve açıklamalar inandırıcı olamaz. Ayrıca örgütlerimize yaptığınız suçlamalar da haksız ve üzücüdür. Tasarıları savunurken kullandığınız yöntem daha da üzücüdür.

...Muhalefette iken memurlara pek çok kez kitleler önünde vaad ettiğiniz ve partinizin programına da geçen sendika haklarını vermek bir yana, dernekleri dahi işlemez hale getirecek yasal düzenlemelerin yapılmak istenmesi demokrasi adına savunulamaz.

Demokrasi mücadelesinin yolu özgürlükleri kısırmaktan değil; tersine emekçi kitlelerin ekonomik-demokratik taleplerini karşılamaktan geçer. Düşünce ve örgütlenme özgürlükleri üzerine konan engeller kaldırıldıkça demokrasi yaşar ve gelişir.

Örgütlerimiz, yasal meslek ve kitle örgütleridir. Kitlelerimizi, örgütlerimizi doğrudan ilgilendiren konularda mücadele etmek görevimizi bir an için erteleyemeyiz. Bugün tüm demokrasi güçlerinin istediği faşist odakların, örgütlerin dağıtılmasıdır. Bu yapılmadıkça katil yakalamaya çalışılmakla faşist zorbalığın önü alınmaz. Anti-demokratik yasa tasarılarına karşı çıkan sadece örgütle-

rimiz de değildir. Tutarlı tüm demokratlar, tüm anti-faşist, anti-emperyalist güçler bunlara karşıdır. Örneğin, TBMM'nin karşı çıkışı son derece anlamlıdır.

Bizler her gün üyeleri faşist saldırılara uğrayan, öldürülen, yaralanan, ağır baskılara hedef olan kitlelerin örgütleri olarak:

1 — Anti-demokratik yasa tasarılarının geri çekilmesi,

2 — Demokratik hak ve özgürlükleri geliştiren yasal düzenlemelere yönelinmesi,

3 — Demokratik örgütlere haksız suçlamalar yöneltmekten vazgeçilmesi,

4 — Devlet kadrolarının faşistlerden arındırılması,

5 — Faşist odakların üzerine kararlı bir biçimde gidilmesi,

gereğine inanıyoruz. Bu inançla çaba harcamayı yılmadan sürdürmeye kararlıyız. Bilgilerinize sunarız. Saygılarımızla.»

Başbakan'a yazılan bu iki mektup incelenecek olursa, uygar olan tüm ülkelerde gerek sendikal örgütler ve gerekse diğer demokratik kuruluşlar ve hatta kişiler; bu tür düşünce ve istemlerini yazılı ve sözlü olarak dile getirirler, ilgililere rahatlıkla iletirler ve bundan dolayı da suçlanmazlar.

Bu ne biçim mantıktır ki çok sayıda örgüt yöneticisi devleti yıkmak için biraraya gelecek, ama toplantı günü 10-15 gün öncesinden belli olacak, basına haber verilecek, toplantıda yapılan konuşmalar basına verilecek, toplantılarda yalnızca ülkenin Başbakan'ına gönderilen iki tane mektup üretilecek, toplantılarda tartışılan konular yazılı olarak PTT kanalıyla DİSK Genel

Merkezine gönderilecek ve burada dosyalanacak ve bu dosya 12 Eylül'den sonra durduğu dolaptan alınacak, toplantıya katılan kişilerin DİSK Dergisinde fotoğrafları yayınlanacak, toplantıya katılanlar dilediklerince yazılı not tutacaklar ve bunları yanlarında taşıyacaklardır.

Ve bu insanlar, iddianameye göre, en ufak sorunlarda bile ortak noktaya varmayan bu temsilciler devleti, rejimi yıkmak için bir araya gelecekler.

Böylesi bir hukuk trajedisi olamaz.

Demokratik Platform toplantısına katılan örgüt yöneticilerinin, bu örgütlere üye insanların yoğun saldırılar karşısında nasıl bir duygu içinde olduklarını en iyi Çağdaş Hukukçular Derneği Genel Başkanı Niyazi Ağırnaslı dile getirmiştir:

Konuşma aynen şöyledir:

«...DİSK'in başlattığı eksiklikleri de olan çalışmalarını, tebrikle karşılıyoruz.

Şunu da unutmayalım, hangimizin hangi gün öldürüleceği veya hangimizin evinin hangi gün bombalanacağı belli olmayan bir ortam içinde yaşıyoruz. Tek yol birliğimizdir.»

İddianamenin 553. sayfasında yer alan bu konuşma, Demokratik Platform çalışmalarının, «Milli bunalım yaratmayı amaçlıyordu» biçiminde yorumlanamayacağını, bu anlamda yöneltilen suçlamaların ne denli gerçek dışı ve mantık dışı olduğunu ortaya koyuyor.

Demokratik Platform İddia Makamının ileri sürdüğü gibi bir cepheleşme hareketi değildir. Faşist saldırılar karşısında bir araya gelen ve o tarihte hepsi de legal olan örgütlerin «Bu durumda neler yapabiliriz, kendimizi, canımızı nasıl savunabiliriz» sorusuna yanıt

arayan, örgütler arasında birlik içinde birbirini yoklamaya yarayan bir arayış olmuştur. Bundan öte bir sonuca ulaşmamıştır.

Eğer demokrasi sözde değilse ve rafa kaldırılmış tozlu bir anayasa içinde kalmayacaksa, demokratik hak ve özgürlüklerini kullanan insanları suçlamamak gerekir, bugün de yarın da suçlamamak gerekir.

Üyelerimiz işçilerin ekonomik, toplumsal ve kültürel hak ve çıkarlarını koruma ve geliştirmeye, can güvenliğinin ortadan kalktığı bir dönemde anarşi ve terörün önlenmesine yönelik olarak yaptığımız ve yarıda kalan Demokratik Platform çalışmaları suçlanamaz, suçlanmamalıdır.

Demokrasi Cephesi kararlarının alındığı ve Demokratik Platform çalışmalarının yapıldığı dönemde genel durumun ne olduğunu belirtmiştim. Şimdi de o dönemde işveren çevrelerinde neler olmaktaydı, emekçiler bu denli savunma gereksinimini niçin duymuşlardı? Kısaca bu konuya açıklık getirmek yararlı olacaktır.

DİSK özellikle 1974 yılından sonra hem faşist hareketin yoğun maddi ve ideolojik saldırılarına, hem de işverenlerin yoğun ideolojik saldırılarına hedef olmuştur.

Burada ayrıntılı açıklamalara girmeyeceğim. Ama işverenlerin bir belgesinden özellikle sözetmek istiyorum. Bu belge Türkiye’de işverenlerin sendikalara, grevlere ve işçilere bakışını sergileyen açık bir belgedir.

1976 Mayısın son haftasında Ekonomik Sosyal Etüdler Kenferans Heyetinin Danışma Kurulu toplantısı yapılmıştır. 26 Mayıs 1976 tarihli bir gazete bu haberi «İŞVERENLER SENDİKALARA KARŞI SAVAŞ AÇTILAR» başlığı ile vermiştir. Ardından da İstanbul Sanayi Odası Meclis Üyesi Ertuğrul SOYSAL şu açıklamayı yapmıştır: «İşverenler artık hükmetten, *hukuktan*,

basından, *devletten* ve sokaktan şefaath beklemeyecekler.»

Devletten ve hukuktan kendi işlerine geldiği ve çıkarlarına uygun düştüğü zamanlarda yararlanmayı alışkanlık haline getiren, kendi çıkarlarına uygun olmadığı hallerde ve zamanlarda ise tanımak istemeyen işverenlerden birisi, bu açıklamayı yaptı diye elbette TCK'nun 146. maddesini ihlalden dolayı soruşturmaya tabi tutulmamıştır, hakkında dava açılmamıştır.

Ama bu sözlerle birlikte DİSK'e yönelik işveren saldırıları yoğunlaşmıştır.

Banttann çözüldüğü ileri sürülen Demokratik Platform toplantı konuşmaları gözden geçirildiğinde, bir tek kişinin dahi kötü niyetli veya suç sayılacak konuşma yapmadığı görölmüş olacaktır. İddia Makamı bunlara uzun uzun yer vermiş ve İddianamenin biraz daha kabarık olmasını sağlamıştır.

DİSK'in düzenlediği ve emekçilerin üye olduğu 33 örgütün bir araya geldiği toplantıda yapılan konuşmalarla, yalnız bir işveren örgütünün kendi bünyesinde düzenlediği toplantılarda yapılan konuşmaların karşılaştırılması, aradaki farkı ortaya çıkarması bakımından yararlı olacaktır. Özellikle de her fırsatta işverenlerden yana olduğunu sergileyen ve sendikaların işçiden yana olan tüm faaliyetlerini suçlu göstermeye çalışan İddia Makamı için yararlı olacaktır.

DİSK'e üye Maden-İş Sendikasının sürdürdüğü ve çok sayıda işçiyi kapsamına alan 1977 yılındaki grevleri ile ilgili olarak, Başbakan Turgut ÖZAL'ın da bir zamanlar Başkanlığını yaptığı Madeni Eşya İşverenleri Sendikası MESS'in Temmuz ve Ağustos 1977'deki gizli görüşme tutanakları *Disk Dergisinin* Ağustos 1977 tarihli 8 (38) sayısında yayınlanmıştır.

İşverenlerin toplantısına ilişkin bu gizli belgeleri buraya aynen alıyorum:

«GİZLİ TOPLANTI: 1.

Yeri Gümüşsuyu, MESS Lokali

Tarihi 7 Temmuz 1977

MESS Yöneticisi: Arkadaşlar, sendika bu kadar grevi finanse edemez, dayanışmamızı daha da kuvvetlendirmemiz lâzım. Bursa ve Ereğli de devreye giriyor. Bu işyerlerini de greve itip sendikanın mali kaynaklarını zorlayalım. Bu grevler kırılacak, ancak sabır ve tesanüt şarttır.

Profilo Patronu Temsilcisi: İşçilere yaklaşma politikası izliyelim. Adreslerine yayın ve mektup yollayalım. Verdiğimiz bütün haklara rağmen sendikanız sizi greve itmiştir, üstelik sendika hepinize maaşınızı verebilecek durumda iken az para veriyor propagandasını yayalım ve işçilerin parayı almamalarını sağlayalım. İşçileri sendikaya karşı çıkaralım.

AUER Patronu Temsilcisi: Arkadaşlar, işçiler grevde çalışıyorlar. İşçiler çalışırsa grev çok uzun sürer. Buna bir çare bulmak lazım.

7 TEMMUZ 1977 GÜNÜNÜN ÖNEMLİ KARARLARI:

1. İşçilerle diyalog kurulacak,
2. Sendikanın çok parası olduğu ve az para ödediği propagandası yapılacak,
3. İşçilerin parayı almaması sağlanacak,
4. Çalışan grevci işçiler tespit edilecek, tespit edilen işçi sayısı çok ise iş akitleri feshedilecek, az ise bu uygulama yapılmıyacaktır.

5. Çalışanların tespit için ve grevlerde propaganda için grevleri kırmaya yönelik özel bir polis teşkilatı kurulacak veya sivil hafiyeler tutulacak.

GİZLİ TOPLANTI: 2

Yeri Gümüşsuyu, MESS Lokali

Tarihi 14 Temmuz 1977

MESS Yöneticisi: (Özetler) Bazı taliksizlikler aleyhimize sonuç vermiştir.

1. Seçim ve seçimlerin getirdiği siyasal ve sosyal canlılık,

2. Mevsimin yaz olması, işçilerin bedava yaz tatili geçirmeleri,

3. Hasatın iyi olması ve işçilerin köylerinde çalışmaları,

4. 4. grupta yetki kesinleşmemiştir. Ve bu aleyhimizedir.

Ama 5 firmadaki işçi sayısı önemli... Sadece bunlarda greve itilebilir. Buralarda lokavt da düşünülebilir. Şimdi fabrika revizyonunda. Lokavtı muhakkak bir hafta öncesinden bilmem gerekir.

14 TEMMUZ 1977 TARİHLİ KARAR:

— Sendikaya Temmuz sonuna kadar mühlet verelim. İsteklerimizi kabul etmediği takdirde 4. grupta lokavt yapalım.

GİZLİ TOPLANTI: 3

Yeri Odakule

Tarihi 21.7.1977

İzsal Patronu: Bu kadar uzun süre geçtiği halde, işçiler geçim sıkıntısına düşmedilerse bu adam-

lar çalışıyorlar. Teşkilâtın kurulmasını bir an önce gerçekleştirmek ve sonuca gitmek lâzım.

Man Patronu: Hayvan herifler maalesef sendikayı koyun gibi takip ediyorlar. Ödeme günü hiçbir hareket olmadı şahsen beklediğim ikiliğin çıkmasına üzüliyorum.

Çelik Endüstrisi Patronu: Arkadaşlar bu grevleri ancak işçilerle iyi diyalog kurarak kırabiliriz. İşçiye karşımıza almak bize bir yarar sağlamaz. Onlara sahip çıkıyor görünelim.

Bir Patron: İşçiden sendikaya bir baskı gelebilmesi için aralarında teşkilâtlanmaları gerekir. Sendikanın militan zihniyetli adamları var. Bunlara karşı tek tek hareketler bir sonuç vermez. İşçiler arasında propaganda yapacak adamlar sokmak şart. Ayrıca işçilerin içinden adamlar bulup, bunları teşkilâthyalım.

Bir başka patron: İşçiler arasında böyle adamlar bulmak zor olacaktır.

Bir patron: Her şeyin bir fiyatı vardır. Parayla değil mi?

GİZLİ TOPLANTI: 4

Yeri Odakule

Tarihi 28.7.1977

Ergun İNCE: Eski Çalışma Bakanı Turan ESENER aracı olmayı teklif etti. Bunun üzerine sendika ile yeniden görüşme başladı. Şu anda toplantı devam ediyor.

DİSK yurt dışında bulunan tüm sendikalara İngilizce bir metinle çağrı yaptı. Çağrıyı elde edebildik. Bunun üzerinde ciddiyle durmak gerekiyor.

Sungurlar Patronu: (Turan ESENER başkanlığındaki toplantıyı kastederek...) Bu da bir oyalama olmasın?

Çelik Endüstrisi patronu: Bizim tek umudumuz işçilerdir. Belirli bir strateji içersinde onlara yaklaşmalıyız. MESS bu stratejiyi çizmeli kamuoyu oluşturmaya dikkat etmeliyiz.

Orhan isimli bir patron: Kamuoyu, hükümet bunlar hep geride kaldı. Bundan sonra böyle şeylerle uğraşacak vaktimiz yok. 2 aydan beri grevdeyiz. Benim başıma böyle şeyler ilk defa geliyor. Ama artık anlıyorum ki, Maden-İş kolay dize gelmez. Bundan sonra her şey güçle halledilmelidir. Tüm işyerlerinde lokavt uygulamalıyız.

Sungurlar patronu: Orhan beye katılıyorum. Biz ancak işçiye sahip çıkıyor, gözükerek işçiye yanımıza çekerek sendikaya baskıda bulunabiliriz.

Orhan isimli patron: Benim kaybım sadece üretim değil. Yanımda çalışanlara da söz geçiremez oluyorum. Yardımcılarım, müdürlerim beni bırakıp gidecekler. Benden lokavt yapmamı istemişlerdi, karşı çıktım. MESS'e uymak zorundayız demiştim. İki ay geçti şimdi onların düşündüğünü ben ileri sürüyorum. Yani sakın kusura bakmayın MESS'ten çıkmayı filan düşünmüyorum. Ama artık kısa dönemli avantajları bir yana bırakıp bu işi kökünden haletmeliyiz. Her türlü endişeyi bir kenara bırakıp gücümüzü sonuna kadar göstermeliyiz. Eğer gerekiyorsa fabrikamızın kapısına kilit vurmalıyız. Yani ben bu hususta MESS'e açık çek veriyorum.

MESS Yöneticisi: Yönetim Kurulumuz öteden beri aynı görüştedir.

T. Telekomünikasyon patronu: Hissi davranışlardan çekinmek lâzım. Lokavt kısa vadede sonuç

verse bile uzun vadede aleyhimize olabilir. Karşı tarafta istismar olanağı vermiş oluruz. İşçiye önem vermeden, işçiyi yanımıza çekmeden bir sonuç alabileceğimizi sanmıyorum.

MESS Yöneticisi: Aslında bu iki konu içiçedir. Bir taraftan lokavt uygulanırken diğer taraftan işçiye dönük ve kamuoyu oluşturunca faaliyetlere devam etmeliyiz. Aybaşından sonra taarruza geçeceğiz. İşçilerin adresleri yazılı zarfları da bunun için istedik. Ağustos ayı içinde bütün firmalar grev aşamasına gelecekler. Yalnız yanlış anlaşılan bir konu var; lokavt fabrikayı kapatmak demek değildir. Grevde olduğu gibi sözleşmenin askıda kalacağı hukuki bir durumdur. Grevle lokavt ilan ederek sendikanın mali durumunu çökerteceğimiz gibi, işçilerde işlerini kaybetme korkusu uyandırabiliriz. Ve grevleri kırabiliriz. Sendikanın zor durumda olduğu da bir gerçektir.

Ahmet BAYSAL İzsal Patronu: İşletmelerde sadece bizler değil bütün işçiler ve ülkemiz fayda sağlıyor. Bu konuyu da işlemeliyiz.

GİZLİ TOPLANTI: 5

Yeri Odakule

Tarih 4.8.1977

Bahri ERSÖZ MESS Başkan Vekili Rabak Patronu: Görüşmeler kesildi. Sendika ile anlaşamadık. Verdiğimiz süre de dolmuş bulunmaktadır.

Bir patron: Bugüne kadar bir anlaşma olmadı. Şimdi herşey bitti. Harekete geçmeliyiz.

T. Telekomünikasyon patronu: İşçimize sahip olalım. Bugüne kadar bu konuda esaslı bir çaba göstermedik.

Ayvensaray patronu: Zor durumdayız. Buna rağmen bozulmadık. Dayanışmaya devam etmeliyiz. Bireysel hareketler yapmayalım. MESS kararlaştırın, biz uygulayalım.

İsmi tesbit edilemeyen bir patron: Son gruptan bir üyenin MESS dışında anlaştığı söyleniyor. Bilginiz var mı? Adını söylemek istemiyorum.

MESS Yöneticisi: Hayır

Profilo patronu temsilcisi: Ne demek, adını söylemek istemiyorum. Her şey açıkça söylensin bir önerim var. MESS standart bir mektup hazırlasın, bütün verdiğimiz hakları belirtelim ve bunları adreslere yollayalım. Her işyeri kendi şartlarını boş olan yere yazar.

Metin İPLİKÇİ: Burada bir zorluk var. Somut bir şey vermedik ki ne yazalım?

Profilo patronu temsilcisi: Ay sonuna kadar geçerli olmak üzere şu teklifi verdik diyebiliriz. İşçilere göndereceğimiz yazıda verdiklerimizin yanında grevlerin devam etmesi halinde kayıplarının ne olacağını da yazalım.

Bir patron: Arkadaşların konuşmalarından işçilerin %80'inin greve karşı ama sendikaya gitmekten de korktukları anlaşılıyor. İşçilerin moralleri giderek bozuluyor.

Profilo patronu temsilcisi: Şimdi aldığım bir habere göre yakında moral düzeltme kampanyası açacaklar. Sünnet düğünleri yapacaklarmış.

MESS Yöneticisi: Devamlı bülten çıkaracağız. İşçilerle bizi yakınlaştırmayı amaçlayan bu bülteni her gün ya da üç günde bir gazetelerin bu işle ilgili muhabirlerine ismen göndereceğiz, giderek bize sempati duyacaklar ve gazetede bültenlerimize yer

vermeye başlayacaklar. Bugün aydınlarda da sola doğru bir gidiş var. Genç mühendislerimizin ağzından dinledim. Bize karşı kolayca tavır alabiliyorlar. Bizim problemlerimizden zerrece haberleri yok. Bunlara gerekli enformasyonu bildirmek son derece önemli.

4 AĞUSTOS 1977 GÜNLÜ ÖNEMLİ KARAR

İşçileri yanımıza alabilmek için gerektiğinde sendikanın istediğinden bile fazla haklar verdiğimizizi işçilere mektuplarla bildirebiliriz. İşçileri yanımıza alıp grevden vazgeçirdikten sonra işçilerin yarısından azını içeri alacağız. O gün mutlaka polis çağırıp güvenlik tedbirleri aldirmalıyız. Dışarıda kalan diğer işçiler kendiliğinden gidip sendikaya bizi de içeri aldirtin diyeceklerdir. O zaman sendikaya, grev kararını kaldırırsanız işçileri alırız teklifini ileri süreriz. İşçinin baskısıyla sendika mecburi grev kararını kaldıracaktır. Grev kararı kalktıktan sonra da istediğimiz işçiyi alır istediğimizi almayız. Sözleşmesiz içeri giren işçilere ise vereceğimiz zamları sendikayı değiştirmeleri şartı ile veririz. Bu iş de biter.

Bir patron: İlan ettiğimiz kadar mı vereceğiz?

MESS Yöneticisi: Bütün kozlar elimize geçmiş olacak. Ne takdir edersek onu veririz.»

Bu belgeler tekzip edilmemiştir.

Bu konuşmalar bir işveren sendikasının düzenlediği toplantılarda yapılan konuşmalardır. Kim bilir birçok işveren örgütünün bir araya geldiği toplantılarda yapılan konuşmalar nasıldır?

Gizli toplantılarında işçilere hayvan diyen, işçilerin grevini kırmaya çalışan ve işçileri işten çıkarmayı plan-

layan işverenler, gazetelerinde, işçileri sendikasına düşman edecek aşağıdaki haberleri yayınlatabiliyorlardı.

24 HAZİRAN 1977 TARİHLİ MESS GAZETESİ'NİN BAŞ MANŞETİ

«Ülke ekonomisi tehdit altında.

İşçilerimiz, sizi aldatmak istiyorlar. Sizi sürüklemek istedikleri yol çarpık bir ideolojinin esaretidir. Biz işçilerimizin sosyoekonomik refahı için ülke ekonomik şartları uyarınca görev başındayız. Patronlar ve işçiler aynı vatanın evlâtlarıyız. Kardeşiz, sizleri bize düşman etmeye çalışanları tanıyınız ve amaçlarını aydınlığa çıkartmaya çalışınız.»

Aslında bu konularda sayısız örnekler vermek, işverenlerin işçilere ve onların sendikalarına yönelik saldırılarını ve besledikleri niyetlerini daha bir gözler önüne sermek olasıdır. Ancak burada daha fazla ayrıntıya girmenin yararı yoktur.

İddia Makamı tüm belgelerimizi tarafsız bir gözle incelyip değerlendirmiş olsaydı bu denli hukukdışı ve yanlış bir iddianame ile bizleri suçlamamış olurdu.

İşte DİSK işverenlerin işçilere, sendikalara, grevlerle böylesine yaklaştıkları, her türlü maddi ve ideolojik saldırılarını yoğunlaştırdığı bir ortamda sendikal çalışmalar yapmıştır.

DİSK, faşist hareketin saldırılarını yoğunlaştırdığı, Milliyetçi Cephenin iktidarda olsun ya da olmasın DİSK'e saldırdığı, demokrasinin Anayasamızın, demokratik hak ve özgürlüklerimizin yok edilmek istendiği bir ortamda sendikal faaliyet göstermiştir.

DİSK'in demokrasi güçleri arasında, güç ve eylem birliği içinde olmasının maddi temeli budur.

Aynı biçimde DİSK'in daha sonra kendi içinde Demokratik Merkez Eylem Komitesini oluşturma çabasının altında da bu yoğun saldırılar yatmaktadır.

Bütün bunları tam olarak bilmeden ve gözönünde bulundurmadan, yapılan değerlendirmeler yanlış olur, yanlış olur ve haksız olur. İddianame boyunca bu nedenle yanlışlık ve haksızlık yapılmıştır. Çünkü İddia Makamı yanlıdır. İşverenler gibi düşünmüş ve işverenler gibi değerlendirmiştir.

DEMOKRATİK MERKEZ EYLEM KOMİTESİ

Demokratik Platform çalışmalarının başarısızlıkla sonuçlandığı, koşulların işçi ve emekçiler açısından daha da kötüleştiği 1980 başlarında, DİSK yeni arayışlar içine girmiş ve kendi bünyesinde daha geniş kapsamlı toplantılar düzenleyerek yapılması gerekenleri tartışmıştır.

Bu amaçla Ören'de bulunan Genel-İş Sendikası tesislerinde, II. Ören diye adlandırılan ve DİSK Yürütme, Yönetim, Denetim, Onur kurulları ve Bölge Temsilcilikleri ile üye sendikaların Yürütme Kurullarının çağrılı olduğu bir toplantı yapılmıştır.

31 Ocak - 1 Şubat 1980'de yapılan bu toplantı basın ve Devletin güvenlik görevlileri tarafından sonuna kadar izlenmiş, dileyen dilediği konuşmaları banta almıştır.

Demokratik Merkez Eylem Komitesi'nin oluşumuna karar verilen bu toplantının yapıldığı günlerde, ülkemizin DİSK'in, DİSK'e üye sendikaların ve sendikalara üye işçilerin içinde bulunduğu durumu kısaca anlatmak ve değerlendirmek, böylesi bir komite oluşturma'nın maddi temelerini ortaya koymak yararlı olacaktır.

Gelişmeler karşısında Silâhlı Kuvvetlerin uyarı mektubu verdiği o dönemde, MHP'nin doğrudan, MSP'nin «kerhen» desteklediği örtülü «MC» diye adlandırılan bir azınlık hükümeti iş başındadır.

BU DÖNEMDE;

— Toplumun çözüm bekleyen sorunlarının çözümlemesi bir yana, giderek artmış, süregelen işsizlik ve hayat pahalılığı daha da çekilmez boyuta varmıştır.

— Anarşi ve terör yaygınlaşarak tırmanmış, sıkıyönetimlere karşı cinayet ve terörü besleyen toplu silâh kaçakçılığı önlenememiştir.

— Bir işveren sendikası başkanı olan ve Başbakanlık Müsteşarlığına getirilen Turgut Özal'ın belirlediği ve uyguladığı yanlış ekonomik politika nedeniyle, ekonomi emekçiler açısından daha da kötü sonuçlar üretecek bir yapıya kavuşturulmuş, *Liberal ekonominin «Bırakın yapsınlar, bırakın geçsinler» vahşi karakteri egemen kılınmıştır.*

— Yabancı bir ekonomistin, Friedman'ın modeli olan ve 24 Ocak kararları diye bilinen bu politika; serbest piyasa ekonomisini benimseyerek zenginlerin daha da zengin, fakirlerin ise daha da fakir olmasını ön görmüştür. Bu politika, ücretleri dondurmayı ve bu nedenle işçi ve emekçilere kemer sıkmayı dayatmıştır.

— Toplumsal yaşamın her alanına yansımış olan bu derin bunalıma karşı çıkacak her yurtsevr ses ise susturulmaya çalışılmış, emekçilerin ekonomik - demokratik savaşimleri bastırılarak örgütlenmeleri dağıtılmak istenmiştir.

— Siyasi iktidar, KİT'lerde ve kooperatif birliklerinde çalışan işçilerin yasa dışı ve haksız olarak işten çıkarılmasını gündeme getirmiştir. Bu doğrultuda iş-

lemler yapılarak terör ve cinayetlerden ötürü can güvenliği tehlikede olan işçilerin iş güvenliği de tehlikeye düşürülmüştür.

Ülkemizin içinde bulunduğu böylesi bir ortamda, başta DİSK üyesi sendikalar olmak üzere TÜRK-İŞ'e bağlı ve bazı bağımsız sendikalar işverenlerin yaygın lokavt tehditleri, yaygın işçi çıkarmaları başta olmak üzere çeşitli baskılar ile karşı karşıya gelmişlerdir.

İşveren sendikaları bir taraftan lokavt fonlarını en üst düzeye çıkarırken, diğer taraftan da toplu iş sözleşmelerinde uzlaşmaz tavırlarıyla grup sözleşmeleri gibi önerilerle kendi görüşlerini dayatıp anlaşma zemini ni ortadan kaldırıyorlardı.

Toplu iş sözleşmesini imzalayacak olan işverenler baskı altında tutuluyor, İşveren Sendikaları Konfederasyonu'ndan ayrı davranan işverenler çeşitli yollardan cezalandırılıyordu. Bu nedenle Başbakanlıkta Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu adında bir komite oluşturuluyor, gerek özel ve gerekse kamu kesimindeki işverenler katı bir denetim ile ortak davranmaya zorlanıyordu. İşçilere ve emekçilere kemer sıkmayı dayatan 24 Ocak kararlarının başarıya ulaşmasını sağlamak amacıyla yapılan yazışmalar, o dönemin sendikalar açısından ne denli ağır koşullar getirdiğini ortaya koymaktadır.

Bu nedenle Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu ile ilgili yazışmaları gözden geçirmek yararlı olacaktır. Dönemin Başbakanı Süleyman Demirel imzasıyla, gereği için: Devlet Bakanlıklarına ve bağlı kuruluşlara, bakanlıklara, MGK Genel Sekreterliğine, Sayıştay Başkanlığına, MİT Müsteşarlığına, DPT Müsteşarlığına, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığına ve TRT Genel Müdürlüğüne, bilgi için de, Genelkurmay Başkanlığına ve Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğine gön-

derilen 5.3.1980 gün ve 383-02205 sayılı genelge aynen şöyledir:

«4. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın çalışma politikaları bölümünde kamu kesimindeki kuruluşların, toplu sözleşmelerini bağlamada, karşılaştıkları meseleleri halledebilmek için müşterek bir birim kuracakları hükme bağlanmıştır. 1980 yılı programının çalışma ve refah seviyesi ile ilgili bölümünde ise aynen: 'toplu iş sözleşmelerinin milli seviyedeki esaslarını tesbit edecek bir kurul başbakanlık bünyesinde teşkil edilecektir' denilmektedir.

Ekonomik istikrar programının başarı kazanabilmesi için bunların uygulanmasının ek tedbirlerle desteklenmesinde zaruret bulunmaktadır. Toplu iş sözleşmelerine bu açıdan bakılması ve işçi-işveren menfaatlerinin dengelenmesi büyük bir önem arz etmektedir. Bu bakımdan *planda ve programda öngörülen birim Başbakanlık bünyesinde kurulmuş ve 'Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu' adı ile faaliyete başlamıştır.* Kurul Başkanlığı görevi Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı ve Sosyal Planlama Dairesi Başkan Vekili Kâzım OKSAY tarafından yürütülecektir.

Bu kurul, öncelikle milli seviyedeki prensipleri oluşturmak üzere kamu sektörü ile özel sektör çerçevesinde genel esasları tesbit edecek ve toplu iş sözleşmelerini yürüten kamu kuruluşlarına ve diğer kuruluşlara bildirecektir.

İşveren kesimi müzakereleri bu esaslara göre yürütecek ve devamlı olarak bu kuruluşla temas ve işbirliği içinde bulunacaktır. Kurulun bilgisi dışında toplu sözleşme imzalanmayacaktır.

Kamu kesimi işverenleri mevcut toplu sözleş-

me anlaşmalarını ve sendikaların yeni tekliflerini en kısa zamanda bu kurula intikâl ettirecekler ve kurulu talep halinde kalifiye elemanlarla takviye edeceklerdir.

Bilgilerini ve gereğinin buna göre yapılmasını önemle rica ederim.»

Dönemin Başbakanlık Müsteşarı Turgut Özal imzasıyla Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Başkanlığı ile Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanlığına yazılan ve Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu'nun tesbit ettiği esasları bildiren 13.6.1980 tarihli yazı da aynen şöyledir:

«1980 yılı programın çalışma ve refah seviyesi ile ilgili bölümünde aynen, 'toplu iş sözleşmelerinin milli seviyedeki esaslarını tesbit edecek bir kurul başbakanlık bünyesinde teşkil edilecektir' denilmektedir.

Ekonomik istikrar programının başarı kazanabilmesi için bunların uygulanmasının ek tedbirlerle desteklenmesinde zaruret bulunmaktadır. Toplu iş sözleşmelerine bu açıdan bakılması ve işçi-işveren menfaatlerinin dengelenmesi büyük bir önem arz etmektedir. Bunu sağlayabilmek amacıyla programda öngörülen birim başbakanlık bünyesinde kurulmuş ve «Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu» adı ile faaliyete başlamıştır.

Kurul, öncelikle milli seviyedeki esasları oluşturmak üzere yapmış olduğu çalışmalar sonunda aşağıdaki prensipleri tesbit etmiştir.

1. *Sözleşmelerde Yönetime müdahale niteliğinde hükümler yer almayacak, bir önceki toplu sözleşmede böyle hükümler mevcutsa bunlara istisari bir şekil verilecektir. (Yönetime müdahaleden, üre-*

tim planlaması, üst düzeyde sevk ve idare vb. gibi hususlar anlaşılmalıdır.)

2. *Daha önceki sözleşmelerde yeralan hükümler dışında, ek mali yükümlülükler getirilebilecek yeni maddelere (kalemlere) yer verilmeyecektir.*

3. *Kıdem tazminatına esas süreler artırılmayıp aynen muhafaza edilecek, yeni işe alınan işçilerin kıdem tazminatı her yıl için 30 gün olacaktır.*

4. *Sözleşme süresi 2 yıldan az olmayacaktır.*

5. *Yıllık ücretli izin süreleri yükseltilmeyecektir.*

6. *Haftalık çalışma saatleri daha aşağıya indirilmeyecektir.*

Bu genel prensipler hem özel hem de kamu sektörü için geçerli olacaktır.

Ödenecek ücretin ve sağlanacak diğer hakların tespitinde toplu sözleşmelerin bir yandan işyerindeki üretim faaliyetinin düzenli, sürekli ve verimli bir şekilde sürdürülmesi ve korunması öte yandan işçinin o sözleşmenin kapsadığı dönemdeki hak ve menfaatlerini düzenlemek olduğu esastan hareket edilmelidir. Konuya bu açıdan yaklaşıldığında sağlanacak imkânların o yıl belkenen enflasyon ve o işyerinde sağlanan verimlilik artışı ile paralellik arzemesinde zaruret bulunmaktadır.

Genel ekonomik dengenin korunabilmesi ve toplu sözleşme düzeninin ahenkleştirilmesi ve ülkede ücretler bünyesinin aşırı ölçüde bozulmaması hem özel hem kamu sektörünün bu konuda gerçekten duyarlı ve sorumluluk duygusuyla hareket etmeleriyle sağlanabilir. *Bu hususlar gözönünde bulundurularak yukarıda sözü edilen, tedbirlerin uygulama durumu yakinen izlenecek, alınmış kararlara uymayanların, ülkemizde çalışma barışını bo-*

zucu nitelikteki davranışlarını devam ettirmelerine mücadele ve müsamaha edilmeyecektir.

Bunun yanısıra özel sektör kuruluşlarının en kısa zamanda kendi işkolundaki işveren sendikalarına katılmalarında fayda görülmektedir. İşveren sendikaları bulunmayan işkollarında ise sendikalaşmaya gidilmesi yararlı olacaktır.

Ayrıca, 200'den fazla işçi çalıştıran kuruluşlar bir önceki dönem toplu sözleşmelerinden bir örneği ile yeni imzalanan sözleşmeyi ve tamamlayıcı bilgileri Başbakanlık Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu Başkanlığına göndermeleri bu konudaki çalışmaların devamına imkân sağlayacaktır.

Bilgilerini, yukarıdaki kararların üyelerinize duyurulmasını ve gereğinin takibini rica ederim.»

Başbakanlık bünyesinde Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu gibi bir oluşumu sağlayan ve önerdikleri ilkeleri benimseten Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu ise, Başbakanlık'tan gelen genlgeyi uyguluyormuş gibi yapmacık bir tavır içine giriyor ve belirlenen ilkeleri daha da ayrıntılı bir biçimde üyesi kuruluşlara «Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun teşkilatlanma, dayanışma ve toplu sözleşme prensip tavsiye ve hedefleri» başlığı altında aşağıdaki biçimde duyuruyordu:

«I. Prensipler:

1. Toplu iş sözleşmeleri işveren sendikaları tarafından yapılacaktır.

2. Kanuni veya kanunsuz grevlerde geçen sürelerle ait herhangi bir ödeme yapılmayacaktır.

3. İşçi sendikalarının ve işçilerin yasa dışı davranış ve eylemlerine müsamaha gösterilmeyecektir.

4. *İşverenlerin işi sevk ve idare haklarına müdahaleye müsaade edilmeyecektir.* (Hiçbir şekilde karara kâtilmak anlamına gelmemek kaydıyla beşeri ilişkiler yönünden kabul edilen bazı işletme içi kurullarla, karar yetkisi işverene ait bulunan disiplin kurulları hariç)

5. *Kıdem Tazminatı Kanunu limit içinde kalacaktır.* (Bu müessesenin daha fazla genişletilmemesi ve pazarlık konusu olmaktan çıkarılması şarttır.) Bu itibarla 1.7.1977 tarihinden önce verilen haklar aşılmayacaktır.

II. *Tavsiyeler :*

1. Kanunen çalışılmadan ücret ödenen günlere ilâve yapılmayacaktır.
- 1.1. Yeni tatil günleri ihdas edilmeyecektir.
- 1.2. Yıllık ücretli izinlerde iş kanununun tanıdığı azami süre olan 24 gün aşılmayacaktır.
- 1.3. İhbar önelllerinde artış yapılmayacaktır.
2. Haftalık çalışma süreleri kısaltılmayacaktır.
3. Sosyal yardımların genişletilmesine imkân tanınmayacaktır.
(Bu müessesenin de disipline edilmesi zaruri hale gelmiştir. *Burada en önemli husus tüm sendikalarımız için yeknesak bir uygulamayı sağlamak olmalıdır. Bu itibarla üyelerimizin yeni sosyal yardım taleplerini kabul etmeleri, hatta mevcutları dondurma yoluna gitmeleri gereklidir.*)
4. Uzlaştırma kurullarının tırmanmaya imkân verecek şekilde uygulamalarına *müsaade edilmeyecektir.*

III. *Hedefler:*

1. İşyerleri işveren sendikalarına üye olacaklardır
2. Toplu iş sözleşmeleri gruplar halinde yapılacak

ve giderek işkolu düzeyinde tek sözleşme esasına geçilecektir.

3. *İşveren sendikalarında grev-lokavt fonları kurulacak ve Merkezi Dayanışma Fonu ile irtibatlandırılacaktır.*

4. Merkezi Dayanışma Fonuna üyeliği ihtiyari olan kamu sektörü işveren sendikalarımızdan bu fona üye olma yolunda gayret sarfedeceklerdir.

5. İşveren serbestçe hizmet akdi yapma ve feshetme hakkını kaldıran veya kısıtlayan hükümler kabul edilmeyecektir.

6. Sendika temsilcilerine kanunen tanınanının üzerinde imtiyaz tanınmayacaktır.

7. Sendikasız işçilerin sözleşmeden yararlanması imkânı kaldırılmayacaktır.»

DİSK'in 7. Dönem çalışma raporunda 379. sayfadan başlayıp 381. sayfada biten «Toplu İş Sözleşmelerinde Güç ve Eylem Birliği» başlıklı bölümde de açıkça belirtildiği gibi, yoğun toplu iş sözleşmesi dönemi içinde bulunan DİSK üyesi bir kısım sendikalar başarılı sözleşme imzalayabilmek için DİSK üyesi olmayan bazı sendikalara ortak davranış çağrıları yapıyorlardı.

Üye sendikaların dağınık bir biçimde ve DİSK dışında, kendi işkollarında kurulu sendikalarla başlattığı ortak davranış çalışmalarının öncelikle DİSK bünyesi içinde ele alınması uygun görülmüştür.

İşçilerin ekonomik, sosyal ve kültürel çıkarlarını savunmakla görevli olan DİSK, işte böylesi bir ortamda bu anlamda üstüne düşen görevleri, yapılabilecekleri tartışmaya başlamıştır.

Yapılan bu tartışmalarda, üye işçilerin istemleri dile getirilmiş DİSK'in ve üyesi sendikaların varlığına yönelen saldırılar ele alınmıştır.

Özellikle toplu sözleşmeleri işveren örgütlerinin uz-

laşmaz tutumları yüzünden imzalanamayan ve bu nedenle başlatılan grevler, grevdeki işçilerin içinde bulunduğu sıkıntılar, görüşmeleri sürdürülen toplu iş sözleşmeleri ve sonuçları bu toplantılarda ele alınarak çözüm yolları aranmıştır.

Grevlerin yaygınlığı, grevdeki işçilere yapılması gerekli ödemelerin miktarı grevdeki sendikalarımızın gücünü aşmış, buna toplu işçi çıkarmaları gibi çok önemli bir başka sorun eklenmiş ve karşı karşıya kalınan sorunlar ortak davransa bile birkaç üye sendikamızın aşamayacağı boyutlara ulaşmıştı. İşte böylesi bir dönemde II. Ören Toplantısı diye bilinen toplantı düzenlenmiştir.

II. Ören toplantısında üyesi işçilerin çalışma ve yaşama koşullarını iyileştirmekle görevli sendikalarımız ve dolayısıyla DİSK bu denli yoğun saldırıları göğüslemek ve yüklendiği görevi yapabilmek amacıyla tüm kadro ve olanaklarının değerlendirilmesini kararlaştırmıştır.

Ayrıca bu toplantıda, bu denli yüklü görevleri yapabilmek, özellikle işçi kıyımının önlenmesini sağlamak amacıyla yapılması düşünülen demokrasi mitinglerinin olaysız ve düzenli geçmesini sağlamak, süren ve başlayabilecek olan grevleri başarıya ulaştırmak ve grevdeki işçileri ödemelerini karşılayacak dayanışma fonunun bir an önce oluşumunu sağlamak için, Yürütme Kuruluna yardımcı olacak 9 kişiden oluşan Demokratik Merkez Eylem Komitesi adı altında bir komitenin kurulması kararlaştırılmıştır.

Gene bu toplantıda işçilerin toplu olarak işten çıkarılmasını önlemek amacıyla, gerekirse ilgilileri uyarıcı ve bu yasa dışı girişimleri caydırıcı nitelikte genel greve gidilmesi önerilmiştir.

Basına da açıklanan ve iddianamenin 417, 418, 419, 420 sayfalarında yer alan, öneri nitelikteki II. Ören toplantısı değerlendirme ve kararlarını Yürütme Kurulu-

muz gözden geçirmiş, yoğun toplu iş sözleşmesi içinde bulunan ve grevi süren sendikalarla, maddi olanakları elverişli olan sendikalardan bir yönetici istenmiş, sendikaları tarafından önerilen isimler gözönünde tutularak aşağıdaki kararı almıştır.

İddianamenin 437 ve 438. sayfalarında yer alan ve genel sekreter olarak benim imzama tüm örgüte genelge olarak gönderilen Yürütme Kurulu kararları şöyledir:

«Karar No: 2

Faşist saldırıların yoğunlaştığı günümüz ortamında egemen sömürücü sınıflar siyasal iktidar aracılığıyla içine düştükleri ekonomik, politik çıkmazdan kurtulmak için işçilere ve emekçilere karşı giriştikleri yoğun ekonomik, politik ve ideolojik saldırıya karşı durmak, bu saldırıları geriletmek, temel hak ve özgürlükleri kısıtlama girişimlerine karşı çıkmak, emekçi kitlelerin demokratik örgütlenmelerini dağıtmayı ve işçi kıyımı ile sürgünleri durdurmak amacıyla daha örgütlü bir mücadelenin verilmesi için DİSK Merkez Demokratik Eylem Komitesi'nin oluşturulmasına, Komitenin Genel Sekreteri Fehmi IŞIKLAR'ın başkanlığında İsmail Hakkı ÖNAL, Mehmet KARACA, Mehmet BULUT, Mehmet MIHLACI, Çetin UYGUR, Enver TÜRKOĞLU, Kenan BUDAK ve Kemal AKAR'dan oluşmasına karar verildi.

Karar No: 3

2 numaralı kararın ışığında;

Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde miting ve yürüyüşler düzenlenmesi,

İşçi kıyımlarına ve antidemokratik uygulama-

lara karşı daha da etkin mücadele verilmesi için ortak davranış komitelerinin son deneylerinin ışığında yeniden örgütlendirilmesi,

Türkiye'deki antidemokratik uygulamaları ve baskıları ve bölgemizdeki savaş tehlikesine karşı bu konuları kapsayan Akdeniz ve Ortadoğu düzeyinde uluslararası bir sendikal konferansın yapılması,

Örgütlenme, toplu sözleşme, eğitim ve basın - yayın çalışmalarında DİSK düzeyinde merkezi bir yapı sağlanmasına çalışılarak geniş kitleleri kapsayan toplu sözleşme görüşmeleri sürdüren sendikalarımızın DİSK'in merkezi yönlendirilmesi içinde ortak davranması, gerektiğinde ortak greve gidilmesini sağlayacak bir yol izlenmesi,

DİSK Ana Tüzüğünde var olan dayanışma fonu daha güçlendirilerek içinde bulunduğumuz koşullara uygun maddi dayanışma sağlanması,

1 Mayıs'ın özüne uygun bir biçimde kitlesel olarak kutlanması amacıyla 1 Mayıs Merkez Komitesi ile ortak çalışma içine girilmesi, bölge, il ve işyeri düzeyinde örgütlenecek 1 Mayıs Komitelerinin günümüz koşullarında demokratik mücadelenin birimleri olarak, sürekli olarak değerlendirilmesi,

İşyerlerinde, işkollarında, bölgelerde ve tüm ülke çapında ekonomik ve demokratik mücadelenin en üst noktaya ulaştırılması,

Yukarıdaki tüm eylemlerde DİSK'in merkezi devrimci disiplinine kesinlikle uyulması, sendikalarımızın tüm maddi olanaklarını, güçlerini ve kadrolarını hızlı, etkin ve merkezi biçimde mücadele sürecine sokacak işleyişin sağlanması,

Bu görevleri merkezi olarak yönlendirecek, eylem kararlarının ülke çapında en alt örgüt birimle-

rine, işyerlerine yaygınlaştırılmasını, eylemin sağlıklı, etkin, kararlı biçimde üye tabanının en geniş kitlesinin bilinçli katılımı ile gerçekleştirilmesini sağlamak ve Genel Kurulumuzun 1 numaralı kararı ışığında tüm anti-faşist, anti-emperyalist, anti-sovenist güçlerin güç ve eylem birliği içinde olmalarını gerçekleştirmek amacıyla sürekli çalışacak olan DİSK Merkez Demokratik Eylem Komitesi'nin tam yetkili kılınmasına, komitenin karşılaştığı güçlükleri aşmak için Yürütme Kurulunun yardımcı olmasına karar verildi.»

Bu kararla oluşan Demokratik Merkez Eylem Komitesi ilk toplantısını yaptığında görev ve yetkilerini tartışmış, «Yürütme Kuruluna yardımcı olmak amacıyla böyle bir görev verildiğine göre, Yürütme Kurulu hangi konularda bu komiteden görev beklediğini açıkça belirtmelidir.» demiş ve Yürütme Kurulu'ndan görüş sormayı kararlaştırmıştır.

Bunun üzerine Yürütme Kurulu toplanarak durumu görüşmüş, aşağıdaki konuların bu komite tarafından ele alınarak Yürütme Kuruluna yardımcı olunmasını istemiştir.

Komite tarafından ele alınması istenen konular şunlardı:

«1. Süren grevlerin dökümü yapılarak, sendikalara göre hangi işyerlerinde, hangi tarihten beri grev yapıldığı ve kaç kişiyi kapsadığı saptanacak.

2. Uyuşmazlık konuları genel hatları ile sendikalardan istenerek, grevlerin başarı ile sonuçlandırılması yolları aranacak ve bu anlamda sendikalara yardımcı olunacak.

3. Grevdeki işçilere ödeme yapabilmek için oluşturulacak dayanışma fonuna sendikaların kat-

kıları sağlanacak ve tüzüksel olan bu yükümlülüğü yerine getirmeyen sendikalar belirlenerek Yürütme Kuruluna iletilecek.

4. Dayanışma fonunda toplanan paralar grevdeki sendikaların parasal durumu gözönünde tutularak paylaşım yapılacaktır.

5. Toplu iş sözleşmeleri süren işyerleri saptanacak, işkolu ve işçi sayısı bakımından dökümü yapılacaktır.

6. Kocaeli'nde yapılması düşünülen «Demokrasi Mitingi» düzenlenecektir.»

Altı maddede özetlenen bu görevlerin ne şekilde yerine getirileceği komitede tartışılmış ve özetle aşağıdaki ilke kararlarına varılmıştır.

«1. Öncelikle, komitenin kararına bağlı olan konular oybirliği ilkesi ile kararlaştırılacaktır. Oybirliği sağlanamayan konular Yürütme Kuruluna aktarılacaktır. (Grevdeki işçilere yapılacak ödemeler için dayanışma fonundan sendikalara verilecek borç miktarı ile toplu sözleşmelerin bağitlanmasında benimsenmesi gereken ölçülerin ve politikaların saptanması gibi konuların tartışılması, değişik görüşleri beraberinde getireceğinden böylesi bir ilke kararının alınmasını gerektirmiştir.)

2. Komite üyeleri sendikadaki görevlerini ikinci planda tutacak ve elverdiğince DİSK'te görev yapacaktır.

3. Kocaeli'nde yapılacak mitingin düzenlenmesinde yerel tertip komitesine yardımcı olunacaktır.

4. Grevlerin ve görüşmeleri süren toplu iş sözleşmelerinin dökümünü yapabilmek için sendikalarından bilgi istenecek ve süren grevler hakkında ayrıca ayrıntılı bir rapor alınacaktır.

5. Dayanışma fonuna borcu olan sendikaların, borçlarını zamanında yatırmaları için bir yazı çıkarılması Yürütme Kurulu'ndan istenecek.»

Demokratik Merkez Eylem Komitesi'nin çalışma programını da oluşturan bu kararlar doğrultusunda gerekli çalışmalar yapılmış ve çıkan aksaklıkların gözden geçirilmesi için birkaç kez biraraya gelinmiştir.

Çeşitli toplantılara, yazışmalara ve sözlü uyarılara karşın ,özellikle üye sendikalar dayanışma fonu ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmediği, tüm uyarı ve toplantılara karşın bu konuda yol alınmadığı, grevdeki işçilere ödeme yapmak amacıyla dayanışma fonunun kurulduğunu duyan ve görevi gereği işçiye daha yakın olan şube yöneticilerinin sendikasını da aşarak konfederasyona ve dolayısıyla da Demokratik Merkez Eylem Komitesi üyelerine başvurmaya başladığı için, komite üyeleri yakınmaya ve bu görevden çekilme eğilimi göstermeye başladılar.

Demokratik Merkez Eylem Komitesi kendisine verilen görevlerden yalnızca ikisini yerine getirebilmiştir.

Bunlardan birisi; daha önce Yürütme Kurulu tarafından kararlaştırılan Kocaeli mitingine yardımcı olmak, bir diğeri ise, dayanışma fonunda toplanan paraların, belli ölçüler içerisinde gereksinimi olan sendikalara verilmesini önermek.

Bunların dışında başkaca iş yapmayan komite, yaklaşan ve yoğun çalışmayı gerektiren 1 Mayıs hazırlıkları ve DİSK 7. Genel Kurul çalışmaları nedeniyle dağılmış ve komite üyeleri kendi sendikalarındaki görevlerinin başına dönmüştür.

Durum özet olarak böyle iken, İddia Makamı tüm gerçeklere gözünü kapamış sendikal çalışmalardan öte bir anlamı olmayan bu çalışmaları, hukuk dışı bir yön-

temle ele almış ve işi Marksist-Leninistliğe ve de ihtilâlciliğe kadar götürebilmiştir.

Bunu yapabilmek için de, iddianamenin 427. sayfasında yeralan ve kimin tarafından hazırlandığı belli olmayan bir taslağı ele almış, bu taslağı olabildiğince bozmalara (tahrifata) uğratmış, kıyas ve telkin yöntemiyle suçlamaları sıralamıştır. Oysa söz konusu taslak delillerin değerlendirilmesi sırasında ele alındığında, taslakta yeralan eylem programı ve günlerinin çalışma ve uygulamalarımız ile ilgili bulunmadığı, taslağın makaslandığı, cımbızlandığı ve bozmalara uğratıldığı görülmüştür. Söz konusu taslak iddianameye geçirilirken nasıl bir değişikliğe uğratıldığı incelenecek olursa, İddia Makamının bu konudaki engin becerisi ortaya çıkmış olur.

İddia Makamı, iddianame boyunca bu yöneme neden başvurmuştur ?Bunun da artık bilinmeyen yanı kalmamıştır. Çünkü DİSK'in suçlanmasına karar verilmiştir. Oysa yasalara göre DİSK'in suçlanması kolay değildir. Öyleyse hukuk dışı yöntemlere başvurulmalı ve DİSK'in Marksist-Leninist bir örgüt durumuna geldiği bu yolla kanıtlanmalıdır.

Öncelikle nereden elde edildiği bilinmeyen Demokratik Merkez Eylem Komitesi Taslağı DİSK'e mal edilmeli, sonra da bu taslak üzerinde ustaca ince değişiklikler yapılmalı ve bu konudaki suçlamalara dayanak hazırlanmalıdır. Yapılan bundan başka bir şey değildir, bu konuda yalnızca bir örnek duruma açıklık getirmeye yetecektir. Söz konusu taslağın 2. sayfasının alt bölümünde (b) fıkrasında şöyle yazılmaktadır:

«b) Üye sendikaların bina, araç, gereç ve kadrolarından, *sendikaların güncel işlerinin aksamamasına özen göstererek, yararlanır.*»

Burada fıkra sonunda altı çizgili olan «sendikaların güncel işlerinin aksamamasına özen göstererek» sözcükleri makaslanmış ve iddianamenin 429. sayfasına şu şekilde yazılmıştır:

«b) Üye sendikaların bina, araç, gereç ve kadrolarından yararlanır.»

Bu neden yapılmıştır? Çünkü İddia Makamı DİSK'in sendikal çalışma yapmadığını kanıtlamak istemektedir de ondan.

Demokratik Merkez Eylem Komitesi ile ilgili çalışmaları böylesi hukuk dışı yöntemlerle ele alan İddia Makamı, DİSK'in yasal görünüm altında yasa dışı Marksist-Leninist bir örgüt durumuna geldiğini ileri sürmüş ve bu anlamdaki suçlamalarını iddianamenin 440, 441, 442, 443. sayfalarında şöylece sıralamıştır;

— «DİSK Demokratik Merkez Eylem Komitesi» adı altında münhasıran eylemlere yönelik olarak sendikal örgütlenme biçiminin dışında yeni bir örgütlenme ve teşkilatlanma çalışmalarına başladığı,

— DİSK'in, ihtilâle elverişli objektif şartların ülkede mevcut olduğu görüşünden hareket ettiği,

— Sosyalist ihtilâle geçişi kolaylaştıracak milli demokratik devrim aşamasına ulaşmak için mevcut iktidara karşı savaşımlar verdiği,

— DİSK'in illegal Marksist-Leninist sınıf partisi olarak *bütün emekçi tabakaları en son en büyük ve en ihtilâlcî savaşa hazırlamak* ve mevcut hükümeti devirecek yahut sarsacak kadar güçlü, ihtilâlcî kitle aksiyonlarını, kitle eylemlerini meydana getirmek için yoğun bir faaliyet içine girdiği ve bu suretle ihtilâlin subjektif unsurunu da oluşturmaya çalıştığı...»

Biçimindeki suçlamalar ile İddia Makamı gene ger-

çekleri gizlemeye, asıl suçluları korumaya ve haklı olanı haksız çıkarmaya çalışmıştır.

Kimi insanlar, kimi zamanlarda karşısındakini birşeye inandırabilmek için aşırı yemine başvurur ya, işte burada da öyle olmuş, DİSK'in Türk-İş'i ve diğer sendikal örgütleri de kapsayan bu güç ve eylem birliği çağrısı «Bütün emekçi tabakaları *en son, en büyük ve en ihtilâlcı* savaşa hazırlamak» olarak nitelenmiştir. İddia Makamı burada yalnızca açıktan yemin etmemiştir, o kadar.

DİSK'in basına da yansıyan açıklamaları, bu tür gerçek dışı nitelermeleri boşa çıkaracak kadar açık ve kesindir. DİSK Ören'de yaptığı ikinci toplantısında, özellikle yasa dışı toplu işçi kıyımına karşı kooperatif birliklerine ortak olan, başta yoksul köylüler olmak üzere, sömürü, baskı ve zulme karşı olan tüm güçleri DİSK' in yanında saf tutmaya çağırmıştır.

DİSK'in üyesi işçilerin iş güvenliğini korumak amacıyla savunma nitelikli bu tür çağrıları ve sendikal kapsam içinde olan bu tür çalışmaları, «ihtilâlcı kitle aksiyonlarını, kitle eylemlerini meydana getirmek» biçiminde yorumlanamaz. Böylesi bir yorum hukuk dışı olduğu kadar mantık dışı ve gerçek dışıdır.

II. Ören toplantısında yapılan açıklamaya iddianamede yer verilmiş ve suçlama konusu yapılmıştır; İddianamenin 420. sayfasının 3. paragrafındaki bölüm aynen şöyledir:

«...Öte yandan faşist saldırı ve cinayetlere karşı TÜRK-İŞ'e yaptığımız ortak tavır alma önerilerimiz, son zamlar, hayat pahalılığı ve baskı yasalarının sendikalara dayattığı vazgeçilmez görevler çerçevesinde daha sıcak bir biçimde geçerliliğini korumaktadır. Bu anlamda faşist saldırı ve cinayetlere,

son zamlara, hayat pahalılığına ve baskı yasalarına karşı olan tüm demokratik sendikal merkezleri güç ve eylem birliğine çağırıyoruz.»

Bu açıklamayla, nelere karşı ve kimlerle ortak mücadele verilmesi gerektiğini çok açıkça ortaya koyan DİSK'in II. Ören toplantısını, «İhtilâl Meclisi» gibi yaksıksız deyimlerle suçlamak, İddia Makamına neyi kazandıracaktır? İddia Makamı gibi bir görevi bu denli kötüye kullanmak kime ne yarar sağlayacaktır?

İddia Makamı; yanlış, yaksıksız, temelsiz ve haksız suçlamaları da aşarak, bir falcı gibi geleceği de varsayımlarla kendi dünya görüşüne göre tahmin etmekte ve iddianamenin 442. sayfasının 4. paragrafında yer alan aşağıdaki yorumu yapabilmektedir:

«..DİSK'in eylemlere yönelik Ören kararlarından kaynaklanan münferit grevler ve 1-2 miting dışında ülke çapında genel grev uygulamasını 12 Eylül Bayrak Harekâtı'nın ülkeye sahip çıkması sonucu arzuladıkları biçimde gerçekleştiremedikleri anlaşılmakta ise de, DİSK'in de katkıları ile ülkede mevcut buhranın milli mahiyette bir buhrana dönüşme noktasına gelmiş olduğu bir gerçektir.»

İddia Makamı, burada çok önemli bir tarih kesitini göremeyecek kadar pişkin davranmış, 1 Mayıs 1980 tarihinden sonra 12 Eylül 1980 tarihine kadar DİSK'in bir tek kitlesel eylem bile yapmamış olduğunu görmezlikten gelmiştir. İddia Makamının, iddianamenin 443. sayfasında yer alan iddiası ile bakınız ne denli çelişkiye düşmektedir. Yorum aynen şöyledir:

«İllegal sınıf partisi olarak, bir taraftan yurt düzeyinde büyük bir potansiyel olarak nitelendirdikleri solun bölünmüşlüğünden bahisle sosyalist hareke-

tin birliğinin sağlanmasına çalışırlarken, diğer ta-
raftan da ren’de alınan genel grev, merkezi ey-
lem komiteleri kararlarıyla kendileri tarafından
başlatılmış birçok yasa dışı direniş ve grevleri yurt
düzeyinde yaygınlaştırarak yeni teşkilatlanma bi-
imleri ile ve kurmaya çalıştıkları yeni örgütlenme
birimleriyle bu hareketleri genel bir halk hareketi-
ne, genel bir halk isyanına dönüştürmeyi arzula-
dıkları ve bu suretle sosyalist ihtilâli gerçekleştir-
mek için her türlü çabayı ve yeraltı faaliyetlerini
sürdürdükleri anlaşılmaktadır.»

Bizler tarafından başlatılan yasa dışı grev veya di-
renişe bir tek somut örnek veremeyen İddia Makamı,
«Kendileri tarafından başlatılmış birçok yasa dışı dire-
niş ve grevleri yurt düzeyinde yaygınlaştırmak,» de-
mekle soyut suçlamalarına bir yenisini katmakta ve ay-
rıca «bu suretle sosyalist ihtilâli gerçekleştirmek için
her türlü çabayı ve yeraltı faaliyetlerini sürdürdükleri
anlaşılmaktadır.» demekle üç ay 12 gün gibi uzun bir
zamanı ıskalamaktadır.

Ayrıca, bu nasıl bir yeraltı faaliyetidir ki, bu konu-
da alınan kararlar Yürütme Kurulu karar defterine ya-
zılmakta, basına açıklanmakta ve tüm üye sendikalara
Genel Sekreter imzasıyla resmi yazı olarak genelge ha-
linde duyurulmaktadır. Bu kadar sürat içinde olan DİSK
bu kadar zaman hiçbir eylem yapmamış, ama İddia
Makamının deyimi ile eğer; 12 Eylül Bayrak Harekâtı
ülkeye sahip çıkmasaydı mevcut buhranın milli mahi-
yette bir buhrana dönüşme noktasına DİSK’in katkıla-
rı ile gelinmiş olacaktır.

İddia Makamı, DİSK’in bunalım diye nitelediği du-
rumu kabul ediyor, ancak bunu buhran olarak niteli-
yor. DİSK’in bunalımdan kurtulmak için ülke ve top-

lum yararına alınması gereken önlemleri ve istemleri görmezlikten gelerek, daha doğrusu buhranın asıl yaratıcılarını bırakıp bu buhrandan kurtulmak isteyenlerin yakasına yapışıyor.

Burada çok önemli bir gerçeğin altını çizmekte yarar görüyorum. Delillerin değerlendirilmesi aşamasında; DİSK'in II. Ören diye adlandırılan toplantısının MİT ve diğer güvenlik görevlileri tarafından izlendiği, konuşmaların banta alındığı, çeşitli yerlere rapor edildiği, bu toplantı ile ilgili olarak, İçişleri Bakanlığı ile valilikler arasında, valiliklerin kendi aralarında, savcılar arasında yazışmalar yapıldığı, daha da ötesi Ören'de yapılan tüm telefon konuşmalarının dinlendiği ortaya çıktı.

Bu konuya ilişkin tüm belgeler deliler dosyasında bulunmaktadır. Ancak bize göre en önemlisi, bu iddianamenin hazırlanmasında bulunan ve bu iddianameye imza koyan Savcı Yardımcısı Aytekin Gani Ataman imzasını taşıyan 1980/3908 sayılı yazısıdır.

Söz konusu yazı aynen şöyledir:

«T.C.

**BAKIRKÖY CUMHURİYET SAVCILILIĞI
SAYI**

Dış.Muh. 1980/3908

CUMHURİYET SAVCILILIĞINA

BURHANİYE

İlgi: 21.3.1980 tarih ve 1980/80 Hz. sayılı yazılarımız.

Ören'de DİSK Yürütme Kurulu ile DİSK'e bağlı Sendika Başkan ve Temsilcilerinin 31.1.1980 ve 1.2.1980

tarikhlerinde yaptıkları toplantılara katıldıkları tespit edilen sendika yöneticilerine ait liste ile 3. Bölge Temsilciliğince alınan kararları havi basın bildirisi memuriyetimizce Balıkesir Emniyet Müdürlüğü'nden Balıkesir vilayet kanalı ile temin edilmiştir.

Diğer yandan yargı çevremiz dışında bulunan DİSK'e bağlı federasyon ve sendikalar hakkında bir tahkikatın memuriyetimizce bahis konusu olamayacağından memuriyetimizce ilgili adı geçen sendikalar hakkında bir hazırlık tahkikatı yapılmamaktadır.

Yazınızın ekinde, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün memuriyetimize gönderdiği bildirilen evrak, *memuriyetimizce bir genel grevin (siyasi grev) vukuunda DİSK hakkında yapacağımız tahkikatla ilgili olup henüz bu hususta memuriyetimizce hazırlık tahkikatı da yapılmamaktadır.*

DİSK Yürütme Kurulu üyelerinin açık kimliklerini gösterir liste de ekte gönderilmiştir.

Gereği rica olunur.

(İ M Z A)

C. Savcı Yardımcısı

AYTEKİN GANİ ATAMAN.»

Yazı çok önemli bir gerçeği yansıtmakta ve iddia-nameyi yalanlamaktadır. Çünkü genel grev uygulaması yapılmamıştır, yapılmadığı için de yasa dışı bir eylem söz konusu değildir.

Yani 12 Eylül öncesi Bakırköy Savcı Yardımcısı olan Aytekin Gani Ataman yasalara göre işlem yapmıştır. Ama aynı Aytekin Gani Ataman 12 Eylül'den sonra Sıkıyönetim Yardımcı Savcısı olarak, yapılmamış bir genel grevi yapılmış olarak kabul ediyor, bunu sosyalist ihtilalin gerçekleştirilmesi için ortaya konulmuş bir ey-

lem olarak niteledikten sonra en acımasız suçlamaları sıralayabiliyor.

İşte DİSK'in sıkıyönetim uygulamalarına yönelik olarak ortaya koyduğu eleştirilerin nedenlerini açıklayabilecek minik ve fakat somut bir örnek. İddianamede noksan yasal soruşturmalar açıldığı belirtilmekte ve 12 Eylül öncesi görevli olan savcı ve yargıçların görevlerini tam yapmadıkları ileri sürülmektedir.

DİSK'in Genel Merkezi Bakırköy İlçesinde bulunduğu göre, Bakırköy'de görevli olan savcılar için bu anlamda ne yapılmıştır? Bu durumda ya Bakırköy Cumhuriyet Yardımcı Savcısı Aytekin Gani Ataman sorumluluk altındadır, ya da Sıkıyönetim Askeri Yardımcı Savcısı Aytekin Gani Ataman. Bunun başkaca bir anlamı yoktur.

Yukarıda, II. Ören toplantısı ile oluşturulması kararlaştırılan Demokratik Merkez Eylem Komitesi ve bu komite oluştuktan sonra almış olduğu kararlarla, yapmış olduğu çalışmayı ve İddia Makamının bu konuya ilişkin yaklaşımını kısaca özetlemeye çalıştım.

Ancak İddia Makamı diğer olaylarda olduğu gibi bu olayda da kıyas yöntemine başvurmuş, lehimizde olan belgeleri gizlemiş, bize ait olmayan belgeyi bozmalara uğratmış ve dayanak olarak kullanmış, anlaşılmasını değil, istediğini anlamış ve iddianameye bu anladığını aktarmıştır.

Sermaye sınıfının, sermaye sınıfının etkilediği ve çoğu kez de bütünleştiği siyasi iktidarların, işçi sınıfı ve emekçilere yönelik olan baskı ve dayatmalarını bu nedenle de kısaca belirtmeye çalıştım.

DİSK'in, işçilerin sosyal, ekonomik ve kültürel çıkarlarını koruma ve geliştirme yolunda takındığı tavır, sermaye yanlısı çevreler tarafından da eleştiri ve suçlama konusu yapılmıştır. Bu saldırı ve baskıların temelini-

de çıkar çelişkisi yatmaktadır. Bir kavga olarak da nitelenen bu çelişki, tarih öncesine kadar uzanan bir geçmişe sahiptir. Bu kavga, yoksullarla varlıkların kavgasıdır. Bu kavga, yurtseverlerle kendi bencil çıkarlarını önde tutanların kavgasıdır. Daha açıkçası bu kavga insanlığın kavgasıdır. DİSK böylesi bir kavgada, yoksulun, haklının ve ülkesinin yanında yer almıştır. DİSK'in gerçek suçu işte budur.

DİSK'in çıkar çevreleri tarafından suçlanmasının temelinde bu kavga vardır.

Bu nedenledir ki, bize hep «ayağınızı yorganınıza göre uzatın» dediler.

Biz ne zaman yorgan ayağımıza göre olsun biraz uzasın dedik, çıkar çevreleri kıyameti kopardılar. Bastılar yaygarayı, «Vatan elden gidiyor, ülke ekonomisi batıyor. Komünizm geliyor» deyip soluğumuzu kesmek istediler. Doğrusunu söylemek gerekirse çoğu zaman da kestiler.

Ücretinden başka geliri olmayan emekçiler binbir sıkıntı içinde yaşarken, sermaye sahipleri ve patronların kârları her yıl %300 dolayında oldu. Kârlarından fedakârlığa hiç yanaşmadılar. Vergi cenneti olan ülkemiz aynı zamanda kâr cenneti oldu. Verginin ağır yükünü bordrodan ücret alanların sırtına yüklediler.

Vergi adaleti dedik, çıkar çevreleri «POLİTİKA YAPMAYIN» dediler.

Artan hayat pahalılığı ve fiyatlar karşısında toplu iş sözleşmeleri ile işçilere biraz daha hak istedik, çıkar çevreleri «AŞIRI TALEPLERLE ÜLKE EKONOMİSİ BATIYOR» dediler.

İşçilerin ve dar gelirli emekçilerin çocukları da süt içebilsin, yırtık olmayan pabuç giyebilsin, üstü başı düzgün olsun, yeteneğine uygun olarak öğrenim yap-sın istedik, «BOZGUNCU» dediler.

İşçilerin ve diğer emekçilerin evlerinde de televizyon, çamaşır makinası, buzdolabı gibi eşyalar olsun istedik «AŞIRI» dediler.

Hem reklâm yapıp isteğimizi pompaladılar, hem de satınalma gücümüzü arttırmak için savaşım verince «BU SAVAŞIM İDEOLOJİKTİR» dediler.

Ülkemiz yarımada, çevremiz dünyanın en güzel denizleri ile çevrili, sahiller yağmalanmasın. Ülkemiz insanların 3/4'ü bırak yararlanmayı denizi bile görmemiş, bir daha dünyaya mı gelecek, herkes yararlansın istedik. Çıkar çevreleri «TAHRİKÇİ» dediler.

Ormanlarımız kesilip yok edilmekte, atalarımızın uğruna can verdiği yurdumuz çoraklaşmakta, topraklarımızın verimi düşmekte, akarsularımız toprağı sulamadan ve enerji üretmeden akıp gitmekte, yeraltı ve yerüstü zenginliklerimiz yağmalanmakta. Çözüm yolları önerdik. Çıkar çevreleri «VATAN ELDEN GİDİYOR» dediler.

Öğrenelim, öğretelim, bilelim ve bilinçlenelim, çağımızın insanı olalım, geçmişi değerlendirip bugünü anlayalım ve geleceği görebilelim istedik «FESAT» dediler.

Ülkemizin ve toplumumuzun sorunlarına kafa yoralım, görüşlerimizi dile getirip günümüz ve geleceğimizle ilgili kararlara biz de katılalım, ülkemizin yönetiminde söz ve karar sahibi olalım istedik, «POLİTİK MÜCADELE EDİYORLAR» dediler.

Bu ve benzeri birçok haklı istemlerimizle çıkarları çelişenler, her türlü toplantı ve her türlü yayınları ile üstümüze geldiler ve bizi suçladılar. Aleyhimize kamuoyu oluşturmaya çalıştılar ve bu konuda epey de başarılı oldular. Görülmektedir ki bu suçlamalar ile İddianamedeki suçlamalar çakışmaktadır. Bu durum, yıllardır DİSK'e yönelik olarak yapılan ideolojik saldırıların,

bu anlamda açılan kampanyaların ne denli etkili olduğunu göstermektedir.

İddianamenin 107. sayfasındaki DİSK için özet olarak şöyle denilmektedir:

«— Bütün varlığı ve faaliyetleri ile toplumda FESAT TOHUMLARI ekmıştır.»

«— Beynini Taksim meydanlarında yıkadığı, seminerlerde törpülediği, vurucu kırıcı ve KATİL MİLİTANLARIYLA toplumun her alanında esas amacı olan demokratik cumhuriyeti yıkma ve yerine Marksist-Leninist devlet kurma hedefine ulaş-tıracak faaliyetler içinde bulunmuştur.»

«—Ekonomik savaş stratejisi izlemiş ve Türkiye’de üretimi durdurmak için her imkândan yararlanmıştır.»

«—Ezcümle, aklın âlmayacağı, müesseselerin altından kalkmayacağı taleplerle toplu sözleşme müzakereleri daima çıkmaza sokulmuş, işçiler tehditle dövölüp tahrik edilerek ve hatta bazan öldürölerek grevlere gitmeye mecbur kılınmış, grevlere katılmayanlar her türlü akıbetle namzet hale getirilmiş, grevlerde zavallı işçiler çaresiz ve imkânsız kalarak perişan oldukları zaman kendilerini bu hale düşürenin bu bozuk düzen olduğu, Marksist-Leninist komünist düzene geçildiğinde herşeyin düzeleceği propagandası yapılmış grevler karşısında çaresizlik içine düşen sanayicilerin az da olsa bir kısmı sermayesini yurtdışına kaçırmak gafletini, hatasını işlemiş, kimsede yeniden yatırım yapmak arzu ve gayreti kalmamış, bunun sonucu olarak üretim düşmüş, enflasyonun hızı artmış ve DİSK idarecileri bu felaketli gidiş karşısında emellerine yak-

laştıkları düşünce ve kanaatıyla ellerini ovuşturmuşlardır.»

Bu haksız ve gerçek dışı iddialara karşı bazı sorular sormak ve karşılığını istemek gerekiyor. Bu sorulara verilecek yanıt DİSK'i, DİSK'e bağlı sendikaları ve yöneticilerini aklamaya yetecektir.

1. Aklın almayacağı sözcüğü ile kimin aklı ölçü alınmıştır? Örneğin işverenlerin mi? İddia Makamının mı? Yoksa işçilerin mi?

2. Aklın almayacağı taleplerle toplu sözleşme müzakereleri hangi müesseselerde çıkmaza sokulmuştur? DİSK'e bağlı hangi sendika ve yöneticileri bunu yapmıştır? Bu iş hangi tarihlerde olmuştur? DİSK yöneticilerinden kimler bunu yapmıştır?

3. Hangi işyerlerinde veya işyerinde hangi işçiler tehditle dövülüp tahkir edilmiş ve greve gitmeye zorlanmıştır? Hangi işçiler öldürülmüştür? Bunları hangi tarihlerde kimler yaratmıştır?

4. Hangi sanayici ve işveren grevler karşısında çaresizlik içine düşmüş ve sermayesini yurtdışına kaçırmak gafletini ve hatasını işlemiştir? Sermayeyi yurtdışına kaçırmak, devletin hukukunu korumakla yükümlü olan İddia Makamına göre sadece gaflet ve hata mıdır? Yoksa suç mudur? Suç ise kimler hakkında ne işlem yapılmıştır?

5. Bütün bu soyut (Mücerret) iddialara dayanarak «Manevi Cebir» kullandığımız yargısına varan İddia Makamı, DİSK yöneticileri tutuklu iken, fakir halkımızı dolandırıp yurt dışına kaçan *bankerler* için ne yapmıştır? Acaba kaçan bankerler «Kimin manevi cebirinden» korkarak yurtdışına kaçmışlardır?

DİSK davası 6. yılına girmiştir. Gerek işkence ile yapılan sorgulamalarda ve gerekse belgelerimizde bu

konuda ne bir belirti görülebilmiş ve ne de ortaya bir kanıt konabilmiştir. Konamaz da, çünkü bu iddiaların hepsi soyut, öznel ve gerçek dışıdır.

KİTLESEL EYLEMLER

DİSK, bugün ülkemiz ve toplumumuz için yaşamsal önem taşıyan ve büyük kitleler tarafından benimsenen DİSK İSTEMLERİ'nin yaşama geçirilmesi, işçilerin ekonomik, sosyal ve kültürel çıkarlarının savunulup geliştirilmesi için çaba göstermiştir; bu uğurda yasalara uygun olarak ve demokrasinin kurallarına bağlı kalarak eylemler yapmıştır. Yani herkesin anlayabileceği biçimde görüş açıklamış, bildiriler yayınlamış, mitingler düzenlemiş, toplantılar ve görüşmeler yapmıştır. İddia Makamının eylem, eylem, eylem dediği işte bunları yapmıştır.

İddia Makamının, «Sosyal düzeni bozma hususundaki tevali eden eylemler» diye nitelediği ve suçladığı; «Devlet otoritesine başkaldırma, yaralama, ayaklanma özelliklerini taşıyan türden can ve mal güvenliğine karşı işlenmiş suç teşkil edici olaylar» olarak yorumladığı eylemler işte bu eylemlerdir.

İddianamede, DİSK'in yasalara uygun bir biçimde ve ilgili makamlardan izin alarak düzenlediği toplantı ve gösterileri, gene yasalara uygun olarak yayınladığı bildirileri ve yaptığı açıklamaları, hukuk dışı yöntemlerle ele alınmış, kıyas ve telkin yöntemi ile suçlama konusu yapılmıştır.

Ayrıca, DİSK'in düzenlemediği ve DİSK'le ilgisi bulunmayan eylemler DİSK'e mal edilmiş, DİSK'le ilgisi olmayan yayın ve benzeri belgeler DİSK'le ilgiliymiş gibi ele alınmış, böylece DİSK bir başka biçimde ve olduğundan farklı bir konumda gösterilmek istenmiştir.

Bu anlamda DİSK, DİSK'le ilgili olmayan eylemlerden dolayı da suçlanmıştır.

Bu kısa ve genel değerlendirmeden sonra İddianamede suçlama konusu yapılan kitlesel eylemleri tek tek ele almak ve gerçekleri gözler önüne sermek istiyorum.

1 MAYIS'LAR

DİSK'in düzenlediği 1 Mayıs kutlamalarına ilişkin suçlamalara değinmeden önce 1 Mayısın ne anlama geldiğini kısaca özetlemek yararlı olacaktır. Çünkü, gerek İddia Makamı ve gerekse Devletin önemli kademelerini işgal eden birçok kimsenin 1 Mayısı yanlış yorumladığı en çok bu dönem ortaya çıkmıştır.

İddia Makamı 1 Mayısın ortaya çıkış biçimini İddianamenin 121. ve 122. sayfalarında şöyle dile getirmiştir:

«...1 Mayıs 1886 tarihinde 8 saatlik işgünü için ABD'nin birçok şehrinde büyük miting ve gösteriler yapılmış, birkaç gün devam eden gösteriler sırasında 3 Mayıs günü *Şikago'da gösteri yapan işçiler polise karşı koymuşlar ve çıkan çatışma sonunda bir işçi ölmüştür.* Bunu takiben 4 Mayıs günü meydana gelen yeni olaylar ve *polis karakollarına yapılan saldırılar üzerine, 8 sendikacı ile bazı işçi liderleri tutuklanmış, 21 Haziranda yapılan duruşmalar sonunda 4 işçi idam cezasına, diğerleri ise çeşitli hapis cezalarına çarptırılmışlardır.*»

İddia Makamının gerçekleri yansıtmayan bu nitelemesi, 1886 yılında 1 Mayıs ile ilgili olarak görülen davada yapılan niteleme ve suçlama ile çakışmaktadır. Belli bir dünya görüşünden kaynaklanan bu niteleme,

dünya kamuoyu tarafından mahkûm edilmiş ve o günlerde mahkûm edilen sendikacı ve işçi önderleri ise aklandı.

Üzerine çok söz söylenen, kitaplar yazılan 1 Mayıs olayı, ileri sürüldüğü gibi işçilerin karakollara saldırması ile başlamamıştır; tam tersine işçilerin eylemine polislerin saldırması ile başlamıştır.

1 Mayıs işçi sınıfının bütün dünyada «8 saatlik işgünü» için verdiği savaşımı simgeler. ABD’de başta Şikago olmak üzere birçok kentte işçiler günde 8 saat çalışma hakkını elde etmek için 1 Mayıs 1886 günü genel grev yapılmasını kararlaştırdılar. Eyleme katılanların üzerine ateş açılması sonucu 6 işçi öldü. Daha sonra bu olayı protesto etmek üzere düzenlenen toplantıya bir ajan provokatör tarafından bomba atıldı, fabrikalardan çıkan işçilere saldırıldı ve çıkan olaylar sonucu birkaç polis ile 4 işçi daha öldü. Bu olayların sorumlusu olarak yakalanan 8 işçi liderinden 4’ü idama mahkûm edilerek asıldı. Asılan işçi liderlerinden Parsons’un mahkemede «Asılacaksam canı olduğum için değil, sosyalist olduğum için asılacağım» diye seslenişi, bugün tüm 1 Mayıs kutlamalarında yankılanmakta, ve sömürücü çevrelerin yüzünde bir tokat gibi patlamaktadır.

1889 yılında toplanan Uluslararası İşçi Derneği, 1 Mayıs olaylarını tartışmış ve ölenlerin anısını yaşatmak amacı ile her yıl 1 Mayıs’ın «birlik, dayanışma ve mücadele günü» olması kararlaştırılmıştır.

Bu gerçeği, üyesi olduğumuz Birleşmiş Milletler’in bir uzmanlık kuruluşu olan ve Türkiye’nin 1932’den beri üyesi bulunduğu *Uluslararası Çalışma Örgütü* İLO da kabul etmiş ve bu örgütün Sendika Özgürlükleri Komitesi 1 Mayısla ilgili aşağıdaki kararı almıştır:

— Açık hava toplantıları düzenlemek sendikal haklar içinde önemli bir unsurdur.

— Açık hava toplantıları özellikle 1 Mayıs günü vesilesiyle düzenlenecek toplantılar sendikal hakların önemli bir yönüdür.

— Sendika toplantıları düzenleme hakkı kamuya açık yerler kullanılmak istendiğinde örgütlerin makul formalitelere uyma yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz ve o biçimde yorumlanamaz.

Görüldüğü gibi karar çok açık ve nettir ve de demokrasiyi benimseyen tüm ülkelerde geçerlidir. Şerefli bir üyesi olduğu sık sık yinelenen Batı'da birçok ülkede devlet başkanları, başbakanlar 1 Mayıs toplantılarına katılmakta, konuşmalar yapmakta ve emekçilerin bayramını kutlamaktadır. İşçi sınıfımız tarafından Ulusal Kurtuluş savaşı yıllarında emperyalizme karşı gösteriler olarak sergilenen 1 Mayıs, 1923 yılında İşçi Bayramı olarak kabul edilmiş, 1924'ten sonra da Bahar Bayramı olarak isimlendirilmiştir.

DİSK, gerek 1 Mayıs kutlamalarını ve gerekse diğer miting, gösteri ve toplantılarını düzenlerken Anayasal haklarını kullanmıştır. Anayasanın toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı ile ilgili olan 28. maddesi şöyledir:

«Herkes, önceden izin almaksızın, silahsız ve saldırısız toplanma ve gösteri yürüyüşü yapma hakkına sahiptir.

Bu hak, ancak kamu düzenini korumak için kanunla sınırlanabilir.»

DİSK uzun yıllar kutlanamayan 1 Mayısı, 1976 yılında yasal izin işlemlerini tamamlayarak görkemli bir biçimde kutlamış, işçi ve emekçilerin istemlerini dile getirmiş ve böylece de ülkemizin demokratik yapısına ve görüntüsüne katkıda bulunmuştur.

1 Mayıs 1976 gösterisi için İddianamenin 123. sayfasında, «Bu 1 Mayıs 1976 mitingi ile TKP ve dolayısıyla SSCB'ye karşı ifası gereken görev DİSK tarafından yerine getirilmiş» denilmiş ve yakışsız, asılsız bir suçlama daha ileri sürülmüştür. Oysa, İddianamenin 322. sayfasında da yer alan Yürütme Kurulunun 2.4.1976 tarihli kararı, bu suçlamanın hukuk dışılığını ortaya koymaktadır.

Karar aynen şöyledir:

«1 Mayısın bütün dünyada İşçi Bayramı olarak kutlanması nedeniyle Türkiye'de de 1976'dan itibaren İşçi Bayramı olarak kutlanması ve bu yıl için uygulanacak program ve programla ilgili organizasyon DİSK Başkanlar Konseyi'nin 31 Mart, 1 Nisan tarihinde yapılan toplantısında görüşülmüş, DİSK Yürütme Kuruluna önerilen Başkanlar Konseyi görüşleri de Yürütme Kurulunca görüşülerek 1976'dan itibaren 1 Mayıs'ın İşçi Dayanışma Günü olarak kutlanmasına ve bunun için,...»

Karardan da anlaşıldığı gibi Yürütme Kuruluna 1 Mayıs önerisi DİSK Başkanlık Konseyi'nce yapılmıştır. Görev de sadece Türkiye İşçi Sınıfı ve emekçilerine karşı yapılmıştır.

İddia Makamı iddianamenin 119. sayfasında DİSK'ın 1 Mayıs'larla «Devlet'e karşı güç gösterisine» giriştiğini, «Sıkıyönetim Kanunu ve İdaresini dahi dikkate almadığını», 123. sayfasında ise 1 Mayıs'ların «ihtilalin tahakkukunu temin» için yapıldığını, 1 Mayıs'ların rejime ve devlete yönelik gösteriler olduğunu iddia etmektedir. 1 Mayıs'larda işçi sınıfının güç gösterisinde bulunduğu doğrudur. Ancak bu güç gösterisi ileri sü-

rüldüğü gibi Devlete karşı değildir. Bu gösteri, tüm açıklamalarımızda ve 1 Mayıs konuşmalarında da açıkça görüleceği gibi, işçi ve emekçilerin haklarına el koyarak onları sömürenlere, baskı, sömürü ve talan düzene, bu düzenin sürmesini isteyenlere ve kendini devlet sananlara karşı konmuş, yasal ve demokratik bir gösterektir.

Delillerin değerlendirilmesi sırasında, 1 Mayıs'ların izin işlemlerinin tamamlanarak kutlandığı açık bir biçimde görülmüştür.

1 Mayıs 1978'de bir ara Taksim alanının verilmesi gibi bir sorun çıkınca Vali ve Bakanlar dahil tüm yetkili kişilerle konuşulmuş, çözüm yolları aranmıştır. 1 Mayıs 1979'da İstanbul'da Sıkıyönetimce sokağa çıkma yasağı ilan edilince tüm DİSK yönetici ve üyeleri bu yasağa uymuşlardır.

1 Mayıs 1980 kutlaması için Mersin Valiliği yanlış bir karar verince, bu karara Danıştay düzeyinde itiraz edilmiş ve Danıştay kararı ile 1 Mayıs 1980 Mersin'de kutlanmıştır. 1 Mayıs 1980'de İstanbul'da gösteri yapılması yasaklanınca da o gün tüm DİSK yönetici ve üyeleri bu karara uymuştur.

Gerçek olan bunlardır.

Böyle davranan bir örgüt nasıl 1 Mayıs gösterileri ile devlet yıkmayı amaçlayabilir? 1 Mayıs gösterileri için Valiliklerden, Sıkıyönetim Komutanlıklarından izin isteyen, kararlara uygun davranan bir örgüt nasıl bu davranışı nedeniyle TCK'nun 141., 142. ve 146. maddesini ihlal etmekle suçlanabilir.

DİSK'in SSCB'den ya da bir başka devletten emir almadığını ve almayacağını, daha önceki açıklamalarımızda belgesiyle ortaya koydum. Ayrıca, DİSK'in ne TKP'den ve ne de başka bir siyasi partiden talimat almaya-

cağı ve bağımsız bir örgüt olduğu belgelerinde açık bir biçimde görüldü.

İddia Makamı, bu konulardaki açıklama ve belgeleri dikkate alsaydı, İddianamenin birçok yerinde DİSK'in TKP'den ya da Sovyetler Birliği'nden emir aldığına ilişkin dayanaksız, yakışsız ve gerçek dışı suçlamalarına yer vermez ve böylesi bir yanıla düşmezdi.

Şimdi DİSK'in 1 Mayıs kutlamalarını tek tek ele almak, bu konudaki gelişmeleri kısaca özetlemek ve ileri sürülen suçlamaların haksızlığını ve yersizliğini gözler önüne sermek istiyorum.

1 MAYIS 1977 GÖSTERİSİ

1 Mayıs 1976 yılında olduğu gibi 1 Mayıs 1977 yılında da DİSK'in yetkili kurulları gerekli kararları almış, gösteri için yasal izin işlemlerini tamamlamış ve kendi bünyesindeki hazırlıklarını bir önceki yıla oranla daha da iyi yapmıştır.

O sabah onbinlerce insan, istemlerini haykırmak, dayanışmasını pekiştirmek amacıyla evinden çıkmış, bir kısmı Anadolu'nun çeşitli illerinden koşarak İstanbul'a akmıştı. DİSK 20.000 dolayında güvenlik görevlisi ile mitingin güvenliğini sağlamaya çalışıyordu.

Gösteri, bitiş saatlerine kadar oldukça düzenli geçmiş, gerçekten bir bayram yaşanmıştı. O zamanın Genel Başkanı Kemal TÜRKLER'in konuşmasının sonuna doğru ne olduysa oldu. Önce bir tabanca sesi, sonra yaylım ateşi, daha sonra çığlık ve bomba sesleri alanı tıklım tıklım dolduran kitlede panik yaratmaya yetti ve arttı.

Sonuçta 36 yurttaşımız canını yitirmiş, birçok kişi yaralanmıştı.

1 Mayıs 1977 yılında meydana gelen katliamın sorumlularının bulunması için bütün girişimlere başvurul-

du, ancak bu konudaki dava Sıkıyönetim Mahkemele-
rine intikal etiği halde bugüne kadar hiçbir sonuç alı-
namadı. DİSK bu davada sanık değil, müdahil olarak
bulundu. Ve olayın içyüzünün açığa çıkmasına çalıştı.

DİSK'in birçok toplantısında bu elim olay dile ge-
tirilerek, katillerin bulunması için kongre kararları alın-
dı. Toplantılarda «1 Mayıs katilleri bulunsun, hesap
sorulsun» biçiminde sloganlar atıldı ve pankartlar ta-
şındı.

3 Haziran 1977 yılında aynı alanda konuşma ya-
pacak olan o zamanın CHP Genel Başkanı Bülent ECE-
VİT için suikast girişiminden söz edilerek zamanın Baş-
bakanı DEMİREL tarafından toplantının ertelenmesi
yolunda uyarılar yapıldığı hatırlandığında, sözü edilen
dönemde böylesi eylemleri profesyonelce tertipleyenlerin
zincir halkaları kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

O günden bu yana birçok cinayet ve tertibin sorum-
luları tek tek ortaya çıkarıldığı halde bu iki olayın es-
rarı hâlâ çözülmedi ve gizlilik perdesi kaldırılamadı.

1 Mayıs katliamının sorumlularını ortaya çıkarama-
yanlar ya da çıkarmayanlar, 12 Eylül sonrası sorumlu-
luğunu DİSK'in üstüne yıkmaya çalıştılar.

Oysa 1 Mayıs 1977 katliamına ilişkin tüm belgeler
İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığının elindeydi. 1 Mayıs
1977 katliamına ilişkin açılan davanın İstanbul 1 Nu-
maralı Sıkıyönetim Mahkemesinin 80/35 esasında kayıtlı
İddianamesinde şöyle denilmiştir:

«...Taksim alanında intikal eden teşekküller dışında
herhangi bir sızma, miting ve bayramı amacından
saptırma, herhangi bir provokasyona meydan ver-
meme düşüncesiyle gerekli önlemlerin DİSK yetki-
lileri tarafından alındığı, bunun için 20.000 kadar

işçinin tek kıyafet altında bütün yürüyüş ve miting boyunca görevlendirildiği...

DİSK ayrıca gerek ambulansları, gerekse kendine ait veya o gün için tutulmuş taşıtları, İstanbul Belediyesinden temin edilen telsiz cihazları ile donatmıştır. Bunlarla kortejlerin gerek yürüyüş sırasında, gerekse alana konumunda koordinasyon ve haberleşme sağlandığı görülmektedir...»

Kısacası sözü geçen İddianamede DİSK 1 Mayıs 1977'de aldığı güvenlik önlemlerinden ötürü övülmüştür.

Bir hukuk devletinin en önemli özelliği dengedir, sürekliliktir. Bu da adaletin her aşamasında sağlanmasıdır. Bir Askeri Savcılığın övgüyle karşıladığı bir davranış, birkaç yıl sonra suçlanırsa istikrar kalmaz. Hukuk devleti yıkılmış olur. Herkesin adalete güveni sarsılır.

1 Mayıs 1977 katliamı nedeniyle DİSK'i haksız yere suçlayan İddia Makamı, her durumda ve her koşulda hiçbir yargı otoritesini tanımadığını ortaya koymuştur.

İddia Makamı 1 Mayıs 1977 katliamına ilişkin DİSK'i suçlamayı bir yana bırakıp 1 Mayıs katliamı üzerindeki esrar perdesini kaldırmalı ve 1 Mayıs katliamının mağduru olan DİSK'in de gerçekleri öğrenmesine yardımcı olmalıydı.

Bu olayda bu yapılmamış, en kolay ve en hukuk dışı yol seçilmiş ve koca bir katliam geçirtilmek istenmiştir.

1 MAYIS 1978 GÖSTERİSİ

Daha 1 Mayıs'a 20, 25 gün kala, gerici ve tutucu basın, kitleleri yıldırma, tansiyonu yükseltmek ve gerginlik ortamı yaratmak amacı ile sürekli olumsuz ya-

ynlar yaptı. 1977 katliamına benzer bir olayın çıkabileceğini, gösteriye katılan işçilerin çıkacak olaydan sonra önüne gelen yeri yakıp yıkacağını, her tarafı yağma ve talan edeceğini açıkça belirten yazılar yazıldı. Söyleniler yayıldı.

Amaç, işçi ve emekçiler haklı istemlerini dile getiren, dayanışmalarını pekiştiren bu tür toplantılardan alıkonsun, işçi sınıfının haklarını kararlı bir biçimde savunan DİSK'in karalanarak etkinliği kırılsın.

1 Mayıs 1977 yılının kitleleri yıldırması gereken ürkütücü sonucuna ve yapılan olumsuz propagandalara karşın onbinlerce emekçi gene, yasal izin işlemleri tamamlanmış, mitinge akmaya başladı.

Başından sonuna kadar olaysız geçen ve çok sayıda yabancı konuğun katıldığı 1 Mayıs 1978 gösterisinde, katılan kitlenin büyük bir çoğunluğu koyulan disipline uymuş, ancak özellikle DİSK'in dışındaki kimi gruplar bazı disiplinsiz davranışlar içine girmiştir.

Bu, o dönemde bir gerçeklikti. Bu gerçeklik tüm siyasi partilerin, tüm demokratik kuruluşların yaşadığı, istese de önleyemediği bir gerçeklikti.

DİSK, tüm toplantılarda karşı çıktığı ve önlemeye çalıştığı bu olumsuzluktan dolayı da sorumlu tutulmuştur. İddianamenin 690. sayfasında şöyle denmektedir:

«...DİSK yönetimi tarafından herhangi bir uyarı anonsunun dahi yapılmadığı anlaşılmış, bu suretle de atılan slogan ve taşınan pankartlardaki «belgilerin» bitingi düzenleyen ve sorumluluğunu yüklenen DİSK yönetimi tarafından da benimsendiği sonucuna varılmıştır.»

Oysa dosyadaki deliller incelendiğinde, DİSK yönetiminin atılacak slogan ve taşınacak pankartları çok

önceden belirlediği ve bunların ilgili tüm kişi ve kuruluşlara duyurulduğu açıkça görülmüştür.

Ayrıca, atılacak sloganlarla ilgili liste miting görevlisi tarafından düzenli aralıklarla okunmuş ve belirlenen sloganların atılmasını yönlendirmeye çalışılmıştır.

Yüz binden fazla insanın katıldığı bir toplantıda ufak tefek disiplinsizliklerin önlenmesi amacıyla yapılacak bir anonsun, olaylara da neden olacağını gözardı etmemek gerekir. Bizler, bu anonsun yerine mitingin iç örgütlenmesi içinde görev alan görevliler aracılığı ile disiplinsizlikleri önlemek için aşırı çaba içinde olduk. Ve elimizden gelen her şeyi yaptık. Hükümet Komiserliğinin tuttuğu tutanak içinde bu tavrımızı görmek olanaklıdır.

Kaldı ki, bu nedenle tertip komitesi olarak hakkımızda soruşturma açılmış, suçsuzluğumuz tespit edilerek takipsizlik kararı verilmiştir.

Toplantıda Türk Bayrağı yoktu diyenler, verilen bu takipsizlik kararının DİSK dergilerinde yayınlanan fotoğrafların ortaya koyduğu gerçekler karşısında utanmalıdırlar.

Toplantı dağıldığında, her taraf yakılıp yıkılacak, işyerleri yağma ve talan edilecek diyenler, bu propagandanın etkisiyle birçok kimseye İstanbul şehrini terk ettirenler, sonra da korkudan herkes şehri terk ediyor diye yaygara yapanların maskesi düşmüş, kirli emelleri kursaklarında kalmıştır. Ve dışarıdan bir saldırı olmadığı sürece en ufak bir olayın olmadığı, kimsenin burunun bile kanamadığı herkes tarafından bir kere daha görülmüştür.

1976 1 Mayıs'ından sonra gelenekselleşen biçimde 1 Mayıs törenleri Taksim'deki Atatürk Anıtına çelenk koymayla başlamıştır. Tüm törenlerimizde, mitingleri-

mizde yeterli sayıda Bayrak ve Atatürk resmi olmuştur. Biz ayrıca Atatürk'ü resimlerde, heykellerde donuklaştıran anlayışa karşıyız. Kaldı ki, çok sayıda Bayrak ya da Atatürk resmi kullanmış olsaydık, bu kez de yine bilinen çevreler «Bayrağımızı, Atatürk'ü kendilerine kalkan ediyorlar» diye feryat edeceklerdi.

DİSK ve üyesi sendikalar 1 Mayıs gününün toplu iş sözleşmesine de konulmasını istemiş ve bu anlamda belirli ölçüde başarı sağlamıştır.

DİSK Yürütme Kurulunun bu konudaki öneri kararı aynen şöyledir:

«Bundan böyle 1 Mayıs'ın her yıl İşçi Bayramı olarak kutlanabilmesi amacıyla üye sendikalarımızın yapacağı toplu sözleşmelere aşağıdaki maddelerin konulmasına,

a) 1 Mayıs genel tatil günü, diğer bütün dünya ülkelerinde de olduğu gibi İşçi Bayramı olarak kutlanabilmesi amacıyla işyeri tatil yapılır ve herhangi bir nedenle işçi çalıştırılmaz.

b) 1 Mayıs'ın arifesi olan 30 Nisan günü saat 12.00'den sonra işyerinde ücretli tatil yapılır. Bugüne ait işçi ücretleri herhangi bir nedenle kesilemez.

c) 1 Mayıs İşçi Bayramı için Nisan ayının ikinci yarısı içinde işçiye 500.— TL (1000.—...) TL tutarında Bayram ödeneği verilir...»

İddianamenin 324. sayfasına alınan DİSK Yürütme Kurulunun bu kararı, 325. sayfasında şöyle yorumlanmıştır:

«Yukarıdaki kararın mahiyet ve vasfından da anlaşılacağı üzere DİSK'in Dünya İşçilerinin Birlik ve Dayanışma Günü olduğu söylenen 1 Mayıs'ı pro-

letarya enternasyonalizmi düşüncesinden hareketle yasallaştırmak ve milli bir bayram haline sokmak için ülke çapında mitingler düzenlenerek siyasi iktidara baskı yapmayı ve ayrıca bu hususta toplu sözleşmelere maddeler koymayı prensip olarak kabul etmek suretiyle Marksist-Leninist ilkeler doğrultusunda ideolojik ve politik faaliyet gösterdiği görülmektedir.»

İddia Makamı aynı biçimde 368. sayfada 1 Mayıs gününün toplu sözleşmelere geçirilmesi için işverenlere baskı yapıldığını iddia etmektedir.

İddia Makamının gözardı ettiği bir gerçek vardır. Toplu iş sözleşmesi iki tarafın rızası ile imzalanır. Rıza göstermeyen, maddeleri kabul etmeyen hiçbir işveren sözleşmeyi imzalamaz. Türkiye dağıbaşı mıdır ki, sendikacılar zorla sözleşme imzaltsınlar? Şimdiye kadar DİSK'e bağlı sendikalarla toplu iş sözleşmesi imzalayan hangi işveren, bu sözleşmenin kendisine zorla imzalatıldığı iddiasıyla ilgililere şikâyetle bulunmuştur?

Bu konuda bir tek örnek gösteremeyen İddia Makamının mantığı hukuk mantığı sayılabilir mi?

İddia Makamının görevi gelişigüzel, delilsiz ve kanıtsız suçlamalarda bulunmak değildir. Bu tür çabalar adalete büyük zararlar vermiş, önemli yaralar aldırmıştır.

İddianamede egemen olan kıyas yöntemi 1 Mayıs kutlamaları konusunda da kullanılmıştır. İddianamenin 122. sayfasında; «1 Mayısın ideolojik önderliğini Engels, Lenin, Stalin, Dimitrov, memleketimizde de Mustafa Suphi, Şefik Hüsnü gibi kişiler yapmıştır.» denilmektedir.

Gene İddianamenin çeşitli yerlerinde; 1 Mayıs komünist bayramıdır, 1 Mayısı kutlamak, kutlamaya karar

vermek ya da kutlanmasını istemek Marksist-Leninist ideolojiyi benimsemektir, proletarya diktatörlüğünü kurmayı amaçlamaktır ve de Anayasal devlet düzenini yıkmak ve yerine Marksist-Leninist bir düzen getirmeyi istemektir.

Şimdi İddia Makamının kıyas mantığıyla yola çıkıldığında, İddianamenin 122. sayfasında kendi ifadesi ile de bir kez daha vurgulanan 1 Mayıs'ın 1923'te İzmir'de toplanan İktisat Kongresi'nde İşçi Bayramı olarak kabul edilmesi, Atatürk'ün de katıldığı, İktisat Kongresi'nin tüm delegelerini Marksist-Leninist olarak kabul etmeyi gerektirmez mi?

İktisat Kongresi'ne katılıp 1 Mayıs'ı İşçi Bayramı olarak kabul edenleri nasıl Marksist-Leninist olarak nitelermek gerekirse, 1 Mayıs'ın toplu iş sözleşmesine konmasını ve bu maksatla işçilere sosyal ve ekonomik çıkar sağlanmasını isteyenleri de, Marksist-Leninist ilkeler doğrultusunda ideolojik ve politik faaliyet gösteriyorlar diye görmemek ve Marksist-Leninist diye nitelermek gerekir.

1 Mayıs 1979 yılında 1 Mayıs kutlamaları için gerekli girişimler yapılmış, ancak temel hak ve özgürlüklere yönelik şiddet eylemlerini önlemek amacı ile ilan edilen sıkıyönetim gerekçe gösterilerek gerekli izin verilmediği için, geçmiş yıllarda olduğu gibi bir kutlama yapılamamıştır.

DİSK'in bu haksız ve anti-demokratik uygulamaya gösterdiği tepki, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinde dava konusu olmuş ve DİSK Yürütme Kurulu üyelerine 14-16 gün arasında hapis cezası verilerek sonuçlanmıştır.

Ancak aynı Komutanlık bünyesinde görülen bu davada, Anayasal Devlet Düzenini yıkma ve yerine Marksist-Leninist bir düzen kurma ya da proletarya dikta-

törlüğünü amaçlama gibi suçlamalar ileri sürülmemiştir.

İddianamede sözü edilmediği halde bu konuya değinmemizin nedeni, İddia Makamının kıyas mantığı ile hareket edilirse işin nerelere varabileceğini biraz daha açabilmektir.

Bilindiği gibi, içlerinde bir kısım üye sendikalarımızın da bulunduğu bazı örgütler 1 Mayıs 1979'da ayrı bir organizasyon içine girmiş ve kutlamayı DİSK'in dışında İstanbul'dan İzmir'e kaydırma kararı almışlardır.

Bu kararlarına taraftar kazandırabilmek ve kitleleri İzmir'e kaydırabilmek amacı ile yoğun bir çalışma içine girmişler, TRT ve basın yolu ile büyük bir kampanya açmışlardır.

Bunun üzerine 1. Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı bu sendikalarımız için 22 numaralı bildirisinin 2. maddesinde aynen şöyle demiştir:

«2. Ancak, ülkemiz ve milletimizin karşı karşıya bulunduğu tehlikeleri çok iyi değerlendiren ve Türkiye'nin üstünde oynanmak istenen oyunların farkına varan yurtsever işçilerimizin büyük çoğunluğunu sinesinde toplayan sağduyu sahibi sendikalarımızın İstanbul'da 1 Mayıs günü bir miting yapılmasından vazgeçme kararları takdirle karşılanmaktadır.»

1 Mayıs 1979 gösterileri İstanbul'da yasaklanırken, **İzmir'de kutlanması için o zamanın yetkililerince teşvik edilmiş olduğu, halen belleklerdedir.**

1 Mayıs'tan sonra 1 Mayıs'ı İzmir'de kutlayanlar, zamanın Başbakanı tarafından da sağduyu sahibi olarak nitelenmiş, TRT ve basın aracılığı ile kutlanmışlardır.

Olaylar, İddia Makamının kıyas mantığı ile yorum-

landığında, 1 Mayıs'ı kendi bölgesi olan İstanbul'dan kaydırıp İzmir'de kutlayanlar için sarf ettiği sözlerden dolayı, o zamanın Sıkıyönetim Komutanını, yani bugünün Genel Kurmay Başkanını ve 1 Mayıs'ı İzmir'de kutlayanları teşvik ettiği ve kutladığı için o zamanın Başbakanını Marksist-Leninist diye nitelemek söz konusu olabilecektir.

Yine aynı mantıkla yaklaşıldığında Askeri Temyiz Mahkemesi 3. Dairesinde bakılan 1 Mayıs 1979 davasında bir üye hakim Albay'ın;

«Sıkıyönetim bozulan kamu düzenini yeniden kurmak ve yeniden işler hale getirmek amacı ile başvurulmuş bir yönetim biçimi olup Anayasa'dan kaynaklanmaktadır.

Dava konusu olayın ortaya çıktığı tarihte İstanbul'da da mevcut olan Sıkıyönetim, temel hak ve özgürlüklere yönelik şiddet eylemlerini önlemek amacıyla ilan edilmiştir. Şu halde Sıkıyönetim Komutanlığının ilk ve en önemli görevi vatandaşların 'temel hak ve özgürlüklerini' herhangi bir şiddetle karşılamaksızın rahatça kullanabilmesini sağlamaktır.

diye karara karşı oy yazısının da, Marksist-Leninist felsefeye dayandığını ileri sürmek mümkün olabilecektir.

İddia Makamı İddianamenin 316. sayfasında DİSK Yönetim Kurulunun almış olduğu kararlarla, sıkıyönetim ilanına ve uygulamalarına kesin bir tavırla karşı çıktığını ve 1 Mayıs kutlamalarına konan yasakların kaldırılmasını sağlamak için devlete karşı isyancı tavrını ortaya koyduğunu öne sürmektedir.

Öncelikle belirtelim ki sıkıyönetimin ilan edilmesini istemek her yurttaşın Anayasal bir hakkıdır. Suç olan sıkıyönetim ilanından sonra Sıkıyönetim Ya-

şasına aykırı davranmaktır. Sıkıyönetim Yasasına aykırılık da «devlete karşı isyan etme» gibi ideolojik deyimlerle suçlanamaz.

DİSK Sıkıyönetim ilanını eleştirmiştir. Ancak sıkıyönetim kararlarına uymuştur. 1 Mayıs 1979'da Sıkıyönetim Komutanlığı İstanbul'da sokağa çıkma yasağı koymuştur. DİSK üyeleri buna uymuştur.

1 Mayıs 1980'de ise daha Sıkıyönetim Komutanlığı'nın 1 Mayıs kutlamalarını yasaklamasından önce DİSK Yönetim Kurulu 22, 23, 24 Nisan 1980 tarihlerinde şu kararları almıştır:

«3 No.lu Karar:

a — İzin prosedürü sürdürülen illerden izin işlemlerinin tamamlandığı bölgelerde 1 Mayıs'ın gösteri ve yürüyüş biçiminde kutlanmasına,

b — Siyasi iktidarca 1 Mayıs'a engel olunması halinde Genel Başkanın 1 Mayıs mesajının 30 Nisan günü işyerinde uygun bir zamanda işçilere okunmasına,

c — 1 Mayıs günü hak elde etme mücadelesi veren grevdeki işçilerle dayanışma amacıyla, DİSK üyesi işçilerin grevdeki işçileri ziyaret ederek bir kilo şeker, bir paket çay ve bir ekmek götürmeleri yolunda çağrı yapılmasına ve bu birlik ve dayanışmanın örgütlenmesine...»

Nasıl olur da bu karardan devlete karşı isyancı tavır ortaya koyduğumuz anlamı çıkarılabilir?

Diğer işçiler tarafından, binbir güçlük ve sıkıntı içinde bulunan grevdeki işçilere, ziyaret edilerek bir kilo şeker, bir paket çay ve bir ekmek götürülmesi hangi mantıkla devlete karşı isyan sayılabilir?

İzin prosedürü tamamlanmış bir gösteri ve yürüyüş nasıl olur da devlete karşı isyancı tavır olarak nitelenebilir?

İzin prosedürü sadece Mersin'de tamamlandığı için, DİSK üyeleri 1 Mayıs 1980'i yalnızca Mersin'de miting biçiminde kutlamışlardır. Hiçbir olayın çıkmadığı ve büyük bir düzen içinde başlayıp ve öylece biten bu kutlama mı devlete karşı isyan olarak sayılacaktır?

Görüldüğü gibi İddia Makamının DİSK Yönetim Kurulunun Sıkıyönetim uygulamalarına uymadığına ilişkin iddiaları da gerçek dışıdır.

DİSK 1 Mayıs kutlamalarını, yaptığı diğer mitingler gibi yasalara uygun olarak düzenlemiş, gösteri ve yürüyüş sırasında kullanılabilecek sloganlar ile pankartları önceden belirleyerek katılanların bu konuda disiplinli davranmasını istemiştir.

İddia Makamı İddianamenin 693. sayfasında sağduyu sahibi işçilerin 1 Mayıs mitinglerinde müesses Anayasal düzene karşı yıkıcı propagandalar ile aldatılmaya çalışıldığını ileri sürmüştür.

Bir kişiyi, birkaç kişiyi aldatmak belki olasıdır. Ancak yüzbinlerce insanın aldatılamayacağı açıktır.

1 Mayıs 1977 katliamında 36 yurttaşımızın barbarca öldürülmesine rağmen yüzbinlerce insan 1 Mayıs 1978'e katılmış ise bu aldatılmışlığın değil, kararlılığın göstergesidir.

Eğer işçiler yol giderlerini kendi cebinden karşılayıp 1 Mayıs mitingine koşmuşlarsa bu kandırılmış olmalarından değil, sağduyulu olmalarındandır.

Şimdi şu soruya yanıt vermek gerekiyor. İddia Makamına göre sağduyulu işçiler DİSK'in 1 Mayıs propagandasına kanıyor da, neden tüm işverenlerin, tüm gerici ve çıkar çevrelerinin, gerici basının, bazı siyasilerin ve hatta tarafsız olması gereken TRT'nin 1 Mayıs aleyhinde giriştiği yoğun propagandaya kanmıyor ve yüzbinlerle 1 Mayıs alanına koşuyor?

İddia Makamı işçileri, üyelerimizi her zaman kan-

dırılabilir bilinçsiz yaratıklar olarak görmektedir. Oysa İşçiler, üyelerimiz sağduyulu olduğu gibi aynı zamanda da çağdaştır ve bilinçlidir.

Öylesine çağdaş ve sağduyuludur ki, katliama ve korkutmalara karşın 1 Mayıs'ın İşçi Bayramı olması nedeniyle 1 Mayıs mitingine katılmaktadırlar.

Öte yandan İddia Makamı, DİSK'in 1 Mayıs'ta kullanılmasına izin verdiği sloganlar için iddianamenin 690. sayfa;

«Her biri ayrı ayrı şiddete dayalı olarak mevcut düzenin yıkılması ve sosyalist düzenin kurulması yolunda komünizm propagandası ve milli duyguları zayıflatıcı, yok edici, bölücü vasıfta propaganda teşkil eden...»

biçiminde nitilemekte ve suçlama getirmektedir.

Şimdi DİSK'in basıp dağıttığı 1 Mayıs sloganlarından örnekler verelim. Bazı sloganlar şunlardır:

Birlik-mücadele-dayanışma.

Faşist yuvalar dağıtılsın.

Sömürüye son

Yaşasın 1 Mayıs

Eşit işe eşit ücret

İş Yasası demokratikleştirilmelidir.

Referandum yasallaşmalıdır.

İş Yasasındaki 13., 17. ve 24. maddelere hayır.

Çocuklarımıza kreş.

Her mahallede çocuk bahçesi.

Herkese iş.

Evlat acısına son.

Sınırsız grev hakkı.

Tarım işçilerine demokratik iş yasası.

Can güvenliği-öğrenim özgürlüğü.

Bu sloganlar mı şiddete dayalıdır? Bu sloganlar mı milli duyguları zayıflatıcı ve bölücüdür? Bu sloganlar mı kandırılmış insanlara söylenilmektedir?

Kandırılmış insanlar bu sloganları söyleyemezler. Bu sloganlar ancak *sağduyulu* ve çağdaş insanların yürekten söyleyeceği sloganlardır.

En son olarak 1 Mayıs 1978'de kullanılacak sloganları daha önceden İstanbul Valiliğine sunduk. Verdiğimiz liste dışında kullanılan afiş ve pankartlar, sloganlar hiçbir dergimizde kullanılmamıştır. Onları içeren fotoğraflar hiçbir yayınıımızda yer almadı. Bu konuya ilişkin 690. sayfada sözü edilen 1 Mayıs 1978 kitabı bilimiz dışındadır. Bu davada suç kanıtı olamaz.

İşçi ve emekçilerin istemlerini dile getirdikleri 1 Mayıs'ları işçilerin ekonomik, toplumsal ve kültürel çıkarlarının korunup geliştirilmesi mücadelesinin bir parçası olarak değerlendiriyor ve bütün dünyada da böyle değerlendirildiğini belirtmek istiyorum.

Dünyada hemen bütün ülkelerde sendikal merkezlerin düzenlemesi ile 1 Mayıs'lar emeğin bayramı olarak kutlanır. Birçok sendikal merkezi ülkemizde düzenlediğimiz 1 Mayıs gösterisine davet ederiz. Diğer ülke sendikal merkezleri de DİSK'i davet eder. DİSK'in yanı sıra TÜRK-İŞ'in de davet edildiğini hemen hemen bilmeyen yoktur.

Ülkemizde düzenlenen 1 Mayıs törenleri nedeni ile işlerimiz yoğun olduğundan, çağrılı olduğumuz birçok ülkeye sendika yöneticisi göndermede güçlük çekeriz. Bu nedenle de çağrılı olup da katılamadığımız 1 Mayıs törenlerini mesajla kutlarız.

Aynı durum bizim çağırdığımız kardeş sendikal merkezler için de söz konusudur. Katılabilenler törenlerimizi onurlandırır, katılamayanlar ise mesaj göndererek 1 Mayıs törenimize anlam kazandırır.

Böylece işçi sınıfımızın uluslararası dayanışması, törenlerde yapılan konuşmalarla birlikte sergilenerek dostluk ve kardeşlik ilişkilerimiz pekişmiş olur.

İhbar olarak değerlendirilmemesi dileğiyle bir gerçeğin açıklanmasında yarar görüyorum. Diğer ülke sendikal merkezlerinden TÜRK-İŞ'e de davet geldiğini ifade etmiştim. Bu davetlere TÜRK-İŞ'ten katılan sendikacıların sayısı DİSK'ten daha da fazladır. Yani sosyalist ya da kapitalist ayrımı yapmadan diğer ülkelerde yapılan 1 Mayıs gösterisine TÜRK-İŞ de katılır ve deyim yerinde ise 1 Mayıs'ı kaçamak olarak yurt dışında dolaylı da olsa kutlar.

Nitekim bu durum TÜRK-İŞ'in genel kurulunda bir delege tarafından şöyle kınanmıştır:

«Bu yönetim 1 Mayıs'ı yurt dışında İşçi Bayramı olarak kutlamaktadır. Başta Sovyetler Birliği olmak üzere birçok ülkedeki 1 Mayıs İşçi Bayramı kutlama törenlerine temsilci göndermektedir. Ama ülkemizde 1 Mayıs'ı İşçi Bayramı olarak kutlamayı kınamaktadır. Üstelik üyesi bulunduğu Uluslararası İşçi Örgütünün 1 Mayıs'ı İşçi Sınıfının Bayramı olarak tanımasına, kutlamasına rağmen.» (Bakınız, TÜRK-İŞ'in kendi yayını, 11. *Genel Kurul Çalışmaları*, TÜRK-İŞ Yayınları No. 129, Ankara, 1979 s. 257)

DİSK'in düzenlediği 1 Mayıs törenlerine yönelen suçlama korosuna TÜRK-İŞ de katılmakta ve büyük bir kampanya ile DİSK yalan-yanlış eleştirilmektedir. Bu eleştiri ve suçlamanın temel nedeni DİSK'in kendi yurdunda ve kendi ülkesinin işçi sınıfı ve diğer emekçilerle 1 Mayıs'ı kutlaması ve DİSK'in yurtsever sesinin kitlelerde yankılanmasıydı.

Yasalara uygun olarak yapılan 1 Mayıs'lara İddia Makamı da bu mantıkla suçlama getirmiştir.

Oysa DİSK'in öncülüğünde kutlanan 1 Mayıs törenlerine yalnızca DİSK üyeleri katılmamıştır. TÜRK-İŞ'e bağlı bazı sendika genel merkezleri, çok sayıda şubeleri ve temsilcilikleri ile işyerleri, altına binlerce işçiyi topladıkları kendi flamaları ile 1 Mayıs kutlamalarına katılmışlardır. Bu durum delil dosyasında bulunan film ve fotoğraflardan da anlaşılmaktadır.

Bu gerçek, TÜRK-İŞ'in 1 Mayıs konusunda DİSK'e yönelttiği eleştirilerin tutarsızlığını ve İddia Makamının ısrarla ileri sürdüğü «DİSK'in sağduyu sahibi Türk işçilerini kandırarak 1 Mayıs gösterilerine götürdüğü» iddiasının geçersizliğini ortaya koymaktadır.

İddia Makamı suçlamasını daha da ileri götürerek, diğer ülke sendikal merkezlerinden, sendikacı dostlarımızdan gelen ve iddianamenin 741. - 750. sayfaları arasında yer alan 1 Mayıs mesajlarını da suç delili olarak kullanmıştır.

İddianamenin birçok yerinde yapıldığı gibi, bu bölümünde de cımbızlama yapılmış, DİSK'e gelen mesajların bir kısmı gizlenmiş, İddianamenin 751. sayfasında yanlış bir biçimde özetlenmiş ve 752. sayfasında yer alan aşağıdaki yorum yapılarak çarpık yorumlardan bir yenisini ortaya konmuştur.

Söz konusu yorum aynen şöyledir:

«...Proleter enternasyonalizmin simgesi olan 1 Mayıs vesilesi ile yabancı işçi kuruluşları tarafından DİSK'e gönderilen kutlama mesajlarının mahiyetinden de DİSK'in Marksist-Leninist ilkeleri benimsemiş ve bu ilkeler doğrultusunda ihtilal yoluyla sınıf esasına dayalı sosyalizmi gerçekleştirmek amacıyla yönelik faaliyetlerde bulunduğu ve aynı amaç-

la Marksist-Leninist vasıflı yabancı ülkeler işçi kuruluşlarıyla deneyim, destek ve dayanışma içinde faaliyetlerini sürdürdüğü anlaşılmaktadır.»

İddia Makamının bu değerlendirmesine göre DİSK'e 1 Mayıs mesajı gönderen kapitalist, sosyalist ve üçüncü dünya diye adlandırılan tüm ülkelerin sendikal örgütleri Marksist-Leninist niteliklidir. Yani İddianamenin başlarında övgü ile sözettiği Hür Dünya Sendikaları Konfederasyonu ICFTU üyesi konfederasyonlar da Marksist-Leninist niteliklidir.

Bunlarla mesajla da olsa dayanışma içersinde olduğu için DİSK; Marksist-Leninist ilkeleri benimsemiş ve bu ilkeler doğrultusunda ihtilal yoluyla sınıf temeline dayalı sosyalizmi gerçekleştirmek amacına yönelik faaliyetlerde bulunmuştur.

Baştan sona İddianamede egemen olan mantık işte böylesi hukuk-dışı ve gerçek dışı bir mantıktır.

İddia Makamının 1 Mayıs'ın ne olduğunu hiç olmasa Batı Avrupa Sendikalarının mesajlarından okuyup öğrenmesini istedik. Ancak İddia Makamı Batı Avrupa'da var olan insan haklarına da karşı olduğu için ve o ülkelerde var olan demokrasileri tanımak istemediği için, o ülke sendikal örgütlerinin 1 Mayıs yaklaşımını da tanımak istememektedir.

Ne var ki, İddia Makamı istemese de tüm dünyada insan hakları gelişip güçlenmekte ve insan haklarının bir parçası olan 1 Mayıs'lar emekçiler tarafından yaşatılmaktadır.

Mahkemenizde görülen DİSK davası tüm Dünya kamuoyu tarafından, özellikle de her ülkenin sendikal merkezleri ile uluslararası sendikal merkezler tarafından çok yakından izlenmektedir. Dünyanın hiçbir yerinde, hiçbir sendikal örgüt veya kişi, kendisine 1 Mayıs içe-

rikli ve iyi dilekler dileyen mesaj geldi diye suçlanmaz ve yargılanmaz.

Hemen ifade edelim ki, biz bu mesajlardan dolayı mesajı gönderen dostlarımıza Mahkemeniz huzurunda da bir kez daha teşekkür ediyoruz. Elimize ulaştığında gururlandığımız bu mesajlardan dolayı suçlandığımız için Türkiye açısından üzüntü duyuyoruz. Bu üzüntümüz ceza verilebilir kaygısından değil, Türkiye'yi çok geri bir çizgide gösterebileceği kaygısındanadır. Ama bütün dünya kamuoyu bilmelidir ki, Türkiye'deki bütün insanlar İddia Makamı gibi düşünmemektedir.

İddia Makamı, delil değerlendirmeleri aşamasında ortaya çıkmış bulunan tüm gerçekleri gözardı etmiş ve DİSK'in yasalara uygun olarak ve ilgili makamlardan izin alarak gerçekleştirdiği 1 Mayıs kutlamalarını miting ve gösterilerini, «kitleyi aktif, zinde ve aksiyon halinde tutmak için» gerçekleştirmiş eylemler olarak nitelemiştir.

Esasa ilişkin görüşün 314. sayfasında şöyle denmektedir:

«Yukarıda açıklanan yasa dışı ve suç teşkil eden eylemleri iddia olunan sanıklar DİSK ve DİSK'e bağlı sendikaların yönetici kademelerinde görev yapan şahıslardan ibaret olup suçlu görülenlerin suçlulukları dosyalarında mevcut ikrarları, aldıkları kararlar, karar defterleri ve diğer belgeler ile kesinlikle sabit olmuştur.»

Tüm gerçeklere karşın ileri sürülen bu görüş bir hukuk adamının görüşü olamaz.

İddia Makamı İddianame boyunca, zamanında suç sayılmayan eylemleri suçlama konusu yaparak hukukun en temel kuralını ayaklar altına almıştır. 1 Mayıs kutlamaları ile ilgili olan bir örneği vermek ve İddia Ma-

kamunun bu anlamdaki yanlış ve hukuk dışı yaklaşımını gözler önüne sermek istiyorum.

İddianamede en çok suçlama konusu yapılan 1 Mayıs kutlaması, 1978'de yapılan kutlamadır. 1978 1 Mayısı gerici ve tutucu çevreler tarafından da uzun süre tartışılmış ve suçlanmıştır. Hem İddianameye ve hem de tutucu ve gerici çevrelere en güzel yanıtı, o dönemde verilmiş olan bir takipsizlik kararı vermekte ve tüm gerçekleri gözler önüne sermektedir.

İstanbul Cumhuriyet Savcılığınca verilen 14.9.1978 gün ve Hazırlık No: 1978/15132, Karar No: 1978/527 sayılı TAKİPSİZLİK KARARI aynen şöyledir:

«SUÇ TARİHİ: 1 Mayıs 1978

SUÇ YERİ: Karaköy-Beşiktaş ve Beşiktaş-Taksim güzergahı ile Taksim alanı

Yukarıda açık kimlikleri yazılı sanıklar hakkında yapılan hazırlık soruşturması evrakı incelendi:

1 — Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) tarafından düzenlenen 1 Mayıs yürüyüş ve miting tertip komitesi üyeleri Fehmi Işıklar, Burhan Şahin, Mustafa Aktulgalı hakkında:

a) Yürüyüş ve mitinge katılan bir kısım işçi toplulukları ile demokratik kuruluşların öngörülen güzergâh dışı bir yolu izledikleri, liste dışı bazı derneklerin bu yürüyüş ve mitinge katılmalarına bilerek göz yumdukları, yürüyüş ve miting boyunca atılan sloganlara ve taşınan pankart ve dövizlere engel olmamak suretiyle 171 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti hakkındaki yasaya aykırı davranışta bulunmak,

b) Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmeye... matuf bir cemiyeti sevk ve idare etmek suretiyle TCK'nun 141/1. maddesine aykırı eylemde bulunmak,

c) Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek için propaganda yapmak suretiyle TCK'nun 141/1. maddesine aykırı eylemde bulunmak savından oluşmaktadır.

a) Bilindiği üzere 1889 yılından itibaren 1 Mayıs: (Dünya işçilerinin birlik-dayanışma ve mücadele günü) olarak bütün dünya işçi kesimi tarafından kutlanagelmektedir. Nitekim memleketimizde de 1890 yılından itibaren 1 Mayıs, başlangıçta amele bayramı olarak, sonraları da yasal deyiimi ile Bahar Bayramı adı ile kutlanmaktadır.

Bu nedenle Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, kendi içinden bir yürüyüş ve miting düzenleme komitesi oluşturarak *1 Mayıstan önce ve yasal süresi içinde İstanbul Vilayetine bildirim vermişlerdir. Ve yürüyüş ve mitingle ilgili hazırlıklara başlayarak bu yürüyüş ve miting boyunca atılacak sloganları, taşınacak döviz ve pankartları saptayarak bu yürüyüş ve mitinge katılacak olan sendika, demokratik kuruluşlara ve vilayet makamına liste halinde bildirmişlerdir.*

Hazırlık evrakı içeriğinden anlaşıldığına göre yürüyüş güzergâhı Barbaros Bulvarı'nı takiben Dolmabahçe Caddesi üzerinden Taksim Alanı'nda son bulmaktadır.

Yine hazırlık evrakı içeriğinden bazı demokratik kuruluşlar ile işçi topluluklarının bir kalabalık oluşturarak Karaköy'den Beşiktaş Barbaros Bulvarı'na kadar yürüdükleri anlaşılmaktadır.

Her ne kadar Karaköy Barbaros Bulvarı arasında evvelce saptanan bir güzergâh mevcut değil ise de, DİSK miting tertip ve yürütme kurulu üyeleri sanıklar savunmalarında Karaköy, Barbaros Bulvarı arasında her ne kadar bazı kuruluş ve işçi topluluklarının yürüyerek Barbaros Bulvarı'na geldiklerini kabul etmiş iseler de yine savunmalarında bunun bir zorunluluk olduğunu zira

Anadolu yakasından ve Trakya'dan topluca gelen işçi kesimi ve demokratik kuruluşların yürüyüşün başlangıç noktası olan Beşiktaş Barbaros Bulvarı'na başka surette gelmelerinin olanak dışı bulunduğu, savını ileri sürerek aslında bunun bir yürüyüş olmadığını, yürüyüşe katılmak için ve yürüyüş saatinden önce Barbaros Bulvarı'na belmekten ibaret bir davranış olduğunu, bunun da 171 sayılı yasaya aykırı bir eylem ve amaç taşımadığını belirtmişlerdir.

Sanıkların bu savunmaları ve miting ve yürüyüşün çapı ve katılanların çokluğu ile yurdun çeşitli yerlerinden çeşitli zamanlarda ve otobüsler dolusu olarak geldikleri düşünülecek olursa bu eylem ve davranışta sanıkların üzerine atfı kabil bir suç bulunmamak sonucu doğmaktadır. Ayrıca sanıkların cürümsel kasıt altında hareket ettikleri de sabit olmamaktadır.

Miting ve yürüyüş düzenleme komitesi üyeleri sanıklar DİSK genel sekreteri Fehmi Işıklar, Basın İş Sendikası genel başkanı Burhan Şahin, Keramik İş Sendikası genel başkanı Mustafa Aktulgalı'nın yine:

171 sayılı yasanın 13. maddesine aykırı olarak bu yürüyüş ve mitingin düzen ve dirliğini sağlamakla görevlendirilen birtakım kişilere özel surette hazırlanmış sopalar dağıttıkları, ve bu kişilerin yürüyüş ve miting boyunca bu sopaları taşıyıp teşhir ettikleri,

Ayrıca yine 171 sayılı toplantı ve gösteri hürriyetleri hakkındaki yasanın 17. maddesine aykırı biçimde ayrıca liste dışı dernek ve toplulukların yürüyüş ve mitinge katılmalarına göz yumdukları gibi, bazı kuruluşların suç teşkil eder nitelikte döviz ve pankartlar taşıyıp teşhir eylemlerine, aynı mealde slogan atmalarına engel olmadıkları savına gelince:

Her üç sanık bu konudaki savunmalarında: Gerçi yürüyüş ve miting için bir miktar sopayı piyasadan temin

ederek bunları genel olark bu miting ve yürüyüşe katılan ve özel olarak da mitingin dirlik ve düzenlik içinde sonuçlanmasını sağlamak için görevlendirilenlere dağıttıklarını, ancak bu sopaların DİSK'in miting ve yürüyüş sırasında taşınan flama, döviz ve pankartlarının taşınması için kullanılan sopalardan ibaret olduğunu, flama, pankart, ve dövizlerin bu sopalar olmaksızın taşınmasının imkân dışı bulunduğunu, bu itibarla söz konusu sopaların 171 sayılı yasanın 13/B maddesinde işaret olunan (Sopalar) kapsamında düşünmeye olanak bulunmadığını, kanun koyucunun amacını da bu şekilde yorumlamak gerektiğini, kasıt ve eylemlerinin yasayı ihlal etmek değil, bir yürüyüş ve toplantının sağlıklı olarak başlayıp sona erdirilmesini temine matuf bulunduğunu, bir kısım basında ileri sürüldüğü gibi DİSK'in bu yürüyüş ve miting dolayısı ile 70.000 adet her biri bilek kalınlığında sopalar imal edip taşımadığını, sadece 7.000 adet bir kaç santimetre kalınlığında flama çubuklarının sipariş verildiğini ve bunların üstünde DİSK yazısı olan flamalara geçirilmek suretiyle taşınıp kullanıldığını, bu şekilde yayınların DİSK'i yıpratmayı amaçladığını,

Yine miting sırasında bazı grupların, DİSK'in benimsemediği ve pankart ve dövizlere yazılmaması gereken bazı yazı ve resimleri alanda teşhir ettiklerini gördüklerini ve kendi sloganları dışında yine benimsemedikleri bazı sloganlar attıklarını duyduklarını ancak bu döviz ve pankartları teşhir eden kuruluşları bilmelerine olanakları bulunmadığı gibi sloganları atanları da saptayamadıkları, zira miting sırasında Taksim Alanı'nda 100.000'in üzerinde bir kalabalığın toplandığını bu yoğun kitle içinde teşhiste bulunmanın ve önlemenin kendileri için mümkün olmadığını birincil görevlerinin 1 Mayıs 1977 olayları gözönünde bulundurulduğunda, alanda can güvenliğini sağlamak olduğunu, esasen miting öncesi,

kendi slogan ve dövizlerinin nelerden ibaret bulunduğuna dair il makamı ile yürüyüş ve mitinge katılmalarına karar verilen dernek ve kuruluşlar ayrı ayrı listeler verdiklerini ,bu tip slogan ve pankartların alanda ve miting sırasında aniden çekilip atıldığını, önlemeye kendi olanakları elvermediği gibi, böyle bir çabaya girişmenin ağır ve tehlikeli olaylar doğurmasının muhtemel olduğunu, önlemenin devlet güvenlik kuvvetlerini ilgilendirmesi gerektiğini, belki de işbu slogan ve pankartların DİSK'i yıpratmayı amaçlayan bir provokasyon olduğunu, ayrıca 1 Mayıs ertesinde, DİSK'in yürüyüş sırasında ve miting *boyunca Türk bayrağı çekip taşımadığı* yolunda bazı basın organlarında ileri atılan savların da gerçek dışı olduğunu, alanın çeşitli yerlerinde, konuşma kürsüsünün etrafında ve yürüyüş kollarının önünde pek çok Türk bayrağının taşınıp teşhir edildiğini, bu noktanın da DİSK'i kamu önünde küçük düşürmeyi ve gerçeği saptırmayı amaçlayan ayrı bir provokasyon örneği bulunduğunu,

DİSK olarak Karl Marks, Engels ,Lenin ile Nâzım Hikmet'in ve aynı düşün doğrultusundaki diğer teorisyenlerin portrelerini taşımadıklarını, muvafakatleri de bulunmadığını, bununla beraber işçi sınıfının teorisyenleri bulunan bu şahısların 1 Mayıs'ta portrelerinin taşınmasının suç oluşturacağı kanısında olmadıklarını, DİSK'in sadece geçmiş olaylarda ve 1 Mayıs 1977'de öldürülen işçilerin fotoğraflarını taşıdığını, sonuç olarak 171 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyetleri hakkındaki yasaaya aykırı herhangi bir eylemde bulunmadıklarını ileri sürdükleri görülmüştür.

Gerçekten emniyetçe çekilen ve emanette kayıtlı filimlerin incelenmesinden:

DİSK'in düzenlediği bu yürüyüş ve miting sırasında DİSK tarafından görevlendirilen belli kıyafetli şahısla-

rın üzerinde DİSK ibaresi yazılı bazı flamaları taşıdıkları ve bu flamaların sopalara geçirilmiş olduğu, görülmüştür.

Her ne kadar 171 sayılı yasanın 13/B maddesi toplantı ve yürüyüş sırasında (sopalar)ın taşınmasının yasak olduğunu belirtmiş ise de ceza yasamızın ana ilkesi *kasıtsız suç olamayacağı gerçeğine dayanmaktadır*. Sanıklar ise savunmalarında amaç ve eylemlerinin sadece ıflama ve dövizlere takılıp teşhir edilmek amacıyla ve özellikle bu iş için sağlanan bu sopaların görevlilere dağıtıldığını ileri sürmektedirler.

Sanıkların savunmalarının aksini gösterir hazırlık evrakı arasında kanıt ve belge bulunmamaktadır. Yukarıda işaret olunduğu gibi kasıtsız suç olamayacağı ana prensibi gözönünde bulundurulduğundan suçun manevi ögesi oluşmamaktadır.

Zira bu sopaların savunmaya aykırı olarak flamaların dışında ve (sopa) olarak taşındığı da görülememiştir.

Yine sanıkların savunmalarında öne sürdükleri miting sırasında saptayamadıkları dernek ve kuruluşlar tarafından benimsemedikleri bazı sloganların atıldığı keza hazırlık evrakından ve seyredilen filimlerden anlaşılmış ise de 3 kişilik bu yürütme komitesinin 100.000 civarında bulunan mitinge katılanlar arasındaki bu kuruluşları zorla susturmalarına ve alan dışına çıkarmalarına olanak görülmediği gibi ağır ve tehlikeli olayların çıkması şeklindeki endişelerini de haklı ve yerinde nitelemek gerekmektedir. Ve yine savundukları gibi bu slogan ve teşhir eylemlerinin olay çıkarmayı amaçlayan bir provokasyon olması olasılığı da bulunmaktadır.

Şu bulgular karşısında sanıkların cürümsel kasıt altında 171 sayılı yasaya aykırı eylemde bulunduklarını haklı gösterecek kanıt ve belgeler mevcut değildir.

b-c) 1 Mayıs 1978 tarihinde yapılan yürüyüş ve miting düzenleme komitesi üyeleri bulunan sanıklar Fehmi Işıklar, Burhan Şahin ve Mustafa Aktulgalı hakkındaki TCK'nun 141/1. maddesinde işaret olunan (sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmeye... matuf bir cemiye-ti sevk ve idare etmek) ile TCK'nun 142/1. maddesinde işaret olunan (Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek için propaganda yapmak) savlarına gelince:

Her üç sanık savunmalarında TCK'nun ne 141/1 ne de 142/1. maddesini ihlâl edici eylemlerde bulunmadıklarını, beyan etmişlerdir.

Gerçekten DİSK, anatüzüğünün 3/E maddesine göre, (emekçilerin tüm haklarını alabilmesi, yalnız mesleki mücadele ile mümkün olmayıp, bunun yanı sıra Anayasadaki demokratik haklarını kullanarak siyasi mücadele yapmaları gerekli olduğu) yolundaki görüşü kabul etmiş, iş ve çalışma hayatında gerek üyelerinin, gerekse genelde Türk işçi kesiminin yalnızca yaşamda ekonomik değil, ayrıca ve özellikle sosyo politik kesin tavır alması gerektiği görüşünü benimsemiştir. Bu dünya görüşü ile DİSK Türk işçi kesiminin yalnızca sosyal refah ve güvenliğinin yükseltilmesi ve çalışma koşullarının düzeltilmesi için ekonomik değil ayrıca politik mücadele yapması ve tavır alması, gerektiği görüşünü kabul etmektedir.

Şu durum karşısında Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu poltiik arenada toplumcu dünya görüşünü benimseyen, Anayasa'nın sınır ve kapsamı içinde bunun savaşımını veren bir demokratik kuruluş olarak nitelemek gerekmektedir.

Anayasamızın 11. maddesinin tanıdığı hak ve yetkilerini ve görevlerini kullanagelen demokratik bir ku-

ruştur. Ve bu doğrultudaki DİSK, 1 Mayıs 1978 tarihinde söz konusu bu miting ve yürüyüşü düzenlemiştir.

Miting ve yürüyüşe yukarıda Yönetim Kurulu üyelerinin isimleri ve açık kimlikleri yazılı sendika, dernek ve diğer demokratik kuruluşlar ile bazı halk toplulukları ve partiler katılmıştır.

Her ne kadar bu yürüyüş ve miting sırasında:

— Türkiye Komünist Partisi'ne özgürlük,

— 141-142'ye hayır.

— Onlar karanlığı yırttılar, biz aydınlığı getireceğiz (Altın'da Kızıldere'de öldürülen 10 kişinin portresi)

— 15'lerin yolundayız. (Altında Mustafa Suphi'nin portresi)

— Mahir Hüseyin Ulaş kurtuluşa kadar savaş,

— Bu kan denizinin ufkunda kızıl bir güneş doğacaktır,

— Yolumuz Çayanların yoludur,

— Yaşasın Filistin halkının silâhlı direnişi,

— Bağımsız Türkiye,

— Üreten biziz, yöneten de biz olacağız,

— Tek yol devrim,

— Yaşasın Kürt Türk halkının mücadele birliği.

— Mark-Engels, Lenin'in portreleri,

— Nâzım Hikmet'in portresi,

— CHE Guevera'nın portresi,

— Deniz Gezmiş ve Cihan Alptekin'in portresi,

— Stalin'in portresi,

— Marks-Lenin, Engels'in portresi ve üstünde

Kürtçe-Ermenice yazılmış 1 Mayıs yazısı,

— İbrahim Kaypakkaya, Deniz Gezmiş ve Mahir Çayan'ın portreleri bulunan döviz ve pankartların taşındığı ve ayrıca:

— Türkiye Komünist Partisi'ne özgürlük,

— Yaşasın Sovyetler Birliği,

- TKP- 1 Mayıs alanında,
- Mahir Hüseyin Ulaş, Kurtuluşa kadar savaş,
- Yaşasın halk savaşı,
- Kürdara azadi,
- Biji azadi,
- Biji de kurde,
- Yaşasın Kürt halklarının özgürlüğü,
- Kızıldere son değil, savaş sürecektir, biçiminde slo-

ganların atıldığı hazırlık evrakı ile incelenen film ve diğer belgelerden anlaşılmakta ise de, suç teşkil edip etmedikleri noktası bir tarafa, içerikleri, kapsamaları itibariyle gayri ciddi ve doğru ve objektif çizgide olup olmadıkları hususu ayrıca çok şüpheli bu sloganlar ve alanda teşhir olunan pankartlar ile sanıklar arasında, diğer deyimle bu slogan ve pankartların, eylemcileri ile DİSK yürüyüş ve düzenleme komitesini oluşturan sanıklar arasında ceza yasamızın başlıca öğelerinden birisi olan (*İlliyet*) bulunduğu dair herhangi bir elverişli kanıt ve belgeye evrak arasında rastlanmamaktadır.

Miting ve yürüyüş düzenleme komitesi üyeleri sanıkların, savunmalarının aksini gösterir biçimde, bu sloganların atılmasına ve pankartların taşınıp teşhir edilmesine ceza yasamız açısından rıza ve muvafakatlerinin bulunduğu, miting boyunca gözyumduklarına sonuç olarak sanıklar ile suç teşkil eden eylemler arasında illiyet bağının mevcut olduğuna dair hiçbir olumlu kanıt ve bulgu elde edilemediği gibi, DİSK'in 1 Mayıs'ta bizzat saptadığı ve bu miting ve yürüyüşe katılmalarına konfederasyonca karar verilen dernek ve kuruluşlara bu slogan ve dövizlerin nelerden ibaret olduğunun ayrı ayrı bildirilmesi, kendi slogan ve pankartları dışında hiçbir slogan ve pankartı kabul etmeyeceklerini bu derneklere tebliğ etmesi ayrıca kuşku duyduğu bazı kuruluş ve dernekleri bu yürüyüş ve mitinge almaması,

söz konusu slogan ve pankartlar ile DİSK'in ve sanıkların bir ilgi ve bilgisi bulunmadığının karinesini oluşturmaktadır.

Bu bakımdan DİSK miting ve yürüyüş tertip komitesi üyeleri sanıkların TCK'nun 141/1 ve 142/1. maddelerinde ifade olunan yasa hükümlerini şu veya bu şekilde ihlâl etikleri anlaşılamamaktadır.

İncelenen belge ve filimlerden kürsünün civarındaki gönderlerde Türk bayraklarının çekilmiş olduğu, korteje dahil pek çok yürüyüşçünün büyük boyda Türk bayraklarını taşıdıkları ve keza alanın muhtelif yerlerine çok sayıda Türk bayrağı çekildiği anlaşılmıştır.

2 — Diğer sanıkların üzerlerine atılan eylemlere gelince:

Bu sanıklar hakkında da:

a) 171 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyetleri hakkındaki yasaya aykırılık,

b) Sosyal bir sınıfın, diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmeye... matuf bir cemiyeti sevk ve idare etmek suretiyle TCK'nun 141/1. maddesine muhalefet.

c) Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek için propaganda yapmak suretiyle TCK'nun 142/1. maddesine muhalefet,

d) Kanunun cürüm saydığı bir fiili açıkça övmek,

e) 1630 sayılı Dernekler Yasasına muhalefet, savından ibaret bulunmaktadır.

Bu sanıkların miting ve yürüyüş boyunca suç teşkil eder nitelikte pankart taşıdıkları ve slogan attıkları ayrıca sopa taşıyıp bulundurdıkları saptanmamıştır.

Sanıklar da savunmalarında DİSK'in tespit edip tebliğ ettiği slogan dışında slogan attırmadıklarını ve pankart taşıtmadıklarını ve sopa da taşıyıp taşıtmadık-

larını bu itibarla 171 sayılı yasaya muhalefette bulunmadıklarını ileri sürmüşlerdir.

Yine bu sanıklar hakkında TCK'nun 141 ve 142. maddelerinde ifade olunan sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmeyi amaçlar nitelikte derneklerini yönetip aynı amaçla propaganda yaptıklarına ve konuşmalar sloganlar atıp pankart taşımak suretiyle cemiyetin muhtelif sınıflarını umurun emniyeti için tehlikeli bir tarzda kin ve adavete sevk ettiklerine dair de evrak arasında herhangi bir olumlu ve mahkemeye sevklerine elverişli kanıt ve belgeler saptanamamıştır.

Bu olaylara bağimli olarak sanıkların vaki eylemlerinde yönetim kurulunu oluşturdıkları dernek ve kuruluşları amaçları dışında sevk ve idare ettikleri hususu da subuta ermemektedir (1630 sayılı Dernekler Yasasını ihlâlden İGD ve DHKD Yönetim Kurulu üyeleri hakkında kamu davası ayrıca açılmıştır).

SONUÇ:

Yukarıda açıklanan nedenler dolayısı ile sanıklar hakkında *koğuşturma yapılmasına yer olmadığına*, kararın CYUK'nun 163 ve 164. maddeleri uyarınca savunmaları res'en alınan sanıklara ayrı ayrı tebliğine itirazı açık olmak üzere karar verildi. 14.9.1978

Muhittin CENKDAĞ 12242
İst. C. Savcı Yardımcısı»

Görüldüğü gibi hukukun en temel ilke ve öğelerini de gözönünde bulundurarak verilen bu karar, iddiname-deki soyut, öznel ve hukuk dışı bir yöntemle elde edilen tüm yorum ve suçlamaları çürütecek, yersiz ve haksız olduğunu gözler önüne serecek kadar açıktır.

Bu karar ayrıca, iddianamede çok ağır bir biçimde suçlama konusu yapılan DİSK Anatüzüğünün 3. maddesi E fıkrasında yer alan;

«Emekçilerin tüm haklarını alabilmesi, yalnız mesleki mücadele ile mümkün olmayıp, bunun yanı sıra Anayasadaki demokratik haklarını kullanarak siyasi mücadele yapmaları gerekli olduğu...»

biçimindeki 1961 Anayasası'na ve yasalara uygun olan belirlenmesinin de suçlanamayacağını ortaya koymuştur.

Yukarıdan beri özetlemeye çalıştığım, yasal izin işlemleri tamamlanarak tüm kamuoyu ile birlikte yetkililerin de gözleri önünde yapılan 1 Mayıs gösterilerimiz, devletin sürekliliği ilkesi yok sayılmadan, hukukun üstünlüğü, yani hukukun temel ilkeleri çiğnenmeden suçlanamaz.

DGM DEVLET GÜVENLİK MAHKEMELERİ

DİSK Devlet Güvenlik Mahkemelerine sadece 16 Eylül 1976 tarihinde karşı çıkmamıştır. DİSK temel hak ve özgürlüklere indirilmek istenen bir darbe niteliği taşıyan DGM'lerle ilgili çok önceleri önerilerde ve uyarılarda bulunmuş, DGM girişimine Anayasal ve demokratik haklarını kullanarak karşı çıkmıştır.

5 Temmuz 1976 tarihinde «İşçi Sınıfına ve Komuoyuna DİSK'in Uyarısı, Devlet Güvenlik Mahkemeleri Sıkıyönetimsiz Sıkıyönetim Demektir.» başlıklı bir milyon adet özel bir gazete baskısı tüm yurttan dağıtılmış, 9 Temmuz 1976 tarihinde İstanbul Spor ve Sergi Sarayı'nda Genel Temsilciler Meclisi'ni toplantıya çağırarak tabanın eğilimini saptamıştır.

2500 dolayında sendika yöneticisi ve temsilcisinin

katıldığı Genel Temsilciler Meclisi'nde DGM'lere karşı Anayasal ve demokratik hakların kullanılarak karşı çıkılması oybirliği ile kararlaştırılmıştır.

İşçi sınıfının, ilerici aydın ve demokrat kişi ve kuruluşların tüm uyarısına karşın DGM girişimi önlenememiştir.

Böylesi bir ortamda 16 Eylül 1976 tarihinde DİSK Yönetim Kurulu ve Başkanlar Konseyi'nin yaptığı ortak toplantıda almış olduğu karar aşağıdaki şekilde açıklanmıştır:

«1— Erişilmez bir hızla yükselen hayat pahalılığı karşısında işçi, köylü, esnaf, memur, tüm alınteri ile geçinenlerin yaşam ve geçinme koşulları alabildiğine ağırlaşmıştır.

2 — Emekçi halkımız MC'nin sözcülüğünü yaptığı bu sermaye ve aşırı kâr düzenine karşı hızla bilinçlenmekte ve ilerici, demokratik örgütlerle birlikte bu düzene karşı çıkmaktadır.

3 — MC bu gerçeği görmekte ve uyutma, kandırmaca ve saptırma politikasının yeterince geçerli ve etkili olmadığını anlamaktadır. Bu nedenle, DGM yoluyla emekçi halkımızı sindirip baskı altında tutarak 1977 seçimlerini kazanmayı amaçlamaktadır. Bu amaç uğruna demokrasiyi iyice boğazlamaktan çekinmiyor.

Bu durumdan dolayı:

1 — Ülkemizi MC'nin yarattığı karışıklık ve bunalımlardan kurtarmak,

2 — Hayat pahalılığı artışına son verip emekçi halkımızın yüksek geçim olanaklarına kavuşmasını sağlayacak kapıları açmak,

3 — Demokrasiyi açıkça boğazlanmaktan kur-

tarıp, demokratik sendikal ve siyasal hak ve özgürlükleri koruyup genişletmek,

4 — Ve bu nedenle, emekçi halkımızın 1977 genel seçimlerinde özgürce oy kullanma ve bu istemleri destekleyen dilediği iktidarı seçmek olanağını sağlamak amacıyla,

İki gündür toplantı halinde bulunan DİSK Genel Yönetim Kurulu ile Başkanlar Konseyi'nin müşterek toplantısında,

— Bu iktidarın *Anayasal ve demokratik* yoldan düşürülmesine ve halktan yana bir iktidarın kurulmasına kadar tüm ülkede genel yas ilanı,

— Anayasal ve demokratik haklarını, DİSK'in (Tabanın söz ve karar sahibi olma) temel ilkesi içinde kullanabilmesi açısından işçi üyelerimizin serbest bırakılması,

— Örgütümüzün bulunduğu merkezlerde hergün genellikle öğleden sonraları DİSK tarafından sessiz matem yürüyüşleri veya mitingler düzenlenmesi,

— Bunun dışında DİSK tarafından düzenlenmeyen hiçbir yürüyüş, miting ve gösteriye üyelerimizin katılmaması ve bozguncu unsurların içeriden veya dışarıdan gelecek tahriklerine olanak verilmesi için üyelerimizin çok dikkatli ve titiz davranmaları kararlaştırılmıştır.

Bu kararlar bugün (16.9.1976 Perşembe günü) saat 13.00'ten itibaren geçerli olacaktır.

Tüm işçileri, ilerici ve demokratik kuruluşları DİSK'in bu tarihi kararını desteklemeye çağırıyoruz.»

Yürütme Kurulumuz yukarıdaki kararı değerlendirmiş ve 16 Eylül 1976 tarihli aşağıdaki karar ile uygulamaya koymuştur:

«Madde 1

a) 18, 20 ve 21 Eylül 1976 günleri saat 14.00 - 18.00 arasında Beşiktaş Meydanı Dolmabahçe Caddesi Gümüşsuyu güzergâhı üzerinden Taksim'e sessiz matem yürüyüşü düzenlenmesine ve Taksim'de Atatürk heykeline çelenk konması ve saygı duruşundan sonra dağılınmasına,

b) Yürüyüş tertip komitesi olarak Celâl KÜÇÜK başkanlığında Fehmi IŞIKLAR ve Müşir Kaya CANPOLAT'ın görevlendirilmesine oybirliği ile karar verilmiştir.»

Bu kararın ancak bir bölümü hayata geçirilmiş ve bunun dışında herhangi bir eylem kararı alınmamıştır.

Hayata geçirilen bölüm, 18 Eylül tarihinde düzenlenen Beşiktaş Dolmabahçe Caddesi Gümüşsuyu-Taksim güzergâhındaki yürüyüştür. Bu sessiz yürüyüş için gerekli izin alınmıştır. Yapılacağına çok az bir zaman kala, emniyet yetkililerinin aldıkları ihbara göre yaptıkları uyarı, bize yapılan telefonla ihbarlar dikkate alınarak, yürüyüş yapılması olası bir saldırıyı önlemek amacıyla ve gene emniyet görevlilerinin isteği üzerine yürüyüş araçlar içinde yapılmıştır. Ve hiçbir olay çıkmamıştır. Gene emniyet yetkililerinin uyarısı üzerine, 20, 21 Eylül günleri izin işlemleri tamamlanmış sessiz yürüyüşlerimiz, valinin herhangi bir kararı olmadan tarafımızdan iptal edilmiştir.

Durum bu olduğu halde İddia Makamının iddianamesinin 655. sayfanın 3. paragrafında şu yorum yapılmaktadır:

«Genel yas adı altında uygulanan genel grevi 18 Eylül 1976 günü İstanbul'da motorize bir yürüyüşle hareketli bir hale getirerek, Taksim Alanı'na kadar

işçiler yürümüş, yandaşları olan dernekler kendilerini bu yürüyüşte desteklemişlerdir.»

İddia Makamının bu yorumunu ve yaklaşımını anlamak gerçekten güçtür. Çünkü bu eylem yasaların bize verdiği hakkı kullanarak ülkemize cepheleşmeyi getiren MC'yi Anayasal çizgiye ve Atatürk ilkelerine çekme eylemidir.

İddia Makamı o günkü siyasi iktidara o kadar gönülden bağlıdır ki, yasal izinli bir yürüyüşle o iktidarı kendi deyimiyle Atatürk'e şikâyet etmek bile suçtur.

İddia Makamı «DGM'lerin işçilerle ilgisi olmadığını» öne sürmüştür.

Bu iddia da yeni değildir. Bu iddiayı ilkin işverenler öne sürmüştür. Örneğin: 21 Eylül 1976'da *TİSK Genel Sekretri Rafet İBRAHİMOĞLU* «DGM'nin işçi haklarına dokunan bir yönü yok» demiştir. İddia Makamı idianamenin birçok yerinde olduğu gibi bu konuda da işverenlerin suçlamalarını yinelemektedir.

DGM, Anayasamızın temel ilkelerinden «doğal hakim» ilkesine aykırıdır. Anayasamızın 7. ve 32. maddelerine bakıldığında bu durum görülecektir.

DGM Yasa Tasarısının 9. maddesi 275 sayılı Toplu Sözleşme Grev ve Lokavt Kanununa ilişkin suçlar da DGM'nin yetkisine giren suçlardı.

DGM'ler siyasal iktidarlara bağımlı mahkemeler olacaklarından işçilerin sendikal faaliyetlerini hedef alacaktı.

DGM'ler kurulduğu takdirde:

— Ücretleri zamanında vermeyen işverene eleştiri getiren ya da protestoya girişen işçiler,

— İşverenlerin yasa dışı baskısına karşı tepki gösteren işçiler,

— Sendikal toplantılarda işçilerin çıkarlarını savunan işçiler,

— Yasal grevlere dışarıdan sokulan ajanların yol açtığı olaylara karıştığı iddia edilen işçiler, sendikacılar,

— İşverenin işyerine sokmak istediği sarı sendikaya karşı tepki gösteren işçiler,

— Haksız işten çıkarmalara tepki gösteren işçiler,

— İşverenin iftira ettiği işçiler, işyerinde iş huzurunu bozduğu iddia edilen işçiler...

Hep DGM'lerde yargılanacaktı.

İşte DGM işçileri en azından bu nedenlerle ilgilendirmektedir.

İddia Makamı bizleri ve DİSK'i suçlarken, kendi politik seçeneğini de tartışmaya gerek kalmayacak bir biçimde bu bölümde de ortaya koymuştur.

İddianamenin 297. sayfasının 3. paragrafında aynen şöyle demektedir:

«Hürriyetçi parlamenter demokratik bir sistem içinde iktidara gelmiş bir hükümet sanki halktan yana değilmiş gibi; halktan yana bir iktidarın kurulmasına kadar, devleti hedefleyen bu eylemlerin sürdürülmek istenmesi, DİSK'in amacının ne olduğunu ve nereye varmak istediğini açıkça ortaya koymaktadır.»

İddia Makamının dünya görüşü ve siyasi seçeneği, toplumumuzu cephelere bölen, aldığı ekonomik kararlarla ülkeyi darboğazlara sıkıştıran, büyükelçiliklerde çalışanların ücretlerini ödeyecek kadar para bulamayan, karşılıksız çeklerle devletin kredisini kıran bir siyasi iktidarı halktan yana bir iktidar olarak değerlendirebilir. Bu İddia Makamının görüşüdür. Ve biz bu görüşü anlıyoruz. Ancak, İddia Makamı da MC'yi halktan yana

kabul etmeyişimizi ve halktan yana bir siyasi iktidar isteğimizi saygıyla karşılamalı ve bunu bir suç olarak görmemelidir.

İddia Makamı iddianamenin 197. sayfasında politik ve ideolojik suçlamalarını bir başka biçimde sürdürmekte ve soyut iddialarına bir yenisini daha eklemektedir.

Anılan sayfanın 6. ve 7. paragraflarında aynen şöyle demektedir:

«Toplu sözleşmeler muayyen dönemler için işçi ve işveren arasında yapılan ve ekonomik, sosyal, kültürel hakları içeren bir akit, bir anlaşma olduğu cihetle, her akit gibi kanuna, ahlâka, adaba uygun olması gerektiği halde, suç niteliğindeki eylemlerinden dolayı işten atılan işçilerin tekrar işe alınmaları için toplu sözleşme anlaşmasına hüküm koyulup, zora dayalı olarak işverene kabul ettirilmek istenmesi; yasa dışı işçi hareketlerinin toplu sözleşme yolu ile yasallaştırılması, bu eylemlere meşruiyet kazandırılması amacına yöneliktir.

Böyle bir toplu sözleşme anlaşması kanuna, ahlâk ve adaba uygun düşmeyeceği halde, uygulanan maddi ve manevi baskı yöntemleri ile, mer'iyet ve işlerlik kazanabilmiştir.»

Yapılan bu yorumla olayların nasıl değerlendirildiği sergilenmektedir. Önce konfederasyonların toplu iş sözleşme yapma görevleri yoktur. DİSK'e bağlı sendikalarından hangileri hangi işverenle veya işverenlerle, hangi işyeri için, hangi toplu sözleşme anlaşması sırasında zora başvurarak bu anlamda sözleşmeye hüküm koydurmak istemiştir? Zora dayalı demekle nasıl bir eylem kastedilmektedir. Hangi işveren bu zora boyun eğe-

rek ahlâk ve adaba uygun düşmeyen bir anlaşmayı imzalamıştır?

İddia Makamı yasaları sıradan yurttaşlardan daha çok bilmek durumundadır.

Yasalarımız işverenlere, bırakın suçu kanıtlanmayanları, hüküm giyenleri bile çalıştırma zorunluluğu yüklemiştir. Sıradan nedenlerle işten çıkarılanların yeniden işe alınması için girişimde bulunmak sendikaların doğal görevidir.

Soyut idialarla ne toplu iş sözleşmesi yapmayan, yasal olarak böyle bir yetki ve görevi olmayan DİSK'i suçlamak doğrudur; ve ne de işçiyi işe alan işverenleri adaba ve ahlâka aykırı davranışlar içinde göstermek doğrudur.

DGM ile ilgili konuda Bakırköy 1. Asliye Ceza Mahkemesinin Esas No: 1976/956, Karar No: 1978/811 sayılı dosyasında beraat kararı verilmiş, ancak bu karar Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nde bozulmuştur. Sürmekte olan bir davanın başka bir mahkemede dava konusu edilemeyeceği en yakın bir hukuk kuralı iken, İddia Makamı burada da hiçbir hukuk otoritesi tanımamış ve kendini kanun yerine koymuştur.

Hatırlanacağı üzere Bakırköy Cumhuriyet Savcılığının 8.2.1982 tarihli yazısı ile anılan davanın dosyası mahkemenize gelmiş ve 275 sayılı Kanuna muhalefet nedeni ile açılan bu davanın şahsi ve fiili irtibatlar sebebi ile DİSK davasıyla birleştirilip birleştirilmemesi sorulmuştur.

17.2.1982 günü yapılan duruşmada konuya ilişkin görüşü sorulan İddia Makamı: İddianameye hâkim olan ve aleyhimize kamuoyu oluşturmayı amaçlayan soyut, yakıştırmaya, kendi ideolojik anlayışına uygun ve hukuk dışı bir mütalâa ile bu iki davanın birleştirilmesine gerek

olmadığını belirterek dosyanın DİSK davası dosyasına delil olarak dahil edilmesini talep etmiştir.

Mahkemeniz bu konuda görüşümüzü sormaya bile gerek duymadan, İddia Makamının görüşü doğrultusunda karar vererek dava dosyasını Bakırköy 1. Asliye Ceza Mahkemesine geri göndermiştir.

Dava dosyasının mahkemeler arasında gelip gitmesi zaman kaybına neden olmuş, bundan ötürü dava zaman aşımına uğramış ve düşmüştür.

Bakırköy 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde davaya bakılmış olsaydı, yeniden beraat kararı verilecekti, çünkü suç sayılabilecek bir eylemimiz söz konusu değildi.

Durum bu iken esasa ilişkin görüşte, DGM yeniden konu edilmekte ve kesinleşmiş mahkeme sonucu İddia Makamı tarafından tanınmamaktadır.

DGM konusunda DİSK Yönetim Kurulu iddianamenin 287. sayfasında sözü edilen «Genel yas» kararını almış ve bu konuda üyelerini serbest bırakmıştır. DİSK Yürütme Kurulu'nun DGM'ye ilişkin tek kararı ise iddianamenin 288. sayfasında sözü edilen Beşiktaş-Taksim motorize yürüyüşü kararıdır. Bunun dışında DİSK Yürütme Kurulu'nun DGM genel yas olayına ilişkin bir kararı yoktur.

Mahkemenizin bu konudaki bilgilenmesini tamamlamak amacı ile hakkımızda beraatla sonuçlanan 16.9.1976 tarihli DİSK Genel Başkanlığı açıklaması konusunda Bakırköy 1. Asliye Ceza Mahkemesinin 21.12.1978 tarihli kararını sunmak istiyorum. Karar aynen şöyledir:

«G.D.: Hadise tarihinde mazmunlardan Kemal TÜRKLER'in Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Başkanı olduğu ve diğer altı maznun da bu

konfederasyonun yönetim kurulu üyesi bulundukları ve hadiseye tekaddüm eden günlerde DGMK'nun yasama meclislerinde görülmeye başlaması üzerine gerek DİSK Ajansı'nda ve gerekse diğer yayınlarda birçok yazılar çıkmış bulunduğu, maznunlardan Kemal TÜRKLER'in 16.9.1976 tarihli beyanatı ile diğer maznunların alâkasının bulunmadığı ve maznun Kemal TÜRKLER hakkında mahkememize açılan davanın aynı konusunda bizim mahkememizde dava açılmadan evvel İstanbul C.Savcılığı'nın 1.11.1976 gün ve 413/20251 sayılı iddianamesiyle İstanbul 11. Asliye Ceza Mahkemesi'nde Kemal TÜRKLER ve Maden İş Sendikası yöneticileri hakkında 275 sayılı Kanuna göre cezalandırılmaları talebi ile 6.9. 1976 tarihindeki fiilleri için dava açıldığı ve *İstanbul II. Asliye Ceza Mahkemesinin kesinleşmiş 30.5.1978 gün ve 1020/270 sayılı kararı* ile Kemal TÜRKLER ve arkadaşlarının beraatine karar verildiği ve şu hali ile Kemal TÜRKLER hakkında derdest bir dava var iken mahkememize Bakırköy C. Savcılığı'nın 24.11.1976 tarihli iddianamesiyle aynı mevzuda ikinci bir defa bu davanın açıldığı dosya münderecatı, şahitlerin birbirlerini tamamlayan sureti şahadet ve beyanları, hazırlık evrakı, İstanbul 11. Asliye Ceza Mahkemesi'nden gelen mezkûr karar muhtevası ile aksi sabit olmayan maznunlarının müdafaasından ve hadisenin oluş şeklinden anlaşılmış mahkemece de bu suretle tam bir kanaat getirilmiştir.

1 — Maznunlardan Kemal TÜRKLER hakkında aynı tarihte işlendiği iddia olunan fiil için iki defa dava açılmış olduğundan ve İstanbul 11. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 30.5.1978 gün ve 1020/270 sayılı kararı ile Kemal TÜRKLER'in beraatine ka-

rar verilmiş olduğundan *Kemal TÜRKLER* hakkında yeniden karar ittihazına mahal bulunmadığına.

2 — Diğer 6 maznunun 275 sayılı Kanunun 55. maddesine muhalif bir hareketlerinin mevcut olmadığı ve bu kasıtle hareket ettikleri hakkında kat'i delil bulunmadığı anlaşıldığından diğer 6 maznunun msnet fiilden *BERAATLERİNE*, temyiz yolu açık olmak üzere talebe uygun olarak karar verilerek...»

Yukarıdaki karardan da anlaşılacağı gibi bu olayda 275 sayılı yasaya aykırı davranışımız bile sözkonusu değildir. Bu konuda İddia Makamının tüm suçlamaları hukuksal dayanaktan yoksundur ve geçersizdir.

TARİŞ OLAYLARI

TARİŞ olaylarını doğru değerlendirmek için, o dönemi iyice anımsamak, olayların nedenlerine inmek ve asıl sorumluları ortaya çıkarmak gerekmektedir.

Siyasi iktidarlar kooperatif birliklerini, özellikle de TARİŞ'i sürekli kendi yandaşlarını işe yerleştirerek siyasi amaçları doğrultusunda kullanmak istemişlerdir.

O dönemde, MHP'nin doğrudan MSP'nin ise kerkhen desteklediği azınlık iktidarının işbaşına gelmesiyle, önce genel müdürlük kademesi değıştirilmiş, sonra da bu değışiklik en alt birimlere kadar yansıtılmak istenmiştir.

1 ve 2. MC dönemlerinde TARİŞ tesisleri birer vurucu s olarak kullanılıyordu. Bu bütün tazelliğiyle belleklerdedir. Siyasi iktidar değışikliği ile birlikte böyle bir yapı yeniden gündeme gelmiş, çok sayıda işçinin işten atılacağı haberi yaygınlaştırılarak iktidar değışikliği öncesi varolan çalışma ortamı bozulmaya başlamıştır.

Bu tespiti yapan DİSK, 2. Ören toplantısından çok önce yasa dışı ve yürürlükteki toplu iş sözleşmesine aykırı olarak işçi çıkarmalarını önlemek amacıyla, DİSK'e üye olsun ya da olmasın kooperatif birliklerinde örgütlü sendikalarla ortak davranmayı kararlaştırmış ve 27.11.1979 tarihinde DİSK Yürütme Kurulu üyesi Tuncer KOCAMANOĞLU başkanlığında örgütlü sendikaların genel başkanlarından oluşan Ortak Davranış Komitesi'ni oluşturmuştur.

Birlikte girilecek toplu sözleşmeler ya da grevler öncesinde, konfederasyonlar düzeyinde bu tür ortak koordinasyon komiteleri kurmak yalnız Türkiye'de değil, sendikal hakların geçerli olduğu tüm ülkelerdeki yaygın bir uygulamadır. Amaç, işçi sendikalarının işverenlerin taktik ve stratejik saldırıları karşısında bilgi alışverişini, eşgüdümü ve ortak tavrı sağlamaktır.

TARİŞ olaylarının temelinde ekmek kavgası vardır. İşsizlik yoğun olduğu ülkemizde, çok güç koşullarla işe girebilmiş, kendince bir düzen kurmuş binlerce işçinin işten atılma korkusu, aç kalma korkusu vardır.

İddia Makamı tüm bu gerçeklere gözünü kapamış ve benim bir açıklamamı ele alarak olayların başlamasını bu açıklamaya bağlamıştır. İddianamenin 116. sayfasında aynen şöyle denmektedir.

«...Olayların bu şekilde başlaması ve fabrikaya müdür olarak atanan Hilmi Özyarar'ın bu makama gelmesi bahane edilerek başlatılan olaylar, DİSK'in istismarı ve işçiyi sokağa dökme ve güvenlik kuvvetleriyle çatışmaya yöneltme çabalarının sonucu gelişmiş, devletin silâhlı güvenlik kuvvetlerine karşı silâhlı ve eylemli kalkışmaya dönüşmüştür.

Olaylar henüz başlamadan önce DİSK Genel Sekreteri Fehmi IŞIKLAR 3.1.1980 günü yaptığı

açıklamada; 'ülkemiz uzun süreden beri ağır bir ekonomik, toplumsal bunalım içindedir. Bu bunalımın sorumlusu olan patronlar, büyük toprak sahipleri, ithalatçılar, karaborsacılar bunalımın yüklerini bütün ağırlığı ile işçilerin, emekçilerin sırtına yükleme istemektedirler. 14 Ekim seçimlerinden sonra kurulan yeni hükümet devlet kadrolarında ve siyasal iktidarın iftliği gibi gördüğü Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinde görülmedik bir kıyım başlatmıştır. Devletin en önemli kademelerine faşist kadrolar yerleştirilirken diğerk yandan işçiler arasında büyük tasfiyeler hazırlıkları yapılmıştır. Bütün bu gelişmeleri dikkatle izleyen TARİş işçileri, örgütleri aracılığı ile ,çalışma haklarına yönelik bir saldırı karşısında örgütlü birliklerinden aldıkları gle haklarını savunmaya kararlıdırlar. TARİş işçilerine yönelik saldırılar nereden gelirse gelsin karşısında işçilerin örgütlü birliğini bulacaktır. Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerine yönelecek saldırılara karşı bu işyerlerinde DİSK yesi ve bağımsız sendikaların oluşturduğ ORTAK DAVRANIş KOMİTELERİ görev başındadır.'

Yalnızca şu beyan dahi gösteriyor ki, olaylar henüz başlamadan önce DİSK işçinin tansiyonunu olayların başlayıp gelişmesi yönünde yükseltme ve bahane yaratarak devlet organlarına karşı savaşa itme kararlılığı içindedir. rgtne mensup bilinçli ve militan işçileri marifetiyle bu savaşı yapmaya işçiyi sevk etmekte ve yöneltmektedir.»

Bu yoruma göre de işçiler kolayca kandırılabilir yaratıklardır. Hiç neden yokken Fehmi İşIKLAR bir açıklama yapmış ve işçileri sokağa dökmüştür. Çünkü DİSK devleti yıkmak istemektedir, o nedenle olay çıkarılması gerekmektedir.

İddia Makamı biraz daha zorlansaydı;

— DİSK işçi çıkarılması için işveren vekiline baskı yapmıştır, çünkü işçi çıkarılınca olaylar başlar, olaylar başlayınca da Anayasal devlet düzeni yıkılır ve yerine Marksist-Leninist düzen kurulmuş olur, DİSK'in de amacı budur... Biçiminde bir kurgu da kurabilirdi.

Acaba gerçek bu mudur? Olayların gelişimine kısaca bir göz atıldığında gerçeğin bu olmadığı ortaya çıkacaktır.

DİSK 7. Genel Kurulu Çalışma Raporunun 255. sayfasında, TARİŞ olayları ile ilgili aşağıdaki bölümü, olayların nasıl başladığını çok açık bir biçimde sergilemektedir.

Sözü edilen bölüm aynen şöyledir:

«TARİŞ olayları Demirel iktidarının işbaşına gelmesiyle birlikte TARİŞ Genel Müdürlüğü'nün ve genel müdürlükteki bazı yöneticilerin değiştirilerek yerlerine siyasal iktidar güdümündeki ve MHP eğilimli kişilerin atanması ile başlamıştır.

Yeni genel müdür ve personel müdürlüğüne tedvirle görevli kişi, 28.12.1979 tarihinde İşletmeler Müdürlüğüne bir yazı çıkararak '1.10.1979 tarihinden sonra işe alınan personelin hizmet akitlerinin en geç 31.12.1979 *tarihine kadar* feshedilmesini' istemişlerdir. Böylelikle bu yazının çıkarılmasından 3 gün sonra toplu olarak yüzlerce işçinin işten atılması istenmiştir. Pamuk Yağı Kombinası İdare Müdürü ve Teknik Müdür 29.12.1979 tarihinde Genel Müdürlüğün bu talebini yazılı olarak cevaplamış, 'DİSK'e bağlı Gıda-İş Sendikası ile TARİŞ yönetimi arasında bağitlanan ve 1.1.1979 tarihinden geçerli olarak yürürlüğe giren 5. Dönem Toplu İş Sözleşmesinin 19, 20 ve 73 (Ek- 3, 4 ve 5), 1475 sayılı

iş yasasının 8 ve 12 (Ek-6 ve 7.) maddeleri uyarınca bir aylık deneme süresini tamamlamış işçi statüsünde hiçbir çalışmamız olmadığından, gerek anılan maddeler uyarınca da gerek toplu işçi çıkartılması ve gerekse Disiplin Komitesi kararı alınmadan bu yola gidilmesi olanaksızdır' demişlerdir.

İdare Müdürü ve Teknik Müdür, Genel Müdürlüğe yazdıkları bu yazılarında ayrıca toplu sözleşmeye ve iş yasasına aykırı olan böyle bir uygulamaya girmesi halinde doğabilecek olumsuzlukları da belirtmişlerdir.

Ancak Genel Müdür, Ticaret Bakanlığı'nın ve siyasal iktidarın istekleri doğrultusunda TARİŞ'i ne pahasına olursa olsun faşistleştirmek kararından geri dönmemiştir. İzmir'de yayınlanan bir bölge gazetesine verilen ilânla Genel Müdürlük uzun bir liste halinde iş akitleri 17.Madde uyarınca feshedilen işçilerin isimlerini yayınlamıştır. Bu, yasaları ve toplu sözleşme hükümlerini açıkça çiğneyen karar, başta TARİŞ işçilerinin örgütlü tepkisi olmak üzere ülkedeki tüm demokrat güçlerin protestoları ile karşılanmıştır.» (*DİSK 7. Genel Kurul Çalışma Raporu*, S. 255).

TARİŞ işverenliği üye sendikalarımızın girişimlerini, DİSK'in uyarılarını olumsuz karşılamakla kalmamış, kendi bünyesindeki işveren vekili durumunda olan yetkililerin de doğabilecek olumsuzlukları belirten uyarılarına kulaklarını tıkamıştır.

Ayrıca TARİŞ'e ortak olan üretici köylüler gelişmelerden kaygıya düşmüş ve toplu gruplar halinde TARİŞ işverenliğine başvurarak olaylara neden olan işçi kıyımına son verilmesini istemişlerdir.

DİSK siyasi iktidarın ve TARİŞ yetkilileri ile tüm

ilgililerin dikkatini çekmek ve olumsuz gelişmelerin önüne geçmek için İzmir'de 26 Ocak 1980 günü «İşçi kıyımına, zamlara, pahalılığa, sürgünlere, anti-demokratik baskı ve uygulamalara, faşist saldırılara karşı demokrasi mitingi ve yürüyüşü» adlı ayrıca bir gösteri düzenlemiştir.

Onbinlerce insanın katıldığı bu miting de ilgilileri uyarmaya ve yasa dışı girişimlerini önlemeye yetmemiştir.

TARİŞ olaylarını kışkırtan ve başlatan Genel Müdür bugün nerededir? Bu Genel Müdür TARİŞ'e önemli zararlar verdikten sonra görevden alınmış ve hakkında «Görev suiistimalinden» davalar açılmıştır.

Düşünebilen ve ben insanım diyen herkesi derinden üzen TARİŞ olayları ile ilgili Ege Bölgesi Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesince verilen karar ilgili sendika yöneticilerimizin konuya ilişkin görüşleri açıklandığında, iddianamede bu konuda da yanlış temelle dayanarak ve haksız olarak suçlandığımız çok daha iyi anlaşılacaktır.

TARİŞ olaylarına ilişkin 1980/70 Esas No ve 1981/182 Karar Nolu davaya bakan İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 2 numaralı Askeri Mahkemesinin gerekçeli hükmünde yer alan sadece aşağıdaki bölüm bile siyasi iktidarla işverenin tutumunu açıklamaya yetecektir:

«GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

İzmir ve çevresinde faaliyet gösteren «İncir - Üzüm - Pamuk ve Zeytinyağı Tarım Satış Kooperatif Birlikleri» (Kısa adı ile TARİŞ) adlı kuruluş, gerek sosyo-ekonomik işlevi ve gerekse bünyesinde binlerce işçi çalıştırmak suretiyle, uzun bir süreden

beri sendikal ve siyasal çevrelerden kaynaklanan çeşitli müdahalelere maruz kalmış, iktidarla birlikte kuruluşun yönetim kadroları da el değiştirdiğinden, doğan huzursuzluk giderek tabana yansımış ve yayılmıştır. Bu sağlıksız ortam, her dönemde çeşitli terör odakları için elverişli birer zemin oluşturmuş, işçiler arasında önce görüş ayrılığı tarzında başlayan hareketler bir süre sonra kamu düzenini ve güvenliğini tehdit edici boyutlara ulaşmıştır. Davası konusu olay, bu gelişmelerin en son ve fakat en önemli halkalarından birini teşkil etmektedir.

..İçişleri Bakanlığı, İzmir Valiliğine gönderdiği 14 Ocak 1980 tarihli yazılı bir emir ile «..Tariş'in karar ve icra organlarının çeşitli siyasi baskılar altında kaldıklarının, ayrıca idarece icraata gidilmesi halinde bütün il sınırları içine yayılabilecek ölçüde olayların meydana gelebileceğinin» istihbar edildiğinden bahisle, tüm istihbarat organlarının verecekleri bilgilerin birlikte değerlendirilerek saptanacak suç odaklarının ortaya çıkarılmasını ve gizliliğe riayet edilerek 22 Ocak 1980 günü suçluların yakalanmalarını sağlayacak bir planın yapılmasını» istemiştir.

..TARİŞ icra ve karar organlarının baskı altında oldukları ve idarece icraata gidilmesi halinde büyük olayların meydana gelebileceği yolundaki istihbaratın hangi kanallardan Bakanlığa ulaştığı belli değildir. TARİŞ Genel Müdürü, bu konuda herhangi bir başvuruda bulunmadığını, huzurda verdiği yeminli anlatımda belirtmiş, keza İzmir Emniyet Müdürlüğü İçişleri Bakanlığının 14.1.1980 tarihli yazılı emri dışında başkaca bir dokümen ibraz edememiştir. Bu durumda Bakanlığın, başka kaynaklardan gelen istihbaratı değerlendirerek içeriği

yukarıda açıklanan yazılı emri verdiği anlaşılmaktadır.

Ancak emirde, suç odaklarının tespitinden sonra suçluların yakalanması için bir plan yapılması ve bu planın 22.1.1980 günü uygulamaya konulması istendiği halde, anılan tarihte Emniyet Müdürlüğünce TARİŞ'in tüm ünitelerine ani baskın yapılarak genel bir arama yapılması yolu tercih edilmiştir. Neden bu yol tercih edilmiştir? Kimlerin ve hangi nedenle yakalanmaları planlanmıştır? Aramadaki genel amaç nedir? gibi sorulara yanıt verebilecek hiçbir belge ya da tanık anlatımı dosyada mevcut değildir.

..Şöyle ki; ilk paragrafta da değinildiği gibi, iktidar değişikliğinden sonra çok sayıda işçinin işine son verileceği söylentisi ve bu söylentilerin işçi kesimi üzerinde yarattığı kuşku ve endişe, bu aramalarda izlenen yöntem ile güç kazanmış, çalışanların çoğunluğunu oluşturdıkları kesin olan yansız işçileri paniğe sürükleyerek, militan işçiler ve bu militanların dışarıdan gelen yandaşlarının fabrika içinde ve dışında etkin biçimde menfi propaganda yapmalarını kolaylaştırmıştır.

..İşveren durumundaki TARİŞ yöneticilerinin, bu açık hükme rağmen tek yanlı hareket ederek 6.2.1980 günlü gazetelere ilân vermek suretiyle «İş akitlerini feshetme haklarının doğduğunu» ileri sürmeleri düşündürücüdür. Sanık Rıdvan BUDAK, anılan maddenin vardığı yetkiye dayanarak ve toplu iş sözleşmesini işçi kesimi adına imzalayan sendikanın başkanı sıfatı ile, *tek yanlı hareketten doğan anlaşmazlığın nedenlerini görüşmek üzere TARİŞ Genel Müdürü ile temas kurmak istemiş ve fakat başaramamıştır.*

Jandarma Bölge Komutanı J.Alb. Baha METİN heyet huzurunda verdiği ifadede de «Sendika Başkanı Rıdvan BUDAK, olaylarla ilgili olarak TARIŞ Genel Müdürü İsmail Hakkı GÜRÜN ile görüşme yapmak istiyordu. Daha önce benimle değişik toplantılar yapmıştı. En son aşamada Genel Müdürün de toplantıya katılması gerektiğini söyledi. Durumu Genel Müdüre ilettik kabul etti.

..Fakat toplantı gün ve saatinde mazereti çıkmış, gelemeyeceğini bildirdi. Bu yüzden arzulanan toplantı yapılamadı.» tarzında açıklama yapmış, TARIŞ Genel Müdürü ise, Askeri Savcı tarafından saptanan anlatımında «İl Jandarma Alay Komutanlığında Vali Bey, İl Jandarma Alay Komutanı ile benim ve Sendika Genel Başkanının katılacağı bir toplantıya gitmeme durumu sözkonusu olamaz. Böyle toplantılara gitmişimdir. *Ancak, sendikanın isteği aynı şekilde olacağı için gitmem de gereksizdi. Belki de sonradan bu toplantıdan vazgeçilmiştir. Belki Vali Bey vazgeçmiştir. Belki de gereksiz bulunmuştur..*» diyerek gitmeme nedenini inandırıcı bir biçimde ortaya koymamıştır..»

Olayların çıkmasına neden olan, işçilerin işten atılması için yasa dışı her yola başvuran ve imza atan, işten çıkarılan işçilerin listesini çarşaf çarşaf gazetelerde duyuran böylece işçileri kışkırtan ve onların tepkisini yükselten Genel Müdür kararda da görüldüğü gibi ne gerekçeler göstermiş.

— Sendikanın isteği aynı olacağı için toplantıya gitmesi gereksizmiş,

- Belki de bu toplantıdan vazgeçilmişmiş,
- Belki Vali Bey toplantıdan vazgeçmişmiş,
- Belki de toplantı gereksiz bulunmuşmuş,

Bu anlatım, ilk bakışta bir genel müdüre yakışmayacak gibi görünüyor. Tam tersine öyle bir yakışıyor ki, yaptıkları bu anlatımdan bin beter. Bu insan birçok insanın ekmeğine kıydı, birçok insanın kanına girdi ve birçok insanın cezaevine girmesine neden oldu. Böyle bir insanın anlatımı başkaca nasıl olur ki?

Tüm bu gerçeklere gözünü kapayan İddia Makamı, İddianamenin 115. sayfasında bakınız neler söylüyor:

«İzmir’de sıkıyönetim ilanını mucip olmuş TARIŞ olayları, doğrudan doğruya DİSK’in meseleleri istismar ederek kitleleri istediği istikamette sevk etme taktiği icabı kanun dışı örgütlerle işbirliği içindeki tahrik ve teşvikleri, DİSK’çe eğitim seminerlerinde yetiştirilmiş ve beyinleri devlete karşı savaş fikri ile yıkanmış militanların cana, mala ve devlet güçlerine saldırıları ile oluşturulmuş olaylar topluluğudur.»

Aynı sayfanın bir başka yerinde ise şöyle deniyor:

«18.1.1980 günü başlatılan ve 16.2.1980 gününe kadar sürdürülen olaylar sırasında güvenlik kuvvetlerine karşı saldırıda bulunan DİSK’e bağlı işçilerce 5 polis memuru şehit edilmiştir.»

Görüldüğü gibi bu olayda da asıl suçlular gizlenmiş ve suçsuz insanlar suçlu gösterilmek istenmiştir.

Biz tutuklu iken, iddianameyi de aşan iftiralara uğradık. Yetkili ağızlar bu konuda söylenmedik söz bırakmadı.

TRT kurgu programlar hazırlayarak iftira kampanyasının başını çekti.

Yanıt verme, konuşma hakkımızın bulunmadığı bir dönemde, yargı önüne gelmiş bu tür konularda yorumlar, değerlendirmeler yapılarak tek yanlı kamuoyu oluşturulmak istendi, mahkemeler etkilendi.

Tariş'te olay çıkmaması için ve çıkan olayların önlenmesi için çaba gösteren DİSK yöneticileri yerden yere vuruldu.

Oysa Gültepe ve Çimentepe olaylarına ilişkin davalara İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemelerinde bakılmış, ancak hiçbir DİSK yöneticisi hakkında bu iddianamade ileri sürülen suçlamalar ileri sürülmemiştir.

Şimdi ben diyorum ki, mahkeme kararından da anlaşılacağı gibi Tariş olaylarının yaratıcısı işveren ve işverenleri destekleyenlerdir. Bu olayda ölen ve yaralanan insanların sorumlusu da bunlardır; ve asıl suçluları gizleyip, suçsuz insanların peşine düşenler de en az onlar kadar sorumludur.

ANTBİRLİK OLAYLARI

İddia Makamı Antbirlik olaylarını da yanlış değerlendirmiştir.

Antbirlik olayları, siyasi iktidarın kooperatif birliklerine yönelik yasa dışı tutum ve davranışlarının sonucudur. Gerçekten de Ören'de toplantı halinde iken Antalya'dan gelen bir telefon üzerine Tariş'teki benzer olayların meydana gelmemesi için telefonla hemen İçişleri Bakanlığını aradım. (Bu durum Burhaniye telefon kayıtlarından çıkarılabilir.) İçişleri Bakanı'nı bulamayınca, ki şimdi tam hatırlayamıyorum, ya İçişleri Bakanlığı Müsteşarı veya Emniyet Genel Müdürü'nü telefonla arayarak buldum. Telefonda kendilerine Antalya'da Antbirlik'te, Tariş'e benzer olayların gelişebileceğine ilişkin haber aldığımı, Tariş işvereni gibi Antbirlik işverenininde görüşmelerden kaçınabileceğini, kendilerinin de Antalya Valisi ile görüşerek işverenin Antalya'da hazır bu-

lunmasını ve sorunların görüşülerek çözümlenmesinin en doğru yol olacağını ifade ettim.

Telefonla görüştüğüm zat, bu konuda elinden geleni yapacağını ve sendika başkanlarının mutlaka gitmesi gerektiğini belirtti.

Burada bir gerçeğin daha bilinmesinde yarar var. Kooperatif birliklerinde olan ve olası tüm olayların önüne geçmek için, iki kez telefonla zamanın Ticaret Bakanlarından randevu isteyerek görüşme isteminde bulundum. Ancak gelişen onca olumsuz olaylara karşın işinin çokluğunu ileri sürerek görüşme isteğimi geri çevirdi.

İki kez de İçişleri Bakanı ile görüşme istemim oldu. Ancak bu görüşmeler de gerçekleştirilemedi.

Görüldüğü gibi, DİSK olayların çıkması bir yana çıkan olayların önüne geçilmesi ve yöntem olarak da yasal yola başvurulmasını sürekli ilke edinmiş ve denemiştir.

Ancak, kooperatif birliklerinde meydana gelen olaylar siyasal iktidarca ve TRT ile belli basın organlarınca olabildiğince çarpıtılarak kamuoyuna yansıtılmıştır.

Olayların gelişmesini ve büyümesini isteyen bir örgüt neden Ören toplantısından üç önemli sendikanın Genel Başkanını olayları önlemek amacı ile çok acele Antalya'ya göndermiştir? Hele bu toplantı İddia Makamının ileri sürdüğü gibi olayları yaratmak ve yaygınlaştırmak amacına yönelik ise?

Neden ilgili Bakanlarla, işveren durumundaki Genel Müdürlüklerle görüşme yollarını arasın ve hatta çözüm yollarını zorlasın?

Çukobirlik işyeri de bir kooperatif birliğidir ve Ada-

na'da kuruludur. Tariş'te, Antbirlik'te olaylar çıkarken bu işyerinde bir tek olaya tanık olunmamıştır.

Aslında bu işyerinde de işçi çıkarma girişimleri olmuş ve Adana Sıkıyönetim Komutanlığının yerinde müdahaleleri ile önlenmiştir. Bu nedenle de en ufak bir olay çıkmamıştır.

Demek ki, 4 milyon dolayında işsizin bulunduğu ülkemizde bu tür işyerlerinde olayların temel nedeni yasa dışı işçi çıkarma eğilim ve girişimleridir.

4 milyon dolayında işsizin bulunduğu ülkemizde işçiye ölüm cezasından sonra verilecek en büyük ceza işten çıkarma cezasıdır. Hele bu ceza, yasaları uygulamak ve uygulatmakla yükümlü siyasi iktidarca yasa dışı olarak veriliyorsa, olayların sorumlusunu artık aramaya gerek var mıdır?

İddia Makamının dünya görüşü asıl suçluları görmeye ve göstermeye elverişli değilse, salt bu nedenle, olayların önlenmesi için çaba harcayan ve işçinin sosyal, ekonomik ve kültürel hak ve çıkarlarını korumaktan başka bir çabası olmayan DİSK'i suçlamak veya suçlu göstermek olası mıdır?

TEKEL DİRENİŞİ

Tekel direnişi diye nitelenen olayda da gerçek sorumlu, işveren ve işyerinde toplu sözleşme yetkisini hileli yolla alan ve bu yetkiyi de işçilerin aleyhine kullanan sarı sendikadır.

Tekel direnişinin açmazlara girdiği, işçilerin üstüne oyunlar oynandığı o günün ortamında, duruma seyirci kalınmamış ve işçilerin yanında yer alınmıştır. Bu, DİSK'in sorumlu sendikal anlayışının bir gereği ve doğal sonucudur. Bu anlamda 28.12.1979 tarihinde yapmış olduğum bir açıklama İddianamenin 694. ve 695. sayfa-

larına alınarak, yasa dışı bir eylemin onaylanması ve desteklenmesi biçiminde yorumlanmıştır.

Söz konusu açılma şöyledir:

«Tekel işyerlerinde 21 Aralık'ta başlayan iş bırakma eylemi yaygınlaşarak sürmektedir. Uzun yıllardır Tekel işçilerinin sorunlarına, istem ve görüşlerine kulaklarını tıkayan tüm yetkililer bugün ulaşılan noktanın tek sorumlusudurlar.

Tekel işyerlerindeki sorunları işçileri baskı altında tutarak, işyerlerine yerleştirilen eli kanlı faşist militanların zorbalıklarıyla çözümlenmek mümkün değildir.

Yasalar toplu iş sözleşme yetkisinin azami bir yıl içinde kullanılmasını zorunlu kılmaktadır. Oysa Tekel işyerlerinde 1978 Mart ayında yetki alan Tek Gıda-İş Sendikası aradan 22 ay geçmiş olmasına rağmen sonuç almak istemeyen bir tavır içinde olmuştur. Tek Gıda-İş işveren anlaşması ile tüm tekel işçilerinin sözleşme hakkı yasalara aykırı olarak ortadan kaldırılmıştır. Hayat pahalılığı karşısında işçilerin sorunlarını ve ekonomik durumlarını bir ölçüde de olsa hafifletmek yerine işçileri baskı altında tutmak yolu seçilmiştir.

Sarı Tek Gıda-İş merkez yöneticileri ve yetkilerinin Tekel işçilerinin giderek ağırlaşan sorunlarına karşı duyarsızlıkları, hatta bu sorunları daha da ağırlaştırıcı davranışları MC döneminde Tekel işyerlerine sokulan eli kanlı faşist canileri yüreklendirmektedir. 21 Aralık'ta Cıbalı Tütün Fabrikası işyeri temsilcisi Sabahattin ÇAKMAK'ın faşist katillerin namlularına hedef olması, yine bu yıl içinde iki Tekel işçisinin faşistlerce öldürülmesi bunun en somut kanıtıdır.

Bugün hiç kimse Tekel işçilerinin ailelerinin ve çocuklarının insanca bir yaşama düzeyine kavuştuğunu ileri süremez. Çalışma ve yaşama koşulları çok zor olan işçilerin sorunlarını çözme yolunda 22 aydır bir tek adım atılmamıştır.

Gerek işyeri yetkisini elinde bulunduran sendika, gerekse işveren bir haftadan bu yana Tekel işçilerinin bir bütün olarak göstermekte olduğu tepkiye gözü kör olarak bakamazlar ve bu yükselen haklı seslere kulak tıkayamazlar.

Tekel işçilerinin haklı istemleri en kısa zamanda karşılanmalıdır.

...Tekel işçilerinin birliği haklı istemlerinin karşılanması en büyük güvencesidir. Tekel işçileri işçi sınıfının disiplini ve birlik anlayışı içinde davrandıkları takdirde başarıya ulaşacaklarını görmüşlerdir. Birliği bozucu çabalar tek el işçilerince mutlaka mahkûm edilmelidir. Tekel işçilerinin birliğini bozucu girişimler hangi ad altında olursa olsun ve nereden gelirse gelsin karşısında tek el işçilerinin bilinçli, kararlı birliğini bulmalıdır.

Türkiye işçi sınıfının devrimci sendikal örgütü DİSK kendi üyesi olsun olmasın sınıfımızın çıkarları doğrultusundaki her türlü demokratik ve haklı eylemi destekler. Sahip çıkar. Tekel işçilerinin haklı mücadelesinde de DİSK üzerine düşen görevleri yapmaya hazır ve karardır.

Yaşasın Tekel işçilerinin birliği,

Yaşasın Tekel işçilerinin sarı sendika-işveren işbirliğine karşı verdiği yiğit mücadele,

Yaşasın işçi sınıfımızın sömürü ve baskıya karşı mücadelesi!

Evet, Tekel işçilerinin haklı tepkisini destekleyen açıklama budur.

Burada da direnişin başlangıç nedenleri görmezlikten gelinmiş, direnişin bitirilmesi için işverenle-taraf sendika Türk-İş'e bağlı Tek Gıda-İş Sendikası'nın yasa hükümlerine karşın umursamaz tutumu gizlenmeye çalışılmıştır.

Tekel sorunlarının temelinde işçinin özgür iradesi ile dilediği sendikayı seçebilme (REFERANDUM) özgürlüğünün sağlanmamış olması yatmaktadır. DİSK, yıllarca işçiler arasındaki önemli huzursuzlukların kaynağı olan REFERANDUM'un yasalaşması için uğraş vermiştir.

İddia Makamı olayların temelinde yatan bu gerçekleri de görmezlikten gelmektedir.

Burada, önce artan hayat pahalılığı karşısında toplu sözleşmenin imzalanmasıyla elde edilecek hak ve menfaatlerin, Tekel işçileri için ne anlam taşıdığını düşünmek ve bilmek gerekir.

Hele hele işçinin yoğun olduğu kesimlerde toplu iş sözleşmelerinin başlaması anından başlayarak fiyat etiketlerinin arta arta nasıl değiştiği, ev sahiplerinin kiracı durumunda olan işçileri nasıl sıkboğaz ettiği, işçilerin toplu sözleşme imzalandığı takdirde eşine ve çocuklarına birşeyler alacağına ilişkin nasıl söz verdiğini ve bu durumun normalden fazla gecikmesi halinde, ev sahiplerine, kasaba, bakkala, manava, veresiye alışveriş yaptığı mağazaya eş ve çocuklarına karşı düştüğü durumun, onu nasıl etkileyeceğini çok daha iyi bilmek gerekir.

Bütün bunlar gözönünde tutulursa İddia Makamının 694. sayfada,

«...Adı geçen işyerlerindeki bu direnişlerin 51 gün kadar uzun sürmesinde DİSK'in ve bazı senatör ve milletvekillerinin inkârı gayrimümkün tesirleri olmuştur.» şeklindeki yorum ve suçlamasının geçersizliği ve mantıksızlığı ortaya çıkmış olur.

Benim yaptığım bu açıklamayı ayrıca terör ve cina-yet olaylarına karşı nasıl duyarlı olduğumuzun kanıtı olarak da değerlendirmek gerekirken, İddia Makamının Tekel işyerlerinde işlenen cinayetlere hiç değinmeyişi ve yalnızca haklarını alamayan işçilerin direniş sürele-rinin uzaması üzerinde durması, olaylara yaklaşımı ba-kımından anlamlıdır.

Gene bu çıklamayı, toplu iş sözleşmesinin bir an ön-ce imzalanmasının, böylece işçilerin beklentilerinin kar-şılanmasını ve anlaşmazlığın son bulmasını amaçlayan bir açıklama olarak değerlendirmek gerekirdi.

İddia Makamı gene gerçeklere gözlerini kapamış ve İddianamenin 695. sayfasındaki şu yorumu ortaya koy-muştur:

«...Misal olarak gösterilen yukarıdaki Cibali Tekel Fabrikası olayı DİSK'in almış olduğu eylem kara-rına örnek teşkil etmiştir. Nitekim Ören toplantı-sından hemen sonra DİSK'e bağlı Maden-İş Sendi-kası ile Tekstil Sendikasının toplu sözleşme döne-mine girmeleri eylem kararlarının hayata geçiril-mesini kolaylaştırmıştır. Ülke çapında Maden-İş Sendikasının 108, Tekstil Sendikasının ise 76 işye-rinde 1980 yılı başlarında toplu sözleşmelerinin ye-nilenmesi gerekmekte idi.»

Oysa Tekel'de süren direniş 1 yılda bitmesi gereken toplu iş sözleşmesinin 22 ay geçmesine karşın imzalan-mayışından kaynaklanmıştır. Ve bu durumu örnek alma bir yana bizim tarafımızdan eleştiri konusu edilmiştir.

İddianamenin 694. sayfasında birkaç işçi ve temsil-cinin 7000 TÜRK-İŞ üyesini eyleme geçirdiği öne sürül-mektedir. Bu ne biçim mantıktır?

7000 kişi haklı bir gerekçe olmadan, kendileri iste-medem nasıl birkaç kişinin sözü ile eyleme geçer? İşçi-

ler bu denli robot kişiler midir? İşçileri sürü olarak gören bu anlayış sendikal sorunları nasıl yorumlayabilmektedir?

Aynı sayfada, Tekel olayları sırasında çeşitli sol kuruluşların bildiri dağıttığı söylenmektedir. Bunların DİSK ile ilgisi nedir? İddia Makamı DİSK'in görevleri ile polisin görevlerini birbirine mi karıştırmaktadır?

İddianamede sözü edilen DİSK'e üye sendikaların anlaşmaz tutum takındığı yolundaki sav doğru olamaz. Bu sav daha çok işveren sendikaları konfederasyonu için geçerli olabilir. Üyesi işverenlere anlaşma yapmaması için uyguladığı baskıyı ve bu konudaki Konfederasyonumuzun ve üye sendikalarımızın gösterdiği aşırı çaba belgelerimizde, kararlarımızda açık ve seçik bir biçimde görülmektedir.

Burada bir gerçeğin altını çizmek isterim.

Toplu iş sözleşmelerinin anlaşmazlıkla sonuçlanmasını ve grevlerin yapılmasını DİSK'in ve üye sendikalarımızın uzlaşmaz tutumuna bağlamak, DİSK'i ve üye sendikalarımızı ideolojik grev yapıyorlar diye suçlamak, işveren çevreleri ile onların emrindeki basının yakıştırması ve propagandasından başka bir şey değildir.

«Aşırı hak istiyorlar, bizde bunu verecek takat yok» diyen işverenler; 12 Eylül'den sonra 30 Ocak 1981 tarihinde yayınlanan *Cumhuriyet Gazetesinde* yer alan 100 milyon liralık bağışı Ordu Vakıflarına nasıl yapabilmişlerdir, diye bir soru sormak gerekmez mi?

Bunları söylerken, ulusal savunmamıza katkısı olabilecek girişimlere karşı olduğumuz gibi gerçek dışı bir yorumla polemik yapılmamalıdır. Tersine, bugüne kadar herkesten çok kendi ulusal savunma sanayimizi kendimiz oluşturmaliyiz görüşünü savunuyoruz. Ve 12 Eylül'den önce de bu işverenlerin daha fazla katkıda bu-

lunacak güce sahip olduklarını bilir ve vergi kaçırma-
maları gerektiğini vurgularız.

Bunları söylememizin amacı ,«İşçiler çok hak isti-
yor, biz de bu talepleri karşılayacak para yok, sendikalar
ideolojik yaklaşıyor» diye bas bas bağırان işverenlerin
ve örgütlerinin, ideolojik yaklaşımlarını ve uzlaşmaz tu-
tum içine girdiklerini gözler önüne sermek ve bu tür de-
magojilerin asılsızlığını somutlayarak duruma açıklık
getirmektir.

İddianamenin birçok yerinde okuyanı bıktıracak öl-
çüde yinelenen ve 800.-803. sayfalarında da söz edilen
DİSK'in sözde «sınıf uzlaşmazlığı ilkesi» ile işçileri greve
ittığı, yasal görünümlü grevlerle işçi sınıfının iktidar mü-
cadelesini verdiği, hatta yasal grevleri yasa dışı direniş
haline döndürdüğü ileri sürülmektedir.

İddia Makamı, DİSK'le ilgisinin bulunmadığını, da-
ha önce belirttiğim bir taslağa dayanarak İddianamenin
441. ve 442. sayfasında aynen şöyle demektedir:

«Genel grev ve eyleme yönelik çalışmalar cümlesin-
den olarak hazırlanacak program çerçevesinde ger-
çekleştirilecek eylemlere yasal gerekçe hazırlamak
ve eylemlerin yasal geçerliliği konusunda kamuoyu-
nu oluşturmak amacıyla hukuk çalışmaları yapıl-
masının dahi düşünüldüğü görülmüştür.

Oysa ki; yasal olan eylemler gerekçelerini ya-
salardan alan, yasalara dayalı olarak yapılan, hu-
kuktan kaynaklanan meşru haklara dayalı eylem-
lerdir. Mesela 275 sayılı yasa prosedürlerine uyula-
rak yapılan bir işyerindeki «Hak Grevi» uygulama-
sı gibi.»

Aynı İddia Makamı aynı İddianamenin 801. ve 802.
sayfalarında ise aynen şöyle demiştir:

«...zaman zaman da yasal olarak başlatılmış olan

grevleri nihai gayelerinin tahakkuku için birer etkili silah olarak kullanmış, sınıf uzlaşmazlığı ilkesinden hareketle yasa dışı hale sokarak, grev hukuğu ile telifi mümkün olmayan elim olayların meydana gelmesine sebep olmuştur...

...yasal olarak başlatılan bu grevlerin, yasal görünümüne rağmen tamamen işçi sınıfının iktidar mücadelesinde siyasal bir araç olarak kullandıkları kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.»

Görüldüğü gibi İddia Makamı, İddianamenin bir yerinde eylemlere yasal gerekçe hazırlama peşinde olduğumuzu ileri sürmekte, bir diğer yerinde ise yasal grevleri yasa dışı hale soktuğumuzu ileri sürmektedir.

İddianamede Profilo işyerinde, Cibali Tütün Fabrikasında çıkan olayların sorumlularının DİSK üyeleri olduğu öne sürülmektedir.

İddianamenin başka yerlerinde ise ampul stokçuluğu ile ün yapan Tekfen işyerinde DİSK üyelerinin olay çıkardığı, Tariş, Tekel ve Antbirlik olaylarının sorumlularının da DİSK üyelerinin olduğu belirtilmektedir.

Bu iddiaların hepsi de gerçek dışıdır.

İddia Makamı, grev yapılan her yerde DİSK'i olay çıkarmak ile suçlamaktadır. Çünkü İddia Makamına göre greve gitmek doğrudan olay çıkarmaktır ve suç işlemektir.

DİSK üyesi sendikaların cam, madeni eşya ve tekstil işyerlerindeki grevleri hem yasaldir ve hem de haklıdır.

Grev yapmak suç değildir.

Grev yapmak olay çıkartmak da değildir.

Ayrıca bu grevler nedeniyle hiçbir zabıta olayı da meydana gelmemiştir.

Tariş, Tekel ve Antbirlik olayları ise temelde o dönemdeki siyasi uygulamaların yol açtığı olaylardır. DİSK üyeleri mağdur taraftır.

İddia Makamı gerçek suçluların peşini bırakmış ve suçsuzların peşine düşmüştür.

Olay çıkaran işyerleri tarafsız bir gözle ve gerçekten incelenmiş olsaydı, buralarda işçilere haksızlık yapıldığı, işverenlerce yasa dışı ve keyfi uygulamalar yapıldığı ortaya çıkardı.

Olay çıktığı ileri sürülen işyerleri, DİSK'e üye sendikaların toplu iş sözleşmesi imzaladığı işyerlerinin kaçta kaçdır? Örgütlü olunan işyerlerinin kaçında olay çıkmıştır? Kaçında olay çıkmamıştır? İddia Makamına göre ekonomiyi çökertme peşinde olan ve olay çıkararak ihtilal zemini hazırlamaya çalışan DİSK, neden diğer binlerce işyerinde olay çıkarmamıştır?

Bu sorularımızın yanıtları açıktır. Olay çıkan işyerleri, işverenlerin yasalara, toplu iş sözleşmelerine uymadıkları, kışkırtıcılık yaptıkları işyerleridir.

İşte İddia Makamının döne döne suçladığı DİSK ile ilgili ilgisiz tüm kitle eylemleri bunlardır; yani Devleti ve Anayasal düzeni yıkmayı hedefleyen ve de Marksist-Leninist bir düzeni, proletarya diktatörlüğünü amaçlayan eylemler diye nitelediği toplantı, gösteri, grev ve direnişler bunlardır.

Görüldüğü gibi, bu anlamda ileri sürülen tüm suçlamalar kıyas ve telkine dayalıdır. Tüm yorumlar gerçek dışıdır, mantık dışıdır ve hukuk dışıdır.

DİSK'İN ORGANLARI VE ORGAN KARARLARI:

Delillerin değerlendirilmesi aşamasında dosyada bulunan; Genel Kurul, Yönetim ve Yürütme Kurulu kararlarını tek tek ele almış, İddianamede yapılan yorum ve suçlamaların yersiz, haksız ve hukuk dışı olduğunu ortaya koymuştum. Ne var ki Esasa İlişkin Görüş okunduktan sonra, bu değerlendirmelerin de gözönünde bu-

lundurulmadığı anlaşılmıştır. Şimdi bu aşamada kararları tek tek ele alıp daha önce yaptığım açıklamaları yinelenmek istemiyorum. Çünkü kararlar doğrultusunda yapılan çalışmaları daha önceki bölümlerde kısaca özetlemeye çalışmış ve ileri sürülen suçlamaların hukuk dışı ve gerçek dışı olduğunu ortaya koymuştum. Yalnızca organların oluşum ve çalışma biçimlerini yansıtan bölümlerini aktarmak, DİSK'in yasa dışı bir siyasi örgüt durumuna gelmediğini ve gelemeyeceğini bir kez daha gözler önüne sermek istiyorum.

DİSK'İN GENEL KURULLARI:

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu DİSK kurulduğu 1967 yılından 12 Eylül 1980 gününe kadar 7 olağan Genel Kurul yapmıştır. Yasalara ve tüzüklere uygun bir şekilde toplanan, basına ve kamuoyuna açık bir biçimde sürdürülen Genel Kurul çalışmaları Devletin görevlileri tarafından da izlenmiştir. Çok sayıda yerli ve yabancı tarafından izlenen DİSK Genel Kurullarına, gerek yurt içinden ve gerekse yurt dışından çok sayıda başarı mesajı gelmiştir. Katılan konuklara zamanın elverdiği ölçülerde söz verilmiş ve görüşlerini açıklama olanağı yaratılmıştır. Gelen mesajlardan da ancak bir bölümü okunarak delegelerin bilgi edinmesi sağlanmıştır. İddianamenin belirli bölümlerinde, yerli ve yabancı konukların konuşmaları özetlenmiş ve bu konuşmalardan dolayı da DİSK ve yöneticilerine suçlama getirilmiştir. Suçların «şahsiliği ilkesi» gibi çok önemli bir hukuk ilkesi böylece çiğnenmiştir.

Bu konuda yalnızca bir örnek vermek, konuya açıklık getirmesi bakımından yeterli olacaktır.

DİSK'in 5. Genel Kuruluna konuk olarak katılan ve DİSK ile TÜRK-İŞ'in birleşmesini öneren TEK GIDA-

İŞ sendikası Genel Başkanı İbrahim Denizcier'in yaptığı konuşma İddianamenin 153. sayfasında şöyle özetlenmiştir:

«Türkiye'de belli başlı iki işçi örgütü vardır, gerek kendi bünyesinde hergün gelişme kaydeden DİSK ve gerekse kendini yenilemekte olan TÜRK-İŞ'in birleşmesi işçilerin çıkarları için gereklidir. Bugün Türkiye'de birden fazla sosyalist parti vardır. Ne var ki bunlar birer dernek olmaktan öteye gidememektedirler. İşçi sınıfının politik örgütünü kendileri kuracaklardır.»

Bilindiği gibi İbrahim Denizcier, 12 Eylül 1980'den sonra TÜRK-İŞ Genel Başkanlığına seçilmiş, bir dönem Genel Başkanlık yaptıktan sonra bu görevini bırakmış, daha sonra da ölmüştür.

Bana göre İbrahim Denizcier, o dönemde çok doğru bir belirleme yapmış ve bunu açıkça ortaya koymuştur. Ancak İddia Makamına göre bu ve diğer konuk konuşmaları Marksist-Leninist ideolojiyi yansıtmaktadır.

Bu konuda İddianamenin 154. sayfasında aynen şöyle demektedir:

«5. Genel Kurulda gerek Genel Başkanın, gerekse yerli ve yabancı konukların yapmış olduğu konuşmaların, Marksist-Leninist ideolojiyi içerdiği ve bu ideoloji doğrultusunda işçi sınıfı iktidarının gerçekleştirilmesi, sosyalizmin inşası için, başta «cepheleşme» olmak üzere politik ve eylemsel yol ve yöntemlerin gösterildiği anlaşılmaktadır.»

Bu yorum ve suçlamaya göre İbrahim Denizcier; «İşçi sınıfının politik örgütünü işçiler kendileri kuracaklardır» demekle, Marksist-Leninist ideoloji doğrultusunda konuşmuştur, işçi sınıfı iktidarının gerçekleşme-

sini amaçlamaktadır ve de sosyalizmin inşasını istemektedir.

«Her gün gelişme gösteren DİSK ile kendini yenilemekte olan TÜRK-İŞ'in birleşmesi gereklidir» demekle de başta «cepheleşme» olmak üzere politik ve eylemsel yol ve yöntem göstermektedir.

Bu yorum ve suçlamanın, iddianamadeki diğer yorum ve suçlamalar gibi olduğu ve ciddiye alınamayacağı açıktır. İşin gülünç yanı, bunu İddia Makamının da ciddiye almamasıdır. Çünkü, DİSK'in kimi toplantılarına katılan ve kimi toplantılarına mesaj gönderen bir kısım insan için kovuşturma yapılırken, İbrahim Denizcier için hiçbir şey yapılmamıştır.

Çok ilginçtir ki, sonradan Türk-İş Genel Başkanı olan bir kişinin konuşması nedeniyle, o konuşmanın yapıldığı Genel Kurula katılmayan ve de o dönemde DİSK' in içinde bulunmayan ben suçluyum da, konuşmayı yapan suçlu değildir.

İddia Makamının hukuk anlayışı, eşitlik anlayışı ve kullandığı ölçü, işte budur.

DİSK ve üye sendikalarının ana tüzüklerinden ve delil dosyalarında bulunan belgelerimizden de anlaşıldığı gibi, DİSK Genel Kurullarını oluşturan delegeler, üye sendikaların Genel Kurullarında seçilerek belirlenmiştir. Sendikaların Genel Kurullarını oluşturan delegeler ise, işyerinde çalışan işçilerin yaptıkları açık, yasal ve demokratik toplantılarda seçilmiştir. İşyerlerinde çalışan işçiler de işverenler tarafından işe alınmış ve bu işçiler hiçbir ayırım gözetilmeden DİSK'e bağlı sendikalar tarafından üye yapılmıştır.

DİSK Genel Kurullarını oluşturan delegeler, üye sendikaların aynı şekilde yapılan Genel Kurullarında seçilerek belirlenmiştir. Sendikaların Genel Kurullarını oluşturan delegeler ise, işyerinde çalışan işçilerin yap-

tıkları açık, yasal ve demokratik toplantılarda seçilmiştir.

Yani, ne sendikaların genel kurullarını oluşturan delegeler ve ne de DİSK Genel Kurulunu oluşturan delegeler için özel bir ölçü konmamıştır. Sendikaya üye olma şartları delege olabilmek için yeterli ölçü olarak kabul edilmiştir.

Tüm sendikal örgütlerde olduğu gibi DİSK'in de en yetkili organı Genel Kuruldur. Sendikal demokrasi ilkesi temelinde oluşan DİSK'in bu en yetkili organı, çalışmalarını da demokratik ilkelere uygun bir şekilde yürütmüş, bu çalışmalar basında, kamuoyunda ve üye sendikaların genel kurullarında tartışma konusu olmuştur.

Çalışmaları tamamlanmış DİSK Genel Kurullarının, sonuçları ile birlikte tüm aşamaları bir tutanakla saptanmış, bu tutanak mülki amirliğe verildikten başka, noter tarafından onaylanmış, kongre defterlerine aynen işlenmiştir.

Kısaca, DİSK'in diğer çalışmalarında olduğu gibi, en yetkili organı olan Genel Kurul çalışmalarında da iddianın aksine, açıklık ve yasallık sözkonusudur. Bir başka deyişle DİSK demek, aleniyet demektir, meşruiyet demektir. Bu durumu, biz söylemesek bile aleyhte delil olarak dosyaya konan karar defterlerimiz ve belgelerimiz kanıtlamaktadır. DİSK Genel Kurul karar defterlerinde de görüldüğü gibi yöneticiler, tüzüğün öngördüğü yeterli oyu aldıktan sonra seçilebilmişlerdir. Bir çok yöneticinin seçimi üç tur sonunda ve oy toplamının ortalaması bulunarak gerçekleştirilmiştir.

Bu durum, iddianamede belirtildiği ve bu nedenle sorgu dibacesinde işaret edildiği gibi, DİSK'te görev alanların bu görevleri «Şeklen ve sendikal mecburiyet nedeniyle» almadıklarını ortaya koymaktadır.

DİSK'te yönetim organlarına seçilenler işçiden yana, çağdaş ve gerçek sendikacılık yapmak için seçilmişlerdir. Genel Kurul defterinde yazılı kongre tutanaklarından da anlaşılacağı üzere, bazı yöneticiler bir sonraki dönem ya kendileri seçime katılmayarak bu görevi bırakmış ya da yeniden seçilmişlerdir. Hatta Genel Kurulda seçilip de bu görevi bırakanlar veya daha sonra dönemin belli bir yerinde bırakanlar olmuştur.

Bu durum da, DİSK'in gizli ve yasa dışı, ihtilalci bir örgüt olmadığını kanıtlamaya yetmektedir. Çünkü, herkes çok iyi bilir ki, gizli, yasa dışı ve ihtilalci bir örgütün Genel Kurulu böyle oluşmaz ve böyle açık bir şekilde yapılmaz, seçimler böyle olmaz ve seçilenler bu şekilde ayrılamazlar.

DİSK Genel Kurullarında alınan kararların tamamına iddianamede yer verilmemiştir. Görüldüğü gibi, çok az bir bölümü iddianameye alınmış, haksız ve yersiz suçlamaların kanıtı olarak gösterilmiştir.

Öncelikle, sendikal örgütlerin ve özellikle DİSK'in Genel Kurullarında yeni başlayacak bir dönemin çalışmalarını yönlendiren, yeni seçilecek yöneticilere yol gösterecek kararlar nasıl alınır? Kısaca bu konuya değinmek istiyorum.

Çalışma süresi ortalama 4-5 gün olan Genel Kurullarda, kararların görüşülmesi için ancak bir gün ayrılabilmektedir.

Karar taslakları hazırlanırken, bu konuya ilişkin önergeler verilirken ve kararlar alınırken, dünya koşulları ve ülkenin içinde bulunduğu durum, toplumun ve toplumun önemli bir parçası olan işçi sınıfının gereksinimleri, alınacak kararın konusuna göre kamuoyunda ve basında yapılan tartışmalar, bilim adamlarının görüşleri, parlamentodaki görüşmeler, siyasi partilerin programları, siyasi iktidarların program ve uygulama-

ları, diğer sendikal örgütlerin görüşleri, sendikal örgütlenme hakkı olmayan diğer emekçilerin bağlı olduğu örgütlerin görüşleri, işveren ve örgütlerinin görüş ve tutumları, diğer ülkelerdeki sendikaların deneyleri ve görüşleri, önceki dönemlerde alınan kararlar ve yapılan çalışmalar ile gelecek dönemde olası gelişmeler gözönünde tutulur.

Genel Kurullarda kararlar görüşülürken tüm delegelerin önerileri gözönünde tutulur. Kararlar son biçimini alırken kullanılan kelimeler üzerinde bir dil uzmanı gibi, uzun boylu durulmaz, durulamaz. Amaç suç işlemek ya da yasa dışı bir iş yapmak olmadığı için de kuşkulu, çekingen ve ürkek davranılmaz.

Ayrıca, DİSK Genel Kurullarında alınan kararların üzerinde dönemin şartları ve iklimi de önemli bir etkidir.

Örneğin 3. Genel Kurulda alınan 29 No.lu karar, işçilerin işten çıkışta üstlerinin aranması ile ilgilidir. Kararın alındığı 1970 yılı öncesi dönemlerde işyerlerindeki üretimin türüne bakılmaksızın üst aramasını yasaklayan Anayasanın 15. maddesine karşın, hırsızlık yapabilirler önyargısından hareketle iş çıkışlarında işçilerin üstü aranırdı.

Sendikalar, bu onur kırıcı tavrın ortadan kalkması için kararlar almış, toplu sözleşme taslaklarına hükümler koymaya çalışmıştır. Verilen yoğun mücadele sonucu bu önyargı kırılmış ve üst araması diye bir sorun kalmamıştır.

İşte bu nedenledir ki, daha sonraki Genel Kurullarda bu doğrultuda karar almaya gerek kalmamış ve Marksist-Leninist ideoloji doğrultusunda alındığı ileri sürülen kararlardan birisi böylece ortadan kalkmıştır.

Genel Kurullarda alınan ve haklı istemleri dile getiren kararlar gözden geçirildiğinde, bazılarının konu-

sunu oluşturan istemler gerçekleşmediği ya da elde edilemediği için, kaleme alınış biçimi farklı olsa bile özü bakımından yeniden alındığı görülecektir.

DİSK Genel Kurulları toplanmadan belirli bir süre önce, çalışma, hesap, denetim ve onur kurulu raporları ile tüzük değişiklikleri hazırlanır, çoğaltılır ve delege- lere gönderilir. Özellikle alışma raporu, toplantıdan önce basına, bilm adamlarına, siyasi partilere, Bakanlık- lara, demokratik kitle örgütlerine ve ilgisi olan herkese gönderilir ve bu anlamda kamuoyunun tartışmasına su- nular.

Birçok konuk konuşmacı çalışma raporunu temel alarak konuşma yapar, görüş açıklar. Çok sayıda delege söz alarak raporlar üzerinde eleştiride bulunur, kendi görüş ve önerilerini ortaya koyar.

DİSK Genel Kurullarında genellikle kaymakam d- zeyindeki görevlilerin «Hükümet Komiserliği» yaptığı bilinen bir gerçektir. Genel Kurulda yapılan konuşma- larda suç unsuru var ise bunlar hakkında işlem yapılır ve gerekirse yargıç önüne çıkartılır.

Genel Kurul toplantısının bitiminden sonra çalışma raporu ile birlikte hesap raporu, tüzük değişikliği ve Genel Kurul tutanağı bir yazı ekinde ilgili çalışma ve İçişleri Bakanlıkları ile Valiliğe gönderilir. Genel ku- rulda yapılan konuşmalar zet olarak, tüzük değişik- likleri ile kararlar ise tam olarak yazılır. Özellikle tüzük konusunda alışma Bakanlığı değişiklikleri inceler, de- ğiştirilen maddelerde yasaya uygun olmayanlar var ise, bu konuda uyarıda bulunur yasalara uygun düzenlen- mesini ister.

DİSK Genel Kurullarında alınan kararlar bir veya birkaç kere kitap haline getirilerek, ayrıca ilgili ma- kamların denetimine ve tüm ilgililerin bilgisine sunulur. Bu kararlar seçilen yöneticilere yol göstericilik yapar...

Bir sonraki Genel Kurulda bu kararlar gözden geçirilerek, DİSK organlarınca yaşama geçirilmesi gerekenlerden, yaşama geçirilenler ile geçirilmeyenler tartışılır ve nedenleri üzerinde durulur. Diğer kararların ise geçerliliğini koruyanları ile korumayanları gözden geçirilir ve geçerliliğini koruyanlar yeniden Genel Kurul kararı olarak benimsenir ve bir sonraki döneme aktarılır.

İddia Makamı bütün bu gelişmeleri ve gerçekleri göz ardı ederek, İddianamenin çeşitli yerlerinde çalışma raporlarını, tüzük değişikliklerini, Genel Kurul kararlarını ve yapılan konuşmaları suçlama konusu yapmış ve yapay suç yaratmaya çalışmıştır.

DİSK'İN BAZI GENEL KURUL KARARLARI

DİSK 5. Genel Kurulunda alınan kararlar üzerinde kısaca durmuştum. Şimdi de kısaca 6. ve 7. Genel Kurul kararları ile çalışma raporları üzerinde durmak istiyorum. İşçi sınıfının sorunlarının çözümünü emekçi halkın sorunlarının çözümünden ayrı düşünmeyen DİSK, diğer Genel Kurullarında olduğu gibi 6. Genel Kurulunda da bu düşünce ile hareket etmiş, çalışmalarını buna göre yapmış ve kararlarını bu düşünce doğrultusunda almıştır.

Her biri ayrı ayrı sorunları dile getiren ve çözümler öneren 6. Genel Kurulda alınmış olan 46 adet karar, bir önsözle birlikte ve iki kez baskı yapılarak yayınlanmıştır. Böylece bu kararlar yargı denetimine, ilgililerin ve kamuoyunun bilgisine bir başka biçimde yeniden sunulmuştur.

Tüm belgelerimizde olduğu gibi, 6. Genel Kurulda alınmış olan ve hepsi de lehimizde delil olarak değerlendirilmesi gereken kararlar da haksız ve yersiz bir şekilde ve hukuk dışı yöntemlerle suçlama konusu yapılmıştır.

20.6.1978 tarihinde 26 numara ile ikinci baskısı yapılan ve hakkında herhangi bir yasal işlem yapılmayan 6. Genel Kurul kararlarımızın suçlamasına «önsözü» ile başlanmıştır. İddianamenin 201. sayfasında önsöz için «Bu kitabın önsözünde aynen» denmiş, ancak «aynen» denmesine rağmen önsözün 1. ve 2. paragrafları iddianameye alınırken, 3., 4. ve 5. paragrafları alıntı dışı bırakılmıştır.

İddia Makamı, bu eksik alıntıya getirdiği yanlış yorumu «Sınıf ve Kitle Sendikacılığı» kavramına getirdiği yanlış yorumu ile birlikte harmanlamış ve iddianamenin 201. sayfasındaki akıl almaz iddiayı ileri sürmüştür.

Önsözde yer alan «DİSK, Türkiye işçi sınıfının, sınıf ve kitle sendikacılığı doğrultusundaki mücadelesinin gereksinmesinden doğmuş ve kurulduğu 1967 yılından bu yana gelişerek, büyüyerek Türkiye devrimci hareketinin en önemli bir nirengi noktası niteliğine ulaşmıştır.» biçimindeki sözler, DİSK'in kuruluş bildirgesi ve yüzüğünün önsözündeki «Biz devrimciliği, bugünkü tutucu, gerici, ekonomik, sosyal ve politik ilişkilerin Anayasa uyarınca değiştirilmesi ve Anayasa ilkelerinin hayata uygulanması anlamına alıyoruz.» şeklindeki sözlerle birlikte değerlendirilmelidir.

O takdirde, tamamında suç unsuru bulunmayan önsözün, iddianameye alınan bölümleri için ileri sürülen iddiaların da gerçek dışı, hukuk dışı olduğu açıkça görülmüş olacaktır.

İddianame, DİSK 6. Genel Kurulunda alınmış olan 46 adet karar arasından da ayıklama yapmış ve tümüne birden iddianamenin 203. sayfasında aşağıdaki şu açıklamaları getirmiştir:

«Bu açıklamaların ışığı altında incelendiğinde, 6. Genel Kurulda, 1 numaradan 46 numaraya kadar

alınmış bulunan kararların; Mrksist-Leninist ideoloji doğrultusunda Milli Demokratik Devrim veya İleri Demokratik Düzenin gerçekleştirilmesi amacıyla yönelik ve birbirinden ayrı düşünülmemesi gereken, birbirlerini tamamlayan kararlar olduğu görülecektir.»

Kararlarımızın ayrı ayrı düşünülmemesi gerektiği ve birbirlerini tamamladığı doğrudur. Ancak Marksist-Leninist ideoloji doğrultusunda ve Milli Demokratik Devrimin gerçekleştirilmesi amacıyla alındığı yanlıştır, gerçek dışıdır.

6. Genel Kurulda alınan kararlara kısaca ve tek tek bir göz atıldığında, üyesi işçilerin ekonomik, sosyal ve kültürel çıkarlarını savunan bir sendikal konfederasyonun alması gereken kararlar olduğu görülecektir.

DİSK 6. Genel Kurulunda, yeni seçilen yöneticilere ışık tutsun diye alınmış olan kararlar iddianamedeki tüm suçlamaların yersiz, haksız ve yasal dayanaktan yoksun olduğunu göstermektedir.

Ancak İddia Makamına göre;

— İşçi ve emekçilerin sorunlarının çözümü için Parlamentodan yasal düzenlemeler istemek Marksist-Leninistliktir, ihtilalciliktir, Anayasal Devlet nizamını manevi baskı altında tutmaktır.

— Her biri sendikal çalışmalardan olan, grev fonu oluşturmak, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu ve Üçüncü Dünya sendikaları ile ilişkiler kurmak, haftalık bir yayın organı çıkarmak, eğitim vakfı kurmak ve hatta bunların gerçekleşmesi için kararlar almak Marksist-Leninistliktir, ihtilalciliktir ve Devleti hedef almaktır.

Oysa, kararlarımız bu suçlamaların hiçbirisini gerektirmeyecek kadar açıktır. Büyük bir bölümünün ise, halen geçerliliğini koruduğu ortadadır.

Bu kararlar, DİSK'in legal bir işçi konfederasyonu olduğunu, yurtsever olduğunu, işçi ve emekçilerin haklarını kararlı bir şekilde savunma niyetinde olduğunu ve savunduğunu kanıtlamaya yarayan ve bağımsız bir sendikal konfederasyonun alması gereken ekonomik-demokratik nitelikli kararlardır.

Genel Kurul delegeleri bu kararları görüşüp alırken, suç işlemeyi düşünmemiş ve ileride suç sayılabileceği kuşkusuna kapılmamıştır.

Genel Kurul delegeleri bu kararlara oy verirken; ihtilal ortamının hazırlanmasını, Anayasal Devlet nizamının manevi baskı altında tutulmasını akıllarından bile geçirmemişlerdir.

Bu nedenlerle, kararların görüşüldüğü, alındığı, açıklandığı ve yayınlandığı dönemlerde suç sayılmamıştır. Şimdi de suç sayılamaz.

Gerek sorgularımız sırasında ve gerekse delillerin değerlendirilmesi aşamasında, DİSK 6. Genel Kuruluna, tüzüğe uygun bir biçimde Yönetim ve Yürütme Kurulu tarafından bir çalışma raporu sunulmadığı, çalışma raporu diye ortaya konan metnin bir kısım uzman tarafından hazırlanan, ancak organlarda görüşülmeyen bir metin olduğunu belirtmiştir. Bunun, o günün koşulları içerisinde DİSK yönetiminde başgösteren ayrılıktan kaynaklandığı, basına ve kamuoyuna da böyle yansıdığı, incelenen belgelerden ve Genel Kurul tutanağından anlaşılmıştır.

Genel Kurul tutanağı incelendiğinde, Onur ve Dene-tim Kurulu raporlarının görüşülerek kabul edildiği, çalışma raporunun ise oylamaya sunulmadığı görülmüş-tür.

Olanları değil, istediğini varsaymayı yöntem olarak benimseyen İddia Makamı, bu gerçekleri görmezlikten gelmiş, DİSK Genel Kurul delegeleri ve Yönetim Kurulu üyeleri adına bir çalışma raporu kabul etmiş ve bu raporu hukuk dışı yöntemlerle suçlama konusu yapmıştır.

DİSK 7. Genel Kurulunun, toplantı öncesi hazırladığı ve toplandıktan sonraki tüm çalışmaları deliller dosyasında incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Genel Kurulun toplandığı dönemde Türkiye'nin içinde bulunduğu koşulları, daha önceki açıklamalarımnda kısaca özetlemiştim. Bu durum çalışma raporunda ayrıntılı bir biçimde incelenmiştir.

Genel Kurula sunulan çalışma raporunda bir delege karşı oy kullanmış, ve büyük bir oy çokluğu ile kabul edilmiştir. Bu rapor, bir bütün olarak ve önyargısız bir biçimde ele alındığında, suç sayılabilecek bir içerik taşımadığı, yapılan değerlendirmelerle gerçekleri yansıttığı ve yurtsever bir yaklaşımla çözümler önerdiği görülmüş olacaktır.

İddia Makamı, en çok DİSK'in 6. Genel Kurulu ile 7. Genel Kurul arasındaki çalışma dönemini suçlama konusu yapmıştır. Oysa, raporun ikinci bölümü DİSK'in bir dönem herkesin gözü önünde, tüm ilgililerin bilgisi içinde açık (alenî) ve üyesi işçilerin ekonomik, sosyal ve kültürel çıkarlarını savunup geliştirme amacına yönelik yasal sendikal çalışmaları özlü bir biçimde ortaya koymuştur.

İddia Makamı, rapor içeriğinin ve çalışmaların yasal çerçeve içerisinde olduğunu bildiği içindir ki, yanlış yorumlama ve yanlış özetleme yoluna başvurmuştur. Ayrıca bizim olmayan açıklama bize mal edilmiştir.

İddianamenin 212. sayfasının 2. paragrafında şöyle denilmektedir:

«Raporda işçi sınıfının kurtuluşunun Marksist-Leninist ilkelere dayalı sosyalist bir düzene geçmekle mümkün olacağı, tüm çalışmaların bu amacı gerçekleştirmeye yönelik olduğu açıklanmaktadır.»

Raporun hiçbir yerinde yer almayan böylesi bir açıklamayı DİSK'e mal etmek, yapay suç yaratmaktan öte bir anlam taşıyamaz. Ne raporu hazırlayanlar, ne rapor üzerinde konuşanlar ve ne de rapora oy verenler böyle bir yorumu akıllarından geçirmemişlerdir.

İddianamenin 244. sayfasında yer alan konuşmanın benimle bir ilgisinin bulunmadığını açıklamalarımın başında belirtmiştim.

Şimdi yeri gelmişken Genel Kurul tutanağının 5. ve 6. sayfalarında yer alan konuşmam üzerinde de kısaca durmak istiyorum.

Bu konuşmam DİSK Dergisinin Mayıs-Haziran-Temmuz 1980 tarihli, 5-6-7/65-66-67. sayısının 21. sayfasında da yer almıştır.

Eleştirileri cevaplamak üzere yaptığım bu konuşma, sendikal anlayışımıza uygun düşmeyen ve gerçeklerle bağdaşmayan görüşleri de eleştirir niteliktedir. Konuşmamı bazı sorular sorarak tamamladım. Bu sorular, yaşanan olumsuzlukları belirterek eleştiren, olması ve yapılması gerekenleri dile getiren niteliktedir.

Bu konuşmamda altını çizdiğim konular şunlardır:

- Organ kararlarının en demokratik biçimde oluşturulması,
- Demokratik şekilde oluşturulan organ kararlarına uyulması,
- Sendikaların iç işlerine karışılmaması,
- Sendikaların kitle örgütü olma özelliğinin bir

gereği olarak farklı görüşe sahip olanlara anlayışla yaklaşılması,

— Acılı günlerde ve grevlerde dayanışma içinde olunması,

— Eksiklikleri ve yanlışlıkları düzeltmek amacıyla yapılan eleştirilerin yıpratma vasıtası olarak kullanılmaması, yani yapıcı ve hoşgörülü olunması,

— Kulaktan dolma bilgilerle yetinmeyip, daha çok okuyup öğrenilmesi ve öğretilmesi,

— Sendikaların örgütlenmesinde siyasi görüşlerin ön plana çıkarılmaması,

— Güçlerin, kadroların, araç ve gereçlerin birleştirilerek işçi sınıfının yararına kullanılması, faşizme, emperyalizme ve şovenizme karşı daha etkin bir şekilde mücadele edilmesi,

— Bundan da öte, daha üst bir görev olan üye sendikaların güçlendirilmesi, DİSK'in örgütlü olmadığı işkollarında da örgütlenme çabalarının yapılması, bu cümleden olarak slogan yarışı yerine yararlı olma yarışının yapılması,

— Her türlü baskı ve işkence olaylarına karşı çıkılması,

— Kariyerist tutum ve davranışlardan kaçınılması ve seçilenlere yardımcı olunması.

Sendikal anlayışımı da yansıtan bu konuşmam geçtiğimiz dönemde bir sendikacının, bir konfederasyon yöneticisinin altını çizmesi gereken konuları kapsayan bir konuşmadır.

Marksist-Leninist düzen kurma, proletarya diktatörlüğü tesis etme, bu amaçla Devleti ve Anayasal Devlet Düzenini manevi cebir ve baskı altında tutma ve ihtilal yapma gibi iddialarla suçlanan bizlerin, işçiden yana ve yasalara göre sendikacılık yapmaktan başka

bir amacımızın olmadığı bu konuşmamda açık bir şekilde görülmektedir.

7. Genel Kurul delegelerinin büyük bir çoğunluktan oy alarak 1. turda seçildim. Bana oy veren hiçbir delege, «İhtilâl yapacağım, DİSK'i siyasi bir parti gibi görüp ona göre davranacağım» diye oy vermemiştir.

DİSK 7. Genel Kurulunda «Genel Kurul kararları» denebilecek kararlar alınmadığını, Yönetim Kurulu tarafından oluşturulan komisyonun hazırladığı karar tasarımları ile birlikte, tüm önerilerin yeni seçilen yönetim tarafından gözden geçirilmesi kararının alındığını, yeni yönetimin de bu anlamda bir çalışma yapmadığını, 23 Kasım 1983 tarihli duruşmada yazılı olarak ve ayrıntılı bir biçimde ortaya koymuştum.

Genel Kurul tutanağında da durum aynen böyle olduğu halde, İddianamenin 250. sayfasında bu konuda şöyle denilmektedir:

«Kongrede kabul edilen bu kararlar hayata geçirilmek üzere bütün teşkilâta ve üye sendikalara kendi yazı ve ajansları ile iletilmiştir.»

İddia Makamı bu savını kanıtlamak zorundaydı. Benim, söz konusu yazılı değerlendirmem karşısında; Esasa ilişkin görüşte:

«Fehmi Işıklar 23 Kasım 1983 tarihli yazılı olarak yaptığı değerlendirmede gerçek dışı anlatımda bulunmuş ve gerçekleri gizleyerek mahkemeyi yanıltmak istemiştir.»

demeli ve sözünü ettiği teşkilâta ve üye sendikalara yazılan yazı ile DİSK Ajansı'nı ortaya koymalıydı.

Ya da «Biz yanlış değerlendirmişiz, Genel Kurul tutanağından, diğer belgelerden ve Fehmi Işıklar'ın anlatımından gerçekler ortaya çıkmış ve DİSK 7. Genel Ku-

rulunda «Genel Kurul Kararları alınmamıştır.» demeli ve bu konudaki suçlamalarını geri çekmeli idi.

Bir hukuk adamına yakışan budur. Ama ne gezer, DİSK'in suçlanmasına karar verilmiş ve bu nedenle bir kurgu metin ortaya çıkarılmıştır. Bu metin bozulmamalıdır. Bu kurgu metnin bütünselliği için DİSK 7. Genel Kurulu'nda karar alınmışsa, kurtuluş yok, alınmıştır.

İddia Makamı esasa ilişkin görüşte de, bulduğunu değil de bulmak istediğini, anlaşılması gerekeni değil de anladığını ele almayı sürdürmüş, kıyas ve telkin yöntemiyle yapay suç yaratma alışkanlığını ortaya koymuştur.

7. Genel Kurula sunulan karar taslakları adından da anlaşılacağı gibi taslaktır. Yani düşünce planında kalmış bir derlemedir. Ancak düşünce planında da olsa, iddianamedeki «DİSK'i bir siyasi parti yerine koyma, DİSK'e siyasi parti görevi yaptırma, Sovyet ideolojisi uğrunda hareket etme» ve benzeri suçlamaları haklı kılacak bir düşünce söz konusu değildir. Yani düşünce planında da olsa, taslağı hazırlayan komisyon böylesi sakat bir mantıkla yola çıkmamıştır. DİSK'i suçlu göstermeye karar veren İddia Makamı, Genel Kurula sunulan bir taslağı delegelerin iradesini de aşarak Genel Kurula kabul ettirmiş, daha sonra bu taslakla çelişen ve Genel Kurulda görüşülmeyen önergeleri de görüşülmüş ve kabul edilmiş olarak ele almış, bütün bunları birleştirerek kıyas ve telkin yöntemiyle yapay bir biçimde suç yaratmıştır.

İşte İddia Makamının mantığı, hukuk anlayışı ve DİSK'in Genel Kurullarını suçlayabilmek için başvurduğu yöntem budur ve bu yöntem konusunda, sahibine hayırlı olsun demekten öte söylenecek sözümüz yoktur.

DİSK'İN YÖNETİM KURULLARI:

DİSK Yönetim Kurulu tarafından alınan ve suçlama konusu yapılan kararların ne anlama geldiğini, suçlamaların haksız ve yersiz olduğunu 26.10.1983 tarihli duruşmada yazılı olarak değerlendirmiştim. Bu nedenle kararların üzerinde tek tek durmayacağım. Ancak Yönetim Kurulunun oluşum ve çalışma biçimini kısaca özetlemekte yarar görüyorum.

DİSK Yönetim Kurulu; Yürütme Kurulu ile birlikte Genel Kuruldan seçilen 20 asil üye ve Denetim Kurulu Başkanından oluşur.

DİSK Yönetim Kurulu üyelerinin seçimi, çekilmesi, çekilenin yerine yedeğinin çağırılması ile Yönetim Kurulunun toplantı şekil ve şartları, yetki ve sorumlulukları Ana tüzüğün Yönetim Kurulu ile ilgili maddelerinde açık bir biçimde yazılmıştır.

Yönetim Kurulu üyelerinin seçimi Genel Kurul delegeleri arasından gizli oy açık sayımla yapılır.

Yönetim Kurulu, en az 6 ayda bir Yürütme Kurulunca saptanan yerde toplanarak gündemindeki konuları görüşüp karara bağlar. Yürütme Kurulu kararı ile zamana bağlı olmadan olağanüstü toplantıya da çağırılabilen Yönetim Kurulu, bütün kararlarını demokratik bir şekilde tartışarak alır.

Yönetim Kurulunun hemen bütün toplantıları basına açık bir şekilde başlar. Aldığı kararlar 128 nolu deliller dosyasında görüldüğü gibi noterce onaylanmış karar defterine aynen yazılır. Bu kararların büyük bir bölümü, basına ve kamuoyuna açıklanır.

Daha önce de belirttiğim gibi, DİSK'te işçileri bir araya getiren neden ideolojik birlik değil, ekonomik çıkar birliğidir. Doğal olarak bu durum Genel Kurulun yapısına ve dolayısıyla Genel Kurul tarafından seçimle

oluşturulan organlara kadar yansımış olur. Bu nedenle, her biri değişik işkolunda faaliyet gösteren sendikaların yöneticisi durumunda olan Yönetim Kurulu üyeleri, toplantılarda üyesi işçileri ekonomik, sosyal ve kültürel çıkarları doğrultusunda görüş belirtir, kararların oluşumuna bu noktadan hareketle katkıda bulunur ve oy verir.

Yönetim Kurulu kararları incelenecek olursa, bu kararların iki ana bölüme ayrıldığı görülecektir:

1 — DİSK'in işçileri, Türkiye ve dünya sendikal hareketleri ile ilgili olan kararlar.

2 — a) Yurt ve dünya sorunları, bu sorunların işçi sınıfına ve giderek toplumumuza yansımaları,

b) Siyasi iktidarların uygulamaları, bu uygulamaların işçilerin ekonomik, sosyal ve kültürel çıkarlarına etkileri ve topluma yansımaları,

c) Genel olarak sermaye sınıfının, özel olarak da tek tek işverenlerin ve örgütlerinin tutum ve davranışları, ve bunların işçi sınıfı ile topluma etkileri.

Bütün bunlarla ilgili olarak alınması gereken önlemleri ve yapılması gereken uygulamaları kapsamı içine alan kararlardır.

Konfederasyonlar konumları gereği sendikalar gibi toplu iş sözleşmesi ve buna bağlı olarak grev yapmazlar. Yasalara göre de böyle bir görevleri yoktur. Yalnızca, üyesi sendikaların gücünü ve boyunu aşan durumlarda, bu doğrultudaki çalışmalarına yardımcı olurlar. Bu nedenle, özelde üyesi işçilerin, genelde de tüm işçi sınıfının sorunları ile ilgilenerek, bunların çözüme kavuşması yolunda çalışmalar yaparlar.

Günümüzde, işçi sınıfının ekonomik demokratik istemleri politik bir nitelik kazanmıştır. Bu nedenle bu istemleri politikadan bağımsız olarak ele almak mümkün değildir.

Özellikle çözümü parlamentoya ve siyasi iktidarlara uygulamalarına bağlı olan sorunların ele alınması, dile getirilmesi ve bunlarla ilgili çözümler önerilmesi, ister istemez sendikal konfederasyonların siyasetle ilgilenmesini beraberinde getirir. DİSK, bağımsızlığını titiz bir şekilde korumakla birlikte, bu anlamda, siyasetle ilgilenmiş ve demokrasilerde sendikaların bir baskı grubu olduğunun bilinciyle hareket etmiştir. DİSK'in bu bilinçle hareket etmesi işçilerin hak ve çıkarlarını daha iyi korumak ve savunmak içindir. Demokrasi ile yönetilen hemen bütün ülkelerde çağdaş sendikaların konumları budur. Bu, demokrasinin de bir gereğidir. DİSK'in yaklaşımını, çalışmalarını, organ kararlarını ve bu arada Yönetim Kurulu kararlarını bu çerçevede değerlendirmek gerekir. Çünkü durum budur.

İşte iddianame, bu konuda büyük bir yanılgıya düşmüştür. DİSK'in bu ilgisini, siyasi parti durumuna gelmek ve hatta siyasi iktidar mücadelesi vermek biçiminde yorumlamış, bu nedenle de çok ağır ve haksız suçlamalarda bulunmuştur.

İddianamenin 314. sayfasının 4. paragrafında aynen şöyle denmektedir:

«5. ve 6. Genel Kurul kararlarının tahlil ve izahi yapılırken tafsillatlı olarak belirtildiği üzere, Yönetim Kurulunun bu dönemde almış olduğu ve Yürütme Kurulu ile birlikte tatbik sahasına koyduğu bu kararların özünde de Marksist-Leninist iktidar mücadelesi, işçi sınıfı öncülüğünde gerçekleştirilecek proletarya diktatörlüğü ve sosyalizme ulaşma çabaları yatmaktadır.»

Bu suçlama, hukuk dışı olduğu kadar da mantık dışıdır. Çünkü değişik dünya görüşüne sahip üyelerden oluşan Yönetim Kurulu, ne bu kararları görüşüp tartı-

şırken ve ne de kararlara oy verirken, bu suçlamayı gerektirecek düşünce ve amaç içinde olmamıştır. Kararlar tek tek ve bir bütün olarak ele alınıp değerlendirildiğinde, bu durum daha açık bir şekilde ortaya çıkmıştır.

Sendikalara yasak olan faaliyetler Sendikalar Yasasının 16. maddesinde belirtilmiştir. DİSK'in ve Yönetim Kurulunun bu maddeye aykırı davranışı olmamıştır.

Sendikalar ve sendikal çalışma, öncelikle konfederal çalışma, siyaset dışında değildir. Aksi, eşyanın tabiatına aykırıdır.

Yanlış olan siyasi mücadeleyi sendikalar ile gerçekleştirmeye kalkışmaktır. Çünkü, siyasi mücadelenin örgütü siyasi partilerdir. DİSK Yönetim Kurulu, bu gerçekleri her zaman dile getirmiş, yanlış davranışları ve yanlış eğilimleri her fırsatta mahkûm etmiştir.

DİSK Yönetim Kurulu, kararından da anlaşılacağı gibi; işçilerin iktisadi, sosyal ve kültürel çıkarlarını korumak amacıyla siyasi sorunlarla da ilgilenmiş, her yurttaşın eşit haklarla katılabileceği çoğulcu bir demokrasi anlayışı ile üyelerini siyasi yaşama katmaya çalışmış ve bir baskı grubu olarak sendikal işlevini tam anlamıyla yerine getirmiştir.

Kuruluşundan başlayarak Anayasayı ve demokrasiyi sarsılmaz bir inançla savunan, bu inancını çeşitli zamanlarda açıkça dile getiren bu niteliğinden ötürü de kısa zamanda 500.000 işçinin sendikal örgütü durumuna gelen DİSK, siyasi örgüt ya da ihtilâl örgütü olarak nitelenemez.

Yönetim Kurulunun tüm kararları tek tek incelendiğinde ve suçlama konusu yapılan kararlara ilişkin olarak yaptığım yazılı değerlendirmeler yeniden ve önyargısız bir biçimde gözden geçirildiğinde, iddiaların soyut, maksatlı, önyargılı ve hukuk dışı olduğu kendiliğinden ortaya çıkmış olacaktır.

DİSK YÜRÜTME KURULLARI:

DİSK Yürütme Kurulunun aldığı kararlar, seçmecî bir yöntemle ele alınmış ve haksız bir şekilde hukuk dışı yöntemlerle suçlama konusu yapılmıştır. Yürütme Kurulunun kararlarını da delillerin değerlendirilmesi aşamasında 30 Eylül 1983 tarihli 30 sayfalık dilekçe ile tek tek değerlendirmiş ve suçlamaların yersizliğini ortaya koymuştum.

Esasa ilişkin görüş ortaya çıktıktan sonra bu değerlendirmelerin de gözönünde bulundurulmadığı anlaşılmıştır.

DİSK'in hemen tüm çalışmalarını yansıtan bu kararları yeniden ve tek tek ele almak istemiyorum. Çünkü diğer bölümlerde yaptığım açıklamalar, Yürütme Kurulu kararları ile yapılan çalışmaları da kapsamı içine almaktadır.

Burada, yalnızca DİSK Yürütme Kurulunun oluşumuna ve çalışma biçimine ilişkin olarak kısa bir değerlendirme yapacağım.

Yürütme Kurulu üyeleri, DİSK Ana tüzüğüne göre, üye sendikaların kongrelerinde belirlenen delegelerden oluşan DİSK Genel Kurulunda seçilerek göreve gelirler.

Seçilmiş olduğu dönem içinde, yaptığı çalışmalar dikkate alınarak bir sonraki Genel Kurul'da seçilirler veya seçilmezler.

Görevleri esnasında, Yürütme Kurulu üyelerinin tutum ve davranışları yasalara aykırı olmuş ise haklarında gerekli yasal işlemler yapılır. Yok eğer, tutum ve davranışları DİSK Anatüzüğüne veya daha üst organ kararlarına aykırı düşmüş ise, haklarında dönem sonu beklenmeden tüzüksel işlem yapılır. Söz konusu her iki konuda da yaşanmış örnekler vardır.

Yürütme Kurulu'nun görev ve yetkileri DİSK Ana-tüzüğünde açık bir şekilde yazılıdır. Gerek Yürütme Ku-rulu üyeliğim sırasında gerekse Genel Sekreterlik gö-revim esnasında hakkında herhangi bir tüzüksel işlem yapılmamıştır.

Yürütme Kurulu kararları, yasalara, Anatüzüğe ve Genel Kurul kararlarına uygun bir şekilde alınmış ve noterden onaylı karar defterlerine yazılmıştır. Bu def-terler gerektiği an adli makamlara verilmiştir. Bu ko-nuda da yaşanmış örnekler vardır.

Yürütme Kurulu, düzenli bir şekilde ve genellikle haftada bir gün toplanarak gündemindeki konuları gö-rüşmüş, bazı kararlara kimi üyeler karşı oy kullanmış-lar, kimi üyeler çekimser kalmışlardır.

Yani Yürütme Kurulu kendi içinde de, DİSK'in be-nimsediği ve sendikal örgütlerin benimsemesi gereken demokratik ilkeyi temel almış, çalışmalarını bu ilkeye göre sürdürmüştür. İddia Makamı, Yürütme Kurulu ka-rarlarında seçmeciliğe başvurmuş ve adeta bir değerlen-dirme yapmıştır. Böyle olsa da, ayıklanarak iddianame-ye alınmış kararlarda dahi herhangi bir suç unsuruna ya da suç işleme kastına rastlamak olanaksızdır.

Kararlarımız bir bütünsellik içinde değerlendirildi-ğinde, bunların, işçilerin ekonomik, sosyal ve kültürel çıkarlarını savunmakla yükümlü bulunan yasal sendi-kal örgütlerin alması gereken kararlar oldukları rahat-lıkla görülebilecektir.

Kaldı ki, bu kararlar doğrultusundaki çalışmaları-mız kamuoyu ve tüm ilgililerin gözlerönünde ve açık bir biçimde gerçekleştirilmiştir. Bu kararlarımızın Mark-sist-Leninist ilkelerden kaynaklandığı yolundaki savlar doğru değildir, bunu kesinlikle reddederim.

Yürütme Kurulunun aldığı kararlar tek tek ele alın-dığında ve bu kararlar doğrultusunda yapılan çalışmalar

önyargısız bir biçimde değerlendirildiğinde; DİSK'in işçi hak ve çıkarlarını ülke çıkarları ile birlikte ele alan ve savunan, yurtsever, yasal bir sendikal örgüt olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır.

Yürütme Kurulu'nun kararları İdianamenin 340, 368 ve 369. sayfalarında ağır bir biçimde suçlama konusu yapılmıştır.

İddia Makamına göre; sömürü ve baskıya, emperyalizme, tekelliliğe, faşizme, şovenizme, anarşi ve teröre karşı çıkmak, işçilerin çalışma ve yaşama koşullarını iyileştirmek amacıyla çalışmalar yapmak, toplantı ve gösteri düzenlemek, açıklamalar yapmak, uluslararası sendikal ilişkiler kurmak Marksist-Leninist'tir, işçi sınıfının öncülüğünde diğer emekçiler ve yoksul köylülerle mevcut Anayasal düzeni yıkarak proletarya diktatörlüğü tesis etmektir.

Oysa 12 Eylül öncesinde DİSK;

- DİSK'e de yönelik anarşi ve terör ortamında,
- İşverenlerin ideolojik saldırısı karşısında,
- İşçi ücretlerinin sürekli gerilediği, çalışma ve yaşama koşullarının giderek kötüleştiği ortamda, sendikal çalışmalar yapmıştır. Yürütme Kurulu kararları bunu kanıtlamaktadır.

Kısacası, demokrasiyi savunan DİSK proletarya diktatörlüğünü amaçlıyor diye suçlanamaz. Anayasayı savunan DİSK, Anayasal devlet düzenini yıkmakla suçlanamaz.

DİSK'in organlarına ve organ kararlarına yöneltilen suçlamalar İddia Makamının dünya görüşünü ortaya koymaktadır. İddia Makamı tüm olaylara sermaye sınıfının gözüyle bakmaktadır. İddia Makamı, çağdaş sendikal anlayışa karşıdır.

İddia Makamı, 1961 Anayasasına, bu Anayasanın

öngördüğü düzene, insan haklarına, işçi haklarına karşıdır.

İddia Makamı, uluslararası sendikal harekete, uluslararası sendikal dayanışmaya, uluslararası sendikal anlayış ve ölçülere karşıdır.

İddianamede, organ kararlarına ve bu anlamdaki çalışmalara getirilen suçlamaların temelinde bu vardır.

ILO'nun 87 sayılı sözleşmesinde şöyle denmektedir:

«1) İşçi (ve işveren örgütleri) anatüzük ve yönetmeliklerini serbestçe düzenleyebilecekler,

2) Yöneticilerini tam bir özgürlük içinde seçecekler,

3) Çalışmalarını ve iş programlarını özgürce belirleyebileceklerdir.

4) Devlet (Kamu makamları) bu hakları kısıtlayacak ya da yasal bir biçimde kullanılmasını engelleyecek müdahalelerden kaçınacaktır.»

Anayasayı, 171 sayılı toplantı ve gösteri yürüyüşü ile ilgili yasayı, 274 ve 275 sayılı sendikalar, grev ve toplu iş sözleşmesi yasalarını tanımayan İddia Makamından ILO kararlarını tanıması beklenemez, tanımamıştır da.

Getirilen suçlamaların temelinde yasaları tanıma, yasaların gücünde olan uluslararası kararları tanımama vardır.

İddia Makamı, kanunsuz suç olmaz, kanunun açıkça suç saymadığı eylemden dolayı kimse suçlanamaz, zamanında suç sayılmayan eylemler sonradan suçlanamaz, görülmüş davalar yeniden dava konusu yapılamaz. Yasalar önünde herkes eşittir, gibi hukukun en temel ilkelerini tanımamıştır. Getirilen suçlamaların temelinde devletin sürekliliği ilkesini ve hukukun en temel ilkelerini tanımama vardır.

Bu nedenledir ki, iddianame işverenlerin dünya görüşü ile çakışan ideolojik, hukuk dışı bir belge niteliğindedir.

DİSK'İN DIŞ İLİŞKİLERİ:

DİSK'in kararları, belgeleri ve çalışmaları bir bütün olarak ele alındığında ve önyargısız bir biçimde değerlendirildiğinde, DİSK'in dış ilişkilerde «ÇOK YÖNLÜLÜK» ilkesini benimsediği ve uyguladığı açıkça görülmektedir. DİSK bu ilkeyi, Demokratik Sınıf ve Kitle Sendikacılığı Temel İlkeleri kitapçığının 24. sayfasında şu şekilde belirlemiştir:

«Uluslararası çapta birlik içinde olan tekelci kapitalistlere karşı, işçilerin uluslararası çapta birlik ve dayanışma sağlamaları, işçi sınıfının her düzeydeki mücadelesini etkinleştirmekte, işçilerin kazanılmış haklarını kullanmalarında ve uluslararası çapta ekonomik ve demokratik haklar elde etmelerinde kalıcı zaferler sağlamaktadır. DİSK, kapitalist ülke, Üçüncü Dünya, sosyalist ülke sendikaları ve bunların üye olduğu uluslararası sendikal örgütlerle en geniş ilişkiler kurar, emperyalizme ve faşizme karşı ortak mücadele yollarını arar.»

Okur-yazar olan herkes tarafından anlaşılabilir olan bu ilke, laf olsun diye belirlenmemiş, tüm çalışmalarımıza ışık tutmuştur.

DİSK bu ilkeyi yaşama geçirebilmek için çeşitli çalışmalar yapmıştır. Karşılıklı yazışmalar yapmış, önemli günlerde mesaj alışverişinde bulunmuş, Genel Kurul ve diğer toplantılarına temsilci çağırmış ve konuşturmuş, çağrılı olduğu toplantılara temsilci göndermiş ve konuşma yaptırmış, deney alışverişi için dele-

gasyon göndermiş, delegasyon çağırması ve bu anlamda hem ağırlamış, hem de ağırlanmıştır.

Dünyanın çeşitli yerlerinde baskı altında olan özgürlük ve demokrasi savaşımı veren işçi sınıfı ve onların örgütü sendikaların yanında yer almış, onlara dayanışma göstermiştir. Kurtuluş Savaşı veren ulusların yanında yer almış, bu amaçla yapılan toplantılara katılan temsilciler konuşma yaparak DİSK'in dayanışmasını dile getirmişlerdir.

Ulusal sendikal merkezlerle ve uluslararası sendikal merkezlerle DİSK'in ilişkilerinde egemen olan görüşü ve amacı şöyle özetleyebiliriz.

1. Bütün dünyada genel ve tam bir silâhsızlanmaya katkıda bulunarak insanlığın özlemini çektiği kalıcı ve sürekli bir dünya barışı için çaba harcamak,

2. Genel olarak Birleşmiş Milletler, özel olarak da ILO'nun kararları doğrultusunda, mücadele edilmesi gereken olumsuzluklara yönelik olarak üstümüze düşeni yapmak ve uluslararası işçi sınıfının dayanışmasına ve kardeşlik bağlarının pekişmesine katkıda bulunmak,

3. Çok uluslu tekellerle daha etkin mücadele edebilmek ve ezilen, horlanan göçmen işçilerimizin sorunlarına kalıcı çözümler getirebilmek amacıyla, çok uluslu tekellerin yoğunluk kazandığı, çok sayıda göçmen işçinin çalıştığı, Avrupa ülkeleri sendikal merkezlerinin oluşturduğu Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ASK) üyelik girişimlerimizi sonuca ulaştırmak.

DİSK özelde üyelerimizin, genelde Türkiye işçi sınıfının ekonomik, sosyal ve kültürel çıkarlarına yönelik olarak kısaca üç ana maddede özetlediğim bu amaçlar için, hiçbir ayırım yapmadan kapitalist, sosyalist ve Üçüncü Dünya ülkeleri sendikal merkezleri ile ilişki içinde olmuştur.

DİSK'in bu anlamda kurduğu ilişkiler ve yaptığı bütün çalışmalar devletin bilgisi içinde yapılmıştır. Hiçbir şey gizlenmemiş, tersine DİSK Dergisi ve DİSK Ajansı ile tüm kamuoyuna duyurulmuştur; Genel Kurul çalışma raporlarında yer verilmiş ve herkesin gözü önünde tartışılmıştır.

Bütün bunlar açık ve seçik ortada iken iddianame-nin 54. sayfasında şu yorum ve suçlama yapılmıştır:

«DİSK, yıllar boyunca müşahede edildiği ve tespit edildiği üzere, Atatürk'üne koyduğu bu prensipler doğrultusunda özellikle Demirperde gerisinde. Avrupa ve Arap ülkelerinde Marksizm-Leninizmi kabul etmiş bulunan sendikalarla yakın ilişkiler kurmuş ve üst kuruluş olarak da Marksist-Leninist sendikaların oluşturduğu Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF) ile çalışma birliği içine girmiştir. DİSK Dergisi yayınları, Dünya Sendikalar Federasyonunun 9. Kongre kitabı, bu hususa yeteri kadar açıklık getirecek güçtedir.

Kuruluşundan 1975 5. kongresine kadar DİSK' in uluslararası ilişkilerinde önemli bir gelişme göze çarpmamakta ise de bunda 12 Mart 1971 dönemi-nin engelleyici etkisinin mevcudiyetinin rol oynadığı gözönünde tutulmalıdır.»

Gerçekler ortadayken, İddia Makamı böyle demek-tedir. Kurulduğu 1967 yılından beri, daha kuruluş bildirgesi ve kuruluş tüzüğü ile suçlu görülen ve süre-k avı yapıyormuşçasına tüm yasa dışı çalışmalarına göz yu-mulan DİSK'e, iddiaya göre 12 Eylül darbesi ile birlikte engel olunmuştur.

İddia Makamı «yıllar boyunca müşahede edildiği ve tespit edildiği üzere» demekle, devletin suç işlemeyi ön-leme gibi önemli bir görevini yadsımakta, üye sayısı

500.000'e ulaşan DİSK'e ve üyesi işçilere tuzak kurulduğunu itiraf etmektedir.

Oysa gerçek hiç de böyle değildir. DİSK'de görev aldıktan sonra, çeşitli toplantılara katılmak üzere, sırasıyla Federal Almanya, Sovyetler Birliği, Bulgaristan, İtalya, Çekoslovakya, İsviçre, Macaristan, Belçika, Danimarka, Hollanda, İngiltere, İrlanda, Fransa ve Portekiz gibi rejimleri farklı ülkelere devletin verdiği pasaportla gittim ve konuşmalar yaptım. Yaptığım konuşmalar DİSK Dergisinde, DİSK Ajansı'nda ve basında yer aldı.

Bunlardan yalnızca birisi, Sovyet sendikalarının 16. kongresinde yaptığım konuşma soruşturma ve yargılama konusu yapıldı, yargılama sonunda suç unsuru bulunmadığı için de beraat ettim ve aklandım.

Bu durumu, hakkımda tutuklama kararı verildikten sonra, geç de olsa sorgumu yapan ve uzunca bir süre bu davada İddia Makamında görev yapan yardımcı savcı Aytekin Gani Ataman da bilmekteydi. Sorgum sırasında bana, beraat kararını bildiğini, bu kararı temyiz etmeyen savcının suçlu olduğunu ve Adalet Bakanlığı'ndan izin alınarak bu kararın bozdurulacağını ve bu da veya yeniden bakılacağını ifade etmişti.

İddianameyi hazırlayanların hukuk anlayışı ve mantığı buydu. Kendilerini yargının, Adalet Bakanlığı'nın ve her türlü otoritenin üstünde görüyorlardı. Bu konuda ne düşünüldüyse düşünüldü, belki de sözü edilen yol uzun bulundu ve en kısa ama en hukuk dışı yol seçildi. İstanbul 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nin Esas No: 1977-405, Karar: 1979/215 11.5.1979 tarihli kesinleşmiş kararı yok sayıldı ve konuşmamın yalnızca bir bölümü iddianame-nin 586. sayfasına alınarak yeniden suçlama konusu yapıldı.

Bu hukuk dışı yol geçerli sayılırsa ki, şu ana kadar geçerli sayılmıştır, DİSK davası da iddianamesiyle, tüm

kararları ile yeniden dava konusu olabilecektir. Çünkü bu davada, devletin sürekliliği ilkesi gibi bir ilkenin geçerliliği olmadığı anlaşılmıştır ve de zamanında suç sayılmayan eylemlerin sonradan suç sayılabileceği bu davada ortaya çıkmıştır.

Suçsuzu suçlu göstermek için tahrifata, yani hileli yola en çok bu davada başvurulmuştur. Bu konuda kısa da olsa bir belirleme yapmak istiyorum.

16-23 Nisan 1978'de Prag'da yapılan DSF Kongresi'nde yaptığım konuşma iddianamenin 55 ve 56. sayfalarında bozmalara ve değişikliklere uğratılarak yazılmış ve suçlama konusu yapılmıştır.

Yeri gelmişken burada bir gerçeğin altını çizmek istiyorum. Bütün belgelerimizde açıkça görüldüğü gibi DİSK, faşist Yunan Cuntası'nın Kıbrıs'ta giriştiği darbe-ye karşı Türkiye'nin müdahalesini desteklemiş ve bunu her yerde açık yüreklilikle savunmuştur.

İddia Makamı bu gerçeği gözardı etmiş ve DSF'nin 9. Kongresi'nde Kıbrıs ile ilgili olarak alınan bir kararı gerekçe göstererek haksız suçlamalarına bir yenisini daha eklemiştir.

İddianamenin 59. sayfasında yer verilen Kıbrıs ile ilgili karar şöyledir:

«..16-23 Nisan 1978 tarihleri arasında Prag'da toplanan 9. Kongre, Kıbrıs halkına ve işçilerine selâmlarını, dayanışmasını ve desteğini iletir.

1974 yazında Kıbrıs'ta, emperyalistler tarafından yönetilen bir Yunan faşist darbesi oldu. Ve bu darbeyi Türk müdahalesi izledi. Kongre, bu trajik olayların doğurduğu sonuçların hâlâ geçerliliğini korumasından derin kaygı duymaktadır.

Kongre, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyini; Tüm devletlerin, Kıbrıs'ın bağımsızlığına, ege-

menliğine ve toprak bütünlüğüne saygı duymaları, tüm yabancı birliklerin Kıbrıs adasından çekilmesi, göçmenlerin sorunlarına bir çözüm bulunması, tüm kayıpların aranıp bulunması, toplumlararası olumlu ve yapıcı görüşmelerin yeniden başlaması için somut öneriler almaya çağırır.

Kongre, Kıbrıs sorununa, Kıbrıs'ı askeri üslerden arındırmış olarak Ortadoğu'da ve tüm dünyada barış davasına katkıda bulunan bir barış adası yapacak, her iki toplum arasında ortak ve karşılıklı ekonomik, toplumsal ve politik çıkarlara dayalı işbirliğinin yolunu açacak, barışçı ve demokratik bir çözüm getirilmesine tüm desteğini verir.

Kongre, Kıbrıs sorununun kapsadığı uluslararası yönlerin tartışılmasını sağlamak amacıyla Birleşmiş Milletler çerçevesi içinde Kıbrıs üzerine uluslararası bir konferansın toplanması önerisini destekler.»

Kıbrıs ile ilgili bu karar henüz taslak iken bize de gösterme ve görüşümüzü sorma inceliğini gösterdiler. Taslak Türk müdahalesi ile başlıyor ve Yunan Cuntası'nın faşist girişiminden söz etmiyordu. Kendilerine Türk müdahalesi ile başlayan bu metnin doğru ve inandırıcı olmadığını «1974 yazında Kıbrıs'ta emperyalistler tarafından yönetilen bir Yunan faşist darbesi oldu ve bu darbeyi Türk müdahalesi izledi» diye bir gerçeğin kara-geçmesinin yararlı ve gerçekçi olacağını belirttik. Bu önerimizi aldıktan sonra kendi aralarında yaptıkları görüşmelerden sonra taslak önerimiz doğrultusunda değişerek kongreye sunuldu. Ve bu karar oybirliği ile alındı.

Bu karar, Kıbrıs'la ilgili uluslararası düzeyde alınmış olan kararların en ilerisidir.

DİSK, DSF üyesi olmadığı için, DİSK'ten çağrılı

olarak giden bizler delege değildik ve oy kullanma hakkımız yoktur. Delege olmadığımız için oy bile kullanmadığımız bu karar ile ilgili olarak İddia Makamı iddianamenin 59. sayfasında şu yorumu yapmaktadır:

«...Karar muhtevasından anlaşıldığı üzere, tez, tamamı ile siyasi mahiyette olup SSCB'nin Kıbrıs davasının çözümü için ileri sürdüğü hususların kopmasıdır. Böylece DİSK, Türk Devletinin milli siyasetini bertaraf etmek suretiyle devletin hariçteki itibar ve nüfuzunu kırarak ve milli menfaatlara zarar ihlas edecek şekilde faaliyetler içinde bulunmakta ve sendikal faaliyet görünümü vererek bu doğrultuda dış ittifaklar tesis etmektedir.»

Birleşmiş Milletler'de, Türkiye'nin Kıbrıs konusundaki tutumunun bir ya da iki oyla desteklendiği bir dönemde görüşümüzün sorulduğu Kıbrıs konusunda, Kıbrıs'ta meydana gelmiş olan olayların sorumlusunun Türkiye imiş gibi gösterilmesini uygun bulmadık, bunun yanlış olduğunu belirterek Kıbrıs olaylarının asıl nedeninin karara konmasının gerçekçi olacağından hareketle, ülkemizi esirgemeye, haksız ve eksik olan bu değerlendirmeyi doğru temele oturtmaya çalıştık. Bu karar Pakistan hariç Birleşmiş Milletler'deki tüm ülkeler tarafından benimsenmektedir. Yani yalnız SSCB değil, SSCE düşmanı olan ve Marksist-Leninist'likle hiç ilgisi olmayan ülkeler tarafından da desteklenmektedir.

Karar ne olursa olsun, gerçekler ne olursa olsun, DİSK suçludur! Çünkü bu önceden kararlaştırılmıştır.

İddia Makamına göre SDF'nin Kıbrıs konusundaki kararı da DİSK için, «Anayasal nizamın ortadan kaldırılması ve proletarya diktatörlüğünün kurulması gayesi ile planlanmış düsturlar mecmuasıdır» ve bundan kurtuluş yoktur.

İddia Makamı DİSK'in dış ilişkilerini, iddianame-
nin çeşitli yerlerinde suçlama konusu yapmıştır. Örneğin
368. sayfada şöyle denmektedir:

«Yürütme Kuruluna ait karar defterinin tetkikinde
göröldüğü üzere DİSK yöneticileri ile DİSK'e bağlı
sendika yöneticilerinin ve üyelerinin başta Sovyet
Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği sendikaları olmak
üzere, Bulgaristan, Yugoslavya, Macaristan, De-
mokratik Almanya gibi sosyalist ülke sendikaları-
nın davetlisi olarak bilgi ve deneyim alış verişinde
bulunmak ve bu suretle siyasi sevk ve idare sana-
tını öğrenmek için Proletarya Enternasyonalizmi
doğrultusunda ziyaretlerde bulundukları anlaşılmaktadır.»

Bu tür değerlendirmeler, bana işkence yapanlar ta-
rafından da sık sık yinelenmiş ve bu yolda sorgu tuta-
nağı düzenlemek istemişlerdir.

İşkence sırasında özetle şöyle deniliyordu: «Sen ve
diğer yöneticiler Rusya'ya gittiniz. İnsan bir fabrikayı
gezen teknisyen ise ve gezdiği fabrika Rusya'da ise, gör-
düğü teknolojik gelişmeleri izler ve kafasına yerleştirir.
Ülkesine döndüğünde çalıştığı fabrikada bu değişiklikle-
ri uygulamaya koyar. İşte sizler de sosyalizmi savunu-
yordunuz. Rusya'ya gidip sosyalizmi öğrendiniz, sevk ve
idare konusunda bilgi edindiniz ve bunu Türkiye'de uy-
gulamaya koydunuz.»

İddianame ortaya çıktıktan sonra, bu işkenceli sor-
gulamada İddia Makamının da yeraldığını anladım. Bu
denli benzerlik başka türlü açıklanamaz.

Belgelerden de anlaşıldığı gibi Sovyetler Birliği'ne bir
kez gittim ve çeşitli ülkelerden katılan 120 dolayındaki
konuk sendikacı gibi, benim de zamanımın çoğu sendika
kongresinde geçti.

Bu geziye, Türk-İş Yönetim Kurulu üyesi Halit Mısırlıoğlu ile Mehmet Tezer adındaki kişiler de katılmıştır. Ancak bunlar suçlanmamıştır. Bu nasıl bir hukuk anlayışıdır ki, aynı toplantıya katılan, aynı otele yatan ve aynı sofrada yemek yiyen dört sendikacıdan, DİSK'ten katılan iki sendikacı suçludur da Türk-İş'ten katılan diğer iki sendikacı suçsuzdur.

Gittiğim ülkeleri tek tek saydım. Bütün arkadaşlarımın durumu da budur. Çünkü DİSK dış ilişkilerde çok yönlülük ilkesini benimsemiştir. Peki neden yalnızca sosyalist ülke sendikal örgütleri ile olan ilişkiler ele alınmıştır da diğer ilişkiler yok sayılmıştır?

Belgelerimizden de anlaşıldığı gibi DİSK, ne Dünya Sendikaları Federasyonu'nun, ne Dünya İş Konfederasyonu'nun ve ne de Hür Dünya Sendikaları Konfederasyonu'nun üyesidir. DİSK yalnızca Avrupa Sendikaları Konfederasyonu'na üye olmak istemiştir.

İddianamenin çeşitli yerlerindeki dünya sendikal hareketi ile ilgili değerlendirmeler yanlıştır. İddia Makamı bu konuda yeterli ve doğru bilgiye sahip değildir. Bu bilgisizlik bizi ilgilendirmez. Çünkü sendikal alan özel bir alandır ve herkesin yeterli bilgiye sahip olması beklenebilir. Burada bizi ilgilendiren, yanlış bilgiye dayalı olarak önyargılı suçlamaların ileriye sürülmüş olmasıdır.

Bugün bu üç konfederasyonun temsilcileri zaman zaman bir araya gelmekte ve önemli sorunlara birlikte çözüm yolları bulmaya çalışmaktadırlar.

Sendikal örgütlerin bir araya gelmesinin, önemli sorunlara çözüm yolları aramasının, güç ve eylem birliği yapılmasının, sanıldığı gibi Marksizm-Leninizm'le, ya da proleterya diktatörlüğü ile bir ilgisi yoktur. Bu konuda bir örnek göstermek yararlı olacaktır.

10-11 Haziran 1977 tarihleri arasında Dünya Sendikalar Federasyonu, Hür Dünya Sendikaları Konfede-

rasyonu, Dünya İş Konfederasyonu, Afrika Sendika Birliği Örgütü ve bunlara üye olmayan ve bunların çağır-maya değer bulduğu diğer sendikal merkezler, Cenevre’ de bir araya gelmişler ve Güney Afrika’daki ırk ayrımı-na (apartheid) karşı güç ve aylem birliği yapılmasını kararlaştırmışlardır.

Hiçbir konfederasyona üye olmadığı halde, DİSK de çağrılmaya değer bulunmuş ve bu toplantıda temsil edi-lerek kendi görüş ve önerilerini toplantının bilgisine sun-muştur. Bu toplantıya DİSK’i temsilen ben katıldım.

Temmuz 1977 tarih ve 7 (37) sayılı DİSK Dergisi’n-de, bu toplantıda sunulan DİSK’in görüş ve önerileri, toplantının aldığı kararlar aynen yayınlanmıştır.

«IRK AYRIMINA KARŞI II. ULUSLARARASI SEN-DİKAL KONFERANS» diye adlandırılan toplantının aldığı karar aynen şöyledir:

«İrk ayrımına karşı II. Uluslararası Sendikal Konfe-rans Güney Afrika, Namibia ve Zimbabwe işçilerini ve halklarını kesin olarak desteklediğini ve onlarla sürekli dayanışma içinde olduğunu bildirir;

Güney Afrika’da Vorster’in ırkçı azınlık rejiminin beyazların üstünlüğünü korumak için küstahlıklarını sürdürmelerini şiddetle mahkûm eder.

Bu rejim, uluslararası kamuoyuna meydan okuya-rak çoğunluktaki halka karşı aldığı baskı ve şiddet ön-lemlerini arttırmaya devam ederken, bir yandan da hiç-bir surette kabul edilmesi mümkün olmayan Bantusta-nizasyon sistemini de hızlandırmakta, böylece Afrika’nın çoğunluktaki halkının kendi ülkelerinde yabancı haline gelmelerine yol açmaktadır;

İrkçi rejimin komşu Afrika devletlerine saldırma-larını da ayrıca mahkûm eder;

1973 Haziran ayında Cenevre’de yapılan İrk Ayır-mına (apartheid) Karşı Birinci Uluslararası Sendikal

Konferansın sonuçlarının, Güney Afrika'da ırk ayrımının getirdiği baskılar altında ıstırap çeken işçiler ve halkların lehine sendikaların dünyanın her yanındaki dayanışma eylemlerini güçlendirmiş olduğunu belirtir;

Bundan dolayı, sadece son birkaç ay içinde Güney Afrika'daki birçok Afrikalı işçinin; artmış bulunan baskı, vahşet ve esas itibariyle siyah emekçi halk arasında demokratik bir sendika hareketinin özgürce örgütlenmesinin tanınmaması karşısında protesto amacıyla greve gitmiş olduklarından memnurluk duyar.

Afrika'da sömürgeci Portekiz İmparatorluğu'nun çökmesini ve Afrika Kıtası'nın bu bölümündeki kurtuluş hareketi için yeni boyutlar getiren, ırkçılığa karşı olan bir politika izleyen özgür ve bağımsız devletlerin kuruluşunu memnurlukla karşılar;

İrk ayrımının (apartheid) Güney Afrika'daki baskı politikasının sürmesi, kurşuna dizme, rasgele tutuklama, 1976 Haziran ayında Soweto'daki vahşi öldürmelerde olduğu gibi, yurtseverlerin ve işçilerin katliamı yollarıyla işçileri ve halkı kurban etmesi karşısında derin endişelerini belirtir;

Tüm tutuklu ve gözaltında bulunan sendikacıların ve siyasal tutukluların salıverilmelerini ister;

Çıkarlarını korumak ve ırk ayrımının (apartheid) tamamen ortadan kaldırılmasını önlemek amacıyla, Güney Afrika'da ırkçı rejimle işbirliği yapan çokuluslu firmaların oynadıkları rolü kınar;

İrk ayrımına (apartheid) karşı Birinci Uluslararası Sendikal Konferansı'nca kabul edilen tavsiye ve kararların uygulanması için dünyanın her yanında emekçi halkın sendikaları yoluyla gösterdikleri çabayı takdirle karşılar.

Silâh satışlarına konan ambargoyu birçok kez ihlâl ederek ve sendikaların sürekli baskılarına karşın, Gü-

ney Afrika'ya karşı konulan ekonomik yasakları kabul etmeyerek, BM üyesi devletlerin Birleşmiş Milletler'in Güney Afrika'ya karşı aldıkları kararları uygulamamalarını ayrıca endişe ile karşılar.

ILO'yu; Yönetim Kurulu yoluyla, Genel Müdür, ırk ayrımının (apartheid) bir bütün olarak ortadan kaldırılmasını amaçlayan BM ve ILO kararların üye devletlerce ihlaline karşı vermiş olduğu özel raporun incelenmesi için bir Konferans Komitesi kurmaya çağırır.

Birleşmiş Milletler yoluyla eyleme geçilmesi için bütün hükümetleri aşağıdaki hususları yerine getirmeye çağırır;

- 1) Emredici ekonomik yasaklar empoze etmek;
- 2) Güney Afrika'ya etkin bir uluslararası silâh ambargosu konulması için ivedi önlemler almak;
- 3) Birleşmiş Milletlerin tüm uzmanlık örgütlerinde ve hükümetlerarası örgütlerde ırk ayrımına karşı eylemleri başlatmak ve yoğunlaştırmak ve uluslararası sendika hareketi ile işbirliği halinde, Güney Afrika'nın ezilen halklarına yardımı arttırmak;

Hükümetlerden;

- 1) Güney Afrika hükümeti ile politik, kültürel, sporla ilgili, ticari ve diplomatik ilişkileri kesmelerini,
- 2) Kredi garantilerinin ve lisansların geri alınmasıyla, öbür etkin önlemlerle, kamusal ve özel yatırımları durdurmalarını,
- 3) Vatandaşların Güney Afrika'ya göçlerini durdurmalarını,
- 4) Güney Afrika'ya olan turizmi durdurmalarını,
- 5) Güney Afrika'ya olan yakınlıkları nedeniyle büyük yük taşıyan komşu Afrika ülkelerine ekonomik desteği arttırmalarını,

6) Irk ayrımının (apartheid) örtülü bir biçimi olan ve Afrika'daki çoğunluğun çıkarlarına ters düşen Ban-

tustanların resmen ya da fiilen tanınmasını kabul etmemelerini,

7) Güney Afrika'da ve Namibia'daki kurtuluş hareketlerine, gerçek sendikalara ve halk hareketlerine maddi ve manevi destek olmalarını,

8) Irk ayrımına (apartheid) karşı sürdürülen savaşımında sendikaların sempati eylemlerine girişmelerine karşı olan tüm engelleri kaldırmaları için hükümetlere ısrar etmelerini, talep eder.

Üyelerinin ve örgütlerinin Güney Afrika ile ilişkilerinde bulunmamalarını ve ekonomik ve finansiyel grupların Güney Afrika'ya borç vermemelerini ve herhangi bir şekilde ırk ayrımcısı (apartheid) rejimle işbirliği yapmamalarını işveren örgütlerinden ister;

Uluslararası sendika örgütlerinin ve Afrika Sendika Birliği Örgütü'nün, dünyadaki bütün öbür sendika merkezleriyle birarada, Güney Afrika'da ırk ayrımına (apartheid) karşı Birinci Uluslararası Sendikal Konferansı'nda kabul edilen 1973 kararının uygulanmasını yoğunlaştırmalarını ve özellikle aşağıdaki hususları vurgulamalarını ısrarla ister;

1) İşbirliği için uygun ve etkin bir mekanizmanın kurulmasını sağlamak amacıyla, ırk ayrımına (apartheid) karşı olan tüm örgütlerle ulusal düzeyde işbirliği yapmak;

2) Yukarıdaki tavsiyelerin uygulanması için hükümetler üzerinde azami baskıda bulunmak ve Güney Afrika'da yatırım için gerekli kredi garantileri ve lisansların geri alınması konusunda hükümetler üzerinde başarılı baskılarda bulunan ve hükümetlerini faal olarak Güney Afrika'ya karşı açılan kampanyalara katan ulusal merkezleri teşvik etmek;

3) Güney Afrika'da yatırım yapıp Afrika sendika-

larını tanımayan ve uluslararası alanda kabul edilen çalışma standartlarına aykırı davranan ortaklıklara azami baskı yapmak ve eyleme geçmek;

4) Güney Afrika, Namibia ve Rodezya'ya giden ve buralardan gelen uçak, gemi, posta ve haberleşmelere topyekûn ambargo koyarak beyaz azınlık rejimlerine ekonomik baskı yapmak;

5) Endüstriyel eylemlere katılmalarını sağlamak amacıyla işçiler arasında toplantılar yapmak ve bilgilendirme kampanyaları açmak;

6) Örgütlenme kampanyaları, eğitim programları ve tutuklu ya da hareketleri sınırlandırılmış olan sendikacılara hukuki yardım da dahil olmak üzere Güney Afrika'nın içindeki Afrika sendikalarına mali ve manevi destek olmak;

7) Sendika üyelerinin ve tüm işçilerin Güney Afrika'ya göç etmemelerini sağlayacak ve Güney Afrika yetkililerinin ve işverenlerinin dışardan işçi bulma çabalarını önleyecek bir kampanyaya girişmek;

8) BM ve onun uzmanlık örgütlerine gönderilecek delegasyonlara sendika temsilcilerini dahil etmek;

9) Güney Afrika ve Rodezya'nın ırkçı rejimlerini izole etmek amacıyla her türlü önlemi almak;

10) Konferans ayrıca, uygun bir tarihte yapılacak. Güney Afrika ve Uluslararası Dayanışma Haftası'na faal olarak katılmak; Birleşmiş Milletler'in, 1979 yılını, Güney Afrika'da ırk ayırımına (apartheid) karşı savaşım yılı olarak açıklanmasını desteklemesini ister.

Konferansın kararlarının izleneceğini ve bu konferansta, ILO Yönetim Kurulu'nun toplandığı zamanlarda, Yönetim Kurulu'nun işçi üyeleri ile Dünya Sendikalar Federasyonu, Hür Dünya Sendikaları Konfederasyonu, Dünya Çalışma Konfederasyonu, Afrika Sendika Birliği Örgütü ve bu örgüt tarafından kabul edilen, Güney

Afrika'da ulusal kurtuluş hareketinin hedeflerine uyan sendikaların temsilcileri arasında Cenevre'de düzenli toplantılar yapılmasının kararlaştırıldığını ISRARLA TEKRAR BELİRTİR.»

Sendikaların siyasetle ilgilenmesini suç sayan İddia Makamına sormak gerek; Bundan daha siyasi karakterli bir toplantı düşünülebilir mi? Faşizme, kitle katliamlarına, anarşi ve teröre karşı güç ve eylem birliği yolları arayan, bu nedenle toplantılar düzenleyen ve mitingler yapan DISK, hükümet üzerinde baskı kurmakla, devlete karşı güç gösterisinde bulunmakla suçlanmaktadır. Yukarıdaki karardan da anlaşılacağı gibi Güney Afrika'daki insanlık dışı olaylardan dolayı sendikal örgütler, güç ve eylem birliğinin yollarını arıyor ve kendi ülkelerinde eylem kararları alıyorlar.

İddia Makamına göre böylesi eylem kararları, güç ve eylem birliği ile ilgili toplantılar suçtur. Biz bu toplantıya katılmakla bir suç daha işledik, bu konuda neden suçlama getirilmemiş, ya da getirilememiştir?

İşçi sınıfının uluslararası dayanışmasını «Proletarya Enternasyonalizmi» diye niteleyen ve faşist Şili yönetimine karşı Şili sendikalarını destekledi diye DISK'i suçlayan İddia Makamı, işçi sınıfının Uluslararası Dayanışması'na bundan daha güçlü bir örnek gösterebilir mi?

Ben bu toplantıya katıldım, açıklama sundum ve alınan tüm eylem kararlarına katıldım. Katılmadığımız kararlardan dolayı suçlama getiren İddia Makamı, tutarlı davranmalı ve katıldığımız bu kararlardan dolayı da suçlama getirmeliydi.

Böylesi bir suçlama, dünya kamuoyuna anlatılamaz diye ileri sürülmemiş olabilir. Peki, bize yöneltilen suçlama dünyaya anlatılabildi mi? Dünya genelinde yapı-

lan çeşitli toplantılarda, bize yöneltilen haksız suçlamalardan dolayı Türkiye aleyhinde kınama kararları alınıyor. TC. Devleti'nin itibarını bu denli sarsmaya kimin hakkı vardı?

DİSK, uluslararası ilişkilerde de gerçekçi ve kişilikli bir politika izlemiş, ülkemizin, işçi sınıfımızın çıkarlarını önde tutmuş, bu anlamda dünya kamuoyunda saygın bir yere sahip olmuştur.

DİSK, dünyadaki sendikal gelişmeleri yakından izlemiş ve Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na (ASK) üyelik başvurusunda bulunmuştur. 1974 yılında yapılan bu başvuru özellikle coğrafi nedenlerden ötürü karara bağlanamamıştır.

Bu konuda iddianamenin 709. sayfasında şöyle denmektedir:

«Kendi ideolojisi ve dünya görüşlerine uygun bulunmadığı halde Avrupa Sendikalar Konfederasyonuna (ASK) üyelik girişimlerinin sürdürülmesine yer verildiği görülmektedir.»

Burada ne belgelerimiz önemlidir ve ne de çalışmalarımız, önemli olan İddia Makamının hukuktan yoksun, gerçeklere dayanmayan önyargısıdır.

Bu konudaki gelişmeleri kısaca özetlemek ve gerçekleri gözler önüne sermek istiyorum.

Yürütme Kurulu kararlarında da görüldüğü gibi, 1979'un Mart ayında Genel Başkan Vekili Mukbil Zırtıloğlu, Yardımcım Sina Pamukçu ile birlikte ASK ve ASK'a üye sendikal merkezleri ziyaret ettik. Bu anlamda Belçika, Hollanda, Danimarka, İngiltere, İrlanda ve Fransa'daki sendikal örgütlerin yöneticileri ve ASK yöneticileri ile görüşmeler yaptık.

Bu görüşmelerde; Coğrafi sorunun öne çıkarılmasını, Avrupa'da çalışan göçmen işçilerimizin sorunla-

rı ile çok uluslu tekellerin aşırı kâr ve sömürü politikalarının gözönünde tutulmasını istedik. Bu nedenle yalnız DİSK'in değil TÜRK-İŞ'in de üye olarak kabul edilmesini önerdik.

Ayrıca, Türkiye ve DİSK hakkındaki bilgi veren yazılı bir rapor vererek, durumu organlarına götürmelerini, bu anlamda yardımcı olmalarını istedik. Bunları yaparken de böylesi bir yargılamanın olabileceğini aklımıza bile getirmedik. Şimdi DİSK'in ne olduğunu ortaya koyan bu rapor nerededir, delil dosyalarına neden konmamıştır?

Bütün bunları ve 12 Eylül sonrası gelişmeleri birlikte değerlendiren Avrupa Sendikaları Konfederasyonu (ASK), DİSK'i üye olarak kabul etmiş ancak TÜRK-İŞ'in istemini, içinde bulunduğu acıklı ve sakıncalı durum nedeniyle geri çevirmiştir.

Yani çalışmalarına izin verilen TÜRK-İŞ, ASK'a kabul edilmemiş, ancak çalışmalarına izin verilmeyen ve tüm varlıklarına haksız olarak el konan DİSK kabul edilmiştir.

İşte işçi sınıfının uluslararası birliğine ve dayanışmasına gösterilecek olan en güzel örneklerden biri daha, işte uluslararası sendikal hareketin değerlendirmesi, işte hukuk dışı yöntemlerle hazırlanmış iddianameye verilen önem ve değer. Yalnızca bu durum bile, tüm gerçekleri gözler önüne sermeye yetmektedir.

DİSK'in dış ilişkilerinin 1975, 5. Kongresine kadar yeterli gelişme göstermemiş olması da, ileri sürüldüğü gibi 12 Mart ara rejiminin engelleyici etkisinden değildir. 12 Mart'ta DİSK henüz iki yaşındadır ve yurt içindeki örgütlenmeye ağırlık vermektedir. Kendi ülkesinde yeterli güce erişemeyen hiçbir örgüt, dünyanın diğer yerlerinde saygın bir yere sahip olamaz.

İddianamede, Bulgar sendikaları ve CGT ile yapılan

ortak açıklamalar özel bir biçimde ele alınmış ve suçlama konusu yapılmıştır.

Bulgar Sendikaları Merkez Konseyi ile DİSK'in yaptığı ortak açıklama İddianamenin 738 ve 739. sayfalarına alınmış ve aşağıdaki şekilde suçlanmıştır:

«Bu ortak anlaşma metninden de anlaşılacağı üzere, Bulgar Sendikalar Merkez Konseyi ve DİSK tarafından proleter enternasyonalizmi ilkelerine bağlı olarak siyasi ve ideolojik yönden güç ve eylem birliği oluşturulduğu ve *Sovyet ideolojisinin barış ve silâhsızlanma yolunda almış olduğu ilkelere sadık kalınarak bu ilkelerin propagandası yapılmaktadır.*»

Yapılan ortak açıklama, İddia Makamı tarafından böyle değerlendirilmiştir. Acaba gerçek bu mudur? Elbette değildir.

Bu tür açıklamalar yapılırken, genellikle iki örgüt kendi çalışmaları hakkında bilgi verdikten sonra, ortak görüşlerine yer verir ve birbirlerine iyi dileklerini bu yolla yansıtmış olurlar.

Açıklamanın ortak görüşleri yansıtan bölümleri aynen şöyledir:

«Her iki sendikal merkez temsilcileri iki örgüt arasındaki ilişkileri gözden geçirerek aralarındaki işbirliğinin gelişmesinin iki ülke emekçilerinin temel istemlerine uygun olduğu konusunda görüş birliğine varmışlardır.

DİSK ile Bulgar Sendikaları Merkez Konseyi *iki ülke hakları ile emekçileri arasında iyi komşuluk, karşılıklı anlayış ve işbirliğinin geliştirilmesini, Balkan ülkelerinde ve tüm dünyada barış ve gü-*

venliğin sağlanması yolundaki çalışmalara katkıda bulunmayı kendilerine görev bildiklerini ifade etmişlerdir. Temsil ettikleri emekçiler adına iki taraf emperyalizme, gericliğe, yeni sömürgeciliğe, faşizme, siyonizme, ırkçılığa, ırk ayırıcılığına karşı; özgürlük, demokrasi, ulusal bağımsızlık, sosyal gelişme için mücadele edenlerle dayanışma içinde olduklarını belirtmişlerdir.»

İşte açıklamanın bu bölümleri İddia Makamına göre Sovyet ideolojisini yansıtmaktadır.

İddianamenin bu bölümü, talihsiz bir zamanda, Şubat 1982'de okundu ve o tarihte Devlet Başkanı Orgeneral Kenan Evren, Bulgaristan'da Devlet Başkanı Todor Jivkov'un resmi konuğuydu. İki devlet başkanının gazetelerimize de yansıyan açıklamalarından bazı bölümleri aktarmak istiyorum. Söz konusu ortak açıklamada şöyle deniyor:

«— Devlet başkanları uluslararası durumun kötüleşmesinden duydukları endişeyi ifade ile *dünyada barış* ve güvenliğin korunması için tüm devletlerin uluslararası güvenliğin sebeplerini bertaraf etmeye gayret göstermek hususundaki mesuliyetine dikkati çekmişlerdir.

— İki devlet başkanı *Balkan ülkeleri arasında iyi komşuluk ve uzenkli ilişkilerin sürdürülmesinin önemini* vurgulayarak bölgede itimat havasını güçlendirmek yolundaki gayretlerin *Avrupa'da istikrarlı bir barış ve yapıcı işbirliği sürecine bir katkı teşkil ettiği* kanaatini ifade etmişlerdir.» (28 Şubat 1982 Cumhuriyet Gazetesi)

Görüldüğü gibi iki devlet başkanının ortak açıklaması ile iki ülke sendikal örgütlerinin ortak açıklaması,

öz bakımından hemen hemen aynıdır. Kelime benzerliği bakımından da hemen hemen aynıdır.

Bilindiği gibi Birleşmiş Milletler'de, ırk ayrımı, nükleer silâhların sınırlandırılması, dünyada barışın sağlanması gibi önemli konularda, devlet başkanlarının açıklamaları yeterli bulunmuyor ve başta sendikal örgütler olmak üzere diğer toplumsal örgütlerin de aynı yolda ortak davranmalarını istiyor ve karara bağlıyor.

Şimdi, her barış istemimizi Sovyet ideolojisi doğrultusunda davranmak ibiçiminde yorumlayan İddia Makamı, Türkiye ve Bulgaristan Devlet Başkanlarının barış konusundaki açıklamalarına ne diyecektir?

İddia Makamının mantığına göre bu açıklamada da «Sovyet ideolojisinin barış ve silâhsızlanma yolunda almış olduğu ilkelere sadık kalınarak bu ilkelerin propagandası yapılmaktadır.»

Görüldüğü gibi, yanlış yorum, hukukta yeri olmayan kıyas ve benzetme gibi yöntemler, insanları nerelere kadar götürebiliyor.

DİSK ile CGT'nin arasında imzalanan ve kamuoyuna açıklanan bildiriye iddianamenin 740. sayfasında eksik olarak yer verilmiş ve suçlama konusu yapılmıştır.

Bildiri iddianameye neden eksik alınmıştır?

Bu konuya girmeden önce hangi bölümlerinin eksik alındığına göz atmakta yarar görüyorum. Bildirinin iddianameye alınmayan 7, 8, 9, 10, 12, 13 ve son paragrafı aynen şöyledir:

«— Her iki örgüt Akdeniz ülkeleri konusunda karşılıklı değerlendirme yapmışlar ve bu bölgenin bütün ulusal sendikal merkezlerinin ortak noktalarını araştırmak üzere ortak girişimlerde bulunmak için anlaşmaya varmışlardır.»

— CGT ve DİSK Filistin ve Kıbrıs halkları-

nın çıkarlarını desteklediklerini ve dayanışma içinde olduklarını tekrarlarlar.

— Her iki sendikal merkez Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na üye olma kararlarını tekrarlar, bu konfederasyona üye olmakla Avrupa düzeyinde işçilerin sosyal ve demokratik istemleri doğrultusunda sendikal eylem stratejisi geliştirmenin mümkün olacağı konusunda aynı fikirde olduklarını açıklarlar.

— CGT, Uluslararası Çalışma Örgütü'nde (ILO) resmen temsil edilmek üzere DİSK'in yapacağı bütün girişimleri destekler.

— İki örgüt aralarındaki işbirliğini güçlendirmek amacıyla Fransa'da çalışan Türkiyeli göçmen işçilerin sorunlarıyla ilgili karşılıklı bilgi alış verişinde bulunacak ve özgün istemlerini desteklemek için birlikte davranacaklardır.

— DİSK Türkiye'li göçmen işçilerin Fransa'da çalışan göçmen işçilerin Fransız işçilerle aynı haklara sahip olmasını savunan CGT'de örgütlenmeleri gerektiği yolunda bilgi verecektir.

— DİSK, CGT'den 10 aileye kadar bir grubu 15 Haziran ve 1 Eylül tarihleri arasında Türkiye'de Genel-İş Artemis Tesileri'nde tatil geçirmeye ve deneyim alış verişinde bulunmaya davet eder.» (22.10.1979 gün ve 195 sayılı *DİSK Ajansı*)

Acaba İddia Makamı bildirinin bu bölümlerini neden almamıştır? Herhalde İddianamenin kabarık olmasından kaçındığı için bu yola başvurmamıştır!.. Böyle bir düşünce olsaydı bizimle ilgili olmayan dokümanları döne döne, tadını çıkara çıkara ve eklentiler de yapa yapa iddianameyi sayfalarca kabartmazdı.

Böyle bir yola başvurmasının nedeni, lehimize ola-

.bilecek delil ve belgeleri saklama alışkanlığındandır. Çünkü bildirinin alınmayan bölümlerinde; gerek dış ilişkilerde izlediğimiz politikanın temeli ve gerekse ulusal kurtuluş savaşlarında takındığımız tavrın kanıtı bulunmaktadır.

Örneğin çok politik bir konu olduğu halde, sendikaların politika yapmasını suçlayan İddia Makamı neden bildirinin Filistin bölümünü iddianameye almamıştır? Bunun da nedeni çok açıktır. Öve öve bitiremediği TÜRKİŞ'in bir kısım yöneticileri İsrail'in siyonist ve saldırgan politikası ile içli dışlı iken, bizim ulusal kurtuluş savaşı veren mazlum halklardan yana olan politikamızın sergilenmesini içine sindirememiş olmasındandır.

Avrupa Sendikaları Konfederasyonu ile ilgili bölümde de durum, bir başka yanı ile aynıdır. «Doğu bloku sendikalarıyla yakın ilişkiler içinde» olduğumuzu sakız gibi çiğneyen ve diğer ülke sendikaları ile olan ilişkilerimizi gizleyen İddia Makamı, suçlama konusu yapmaktan da vazgeçemediği bu bildiri ile tekzip edilmek istemiştir.

Şimdi de İddia Makamının suç saydığı ve iddianamenin 740. sayfasında yer verdiği bildirinin aşağıdaki bölümlerine bir bakalım ve suçlarımız nelermiş görelim:

«CGT delegasyonu DİSK'in önerisi üzerine birlikte Ankara'ya giderek Çalışma Bakanı Bahir Ersoy ve Başbakan Yardımcısı Hikmet Çetin'le *başta göçmen işçilerin sorunları olmak üzere bazı konularda görüşmeler yapmışlardır. Her iki örgüt hükümet yetkililerine Fransız hükümetinin göçmen işçilerle ilgili yasa tasarılarının sonuçları konusundaki endişelerini belirtmişler bu yasa tasarılarını şiddetle kınadıklarını açıklamışlardır.*

CGT delegasyonu ve DİSK yöneticileri kendi

lkelerinin ekonomik ve sosyal koşulları hakkında karşılıklı bilgi alışverişinde bulunmuşlar bu anlamda Fransa ve Türkiye sermaye sınıfının stratejilerinde derin çıkar benzerlikleri olduğunu saptamışlardır.

CGT delegasyonu ve DİSK yöneticileri özellikle sendikal hak ve özgürlükler konusunda işçilerin istemleri ile ilgili olarak aynı tavır içinde olduklarını saptamışlardır.

CGT ve DİSK aynı işkolunda ye sendika-federasyonlar arasında karşılıklı ilişkilerin gelişmesini teşvik edecek ve destekleyecek, *okuluslu şirketlerin işyerlerinde çalışan işçiler arasındaki dayanışmaya önem vereceklerdir.*»

Bu bildiriye, İddia Makamının aldığı bu bölümleri bakımından da suçlama belgesi olarak değil, övgü belgesi olarak kabul etmek gerekir.

Ortak bildiriden alınan yukarıdaki alıntılarda altı çizilen hususlar nedeni ile Fransız savcılarının harekete geçerek CGT hakkında soruşturma açmaları belki anlaşılabilir.

Yurt dışında sıra, eş, ocuk ve yakınlarının özlemini çekerek çok zor koşullarda çalışıp, biriktirdiği bir miktar parayı da Türkiye'ye gönderen ve dış borçların ödenmesine katkıda bulunan işçilerimizi korumaya yönelik bu bildiriden dolayı DİSK'in suçlanması anlamak gerçekten zordur.

İddia Makamı, böylesi bir çabanın bile Marksizm - Leninizm ilkelerinden kaynaklandığını ileri sürebilmekte, hükümet yetkilileriyle ilişki kurmayı yadırgayabilmekte ve bu bildirileri de suçlama belgesi olarak değerlendirebilmektedir.

Ayrıca bu anlamdaki çalışmalarımızı ele alırken,

bunlar «Proletarya Enternasyonalizmini gerçekleştirmeye çalışıyorlardı» diyerek not düşmeyi ve bunu suç unsuru olarak göstermeyi de elden bırakmamaktadır.

DİSK'in dış ilişkilere ve işçi sınıfının uluslararası dayanışmasına verdiği önemin anlamı, en çok bu dönemde bütün çıplaklığı ile ortaya çıkmıştır. Sorgumun başında mahkemeniz önünde şöyle seslenmiştim:

«Bugün ağımız bir bakıma örgütlenme ile ifade edilen ağdır. Aile biriminden Birleşmiş Milletlere kadar uzanan bir örgütlenme ağı söz konusudur. Uzaya açılma dönemini yaşayan gezegenimizde yeni buluşlar bile kişisel olmaktan çıkmış, belirli bir örgütlenmenin kapsamı içine girmiştir.

Kimi örgütlenmeler insanlığın esenliği ve mutluluğu için binbir güçlük içinde çaba harcarken, kimi örgütlenmeler de tüm servetlerin bir avuç insanın elinde yoğunlaşması uğruna akıl almaz kötülükler üretiyorlar.

Bugün insanlar açlık ve sefaletten kıvranırlar ve hatta ölürken, dünyamız birkaç defa yokolabilecek silâh stoku ile barut fıçısı haline gelmiştir. Uluslararası düzeyde örgütlenen tekeller dünyayı savaş baskısı altında tutarken, ulusal ve uluslararası sendikal örgütlenmeler barışın güvencesi olmaya devam ediyorlar.

İşyeri, işkolu, ulusal ve uluslararası düzeyde BİRLİK, DAYANIşMA ve MÜCADELE deyimlerinin btnliğ içinde ifadesini bulan emekçilerin rgt sendikalar; savaşa karşı barışı, insan haklarını ve demokrasiyi savunuyorlar.

Bugün gdlmek istemeyen işçiler, ülkelerinin yönetiminde söz ve karar sahibi olmak, demokrasi- de bir baskı unsuru olan sendikalarını özgürce seç-

mek ve demokrasi sınırları içinde mücadele hedeflerini belirlemek istiyorlar.

Bu nedenle, ILO'nun 87. sayılı sendikal hak ve özgürlükleri güvence altına alan uluslararası sözleşmesine rağmen sendikalar kapatılıyor, sendikacı ve işçiler tutuklanıyorlar.

Bu tür haksız uygulamalara sürekli olarak karşı çıktım ve bugün de karşı çıkıyorum. Tutuklu bulunduğum bu ortamda dahi Şili'de, Polonya'da ve diğer ülkelerdeki tüm tutuklu sendikacı ve işçilerin salıverilmesini ve özgürlüklerine kavuşmasını istiyorum.»

Bugün bu görüşümü daha güçlü bir biçimde koruyorum. Tutuklu bulunduğumuz sırada ve daha sonra bize olağanüstü dayanışma gösteren, ailelerimize sıcak ilgilerini eksiltmeden sürdüren uluslararası sendikal örgüt yöneticilerine, üyeleri diğer tüm sendikaların yöneticilerine, özellikle bugün üyesi bulunduğumuz Avrupa Sendikaları Konfederasyonu yöneticilerine ve bizlere dayanışma gösteren herkese mahkemeniz önünde teşekkür ediyorum. Suçlansa da, YAŞASIN İŞÇİ SINIFININ ULUSLARARASI DAYANIŞMASI, diyorum.

DİSK'İN YURTTIÇİ KURULUŞLARLA İLİŞKİLERİ:

DİSK'in CHP ile ilişkileri:

İddianamede, DİSK'in CHP ile olan ilişkileri hukuk dışı bir yöntemle ele alınmış ve suçlama konusu yapılmıştır. Bu konudaki suçlamaların yersizliğini gerek sorgu sırasında ve gerekse delillerin değerlendirilmesi aşamasında ayrıntılı bir biçimde ele aldım ve İddia Makamının yaklaşımının yanlış olduğunu gözler önüne serdim. Ancak bu açıklamalarımın da gözönünde bulun-

durulmadığı ve Esasa İlişkin Görüşün 146. sayfasında iddianamaye gönderme yapılarak suçlamaların sürdürüldüğü anlaşıldı.

İddia Makamı, DİSK'in CHP ve milletvekilleri ile olan ilişkisini iddianamenin 765. sayfasında şöyle yorumlamıştır:

«Özellikle 1973 milletvekilliği genel seçimlerinden sonra politik ve ideolojik faaliyetlerini hızlı bir şekilde geliştirmeye başlayan DİSK yukarı bölümlerde izah edilmiş bulunan 5. Genel Kurulda CHP ile güçbirliği yapmak hususunda karar almıştır. Bu karardan sonra CHP ile DİSK arasında organik bağlar kurulmuştur. DİSK, CHP adına tanzim edilmiş yardım makbuzları ile işçilerden para toplayarak bu partiye maddi destek sağlamıştır. Nitekim (EK. 130 sayılı deliller dosyasında) CHP Genel Sekreterliği Genel Saymanı Bahir ERSOY'un 23.8.1977 tarih 1/791 sayılı *Fehmi IŞIKLAR*'a gönderdiği yazı ile ekindeki CHP Merkez İşçi Bürosu başlığı taşıyan yazı makbuz fotokopilerinden anlaşılmıştır.»

İddianame ilk ortaya çıktığında, bu tür iddiaların araştırma yapılmadan üstünkörü ileri sürüldüğünü sanmış ve gerçekleri ortaya koyduktan sonra böylesi suçlamaların geri çekileceğini ummuştum.

Ancak ne pahasına olursa olsun, DİSK'i her bakımdan suçlu göstermeye kararlı olan İddia Makamının, gerçekleri kabul etmemekte ısrarlı olduğu anlaşıldı.

Bu nedenle delillerin değerlendirilmesi aşamasında 9.11.1983 tarihinde yaptığım yazılı değerlendirilmeyi yinelemek ve gerçekleri bir kez daha ortaya koymak istiyorum.

Gerçekten de DİSK, 1973 seçimlerinde işçi ve emekçilerden yana bir politika izleyeceği noktasından hare-

ketle CHP'yi, üyelerini oy vermeye çağırarak desteklemiş ve bu çabasını 5. Genel Kurulu'nda aldığı 33 nolu kararlarla daha da açık bir biçimde ortaya koymuştur. İlgili bölümde bilgi verdiğim için ayrıca bu konunun üzerinde durmayacağım.

DİSK, işçi ve emekçilerin çözümü parlamentoya bağlı olan sorunlarını CHP'ye sözlü ve yazılı olarak iletmış, çözüm yolları önermiştir. Ayrıca iktidar olduğu dönemlerde olumlu bulduğu uygulamalarını desteklemiş, olumsuz bulduğu uygulamalarını ise eleştirmiştir.

DİSK ve üye sendikaların çeşitli düzeydeki yöneticileri ve üyeleri, CHP bünyesinde politik faaliyet içinde olmuş, bakanlık, milletvekilliği, belediyelerin çeşitli kademelerinde, İl Genel Meclisi Üyelikleri gibi önemli görevler almışlardır. Ayrıca Genel Yönetim Kurulu üyeliğinden, ilçe başkanlıklarına ve parti üyeliğine kadar partinin çeşitli düzeyinde seçimli görevlere gelmişlerdir.

Ancak İddia Makamı 766. sayfada DİSK ve bağlı sendikaların yöneticilerinin CHP Genel Merkezi, il ve ilçe yönetimlerinde yer almalarını eleştirerek, böylece DİSK'in bir parti ile iç içe olduğunu öne sürerek, bir başka biçimde suç yaratmak istemektedir.

Oysa bu suç değildir. Suç, sendikalar Yasası'nın 16. maddesinde belirtilmiştir. Ancak İddia Makamı ne bu maddeyi ve ne de TCK'nun 1. maddesini tanımak istememektedir.

İddia Makamı, DİSK ile ilişki kuran milletvekillerini de suçlamaktadır. İddianamenin 744. sayfasında bu konuda şöyle denmektedir:

«Bu kişiler kendilerinin kimin temsilcileri olduklarını unutup yaptıkları namus yemine ihanet ederek Devlet'e, Cumhuriyet'e ve Rejime sadık kalıp

bunları koruyacakları yerde aksine Marksizm ve Leninizm prensiplerini benimsemiş şahıslar olarak aynı prensipleri benimseyen DİSK'le ortak gaye ve faaliyetler içinde oldukları *kesin bir şekilde* ortaya çıkmış bulunmaktadır.»

Bu yoruma göre DİSK'le ilişki kuran CHP'li milletvekilleri yeminlerine sadık kalmamışlardır ve suçları da kesin bir biçimde ortaya çıkmıştır. Burada da suçlamanın ölçüsü kaçmıştır. İddia Makamını bu denli aşırılığa götüren nedenler nedir?

Oysa, CHP'li milletvekilleri TBMM'de işverenlerin vekiliyiz diye yemin etmemişlerdir. Milletın vekiliyiz diye yemin etmişlerdir. Ve milletin bir parçası olan 500 bin aileyi temsil eden bir bağımsız, demokratik sendikal merkezle ilişki kurmuşlardır. Ve bu da suç değildir. Ayrıca DİSK'le ilişki kuran yalnızca bir kısım milletvekili de değildir.

CHP'nin Genel Başkanı, Genel Sekreteri, Yönetim Kurulu Üyeleri, Milletvekili ve senatörleri ile Belediye Başkanları, DİSK Yöneticileri tarafından ziyaret edilmişler ve DİSK'i ziyaret etmişlerdir. Bunun yanı sıra seçimlerde birçok milletvekili, senatör ve Belediye Başkan adayları da DİSK'i ziyaret etmişlerdir.

En son 1977 yılında yapılan yerel seçimler öncesi, İstanbul'da Belediye Başkanlığına adaylığını koyan CHP adayı Aytekin Kotil ve AP adayı Aziz Gümüş, DİSK Genel Merkezini ziyaret etmişler ve destek istemişlerdir. Özellikle Aziz Gümüş «DİSK'in beni desteklemesi belki mümkün değildir ama hiç olmazsa aleyhimde çalışmamanızı rica ederim» demiş ve uygar bir davranış içinde olmuştur.

Bütün bu insanlar DİSK'i ziyaret ederken, bir gün 12 Eylül olacağını, zamanında suç sayılmayan eylem-

lerin suç sayılacağını ve bundan dolayı kendilerinin de suçlanacağını nereden bilebilirlerdi?

İddia Makamı, burada da yanlış bir demokrasi anlayışı sergilemektedir. Diyalog, tartışma ve ikna etme gibi ilişkiler, demokrasilerin gelişip güçlenmesini sağlayan önemli ilişkilerdir. Bunlar bir anlamda demokrasinin öğeleridir. Bunları korumak demokrasiyi de korumaktır. Bırakınız yakın ya da aynı görüşte olan kişi ve kuruluşları, değişik görüşte olan kişi ve kuruluşların da biraraya gelmeleri ve önemli sorunları tartışarak ortak çözümleri birlikte üretmeleri gerekir.

Bu anlamda yapılan çalışmaları, kurulan ilişkileri, açıklanan görüşleri benimsememek, demokrasiyi benimsememek demektir.

İddia Makamı; DİSK'le CHP ilişkilerini, kendi dünya görüşü açısından özde yanlış ve suçlu bulduğu için, bu konuda eline geçen her belgeyi yeteri kadar incelemeden ve üstünkörü olarak ele almıştır. «DİSK, CHP adına tanzim edilmiş yardım makbuzları ile işçilerden para toplayarak bu partiye maddi destek sağlamıştır» biçiminde nitelediği ve suç delili olarak gördüğü makbuzların üstünde bir kez daha durmak istiyorum.

Anımsanacağı üzere 1973 seçimleri öncesi CHP'nin işçi ve emekçilerden yana olan programı ve Genel Başkanı Sayın Bülent ECEVİT'in konuşmaları, büyük işadamları tarafından tepki ile karşılanmış ve CHP'nin kazanmaması için her türlü olanağı seferber etmişlerdir. Böyle bir durumda ECEVİT'in «Patronların büyük paralarına avuç açmayacağım. Fakir halktan 10 lira isteyeceğim» biçiminde başlattığı kampanyaya, bir işçi ve sendikacı olarak ben de katkıda bulunmak istedim. CHP Merkez İşçi Bürosu Genel Başkanlığı görevim de bunu gerektiriyordu. Bu nedenle her biri 10 lira olan 62.500 TL. tutarında bağış makbuzunu alarak CHP Merkez İşçi

Bürosunda görevli olan sendikacı arkadaşlarıma imza karşılığında teslim ettim.

Seçimlerden sonra, kimi arkadaşlarımla topladıkları parayı ya da ellerinde kalan makbuzu genel merkeze vermedikleri anlaşılmış ve bu konuda kendilerine bir yazı yazılarak gerekenin yapılması istenmiştir.

CHP MERKEZ İŞÇİ BÜROSU BAŞKANLIĞI başlıklı kâğıdı ile yazılan ve 130 No.lu deliller dosyasının 42. dizisinde bulunan yazı aynen şöyledir:

«Bilindiği gibi 14 Ekim seçimleri öncesi, büromuz tarafından partiye yardım amacı ile yardım makbuzu alınmış ve bunların halka dağıtılması istenmişti. Bugüne kadar size verilen makbuzun karşılığı alınamamıştır. İmzanız karşılığı aldığınız makbuz tutarı parayı veya dağıtılmamış makbuzun arta kalanını 15 Kasım 1974 gününe kadar teslim etmenizi rica eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla.

Fehmi Işıklar
Genel Başkan

Özcan Kesgeç
Gen. Sekreter

İmza

İmza

Görüldüğü gibi yazı 15 Kasım 1974 gününe kadar makbuzların teslimini istiyor. Ben ise 1976 yılında DİSK'e katıldım. 130 No.lu deliller dosyasının 28, 29 ve 41 dizilerinde bulunan ve okunmayan belgelerden de anlaşıldığı gibi bu makbuz ve yazışmaların DİSK'le ilgisi yoktur.

Bu belgeler ve bu belgelerin değerlendiriliş biçimi, iddianamenin yaklaşımını göstermesi ve gerçek yüzünü açığa çıkarması bakımından önemlidir. Sözü edilen yar-

dım makbuzları, ben TÜRK-İŞ'e baēlı Metal-İş Federasyonunun Genel Sekreteri ve CHP Merkez İŒçi Bürosu Baēkanı iken ve 1973 seēimleri öncesi, iŒçilerden yardım toplamak ve seēim kampanyası masraflarına katkıda bulunmak iēin CHP Genel Merkezinden imza karēılıēı almıŒtım.

İddia Makamı, bütün bunları DİSK'e mal etmiŒ ve bu belgelere dayanarak «DİSK, CHP adına tanzim edilmiŒ yardım makbuzları ile iŒçilerden para toplayarak bu partiye maddi destek saēlamıŒtır.» biēiminde, ciddi olmayan ve gerēeklere dayanmayan savını ileri srmŒtr.

Oysa böyle si bir eyleyimden dolayı, o tarihte bünyesinde bulunduēum TÜRK-İŞ de suēlu sayılamaz. Çünkü bir seēim döneminde, her yurttaŒ gibi ben de Anayasal ve demokratik haklarımı kullanarak yasal bir eylemde bulundum.

Ancak siyaseti iŒçilere ve sendikalara yasak olarak gören İddia Makamına göre, bu eylem siyasi alanda ortaya konmuŒtur, ortaya koyan da sendikacıdır, yleyse yasal da olsa, Anayasaya uygun da dŒse, bu eylem suētur. Bu eylem TÜRK-İŞ bünyesinde ortaya konsa da, mademki eylemi yapan 3 yıl sonra DİSK'e geēmiŒtir, yleyse suēlu olan DİSK'tir! İŒte İddia Makamının hukuk ve adalet anlayıŒı budur.

Peki Œimdi soruyorum, bu suēlamanın;

1 — Hukuksal dayanaēı var mıdır? Elbette yoktur. Öyleyse bu suēlama HUKUK DİŒİDİR.

2 — Mantıksal dayanaēı var mıdır? Elbette yoktur. Öyleyse bu suēlama MANTIK DİŒİDİR.

3 — Gerēekle bir ilgisi var mıdır? Elbette yoktur. Öyleyse bu suēlama GERēEK DİŒİDİR.

Bu nedenle bu tür suēlamalara «Hukuk dıŒıdır»,

«Mantık dışıdır» ve «Gerçek dışıdır» diyor ve yapılan haksızlığı vurgulamaya çalışıyoruz.

DİSK'İN DİĞER DEMOKRATİK KURULUŞLARLA İLİŞKİLERİ:

DİSK, ilkeleri, çalışma biçimi, olaylara yaklaşımı ve önerdiği çözümlerle yurt içinde önemli ve saygın bir yere sahip olmuştur.

DİSK, tüm ilişkilerinde örgütsel bağımsızlığını titizlikle korumuş, sendikal bir örgüt olmanın bilinci ve sorumluluğu ile davranmış ve karşılıklı saygıyı ilke olarak benimsemiş ve uygulamıştır.

DİSK, ilişkide bulunduğu kuruluşların da örgütsel bağımsızlığına saygı göstermiş, hiçbir örgütün iç işlerine karışmamayı ilke olarak benimsemiştir.

DİSK, tüm emekçilerin toplu sözleşmeli ve grevli sendikalaşma hakkına kavuşması için, diğer emekçilerin örgütleri ile yoğun ilişkiler içinde olmuş, bu anlamda çalışmalar yapmıştır.

DİSK'in, diğer kuruluşlarla yaptığı yazışmalar, DİSK'e gelen tüm yazı ve belgeler, DİSK arşivinde düzenli bir biçimde korunmuş, tüm ilişkileri basın ve kamuoyu tarafından yakından izlenmiştir. Bu kuruluşlarla yapılan toplantılar basına açık yapılmış, toplantıların sonuçları basına, ilgili ve yetkili tüm kişi ve kuruluşlara anında duyurulmuştur.

DİSK'in bu anlamdaki ilişkileri yasalar çerçevesinde olmuştur. DİSK hiçbir kuruluşa yasa dışı bir eylem önermemiş, DİSK'in ilkelerine ve yasalara uygun düşmeyen hiçbir görüş de DİSK'e önerilmemiş ve benimsenmemiştir.

DİSK, yasal varlığını, yasal çalışmalarını sürdüren kuruluşlarla ilişki kurmuştur. DİSK'in ilke ve kararla-

rına ters düşen örgütlerle ilişkilerini dondurmış ya da kesmiştir. Bunu, İddianamenin 763. sayfasında ileri sürüldüğü gibi «adli mercileri yanıltmak için» yapmamıştır.

Delil dosyalarında bulunan belgelerimiz ve yargılama boyunca ortaya koyduğumuz tavır, böyle bir savın gerçek dışı ve haksız olduğunu ortaya koymaktadır.

Delillerin değerlendirilmesi sırasında bu konularda geniş açıklamalar yaptım ve dosyadaki belgelerin, DİSK'ın tüm ilişkilerini yansıtmadığını belirttim. İddia Makamı bu konuda seçmeciliğe başvurmuştur. Delil dosyalarında bulunan bu konudaki belgelerimiz çok eksiktir. Şimdi bunlar elimizde bulunmadığı için her birinden tek tek söz edmiyoruz. Ancak dosyada bulunan belgeler bile iddiaların doğru olmadığını gösteriyor.

1961 Anayasası'nın 33. maddesi aynen şöyledir:

«Madde 33: Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilinden dolayı cezalandırılmaz.

Cezalar ve ceza tedbirleri ancak kanunla konulur. Kimseye, suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez.

Kimse, kendisini veya kanunun gösterdiği yakınlarını suçlandırma sonucu doğuracak beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz.

Ceza sorumluluğu şahsidir.

Genel müsadere cezası konulamaz.»

DİSK'ın demokratik kuruluşlarla olan ilişkisi, 1961 Anayasasında ve diğer yasalarda suç olarak gösterilmemiştir. Kanunsuz suç olmaz.

12 Eylül sonrası yasa düzenleyicileri bunu bildikleri içindir ki, Anayasa'da ve yasalarda bu anlamda önemli değişiklikler yapmışlardır. Burada Anayasa ve yasalarda yeni düzenlenen maddeleri tek tek sıralamak istemiyorum. Yalnızca Sendikalar Yasasından gösterilecek bir örnek yeterli olacaktır.

2821 sayılı Sendikalar Yasasının 37. maddesi aynen şöyledir:

«Madde 37: Sendika ve Konfederasyonlar T.C. Anayasasının 14. maddesindeki yasaklara aykırı hareket edemeyecekleri gibi yönetim ve işleyişleri Anayasa da belirlenen Cumhuriyetin niteliklerine ve demokratik esaslara aykırı olamaz.

Sendika ve Konfederasyonlar siyasi amaç güdemezler, siyasi faaliyette bulunamazlar. Siyasi partilerle ilişki kuramaz ve işbirliği yapamazlar ve bunlarla hiçbir konuda hiçbir şekilde müşterek hareket edemezler, siyasi partilerden destek görmezler ve onlara destek olamazlar, onlardan yardım ve bağış alamazlar, bunlara yardım ve bağışta bulunamazlar. Sendika ve Konfederasyonlar derneklerle, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve vakıflarla siyasi amaçla ortak hareket edemezler, bir siyasi partinin adını, amblem ve işaretini kullanamazlar. Sendika ve Konfederasyonların üyelerinin münhasıran ekonomik, sosyal hak ve menfaatlerinin korunması ve geliştirilmesi amacıyla yapacakları mesleki faaliyetler siyasi faaliyet sayılamaz.

Bir siyasi partinin yönetim organlarından herhangi birinde görev alan sendika veya konfederasyon yöneticilerinin, bu göreve geldikleri andan iti-

baren sendika veya konfederasyondaki görevleri kendiliğinden sona erer.

Mahalli ve genel seçimlerde aday olanların, sendika veya konfederasyonun organlarındaki görevleri adaylık süresince askıda kalır, seçilmeleri halinde görevleri son bulur.»

İçeriği ve özü ile çağa uygun düşmeyen, sendika ve konfederasyonları sıradan bir dernek ve sıradan bir hayır kurumuna dönüştüren bu madde, tüm suçlamaların yersiz, haksız ve hukuk dışı olduğunu ortaya koymaktadır.

12 Eylül öncesi, Anayasa'da, Sendikalar Yasasında, diğer dernek ve meslek örgütleri ile ilgili yasalarda böylesi bol yasaklı madde yoktur. 12 Eylül sonrası, yasa düzenleyicilerin çoğu hukukçu olmadığı halde, kanunsuz suç olmaz ilkesini görebilmişler ve bu nedenle bu tür yasaklı maddeleri düzenlemişlerdir.

Hukukla ilgili olan İddia Makamı da bu gerçeği görmeli ve kanunsuz suç yaratmaya çalışmamalıydı.

Bu gerçek karşısında, Demokratik Platform toplantılarına ve diğer toplantılara, demokratik kuruluşlarla olan ilişkilere yönelik olarak getirilmek istenen suçlamaların hukuk dışılığı ortadadır.

DİSK, tüm ilişkilerinde bağımsız sendikal bir örgüt olmanın bilinci ve sorumluluğu ile davranmış, yasa dışı bir konum içine girmemiştir.

DİSK'İN ÇALIŞMA BİÇİMİ:

Burada kısaca DİSK'in çalışma biçimi üzerinde durmak istiyorum. İddianama da bu konudaki suçlamalar da yoğun tahrifat ve bilgi yanlışları üzerine inşa edilmiştir.

İddianamenin 141. sayfasında sergilenen DİSK'in

çalışma biçimi yanlışdır. Bu yanlışlık iddianamenin diğer yerlerinde de yinelenmektedir.

Oysa DİSK'in nasıl çalıştığı ve kararların nasıl alındığı DİSK Anatüzüğünde ayrıntılarıyla anlatılmıştır.

Daha önce de belirttiğim gibi, DİSK'in tek yetkili organı genel kuruldur.

Herşeyi belirleyen, Anatüzüğü biçimlendiren, kısa ve uzun erimli sendikal politikalar belirleyen, bu kararları yürütecek kişileri seçen Genel Kuruldur.

Genel Kurul delegeleri tarafından seçilen DİSK Yönetim Kurulu ise Genel Kuruldan sonra gelen en yetkili kuruldur. Yönetim Kurulu DİSK Yürütme Kurulunun çalışma yöntem, amaç ve alanlarını belirler ve çalışmaları denetler.

DİSK Yönetim ve Yürütme Kurulları 274 ve 275 sayılı yasalara göre yasal kararlar üretir ve uygularlar. Denetleme ve Onur Kurulları ise Yasada ve Anatüzükte belirtilen görevleri yapar.

DİSK Bölge Temsilciliklerinin görevi ise Anatüzükte belirtilen sınırlılıktadır.

Bu kurullarda İddia Makamının iddia ettiği gibi şeklen görev almak söz konusu değildir.

DİSK ve bağlı sendikalarda yönetim için yoğun mücadeleler olmuştur. Bu mücadeleler gözardı edilemez. Ve bunlar «İllegalitedeki faaliyetler» olarak yorumlanamaz.

Personel Dairesi Başkanı olarak İddianamedeki bazı yanlışları da sergilemem gerekir. 639. ve 640. sayfada DİSK ücretli personeli sayılmamıştır. Bunlar yanlışlarla doludur. Ücretli personele ilişkin dosyalarımız, ücret bordroları Askeri Savcılığın elinde olmasına karşın böylesi yanlışlıkları anlamak mümkün değildir.

Örneğin aynı listede hem Süleyman Aydın Meriç, hem de Aydın Meriç adları farklı görevlerde sayılabil-

mektedir. Örneğin Tevfik Yücel gibi hiç duymadığımız, tanımadığımız isimlerin yanı sıra Alpaslan Işıklı, Süleyman Üstün, Ali Eşref Turan ve Önder Bilgin gibi kişilerin de DİSK ve bağlı dairelerinde ücretli personel olarak çalıştığını hatırlamıyorum. Bunlar gerçek dışıdır.

DİSK ve DİSK'e bağlı sendikalarda bin beşyüz dolayında ücretli personel çalışmıştır. Bunlar yalnızca ve yalnızca uzman, teknik ve hizmet kadroları olarak yöneticilerin kararları ve istemleri doğrultusunda çalışmışlardır. Görev sınırlarını aşma çabası gösteren ücretli personelin işlerine ise hemen son verilmiştir.

İddia Makamı, DİSK ücretli personelinin ya da DİSK'e dışarıdan bilimsel çalışmalarını ileten bazı uzman bilim adamlarını, öğretim üyelerini bu davaya katmak istemiştir. Bunun nedenini anlamak güçtür.

İddia Makamı, özel olarak DİSK'e karşı önyargılı olduğu için, DİSK'in örgütsel yapısını ve bunun işleyiş biçimini anlamak istememekte, sürekli tahrifat yaparak örgütümüzün yasal ve demokratik yapısını sıradan bir dernek düzeyine indirgemektedir.

Yaşadığımız çağ, demokrasinin, demokratik yaşamın örgütlerle var olduğu ve geliştirildiği bir çağdır. Siyasal partiler, sendikalar ve tüm Anayasal kuruluşlar yalnızca kelime anlamıyla örgüt değillerdir. Örgüt kelime anlamının dışında, yaşayan, canlı ve organlarıyla gelişen, uzmanlık alanlarıyla, teknik elemanları vb. nitelikleriyle toplumsal yaşamı kavrayan sosyal bir varlıktır.

Çağımızda bu bir gerçekliktir. Bu yapılanmaya ayak uyduramayan örgütler, çağın hızlı akışına dayanamayaarak yok olmaya ya da işlevlerini yitirmeye mahkûmdurlar. Bu nedenle tüm demokratik ülkelerde, demokrasinin gereği olarak sendikalar, çok yönlü bir uzmanlaşmaya gitmiş ve özellikle işçi sınıfının sorunlarını bilimsel bir

yaklaşım la çözmeye çalışmışlardır. Sendikaların araştırma merkezleri, geniş uzman kadroları, çok yönlü örgütlenme, eğitim, basın yayın, toplu sözleşme, dış ilişkiler, sosyal tesisler ve hizmetler çalışmaları bunun örnekleri arasındadır.

Bu gelişim ülkemizde de gözlenebilir. Bugün biraz daha tutarlı, biraz daha çağa uygun, yatırımlar yaparak kâr etmek isteyen işverenler şirketlerinde, çok sayıda uzmanı «menajer» diye adlandırılan kişileri, iktisatçıları, sosyologları, psikologları, iş değerlendirmecilerini, maliyecileri, pazarlamacıları, analistleri, programcıları vb... istihdam etmektedirler.

Fazla ileri gitmeden, örneğin bir bakanlığı ele alalım. Değişik konularda, bligisi, çalışması olan kişilerin görev aldığı bakanlıkta, her şeyi bir tek bakan yürütebilir mi?

İşte üye sayısı 500 bini aşan bir örgütte de bizler elbette ki uzman personel çalıştıracak ve çağa ayak uyduracaktır.

Ama İddia Makamı bunun bile arkasında başka şeyler aramaktadır. İddianameye DİSK'te çalışan bir çaycının kıdem tazminatı ile ilgili kararı hangi amaçla koyduğunu bilemiyoruz. Böylesi bir anlayışın, böylesi çağdaş yaklaşımları anlamasını beklemke iyimserlik olacaktık.

Bir kez daha yinelemekte yarar görüyorum. DİSK öyle sıradan bir örgüt, bir hayır derneği değildir. Anayasal bir kuruluştur ve baskı grubu işlevini gören çağdaş bir örgüttür.

DİSK'in kurmuş olduğu örgütsel yapı, organlarıyla, araştırma, eğitim, basın-yayın, toplu sözleşme, işçi sağlığı vb.. gibi uzmanlık alanlarıyla çok sözü edilen Batı demokrasilerindeki sendikal örgütlerdeki çağdaş yapı-

dır. Ve bu anlamda DİSK demokratik, bağımsız ve ulusal bir sendikal örgüttür.

Ama İddia Makamı bu gerçeği göremiyorsa, bu konuda söyleyecek fazla sözümüz yoktur.

DİSK'i doğru kavramak ve tanımak isteyen, çalışma biçimini Anatüzüğünden izlemelidir. 274 sayılı Yasanın gerekli kıldığı ilkeler üzerine kurulu DİSK Anatüzüğü ile istense bile TCK'nun 141. maddesine giren bir örgüt oluşturmak ya da yasal bir örgütü yasadışı duruma getirmek mümkün değildir. Bunun bilincinde olan İddia Makamı yorumlarında ve suçlamalarında çelişkiye düşmüş İddianamenin çeşitli yerlerinde değişik iddialarda bulunmuştur.

DİSK, Dernekler Kanununa göre işleyen bir sıradan dernek de değildir.

Sendikalar görev alanları gereği legal yani yasal alanda sürekli etkinlikleri olan, işverenlerle ve Çalışma ve İşçileri Bakanlığı kademeleri ile sürekli ilişki içinde olan kuruluşlardır.

DİSK'in çalışma biçimi açısından, maddi unsurlar açısından TCK'nun 141. maddesini ihlal etmesi söz konusu değildir.

Her gün biraz daha kurumlaşan, çağın gereklerini yerine getiren, işçileri gerçek anlamda temsil eden DİSK, İddianame boyunca hukuk dışı yöntemlerle neden suçlanmıştır, DİSK'in çalışmaları neden askıya alınmış ve yöneticileri neden tutuklanmıştır? 12 Eylül sonrası yapılan düzenlemeler ve uygulamalar bu sorunların yanıtını vermektedir.

Bu dönemde güçlü olan işverenler daha güçlü, zenginler daha da zengin olmuş, işçiler ve diğer emekçiler ise daha da yoksullaşmıştır.

Yıllarca, kan ve gözyaşı pahasına elde edilen demokratik hak ve özgürlükler, sendikal hak ve özgürlükler,

sukun bir toplum yaratılarak ve işçiler örgütsüz bırakılarak geri alınmıştır.

12 Eylül sonrası gelişmelerin tamamını burada incelemeye gerek yok, yalnızca sendikal alandaki gelişmeleri gözden geçirmek yeterli olacaktır.

İDDİANAME 12 EYLÜL SONRASI DÜZENLEMELERİN GEREKÇESİ OLMUŞTUR

Gerçekleri yansıtmayan bu iddianame ile işçi sınıfı susturulmak istenmiştir.

İddianame sermayenin dünya görüşünü yansıtmış ve 12 Eylül sonrası yapılan anti-demokratik düzenlemelerin gerekçesi olmuştur.

12 Eylül öncesi daha ölçülü dil kullanan sermaye, 12 Eylül sonrası dolaysız ve buyuran bir dil kullanmaya başlamıştır.

Nisan 1982 yılında İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Kurul Çalışma Raporunun 19. sayfasında şöyle denmektedir:

«3.SOSYAL SORUNLARA YENİ BİR BAKIŞ AÇISI: Sosyal sorunlarımıza 12 Eylül 1980 tarihinden önceki bakış açısının ve buna göre davranışın ülkeyi nasıl bir ortama sürüklediğini milletçe yaşamış bulunmaktayız. Bu nedenle demokratik rejimimizi bir daha sarsılmayacak biçimde sağlam temellere oturtmaya çalıştığımız şu günlerde sosyal sorunları başka açıdan değerlendirerek çözüm yolları getirmek zaruri olmaktadır.

3.1 Yaklaşımda Temel Değişiklik İhtiyacı:

Sosyal sorunlarımıza çözüm yolları aranırken olaylara yaklaşım biçiminin büyük önem taşıyacağı tartışma konusu değildir. Bu sorunların başta geleni hiç şüphe yok ki işveren-işçi ilişkileridir.

Geçmişte işveren-işçi ilişkilerine yaklaşımda daima işçilerin himayeye muhtaç olduğu görüşünün hakim olduğu bilinen bir gerçektir. Artık işçinin ezildiği, istismar edildiği iddialarının geçersizliği ortadadır. İşçilerin bugün ulaştığı seviye memurlara sağlanan imkânların çok çok üstündedir. Bunun yanında 3 milyona yakın işsiz varlığı düşünülürse *ülkemizde çalışan işçilerin mutlu bir azınlık teşkil ettiği söylenebilir. Bu durumu geçmiş tecrübeler ışığında artık savunmak mümkün değildir. Bu sebeple sosyal sorunlara yaklaşırken işçi lehine yorum kriteri terkedilmeli ve ülke yararı gözetilmelidir.*»

İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun bu görüşü iddianame ile tam anlamı ile çakışmaktadır.

Bu görüşü hiç çekinmeden ortaya koyan İşveren Konfederasyonu, söz konusu Raporun 27., 28., 29. ve 30. sayfalarında, sendikalar, grev ve toplu iş sözleşmesi ile ilgili olarak yapılacak yasal düzenlemeleri de şöyle sıralamıştır:

«3.7.1. Sendikalar Kanunu'na İlişkin Görüşlerimiz: *«Sendikalar Kanunu'nda yapılmasını gerekli gördüğümüz ve öteden beri savunduğumuz temel değişiklikler başlıkları itibariyle şunlardır:*

— Sendikalara üye olmak ve üyelikten istifa etmek noter kanalı ile olmalı, bu işlemler noter masrafı dışında her çeşit vergi, resim ve harçtan muaf tutulmalıdır.

— Aynı anda birden fazla sendikaya üyelik yasaklanmalıdır.

— Sendikalar Türkiye çapında faaliyet göstermek amacıyla kurulmalı ve kuruluşuna ilişkin te-

mel ilkeler ile Anatüzüklerinde yer alacak hususlar kanunda gösterilmelidir.

— Check-Off sistemi kaldırılmalı ve toplu sözleşmelerle kabulü yasaklanmalıdır.

— Sendikaların idari ve mali dış denetimi her yıl sağlanmalı ve bu denetimin nasıl yapılacağı ve hangi hususları kapsayacağı bir tüzükle tespit edilmelidir. İdari denetimlerde sendikaların yapacakları eğitim çalışmalarına ayrı önem verilerek mesleki eğitime yönelik olması sağlanmalıdır.

— Sendikaların siyasi partilerle aşağıdaki şekilde ilgi kurmaları yasaklanmalı, böyle bir organik ilgi halinde kapatılmalıdır:

- Sendikalar siyasi partilerden maddi yardım kabul edememeli ve onlara hiç bir şekilde maddi yardımda bulunamamalıdır.

- Sendikaların siyasi partileri desteklemeleri veya onlara karşı tutum içine girmeleri önlenmelidir.

- Sendikaların siyasi partilerin toplantı, miting veya yürüyüşlerine katılmalarına izin verilmemelidir.

- Siyasi parti adı altında sendika kurulamalıdır.

- Sendikaların başkanları ile yönetim, denetim ve disiplin kurulu üyelerinin siyasi partilerin yönetim organlarında görev almaları yasaklanmalı, böyle bir üyelik halinde sendikalardaki görevleri otomatikman sona ermelidir.

— Sendikalarla derneklerin birbirlerine mali yardımda bulunmaları önlenmelidir.

— Sendikaların siyasi ve ideolojik maksatlı toplantı, miting ve yürüyüp tertiplemeleri veya bunlara katılmaları yasaklanmalıdır.

— İşyerlerinde her çeşit sendikal faaliyet yasaklanmalıdır.

— Sendikalar yasa dışı olayları önleyici tedbir almaya mecbur olmalı, bu tedbiri almayan sendikalar kendi üyelerinin sebebiyet verdiği yasa dışı olaylardan dolayı kamuya ve zarara uğrayan işverenlere karşı mali ve hukuki bakımdan üyeleri ile birlikte müteselsil sorumlu kılınmalı, cezai sorumluluk taşınmalıdır.

— Sendika temsilciliği müessesesi yeniden düzenlenmeli, sendikalar her işyerinde en çok iki temsilci tayin edebilmeli, sendika temsilcileri işyerinde asgari 3 yıllık kıdemi bulunan işçiler arasından seçilebilmeli, sendika temsilcilerine işçi haklarından fazla ve farklı hak tanınmamalı ve irtibat görevi dışında başka görevler verilmemelidir.

— İşverenlerin işveren sendikalarına ödedikleri aidat masraf kabul edilmelidir.

— Sendika genel kurullarının teşekkülü, çalışması ve organlarının seçimi konuları işveren ve işçi sendikalarının ayrı özellikleri dikkate alınarak düzenlenmelidir.

— İşkolları sayısı azaltılmalı, gerçeklere ve ihtiyaca uygun şekilde düzenlenmelidir.

— Sendikalar Kanunu'ndaki ceza hükümleri arttırılmalıdır.

3.7.2. Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'na İlişkin Görüşlerimiz:

Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nda yapılmasını gerekli gördüğümüz temel değişiklikler başlıkları itibariyle şunlardır:

— İşçi sendikaları o işkolunda çalışan sigortalı işçi sayısının belirli bir oranını temsil etmedikçe toplu sözleşmeyi yapmaya ehil olmamalıdır.

Bu ehliyetle sahip sendika çalışan işçilerin %50+1'ini temsil ettiği işyerleri için toplu iş sözleşmesi çağrısında bulunabilmelidir.

— Toplu iş sözleşmeleri yalnız işçi sendikaları ile işveren sendikaları arasında yapılan bir akit olmalıdır.

— Tek sözleşme prensibi kabul edilmeli ve tercihan grup sözleşmelerine gidilmesi sağlanmalıdır.

— Tek bilanço ile ve tek genel kurulla çalışan banka ve sigorta şirketleri, tüm şubeleri ile birlikte tek işyeri sayılarak tek toplu iş sözleşmesine muhatap olmalıdır.

— Toplu sözleşme çağrıları işverene noter kanalı ile yapılmalıdır.

— Toplu sözleşme çağrısının yetkinin kesinleştiği tarihten itibaren belli bir süre içinde yapılması, toplu sözleşme teklifini verebilme süresinin belirlenmesi ve toplu iş sözleşmelerinin makul bir süre içinde sonuçlandırılması prensibi kabul edilmelidir.

— Yapılmış toplu iş sözleşmesinin işkolunun yarısından fazlasını kapsamaması halinde Bakanlar Kurulunca teşmil edilmesi ve toplu iş sözleşmesinin uygulandığı işyerlerinde çalışan sendikasız işçilerin (Kapsam dışı personel hariç) dayanışma aidatı ödeyerek yararlandırılması müesseselerine gerekli ıslahat yoluyla işlerlik kazandırılmalıdır.

— Grev ve lokavt yasakları genişletilmelidir.

— Grev ve lokavtın ertelenme sebepleri genişletilmeli, kamu düzenine, kamu yararına ve genel ekonomik yararlaraya aykırı noktaya geldiğinde Bakanlar Kurulu tarafından ertelenebilmelidir. Ertelene, grev başlamadan da yapılabilirdir.

— Ertelenen grevlerle ilgili toplu iş sözleşme-

leri, Yüksek Hakem Kurulu tarafından kesin olarak karara bağlanmalıdır. Yüksek Hakem Kurulu, Maliye ve Sanayi Bakanlıkları temsilcilerinin de asil üye olarak katılacağı bir tertibe kavuşturulmalıdır.

— Hak ihtilaflarında grev yapma imkânı olmamalıdır.

— Menfaat grevleri mahkemelerce ihtiyati tedbir yoluyla durdurulmalıdır.

— Grev ve lokavt kararlarının belirli bir süre içinde uygulanması zorunlu olmalı, bu süre geçtikten sonra bu hak kullanılmamalıdır. Grevin başlama tarihi işverene önceden bildirilmelidir.

— Grev uygulamasından önce «Grev oylaması» zorunlu olmalı ve «grev yoklaması» müessesesi getirilmelidir.

— Kanunsuz grev ve yasa dışı sendikal davranışlar için yeni müeyyideler getirilmelidir.

— Uzlaştırma Kurulları sistemi kaldırılmalı, bunun yerine arabuluculuk müessesesi geliştirilerek ihtilafın sonuna kadar görev yapmaları sağlanmalıdır.

— İşveren ve İşçi Konfederasyonlarına «temel sözleşme» yapma yetkisi tanınmalıdır.

Ayrıca, konfederasyonların anlaştıkları takdirde, yapılmış toplu iş sözleşmelerini teşmil edebilmeleri mümkün kılınmalıdır.»

İşte, işverenlerin yıllarca savunduğu ve 12 Eylül sonrası yapılmasını gerekli gördükleri düzenlemeler bunlardır ve bunlar açıkça ortaya konmuştur.

İşveren Sendikaları Konfederasyonunun, buyruğa benzer bu görüşlerinin hemen tamamı yasal düzenleme-

lerde gözönünde tutulmuş, benimsenmiş ve yaşama geçirilmiştir.

2821 sayılı Sendikalar Yasası ile 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasasının maddeleri tek tek incelendiğinde, bu durum bütün çıplaklığıyla ortaya çıkmaktadır.

İşverenlerin gerekli gördükleri bu düzenlemelerle bugün sendikalar sıradan bir derneğe, bir hayır kurumuna dönüştürülmüştür. Siyasi iktidarların sendikalar üstündeki denetimi ve baskısı artmış, birçok iş kolunda grev hakkı yasaklanmış, grev hakkının var olduğu iş-kolu ve işyerlerinde ise getirilen sınırlamalarla grev, etkisiz ve göstermelik bir araç durumuna getirilmiştir.

Bütün bunlar, bir işveren kuruluşu olan MESS'in başkanı Turgut Özal'ın Başbakan Yardımcılığı ve Türk-İş Genel Sekreteri Sadık Şide'nin de Sosyal Güvenlik Bakanlığı döneminde gerçekleştirilmiştir.

Düne kadar bütün yapılanlara seyirci ve sessiz kalan Türk-İş, işçilerin baskısı ile tepki göstermeye, bu yolda mitingler düzenlemeye ve açıklamalar yapmaya başlamıştır.

Bugün bu geriye gidişin bedelini işçi sınıfı ödemektedir. Geri alınan hakların yeniden elde edilebilmesi için çok yoğun, kararlı ve uzun erimli bir savaşım gereklidir.

Çok zorlu olan bu savaşım, ancak ve ancak çağdaş sendikal anlayışı temsil eden DİSK tarafından verilebilir. Bu iş, siyasal iktidarlara bağımlı sendikal anlayışla kotarılamaz. Bugün yalnız işçi sınıfının değil, Türk-İş gibi sendikal kuruluşların da DİSK'e gereksinmesi vardır. Daha önce de belirttiğim gibi, DİSK'in sendikal yaşamdan uzaklaştırılmış olması Türk-İş'i de zor duruma düşürmüş, sık sık kullandığı bir gerekçe böylece elinden alınmıştır. Artık işverenlere ve siyasi iktidarlara, «iste-

diğimizi vermezseniz işçiler DİSK'e yönelir, DİSK daha fazlasını ister ve alır» gibi gerekçeleri öne sürememektedir.

TÜRK-İŞ'i ayakta tutabilmek için DİSK'in kapatılmasını isteyenler, çok kısa zamanda yanıldıklarını anlayacaklar, tarihin akışına ters düşen yapay ve anti-demokratik yöntemlerle bunu sağlayamadıklarını görecektirler. Çünkü DİSK ve DİSK'in temsil ettiği sınıf ve kitle sendikacılığı tepeden inmemiştir, tam tersine toplumun bağrından çıkmıştır.

Bu nedenle, DİSK'i yapay olarak suçlu göstermek, böylece de sınıf ve kitle sendikacılığını ortadan kaldırmak mümkün olmayacaktır. Hukuk varsa olmayacaktır, demokrasi varsa olmayacaktır, daha da önemlisi işçi sınıfı varsa olmayacaktır.

Tarih, yanlışın yerine doğruyu, haksızın yerine haklıyı, eskinin yerine yeniye getirmektedir.

Bu öteden beri yaşanan bir gerçekliktir, bugün, sendikal alanda doğru, haklı ve yeni demek DİSK demektir. Bu da yaşanan ve yaşanacak olan bir gerçekliktir.

İDDİANAME, HUKUK DIŞI YÖNTEMLERE BAŞVURULARAK HAZIRLANMIŞTIR

İddianameyi hazırlayanlar olağanüstü bir beceriye sahiptir. İddianamede birçok belgemiz uygun bir biçimde bozmalara (tahrifata) uğratılmıştır; makaslama, cımbızlama ve montaj tekniği büyük bir ustalıkla kullanılmış ve yeni metinler elde edilerek suç yaratılmak istenmiştir.

Bütün bunları tek tek sıralamak istemiyorum. İlgilenenler, deliller dosyasında bulunan metinler ile İddianamede alıntı olarak kullanılan metinleri karşılaştırmalı ve yöntem olarak seçilen hileli yolu görmelidirler.

Burada örnek olması bakımından yalnızca DİSK Anatüzüklerinde gösterilen beceriyi gözler önüne sermekle yetineceğim.

İddianamenin 33. sayfasında Kuruluş Anatüzüğü'nün 3. maddesi olarak yapılan alıntılarda madde fıkraları altalta sıralanmış gibi gösterilmektedir. a ve b fıkralarından sonra gelen c fıkrası alıntı dışı bırakılmaktadır. Anlam olarak bir bütün teşkil eden ve a ve b fıkralarındaki görüşlere açıklık getiren c fıkrasının alıntı dışı bırakılması amaçlı ve anlamlıdır.

Fıkra aynen şöyledir:

«Emekçilere, insan onuruna uygun bir hayat seviyesi sağlamak ve seviyeyi devamlı olarak yükseltmek, işsizliği ortadan kaldırmak, ancak devlet eliyle yürütülecek hızlı bir sanayileşme ile mümkündür. Ancak, devlet eliyle yürütülen bir sanayileşmede, işletmelerin devletleşmesi ve en ileri tekniklerin kullanılması işçilerin yararına olur.»

ç fıkrası aynen alınmakta, fakat sonra gelen d fıkrası alıntı dışı bırakılıp e fıkrasına atlanmaktadır. Alıntı dışı bırakılan d fıkrası DİSK'in işsizliği önleyici köylümüzü uygar yaşama koşullarına kavuşturucu bir önlem olarak gördüğü toprak reformundan söz etmektedir.

İddianamenin 34. sayfasında yer verilen ve DİSK'in başlıca görevlerini belirleyen kuruluş tüzüğü'nün 4. maddesinden yapılan alıntılarda ise tamamı 9 fıkradan oluşan maddenin sadece 3 fıkrası seçilerek alınmakta, diğer 6 fıkrası alıntı dışı bırakılmaktadır. Alıntı dışı bırakılan maddeler şunlardır:

«a — İşçilerin sendikalaştırılması,

c — Toplu sözleşme ve grev düzeninin ANAYASADA YER ALDIĞI BİÇİMDE uygulanması,

ç — Çalışma hayatını ve sosyal güvenliği düzenleyen yasa hükümlerinin iyileştirilmesi,

f — İşçilerin meslek bilgilerini ve genel kültürlerini arttıracak olanaklar sağlama,

g — İşçilerin refahını veya mesleki çıkarlarını ilgilendiren konular üzerinde inceleme yapma,

h — İşçiler için her çeşit kooperatif kurma.»

Bütün bunlar görev olarak belirtilmektedir. Alıntı dışı bırakılan 4. maddenin bu fıkraları alıntı yapılan b, d, e fıkralarını anlam olarak tamamlayan ve bir bütün oluşturan fıkralardır.

İddianamenin 34. sayfasında DİSK'in görev ve yetkilerini belirleyen tüzüğün 5. maddesinden yapıldığı belirtilen alıntılarda ise 13 fıkradan maddenin içinden yalnızca cımbızlanarak 5 fıkrası seçilip alınmakta, art arda ve alt alta sıralanmaktadır. Bu maddenin Anatüzükte bu şekil ile ve yalnızca bu fıkralardan oluştuğu izlenimi verilmeye çalışılmıştır. Oysa alıntı dışı bırakılan (a, c, e, h, ı, i, k, m) fıkraları alıntı yapılan (b, c, f, g, l) fıkraları ile anlam olarak birbirlerini tamamlamakta ve bir bütün oluşturmaktadır.

Bütünün içinden cımbızlanarak seçilen bu tüzük alıntıları yorumlanırken kasıtlı olarak TAHRİF edilmektedir. Örneğin Anatüzüğün 3. maddesinde sözü edilen «Anayasada öngörölen köklü dönüşümlerin gerçekleştirilmesi,» istemi, iddianamenin 35. sayfasında «Anayasada köklü dönüşümlerin gerçekleştirilmesi» olarak değiştirilip TAHRİF edilmektedir. Bu tahrif edilmiş metin üzerinde de mantık yürütölüp yorum yapılarak DİSK suçlanmaya çalışılmaktadır.

İddianamenin 37.-38. sayfalarında DİSK'in 25 Haziran - 2 Temmuz 1980 tarihlerinde yaptığı 7. Genel Kurulda kabul edilen Anatüzüğün 3. maddesi aynen alınır-

ken 4. maddenin d, k, l fıkraları alıntı dışı bırakılmaktadır. DİSK'in temel görevlerini belirleyen bu fıkralara yer verilmemesi anlamlıdır.

Alıntı dışı bırakılan d fıkrası aynen şöyledir:

«Çalışma hakkının yaşama geçirilmesini, ücretlilerin satın alma gücünün korunması ve geliştirilmesini, çalışma sürelerinin kısaltılmasını, daha ileri sosyal haklar elde edilmesini, işsizliğin ortadan kaldırılmasını, tarım ve orman işçilerinin, kadın genç ve göçmen işçilerin sorunlarının çözümlenmesini, daha iyi beslenme, barınma, giyinme, dinlenme koşullarına kavuşulmasını, işyerlerindeki baskıların kaldırılmasını, iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı önlem alınmasını, sosyal güvenlik haklarının genişlemesini, daha uzun yıllık izin, daha kısa emeklilik süresinin elde edilmesini, kısaca çalışma ve yaşama koşullarının düzeltilmesin sağlamak.»

DİSK'in sendikal çalışmalarını yansıtan bu fıkra gizlenmek istenmiştir. İddianamenin 39.-40. sayfasında ele alınan *tek tip demokratik tüzük taslağı tüzük kabul edilerek yorumu yapılmaktadır*. Taslağın 7 sayfadan oluşan ve kendi içinde bir bütün teşkil eden *Giriş bölümünün sadece ilk 2 paragrafı seçilerek alınmakta*, oradan giriş bölümü ile hiçbir bağlantısı olmayan tüzük taslağının 3. maddesinin d fıkrasına atlanarak alıntıya devam edilmekte ve sonra tekrar giriş bölümüne dönülerek 5. sayfanın 7. ve 8. paragrafları seçilerek alınmakta, oradan da tekrar 3. maddeye atlanmaktadır. Ve bu seçilmiş alıntı metin üzerinde yorum yapılmaktadır. Oysa tek tip demokratik tüzük taslağının 7 sayfadan oluşan Giriş bölümü bir bütün olarak ele alındığında, Anayasa'nın ve Sendikalar Yasasının öngördüğü bir biçimde amacın üye sendikalarda yönetim ve işleyişlerin daha

da demokratikleştirilmesine yönelik olduğu görülecektir.

İddianamenin 45., 48., 49., 50., 51., 52., 53. sayfalarında tüzüklerin maddeleri dahi bir bütün olarak ele alınmayıp, yalnızca maddeler içinden seçilmiş fıkralar, hatta fıkraların içinden seçilmiş cümleler ve cümlelerin içinden seçilmiş kelimeler alınarak yorumlanmaktadır.

İddianamenin 127.-128. sayfalarında kuruluş Ana-tüzüğü'nün 3. maddesi aynen alınmakta, 4. maddenin (a, c, ç, f, g, h) fıkraları atlanarak yalnızca (b, d, e) fıkraları alınmaktadır. Atlanan fıkralar aynen şöyledir:

«a — Bütün işçilerin kendi ana işkolları sendikalarında toplanmasını ve bunların da DİSK'te biraraya gelmelerini sağlamak, DİSK'i Türkiye'nin en güçlü ve en etkili meslek örgütü haline getirmek,

c — Toplu sözleşme ve grev düzeninin, ANAYASA-DA YER ALDIĞI BİÇİMDE uygulanmasını ve bunların başarı ile yürütülmesi için gerekli sendikalararası dayanışma ve işbirliğini sağlamak,

ç — Çalışma hayatını ve sosyal güvenliği düzenleyen yasaların, işçiler yararına olmayan hükümlerini değiştirmek ve yeni yasalarda bunları daha da iyileştirmek için çaba harcamak,

f — İşçilerin mesleki bilgilerini arttıracak ve genel kültürlerini geliştirecek her türlü eğitici eylemlerde bulunmak, sağlık ve spor tesisleri, kitaplık, basımevi ve benzeri kültürel tesisler kurmak, işçilerin boş zamanlarını değerlendirmeleri için olanaklar sağlamak,

g — İşçilerin refahını veya mesleki çıkarlarını ilgilendiren konular üzerinde bilimsel incelemeler yapmak ve bu amaçla bir araştırma bürosu kurmak,

h — İşçiler için her çeşit kooperatifler veya şirketler, tatil siteleri kurmak, bu gibi girişimlere yardım

etmek ve görevlerini yerine getirebilmek için her türlü mülk edinmek ve işletmektir.»

İddianamenin 129. sayfasında kuruluşu Anatüzüğü'nün alıntı yapıldığı bildirilen «BÖLÜM 3 GÖREV VE YETKİLER» başlığı altındaki 5. madde diye sıralanan *fıkralar DİSK kuruluş Anatüzüğünde yoktur.*

Bunlar İddianamenin 34. sayfasındaki iddiaların tekrarıdır. İddia Makamı daha önceki tüzük alıntılarında olduğu gibi bu madde içinden işine gelen fıkraları almış, işine gelmeyen daha doğrusu kendi savını çürütebilecek fıkraları alıntı dışı bırakmıştır. Örneğin: (a, d, e, h, ı, i, k, m) fıkralarını atlayarak yalnızca (b, c, f, g, l) fıkralarını alarak ard arda sıralamakta ve Anatüzük maddesini bir bütün olarak yorumlamaya çalışmaktadır. Alıntı dışı bıraktığı d fıkrası toplu sözleşme ve grev hakkının ANAYASA'nın RUHUNA uygun biçimde uygulanmasından söz etmekte, m fıkrası ANAYASA-YASALAR ve işçi sınıfının çıkarları ile gereksinmelerine ilişkin çalışmalardan söz etmektedir.

İddianamenin 35. sayfasında yapılan TAHRİFAT iddianamenin 130. sayfasında da yinelenmektedir. İddia Makamı alıntı yaptığı maddeleri TAHRİF ederek kendi sübjektif, önyargılı mantığının geçerliliğini kanıtlamak çabası ile Anayasa'da öngörülen köklü dönüşümlerin gerçekleşmesi istemini çarpıtarak (ANAYASA'DA KÖKLÜ DÖNÜŞÜMLERİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ) şeklinde TAHRİF ederek, bu TAHRİF edilmiş metni yorumlayarak DİSK'in suçluluğunu öne sürmektedir.

BİR GÜN DİSK DAVASI YENİDEN DAVA KONUSU OLACAKTIR

Bu davada, zamanında suç sayılmayan eylemler sonradan ve yasalara aykırı olarak suçlama konusu ya-

pılmıştır. Ayrıca bu davada ,zamanında suçlama konusu yapılan ve takipsizlik, beraat ya da ceza ile sonuçlanan eylemler yeniden, daha ağır ve yasalara aykırı olarak suçlama konusu yapılmıştır.

1 — Sovyet Sendikalar Birliği 16. Kongresi'nde yaptığım konuşma, zamanında suçlama konusu yapılmış ve TCK'nun 140. madesi uyarınca cezalandırılmam istenmiştir. İstanbul 5. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen bu dava, Mahkemenin Esas No. 1977/405, Karar No. 1979/215 sayılı ve 11.5.1979 tarihli kararı ile beraat ile sonuçlanmıştır. Ancak bu konuşmanın bir bölümüne İddianamenin 586. sayfasında yer verilerek yeniden suçlama konusu yapılmıştır.

2 — Genel Sekreter olarak 18.3.1978 tarihinde yaptığım «HALKIMIZA» başlıklı açıklama, Bakırköy Cumhuriyet Savcılığınca Es. 1978/3116, İd. 1978/1217 sayılı iddianame ile suçlama konusu yapıldığı ve herhangi bir suç unsuru bulunmadığı halde, İddianamenin 657. sayfasında yer verilmiş ve birçok yerinde de suçlama konusu yapılmıştır.

3 — 20 Mart Faşizme İhtar Eylemi ile ilgili olarak DİSK Yürütme Kurulu üyeleri hakkında dava açılmış ve 6'şar ay hapis cezası ile sonuçlanmıştır. Bu eylem, iddianamenin birçok yerinde yeniden ve daha ağır bir biçimde suçlama konusu yapılmıştır.

4 — Daha önce geniş bilgi verdiğim 1 Mayıs 1978 kutlamaları ile ilgili olarak soruşturma açılmış ve takipsizlikle, DGM ile ilgili dava da ceza verilmeden sonuçlanmış, ancak bu iki olay iddianamenin birçok yerinde yeniden suçlama konusu yapılmıştır.

5 — 16 Haziran 1979 günü Diyarbakır Bölge Temsilciler Meclisinde yaptığım konuşma nedeniyle Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde dava açılmış, mahkemenin 16.10.1980 gün ve 980/51 E.

980/261 sayılı kararı ile Askeri Savcının 3 aydan başlayan ceza istemine karşılık, hakkımda TCK'nun 312/1. maddesi gereğince *takdiren ve teşdiden* 1 yıl süreli hapis ve 500 TL ağır para cezası verilmiştir.

Bu ceza savunmam yapılmadan verilmiş, bozulması için Yargıtaya başvurduğumuz halde dosyası Yargıtaya gönderilmemiştir. Dönemin getirdiği bu haksızlıklara karşın söz konusu konuşmaya iddianamenin 645. sayfasında yer verilerek yeniden suçlama konusu yapılmıştır.

6 — 15-16 Haziran olayları, daha önce yargılama konusu yapıldığı ve 1974 affı kapsamına girdiği halde, iddianamenin birçok yerinde yeniden ve daha ağır bir biçimde suçlama konusu yapılmıştır.

Burada altını çizmek istediğim üç önemli durum sözkonusudur;

BİRİNCİSİ: Bu davada suçlama konusu yapılan 20 Mart Faşizme İhtar Eylemi ile Diyarbakır Bölge Temsilciler Meclisi'nde yaptığım konuşma nedeniyle aldığım toplam 1,5 yıl hapis cezasına karşılık, yeniden ceza verilmesi olasılığı.

İKİNCİSİ: DİSK'in ve yöneticilerinin tüm eylemlerinin idari ve yargı denetiminden geçtiği gerçeği.

ÜÇÜNCÜSÜ: Olağan dönemde suç sayılmayan eylemlerin, olağan dışı dönemlerde yeniden ve daha ağır bir biçimde suçlama konusu yapılabileceği.

İşte yaşanan bu gerçekler karşısında diyorum ki, **DİSK DAVASI DA SONRADAN VE BİR BAŞKA BİÇİMDE YENİDEN DAVA KONUSU YAPILABİLECEKTİR.**

AÇIKLAMALARIMI ŞÖYLE NOKTALAMAK İSTERİM:

1 — Bu dava İddia Makamının bazı tahliye taleplerini reddederken belirttiği gibi politik bir davadır.

İddianamede hukukun temel kurallarının hiçbirine uyulmamıştır. Bu dava bu nedenle hukuki değil, politik bir davadır.

Askeri Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Yasası İddia Makamınca her durumda ihlâl edilmiştir.

İlk soruşturma ifadeleri işkence ve baskı altında alınmıştır. Sanık olarak gösterilen sendikacıların büyük bir çoğunluğu savcılık ifadesi olmadan mahkemelerce tutuklanmıştır.

Bu davada sanık kimliği belli değildir. İddianame-nin başında sanık sayısı 2000'e yakındır, denilerek bu durum açıkça sergilenmiştir.

Bu davada, eşitlik, aynı eylemlerden iki kere ceza verilmemesi, adalet gibi hukukun genel ilkeleri her fır-satta çiğnenmiştir.

İddianamede suç teşkil eden eylem tanımlanmamış-tır. Suçun kanuni unsurları belirtilmemiştir.

2 — Bu davanın konusu DİSK değildir. Bu dava-nın konusu gerçekte İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi-dir. 1961 Anayasasıdır, BM Uluslararası Çalışma Örgü-tü ILO'nun kararlarıdır, 274 ve 275 sayılı yasalardır.

Bu davanın sanığı yalnızca sayıları 1477'ye varan sendikacılar değildir. Türkiye'de emekten yana her-kestir. Ama özellikle de DİSK üyesi 500 bin işçi, aileleriyle birlikte nüfusun yaklaşık 3-4 milyon kişisidir.

Bu dava geçmişin değil, geleceğin davasıdır. Geçmiş yargılama değil, geleceğin belirlenmesi amacına yöne-liktir.

Bu dava ile birlikte Türkiye'de demokratik haklar, sendikal hak ve özgürlükler biçimlendirilmek istenmiştir.

İddianamenin çeşitli sayfalarında belirtildiği gibi İddia Makamı gerçekte kendi gibi düşünmeyen herkesin yargılanmasını öngörmektedir.

Bu davada bu nedenle düşünce özgürlüğü yargılanmaktadır.

3 — İddianamede suç tarihi olarak 1967'nin gösterilmesi bile iddianamenin peşin hükümlülüğü, hukuk dışılığı, gayri ciddiliği için yeterli ölçüttür.

4 — DİSK Anayasal bir kuruluştur. DİSK'in tüm çalışmaları bugüne kadar denetlenmiştir. Tüzüklerimiz, mitinglerimiz, toplantılarımız, yayınlarımız, tüm sendikal çalışmalarımız ilgili yasalara göre gerçekleştirilmiş ve ilgililerce denetlenmiştir, onaylanmıştır.

İddianamenin 810, 811 ve 812. sayfalarında yer verilen ve delil olarak ileri sürülen 16 madde olarak sıralanan hususların, verdiğimiz bilgilerden sonra suçlanmamız için delil sayılmıyacağı çok açık bir biçimde ortaya çıkmıştır.

5 — DİSK, Türkiye toplumunun bir ürünüdür. DİSK, Türkiye toplumunun bir ürünü olması nedeniyle işçilerin çıkarları için mücadele etmesiyle, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizmi hedef göstermesi ile yüz binlerin umudu olmuş 13 yılda üye sayısı 13 katından fazla artarak yarım milyon üyeye sahip olmuştur.

İddia Makamının kendine göre değişik bir şekilde göstermeye çalıştığı bir örgüt nasıl böylesine gelişebirdi?

6 — Bu davadaki sanıkların ilk sorguları gözleri bağlı olarak işkence ve baskı altında yapılmıştır.

Bu davada işkenceciler korunmuş, işkenceye ilişkin dilekçelerimiz kaybedilmiş ve işkencecilerle ilgili tüm istemlerimiz geri çevrilmiştir.

İşkenceye ilişkin dilekçelerimiz birer «resmi evrak» yani belge niteliğinde olduğu halde, mahkeme bu belgelere, yani kendi resmi evrakına neden sahip çıkmamıştır? Bu belgelerin «akıbetini», nereye gittiğini neden

izlememiştir? Bu anlamda sorumluların bulunmasına neden çalışmamıştır?

Kısacası İddia Makam iddianamenin 781. sayfasında işkence yaptırdığını kabul etmektedir. İddia Makamı dilekçelerin kaybolması konusunda da zan altındadır.

7 — İddianame bilinçli olarak uzatılmıştır. Dosya da olması gereken bazı belgeler iddianameye konarak şişirilmiş, böylece davaya korkutucu bir hava verilmek istenmiştir.

İddianame hem alıntı, hem de suçlama tekrarı ile doludur. İddianame önemli maddi ve bilgi hataları ile doludur. İddianame önyargılıdır.

İddianame soyut (sübjektif) bir yaklaşımın ürünüdür.

İddianame, bilime, değil bilim dışına dayalıdır. İddianamede dava konusuyla ilgili iş hukuku, sosyal siyaset, endüstriyel ilişkiler... gibi bilim dallarına kesinlikle yer verilmemiştir.

İddianame hukuki niteliği olmayan, bir ideolojik polemliği yansıtan belgedir.

8 — İddianamedeki tüm suçlamalar kıyasa dayalıdır. Oysa ceza hukukunda kıyas yasaktır.

TCK'nun 1.maddesine göre kanunun sarıh olarak suç saymadığı fiiller için kimseye ceza verilemez, hükmünü emreder. İddianame boyunca bu hüküm çiğnenmiştir.

İddianame telkin yöntemi üzerine kuruludur.

İddianame tahrifat, zorlama ve saptırmalar üzerine kuruludur.

a) En önemli tahrifat Anayasa'da öngörülen köklü dönüşümler yerine «Anayasa'da köklü dönüşümler isteme» biçiminde olanıdır.

Anayasa'da köklü dönüşümler istenmez. İstense istense Anayasa'da köklü değişiklikler istenir, bunu da istemek suç değildir.

Şimdi ben bir yurttaş olarak mahkeme önünde, de-

mokratik hak ve özgürlükleri kısıtlayan, sendikal hak ve özgürlükleri aşırı bir biçimde sınırlayan 1982 Anayasası'nda köklü değişiklikler istiyorum ve bunu istemenin suç olmadığını da biliyorum.

b) Bir diğer önemli tahrifat, savaşım sözcüğüdür. Örneğin iddianamenin 371. sayfasında verilen bir DİSK metninde «uzlaşmaz sınıf karşıtlığı» denilmiştir. İddia Makamı 406. sayfada bu deyişi «Uzlaşmaz sınıf savaşımı» diyerek tahrif etmekte, mücadele anlamına gelen savaşım kelimesinin çağrışımla savaş kelimesini andırması istenmekte, sonra da rahatlıkla savaş kelimesi kullanılmaktadır.

9 — İddia Makamı hatalı bir Anayasa anlayışına sahiptir. 1961 Anayasasına özünde karşıdır.

İddia Makamının Anayasal düzene ilişkin yaptığı tanımlamalar kendi içlerinde çelişiktir ve yanlıştır.

İddia Makamı Anayasamızın «sosyal devlet» kavramını kabul etmek istememekte, bu konuda işverenlerin ideolojik görüşlerini savunmaktadır.

İddia Makamının devletçilik konusundaki görüşleri de Anayasaya uygun değildir.

İddia Makamı emeğe karşıdır. Sermayeyi övmektedir. İddia Makamı Anayasamızdaki özgürlükleri, özellikle de düşünce özgürlüğünü tanımamaktadır.

İddia Makamının tekelleşme konusundaki suçlamaları da bilim-dışıdır. Apaçık görünen gerçeklere aykırıdır. DİSK, kurulduğu ilk günden bu yana Anayasa'yı savunmuştur.

10 — İddia Makamı yanlış bir demokrasi anlayışını savunmaktadır.

İddianamede korporatif bir anlayış savunulmaktadır. İddianamede yer yer faşizm ile Anayasal devlet düzeni özdeş sayılmak istenmektedir.

DİSK, kurulduğu ilk günden beri çoğulcu ve çağdaş bir demokrasi anlayışını savunmuştur.

Demokrasi etle tırnak gibi DİSK'ten ayrı düşünülemez.

11 — İddia Makamı yanlış bir Anayasa ve Demokrasi anlayışına sahip olduğu içindir ki, DİSK'in Ulusal Bağımsızlık anlayışını da suçlamaktadır.

DİSK Ulusal Kurtuluş Savaşları ve Ulusal Bağımsızlık konusunda *her zaman istiklâl-i tam* ilkesine sahip çıkmıştır.

DİSK'in CENTO'ya, NATO'ya, Enerji Ajansı'na karşı çıkması bu kapsam içindedir ve bu kapsam içinde değerlendirmek gerekir.

Emperyalizme, faşizme, sömürgeciliğe, siyonizme, şövenizme karşı çıkmak, barış için mücadele etmek Sendikalar Yasası'nın 1. maddesinde belirtilen işçilerin iktisadi, sosyal, kültürel çıkarlarının korunması kapsamı içindedir ve bu amaçlar için mücadele etmek her yurttaşın görevidir.

1961 Anayasasına göre Devlet Planlama'nın ilgi alanı ne ise sendikaların ilgi alanı da odur. Anayasanın İKTİSADİ VE SOSYAL HAYATIN DÜZENLENMESİ ile ilgili 41. Maddesi aynen şöyledir:

«Madde 41:

İktisadi ve sosyal hayat, adalete, tam çalışma esasına ve herkes için insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlanması amacına göre düzenlenir.

İktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı demokratik yollarla gerçekleştirmek, bu maksatla, milli tasarrufu artırmak, yatırımları toplum yararının

gerektirdiği önceliklere yöneltmek ve kalkınma planları yapmak devletin ödevidir.»

Anayasanın Planlama ile ilgili 129. maddesi ise şöyledir:

«Madde 129/1. paragraf:

İktisadi, sosyal ve kültürel kalkınma plana bağlanır, kalkınma bu plana göre gerçekleştirilir.»

274 sayılı Sendikalar Yasası'nın 1. Maddesi de, sendikalara işçilerin iktisadi, sosyal ve kültürel çıkarlarını koruma görevi vermiştir.

Bu nedenle, DİSK'in çalışmaları 1961 Anayasası'nın ve Sendikalar Yasasının kapsamı içindedir.

12 Eylül sonrası çıkarılan Sendikalar Yasası'nın 1. Maddesi «Çalışma ilişkilerinde ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerin korunması» biçiminde ve dar kapsamlı olarak belirlenmiştir. İşçilerin «kültürel» çıkarları kapsam içinde sayılmamıştır.

Bu durum da, DİSK'in 12 Eylül öncesi çalışmalarının yasal çerçevede olduğunu göstermektedir.

12 — İddia Makamı sendikacılık konusunu ve İş Hukukunu bilmemektedir.

Bundan öte İddia Makamı özgür bir sendikacılık hareketine karşıdır. Korporatif sistemlerde olduğu gibi resmi sendikacılık anlayışını savunmaktadır.

İddia Makamının sendikacılık anlayışı korporatif sendikacılık anlayışıdır. Bu nedenle Demokratik Sendikacılığa karşıdır.

İddia Makamı Sendikalar Yasası'nın 1. maddesindeki görev alanını tanımak istememektedir.

İddia Makamı özünde grevlere de karşıdır.

13 — İddia Makamı bilime ,bilimselliğe, sınıflar ger-

çeğine, emekçilerin eğitime, ilericiliğe, insan haklarına, gerçekçiliğe ve daha doğrusu gerçeklere karşıdır.

14 — 12 Eylül'ü yaratan ortamın sorumlusu DİSK değildir. 12 Eylül'e gelişin maddi temelleri vardır. 12 Eylül'e gelişin sorumlusu demokratik hak ve özgürlükler değildir.

DİSK 12 Eylül öncesinde,

a) DİSK'e de yönelik anarşi ve terör ortamında,

b) İşverenlerin ideolojik saldırı ortamında,

c) İşçi ücretlerinin sürekli gerilediği, çalışma ve yaşama koşullarının giderek kötüleştiği bir ortamda, sendikal faaliyet göstermiştir.

15 — Anarşi ve terör olaylarının maddi temelleri vardır. Anarşizm işçi sınıfı hareketine ters bir akımdır.

DİSK, başta bireysel terör olmak üzere terörün her türüsüne karşı yoğun bir savaşım vermiştir.

DİSK, işçilere ,emekçilere, bilim adamlarına, gazetecilere, hakimlere, sanatçılara, subaylara, Anayasa Mahkemesi gibi kuruluşlarımıza yönelik her türlü saldırıya ayırım yapmadan karşı çıkmıştır.

İddianamenin 303. sayfasında sözü edilen 31.10.1978 tarihli Yönetim Kurulu kararında «işlenen cinayetlerin ve uygulanan terörizmin sona erdirilmesi için» mücadele edilmesi istenmiştir.

16 — DİSK, sendikal çalışmalarını işverenlerin yoğun ideolojik saldırılarını göğüsleyerek sürdürmüştür.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu TİSK ve bağlı sendikalarından özellikle Madeni Eşya Sanayicileri Sendikası MESS ve Tekstil İşverenleri Sendikası, Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği TÜSİAD, Odalar Birliği her fırsata sendikacılık ve grev düşmanlığı yapmışlardır.

İddianamedeki ideolojik grev deyimi, işverenlerin deyimidir. Grevlere yaklaşım, işverenlerin yaklaşımıdır.

17 — Enflasyon nedeni sendikalar değildir.

Ücretler maliyetlerde %10-15 arasında yer tutmaktadır. (MESS raporu) Hayat pahalılığının nedeninin ücretler, sendikalar olmadığı 12 Eylül sonrasındaki 6 yıl içinde apaçık gözler önüne serilmiştir.

Gerçek ücretlerimiz 1963 düzeyinin altına düşmüştür. Ama bu arada şirketlerin kârları ortalama %300 dolayında artmıştır.

18 — Türkiye’de üretim kaybının nedeni grevler değildir. Ülkedeki ekonomik yaşamı felce uğratan DİSK değildir.

Türkiye’deki ekonomik sıkıntı, sorunlarının nedeni DİSK ve onun grevleri ve eylemleri değildir. Rakamlar bunu gösteriyor.

Karaborsacılık yapan, malları stoklayan, suni kıtlık yaratan DİSK değildir. Bunları yapanlar ortadadır ve bugünden yapmaktadırlar.

19 — İddianamede delil olarak gösterilmek istenen bazı belgeler DİSK’e ait değildir.

Suçlamaya temel yapılan DİSK Eğitim Notları, Tekstil Eğitim Notları, UDC Broşürü, Cephe Üzerine Çeşitli Yazılar, Demokratik Merkezi Eylem Komitesi Taslağı adı altında sunulan belge DİSK’e, DİSK karar organlarına ait değildir.

İddianamedeki bant çözümleri delil kabul edilemez. Resmi yayın ve belgelerimizi o denli tahrif eden İddia Makamının bant çözümlerine nasıl güvenilir?

Kaldı ki çeşitli kişilerin konuşmaları ya da önerileri suçların şahsiliği ilkesi gereği onların şahsını bağlar, DİSK tüzel kişiliğini bağlamaz.

20 — İddia Makamı KIYAS, BENZETME, DEMAGOJİ’ye başvurarak DİSK’in kullandığı terimleri, kelimeleri, kullandıkları metnin bütünlüğünden kopararak montaj tekniği ile olmayanı var etme çabasına girişmiş,

DİSK'in söylemediklerini, DİSK'e söyletmek istemiştir.

21 — Sınıf gerçeğini DİSK yaratmamıştır. Sınıf olayı bir gerçektir. Sınıf, işçi sınıfı, egemen sınıflar, burjuvazi terimlerini kullanmak Marksist-Leninist'liğin, ihtilâlciliğin kanıtı olamaz. Bu terimler başta sosyal siyaset olmak üzere tüm bilim dallarında kullanılan terimlerdir.

Sosyal siyaset biliminde ve iş hukukunda da kullanılan sınıf mücadelesi terimini kullanma, TCK'nun 14. 142. maddelerini ihlâl sayılamaz.

22 — Devrimci kelimesi, ihtilâlcilik kelimesinin eşiti ya da özdeşi değildir.

DİSK, devrimci bir sendikal kuruluştur. Ancak bundan ötürü ihtilâlcı ve Marksist-Leninist bir kuruluş değildir.

23 — DİSK, tüm çalışmalarında bilimsel olmaya çalışmıştır. DİSK tüm toplumsal olaylara işçi sınıfı açısından, bilimsel yöntemlerle yaklaşmış ve ulaşılan bilgileri işçi sınıfı *BİLİMİ* terimi ile ifade etmiştir.

DİSK, sendikal bir kuruluş olduğu gerçeğini unutmadan genel olarak sosyalizmi amaçladığını belirtmiştir.

DİSK'in sendikal planda savunduğu sosyalizm bilime, işçi sınıfı bilimine dayalı bir sosyalizmdir. Bu nedenle DİSK, *Bilimsel sosyalizm* terimini kullanmıştır.

DİSK'in sendikal planda savunduğu *sosyalizm* tüm emekçilerin Anayasal yoldan demokratik bir biçimde seçimle iktidara gelip seçimle iktidardan gitmeyi, Anayasanın eksiksiz tastamam uygulanmasına, temel insan hak ve özgürlüklerine dayalı, demokrasinin tüm kural ve kurumlarıyla uygulandığı bir sosyalizm anlayışıdır.

Bu sosyalizm anlayışı *DİSK'in İSTEMLERİ'nde* somutlanmıştır.

Ancak bu anlayışla iktidar için mücadele edecek olan örgüt DİSK değildir. Bir siyasi partidir.

DİSK'in İddia Makamının iddia ettiği gibi Marksist-

Leninist bir kuruluş olması sözkonusu değildir. Çünkü DİSK bir kitle örgütüdür.

Üyelerin ideolojik birliği, siyasi birliği üzerine kurulmuş bir örgüt değildir.

DİSK'te işçileri bir araya getiren neden ideolojik birlik değil, ekonomik çıkar birliğidir.

24 — Sendikalar çağdaş toplumlarda birer baskı grubudur. Siyasi partiler gibi doğrudan olmasa bile dolaylı yoldan siyasetle ilgilidirler.

Sendikalar siyasete bulaşamaz görüşleri Türkiye'de artık eskimiştir. Sendikaların, Sendikalar Yasasının 1. maddesi gereğince kollamak ve geliştirmekle yükümlü oldukları ekonomik ve sosyal hakların tamamı siyasi karakterlidir.

Sendikalara yasak olan faaliyetler Sendikalar Yasasının 16. maddesinde belirtilmiştir. DİSK'in bu maddeye aykırı bir davranışı olmamıştır.

Sendikalar ve sendikal çalışma öncelikle konfederal çalışma siyaset dışında değildir. Aksi, eşyanın tabiatına aykırıdır.

Yanlışı olan siyasi mücadeleyi sendikalar ile gerçekleştirmeye kalkmaktır.

Çünkü siyasi mücadelenin örgütü siyasi partilerdir.

DİSK, işçilerin iktisadi, sosyal ve kültürel çıkarlarını korumak amacıyla siyasi sorunlarla ilgilenen her yurttaşın eşit olarak katılabildiği çoğulcu bir demokrasi anlayışı ile üyelerini siyasal yaşama sokan, bir baskı grubu işlevi olan, bu anlamda siyasetle ilgilenen bir sendikal kuruluştur.

25 — Sendikal planda, sınıf uzlaşmacılığına, sınıf işbirliğine karşı çıkmak ihtilâlcilik değildir.

Sınıf uzlaşmacılığı yasalarımızın mahkûm ettiği sarrı sendikacılıktır.

Demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı, yani devrim-

ci sendikacılık ise işçi haklarından en ufak bir ödün vermeyen sendikacılık anlayışıdır.

Sınıf uzlaşmacılığına karşı çıkmak sendikaların kapitalistler ile işverenlerle hiçbir uzlaşma yapmaması anlamına gelmez.

Çünkü her toplu sözleşme özde ve bu anlamda bir uzlaşma belgesidir.

DİSK sınıflar arasında varolan güç dengesine göre varılabilecek demokratik uzlaşmalardan yanadır.

DİSK, bu anlayış içinde sendikal planda sınıf uzlaşmacılığına karşı olan, bağımsız, ulusal ve demokratik sendikal bir kuruluştur.

26 — İddianamede grev ve genel grev üzerine yazılan düşünceler Anayasamızın 47. maddesine, 274 ve 275 sayılı yasalara, sosyal siyaset, sosyal ekonomi ve iş hukuku bilim dalların aykırıdır.

İddianamede kullanılan ideolojik grev deyimi, işverenlerin kullandığı bir deyim olup yasal, hukuki bir deyim değildir.

Genel grev hakkının yasalaşmasını, grev hakkının genişlemesini istemek suç değildir. İşçilerin en doğal bir hakkıdır.

İddia Makamı için, tek ölçüt yasalılık olmak zorundadır. 275 sayılı yasa yasal ve yasal olmayan grevleri tanımlamıştır. İddia Makamının «Kanuni görünümlü grev» nitelendirmeleri hukuki değil, ideolojik deyişlerdir.

Genel grev, komünizm faaliyeti ile özdeş olmadığı gibi, kanun ve nizam yıkıcılığı ile de özdeş değildir. DİSK'in uyarı eylemleri genel grev dahi sayılamayacak sembolik düzeylerde kalmıştır.

DİSK'in Anayasayı yok sayan ve demokratik hakları tehlikeye sokan eğilim ve uygulamalar karşısındaki

tepkileri, bir işçi örgütü olarak sahip olduğu sendikal araçlarla gerçekleştirilmiştir.

27 — DİSK, devleti ele geçirip sınıf tahakkümü kurmaya yönelik tavırlara sürekli karşı olmuştur.

DİSK, İSTEMLER'inde de açıkça sergilendiği gibi hiçbir koşul öne sürmeden çeşitli üretim alanlarında devletleştirme istemiş ve devletçiliği savunmuştur.

İddia Makamına göre devleti reddeden bir anlayış, devletleştirmeyi savunamaz.

28 — TCK'nun 141. ve 142. maddelerinin kaldırılmasını istemek suç değildir. Düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü engellemek üzere sık sık haksız yere kullanılan bu maddelerin kaldırılmasını istemek demokratik bir istemdir.

29 — İddia Makamı Kıbrıs ve Afganistan konularında yoğun bir tahrifata iftiraya girişmiştir. Bu konudaki tüm iddiaları gerçek dışıdır. Gerçekler yine DİSK'in açıklamalarında.

DİSK'in temel niteliği onun sarsılmaz yurtseverliğidir. DİSK'in yurtseverliği, emekçilerin uluslararası çaptaki dayanışmasını dikkate alan çağdaş bir yurtseverliktir.

30 — Demokratik merkezîyetçilik, DİSK'in demokrasi anlayışının, sendikal demokrasi anlayışının somutlanmasıdır.

Demokratik merkezîyetçilik terimi bir örgütün siyasi seçeneğini, ideolojik seçeneğini belirleyebilecek bir yurtseverliktir.

DİSK'te demokrasiye gerçeklik kazandıran, bir sendikal demokrasi anlayışı uygulanmıştır.

31 — Sürekli ve kalıcı barış, ulusal kurtuluş savaşı, ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkı gibi terimleri kullanmak Marksist-Leninist olmanın, ihtilâlcı olmanın veya herhangi bir ülkenin hayranı veya savunucusu olmanın ölçütü olamaz.

Barış için mücadele BM'nin ilkesidir. DİSK her zaman barıştan yana olmuştur. Tüm dünyada barışın sağlanması DİSK üyelerinin iktisadi, sosyal ve kültürel çıkarlarının korunması, güvence altına alınması demektir.

Tüm dünyada genel bir silâhsızlanma ve barış, açlığın, sağlık, konut ve eğitim sorunlarının ortadan kalkması demektir.

Barış, sendikal kuruluşların mücadele hedeflerinden biridir.

32 — DİSK'in demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı ilkeleri toplumumuzun bağrında filizlenmiş, bu toplumun ürünüdür. Böyle olduğu içindir ki, DİSK'in üye sayısı kısa bir sürede yarım milyonu aşmıştır.

33 — İddia Makamının eğitime ilişkin suçlamaları delilsiz, kanıtsız, ideolojik suçlamalardır.

Sendikalar, Sendikalar Yasası'nın 1. ve 14. maddesi gereği işçilerin kültürel çıkarlarını korumak ve üyelerini eğitmekle yükümlüdürler.

Eğitim hakkı soyal bir haktır. Tüm uluslararası metinlerde ve Anayasalarda güvence altına alınmıştır.

Sendikalarda eğitim yapmak değil eğitim yapmama suçtur.

Bağımsız, demokratik bir sendikal kuruluş olan DİSK, bir kitle kuruluşudur. Yani her türlü ideolojik görüşe sahip olan üyelerin var olduğu böylesi bir kuruluşta zorla eğitim yapılamaz.

Ayrıca İddia Makamı yanlış kapı çalmıştır. İşçilerin

örf ve adetlerini tahrip edenler başkalarıdır ve aslında bunlara karşı duran da biz olduk.

Kaldı ki, değişen dünya ve toplum koşullarının gerisinde kalan örf ve adetlere bağlı kalmak ve savunmak gibi bir yanlışın içinde olmamak gerekir. En temel örf ve adetimiz güçsüzden yana olmak ve haksıza karşı durmaktır. İşte DİSK ve biz yöneticileri bu köklü geleneğimize sonuna kadar sahip çıktık. Bugün belki de bundan dolayı yargılanıyoruz.

34 — Bugün dünyanın çeşitli ülkelerinde verilen mücadelede işçiler açısından en önemli destek uluslararası dayanışmadır.

Sendikaların karşı karşıya kaldıkları çokuluslu te-kellerin yoğunlaşan saldırıları, enflasyon, işsizlik, çalışma koşulları, genç ve kadın işçilerin durumları, çevre sorunları, mesleki eğitim, göçmen işçilerin sorunları... gibi temel gündem maddeleri ancak yine bu sorunların boyutlarına uygun uluslararası bir dayanışma ve işbirliği ile çözülebilir.

DİSK'in tüm dış ilişkilerinde ÇOK YÖNLÜLÜK esas olmuştur.

DİSK, bugüne kadar hiçbir uluslararası sendikal kuruluşa üyelik için başvurmamıştır. DİSK yalnızca 1974'te Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na üyelik için başvurmuştur. Şu anda da ASK'ın üyesidir.

35 — İddia Makamı DİSK'in Anatüzük maddelerini hukuk-dışı kıyas, telkin yöntemleriyle önyargılı olarak incelemiş, bilim dışı, mantık dışı, kendi içlerinde çelişik yorumlarla keyfi bir biçimde suçlamıştır.

Ancak görüldüğü gibi, İddia Makamı bu suçlamasında gerek alıntı yaparken, gerekse bunları suçlarken yoğun bir biçimde tahrifata, saptırmaya başvurmuştur.

DİSK Anatüzüklerindeki amaçlar, ilkeler, görüşler,

Anayasamız doğrultusundadır. DİSK'in Anafütükleri ilgili makamlarca onaylanmıştır.

DİSK Anafütüklerindeki amaçlar, görüşler Batı Avrupa ülkeleri sendikal merkezlerinin uygulamaları çerçevesindedir.

DİSK anafütükleri bugüne kadar yazılan tüm iş hukuku, sosyal siyaset, sosyal ekonomi kitaplarında yer almış, uygulama örnekleri oluşturmuştur.

36 — DİSK, kurulduğu günden bu yana Anayasayı ve demokrasiyi savunmuştur.

Tüm DİSK metinlerinde DİSK'in Anayasa ve Demokrasi konusundaki görüşleri son derece açıktır.

DİSK'in demokrasi anlayışı sendikal planda da referandum talebinde somutlanmıştır.

Demokrasi anlayışımızı gerek genelde ve gerekse sendikal planda özlü olarak sergileyen 9.5.1978 tarihinde verdiğim bir demeçte (*DİSK Ajansı*, 978/86) şöyle dedim:

«Yasalar, işçi sınıfının kendi oyuyla kendi sendikasını serbestçe seçmesine hiçbir engel getirmemiştir. Oyuyla ülkenin siyasal yönetimini belirlemeye katılan işçinin, kendi sendikasını belirleme hakkı elinden alınarak, işçinin yanlış oy kullanacağı izlenimini vermek istemektedirler. Yansız kamu görevlileri ile çalışma müdürlükleri, işçinin kendi sendikasını seçmesine yardımcı olabilirler. Çalışma Bakanlığı bu uygulamayı en kısa zamanda yasalara ve kurallara bağlamalıdır. İşçilerin işyerlerinde kendi sorunlarına çözüm getirecek sendikasını seçme hakkına karşı olanların ve işçilerin arasında sürtüşme çıkmasından yarar umanların tepkileri önemli sayılmamalıdır. Çalışma Bakanı kuru gü-rültü karşısında geri adım atma yerine daha ileri adımlar atmaya hazırlıklı olmalıdır.

İşçilerin sendika seçme özgürlüğünü kısıtlayan bütün anti-demokratik engellerin kaldırılması girişimlerini fiilen yürütüp, bu konudaki bütün olumlu adımları destekleyeceğiz.

Parlamento ve onu oluşturan siyasi partiler, oy ile iradelerin tezahür etmesinden yana olup olmadıklarını açıkça ortaya koymalıdır. İşçi sınıfımız ve emekçi halkımız bu konularda takınılacak tavırları titizlikle izlemektedir.»

37 — DİSK, bir tüzel kişilik olarak Sendikalar Yasası'nın 30. maddesine aykırı davranmamıştır.

İddia Makamı iddianamenin 796. sayfasında aynen şöyle demektedir:

«Kuruluş bildirgeleri ile niteliğini yurt ve dünya kamuoyuna açıklamış bulunan DİSK, kuruluşu ile birlikte, illegal olarak 1920'lerden bu yana sürdürülmekte olan «Türkiye Devrimci Hareketini» sahiplenerek devir almış ve bu hareketin stratejisini beş ana noktada tespit ederek bu süreci arzu ettiği istikamette geliştirmiştir.

DİSK'in «Türkiye Devrimci Hareketi Süreci» içinde tespit ettiği beş ana stratejiyi şöyle özetleyebiliriz:

- a) Mevcut Anayasal düzenin kötülenmesi,
- b) Sosyalist düzenin övülmesi,
- c) Sosyalist düzen bilincinin uyandırılması,
- d) İşçi sınıfının siyasi birliğinin temini,
- e) Siyasi birliğin ihtilâl örgütü mahiyetine dönüştürülerek devleti yıkmaya yönelik hareketlere başlanması.»

Bunların hepsi gerçek dışıdır.

DİSK henüz kurulduğu 13 Şubat 1967 günü, emper-

yalizme ilk darbeyi indiren Ulusal Kurtuluş Savaşı ve Mustafa Kemal'in devrimleri ile başlayan Türkiye Devrimci Hareketine sahip çıkmıştır.

Devrimlerin kesintisiz sürmesi gerektiğine inanan DİSK elbette bu anlamda Türkiye Devrimci Hareketine sahip çıktığı için suçlanamaz.

Emperyalizme karşı çıkmayı suç sayan, ilerici her hareketi suçlu bulan İddia Makamı, Mustafa Kemal'le başlayan Türkiye Devrimci Hareketine sahip çıkmayı da suçlu görmektedir.

İddia Makamının DİSK'in beş ana stratejisi diye özetlediği ve suç olarak nitelendirdiği hususlar tek tek ele alındığında:

a) İddia Makamı *devletle siyasi iktidarı özdeş kabul* etmekte, Anayasal düzenle Anayasaya ters düşen politikaların izlenmesi sonucu meydana gelen bozuk düzeni eş anlamda kabul etmektedir. Bu nedenlerle siyasi iktidarlara ve bozuk düzene yönelttiğimiz eleştirileri «Mevcut Anayasal Düzenin Kötülenmesi», biçiminde ve yanlış olarak değerlendirmektedir.

b) DİSK'in sendikal planda savunduğu sosyalizmi bütün açıklığı ile belirttim ve Anayasal çerçevede olduğunu anlattım.

İddia Makamı Anayasada varolan insan haklarını tanımadığı, sosyal hukuk devleti ilkesini benimsemediği için DİSK'in sosyalizm anlayışını suç olarak ve yanlış bir biçimde değerlendirmektedir.

c) İşçilerin ekonomik, sosyal ve kültürel çıkarları siyasi olayları da kavrayabilmesi ile çok yakından ilgilidir. Sendikal faaliyetin bir parçası ve yapılması zorunluluk olan eğitim seminerlerinde işçilerin bilinçlenmesi amaçlanmıştır. 3 günlük eğitim seminerlerinde dar çerçevede de olsa işçilere yukarıda tanımlanan sosyalizm

anlayışı doğrultusunda bilinç uyandırmayı amaçlamak, çağdaş sendikacılık anlayışının önemli bir parçasıdır.

Çağdaş sendikacılık anlayışına karşı olan İddia Makamı bunu da suç olarak görmektedir.

d) İşçi sınıfının *sendikal anlamda birliğini sağlamaya çalışmak*, işçi sınıfının siyasi anlamda birliğini sağlamaya çalışmak biçiminde yorumlanamaz.

Ayrıca işçilerin ve emekçilerin ekonomik ve demokratik anlamda birliğine zarar veren ve siyasi alanda kargaşa ortamı yaratan bölünmüşlüğü ortadan kalkmasını istemek, önerilerde bulunmak ve bu anlamda çaba harcamak suç olarak kabul edilemez.

İddianamenin 41. sayfasında «işçi sınıfının yasal olarak tanınan ekonomik mücadelesi dışında bir mücadeleye yönelmemeleri icap etmektedir.» demek suretiyle, işçilere politik faaliyeti yasaklayan bir görüşü benimseyen İddia Makamı, DİSK'in bu anlamdaki önerilerini ve çabalarını suç olarak değerlendirmektedir.

e) Kuruluşundan bu yana Anayasayı ve demokrasiyi sarsılmaz bir inançla savunan, bu inancını her fırsatta açıkça dile getiren ve bu niteliğinden ötürü de kısa zamanda 500.000 işçinin sendikal örgütü haline gelen DİSK, siyasi örgüt veya ihtilâl örgütü olarak nitelenemez.

38 — Bilindiği gibi 27.12.1980'de gözaltına alınan 577 sendikacıdan 68'i tutuklandı, diğerleri ise salıverildi. Bu karara, Askeri Savcılığın itirazı üzerine 20.1.1981 günü salıverilen 223 sendikacı daha tutuklandı. Tutuklu olanlar, her iki ayda bir salıverilme isteminde bulundular, ancak bu istemler haksız bir biçimde geri çevrildi. Birçok insan 2-3 sene gibi uzunca bir süre tutuklu kaldı ve daha sonra haklarında takipsizlik kararı verildi.

Ne değişmişti de takipsizlik kararı verilmişti? DİSK ve yöneticileri için suçlama konusu yapılan eylemler,

suç delili olarak gösterilen belgeler değişmediği halde, bu insanlar hakkında neden takipsizlik kararı verildi; ya da bu insanlar onca zaman neden tutuklu kaldı? Bu soru hangi hukuk ölçüsü ya da kuralı ile açıklanabilecektir.

Haklarında takipsizlik kararı verilen, ya da beraatleri istenen sendikacıların durumu ne ise, bugün cezalandırılmaları istenen sendikacıların durumu da odur.

39 — Bugün bu davada, hiçbir hukuk ölçüsü tanımayan ve hukuk dışı yöntemlerle elde edilen iddianame ile yargılanan DİSK yöneticilerinin, bağlı sendika yöneticilerinin, uzmanlarının, çalışanlarının da TCK'nun 141. 142. ve 146. maddelerine aykırı bir eylemi olmamıştır.

İDDİANAME VE ESASA İLİŞKİN GÖRÜŞLE GETİRİLEN SUÇLAMALARI REDDEDİYORUM.

İNSAN HAKLARI VAR OLACAK VE HER ŞEYE KARŞIN YAŞAYACAKTIR.

Çok küçük yaşlarda yaşıtlarım oyun oynarken sigortasız ve kötü koşullu işlerde çalışarak hem ekmek parası ve cep harçlığı kazanmaya, hem de öğrenimimi tamamlamaya çalıştım. Gençlik yıllarımda da böyle oldu. Yaşıtlarım spor yaparken ve eğlenirken ben vardiyalı ve ağır işlerde çalışarak hem yaşamımı, hem de öğrenimimi sürdürmeye çalıştım.

Sendikacılık yaşamımda herhangi bir işyerinde çalıştığımda alacağım ücretten daha fazla ücret almadım. Mal veya mülk edinme gibi bir derdim olmadı. Sendikacılık görevimi herhangi bir çıkar için kullanmadım ve basamak yapmadım.

İşçilik yaşamımda da sendikacılık yaşamımda da olağanın üstünde çalıştım. Bugüne kadar tüm çalışma-

ların yasalara, anatüzüklere ve organ kararlarına uygun oldu. Sendikacılık yaptığım sürece işçi sınıfı ile ülke çıkarlarını birlikte savundum.

1963 yılına kadar grev yasağı yaşayan bir ülkede sendikacılık yaptım. Sendikacılıkta çağdaş olma yolunda savaşımdı. Sendikal uğraşım sırasında şunu çok yakından anladım ki, anarşizmin panzehiri demokrasi'dir. Bu nedenle demokrasiyi savundum.

Yok yakından gördüm ki, ekonomik bunalımların ve işyerlerindeki huzursuzlukların nedeni sendikalar değildir. İşçilerin yarına umutla ve güvenle, bakmalarında bir araç olan sendikaları ve sendikal hak ve özgürlükleri savundum.

Çok yakından gördüm ki, gelişen koşullarda dev tekelere karşı sendikalar demokrasinin güvencesidir. Bu nedenle en geniş sendikal haklardan yana oldum. Örneğin sınırsız grev hakkını, genel grev hakkını bu anlamda savundum.

Geçmiş öğrenmek, günümüzü bilmek ve geleceği yorumlayabilmek için eğitimi savundum. İşçilere zorla boyun eğdiren, işverenlerin diledikleri ücreti verdikleri ve diledikleri zaman işçi atabildikleri, kötü yaşama ve çalışma koşullarını empoze eden ve dayatan bir çalışma ortamına, adına iş barışı dense de karşı durdum.

Her koşulda ve her durumda işçilerin ekonomik ve demokratik haklarını savundum. Sömürü ve baskıya karşı çıktım. Çünkü İddia Makamı tersini ileri sürse de işçiler sömürülüyordu ve baskı altında çalışıyorlardı.

Türkiye'de faşist hareketin örgütlenip eyleme geçişini yakından izledim. Faşizmin; uygulandığında toplumun neler çektiğini, toplumumuza da neleri getireceğini bilen birisi olarak sendikal planda faşizme karşı çıktım.

İşçilerin de emekçilerin de Meclis'e girebileceği, yö-

netebileceği gerçeğini yaşam içinde gördüm. İşçilerin de emekçilerin de siyasi partileri aracılığıyla siyasi mücadele yapmaları gereğini her fırsatta vurguladım.

Aklımın erdiği günden bu yana ulusal bağımsızlığı savundum. Yurtseverliğin ve işçilerin uluslararası dayanışmasına olan inancım sendikal uğraşıma yön verdi.

DİSK, Türkiye’de bir gelişimin ürünüdür. Bu, işçilerin ekonomik ve demokratik haklarının bilimlere dayalı olarak, gerçekçi bir alanda savunulması çizgisidir. Davanın sonucu ne olursa olsun bu çizgi sürecektir.

DİSK’in ulusal bağımsızlıktan yana olması, emperyalizme karşı olması onu anti-emperyalist yapmıştır. DİSK’in demokrasiyi savunması, faşizme karşı olması onun anti-faşist olmasını getirmiştir. DİSK’in insan haklarından yana olması onun anti-şovenist olmasını getirmiştir. Tüm bunların yanı sıra DİSK’in sömürüye karşı çıkması, DİSK’in sosyalizmi önermesini, sosyalizmin gerçekleşmesini istemesini getirmiştir.

DİSK bu nedenle bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm demiştir.

Bunları laf olsun diye değil, işçilerin ekonomik, toplumsal ve kültürel çıkarlarının gereği olarak demiştir. 12 Eylül öncesi yürürlükte olan Anayasaya göre var olan insan haklarına dayanarak demiştir.

Bugün kapitalizmin ürettiği kötülükleri çok daha yakından biliyorum. Kapitalizm eskimiştir ve GİDEN-DİR; sosyalizm ise yenidir ve GELENDİR. Hiçbir yeni, hiçbir güzel zorla engellenememiş, zorla önlenememiştir. Ben böyle inanıyorum.

12 Eylül öncesi olduğu gibi 12 Eylül sonrası da mahkemeniz önünde inançlarımı, düşüncelerimi kaçırmak yapmadan açıkça söyledim. Sorgumdan bu yana ülkemin ve toplumun çıkarlarını ön planda tuttuğum

için sosyalizmi savunduğumu belirttim. Bunu gene söylüyorum.

Tahliye olduğum gün de söylediğim gibi, DİSK'in ve yöneticilerinin ne yaptıkları ve yapmadıkları belgelerinde açıkça görülmektedir ve bu durum kamu oyu tarafından da bilinmektedir.

Bizler, çağımızın ayıbı olan adaletsizlik, baskı ve sömürü, savaş ve esaret, kin ve nefret yerine adalet, barış ve özgürlük, kardeşlik ve sevgi egemen olsun istedik. İnsanlarımızın beslenme, barınma, sağlık, eğitim gibi temel sorunlarının çözülmesini, herkesin yeteneğine uygun insanca çalışma ve yaşamasını sağlayacak bir işe sahip olmasını savunduk ve bu uğurda çaba harcadık.

Toplumumuzun sorunlarını sorun saydığımız ve çağımızın ayıplarına karşı bana ne demeyip mücadele ettiğimiz için, asgariden insan olmanın gereğini, sendikal örgüt olmanın gereğini yerine getirdiğimiz ve demokrasiyi savunup sahip çıktığımız için yargılanmaktayız.

İşçiden yana, yoksuldan yana, haklıdan ve doğrudan yana olmanın bir bedeli olduğunu biliyoruz. Geçmişte insanlar bu bedeli hapislerde çürüyerek ve hatta yaşamlarını yitirerek ödemişlerdir. Bunların çok gerilerde kaldığı ve acı olaylar olarak anıldığı çağımızda, demokratik bir hukuk devleti olduğu anayasasının birinci maddesinde yazılı olan Türkiye'de; işçiden, yoksuldan, haklı ve doğrudan yana olmanın bedeli işkence, yargılanma, dört yıl gibi uzun bir süre özgürlüklerden yoksun bırakılmak olmamalıydı.

Bu durum, toplulumumuzu ve adaleti derinden yaralamıştır. Bu durum, uluslararası düzeyde ülkemizin çıkarlarını çok derinden zedelemiştir.

HER ŞEYİN BİR BEDELİ VARDIR, DOĞAL OLARAK DEMOKRASİNİN VE ÖZGÜRLÜKLERİN DE BİR BEDELİ OLACAKTIR.

Sendikal hareketin gelişip güçlenmesi için dünyanın birçok yerinde çok acılı olaylar yaşandı, özgürlükler için çok ağır bedeller ödendi. Yaşanan bu olaylar, özellikle yaşanan ülkelerin işçi sınıflarına ve halklarına önemli deneyimler sağladı ve nitelikler kazandırdı.

Türkiye işçi sınıfı bu anlamda çok gençti, acılı olayları fazlaca yaşamamıştı. Bilinci geliştikçe ve birtakım hakları elde etmeye yöneldikçe, bu haklar eksik olarak ve tepeden inme verilmiş, bu anlamda savaşımı ve örgütlülük düzeyi engellenmişti.

Bu nedenlerle, 12 Eylül sonrasında, özellikle de tutuklu bulunduğumuz dönemde yaratılan baskı ve terör ortamında, birçok insanımız, özellikle de ilerici, demokrat ve aydınlarımız örgütsüzlüğün de etkisiyle ürktü, korktu ve yıldılar.

Buna karşın özellikle Batılı ülkelerin işçi sınıfları, sendikal örgütleri ve diğer demokratik güçleri, dayanışma konusunda örnek tavır içinde oldular, güçleri oranında ve olanakları ölçüsünde haksızlığa karşı durdular.

Bu arada, basınımızın aydınlık kesimi, avukatlarımız ve yakınlarımız, binbir sıkıntı ve tehlikeye, tek yanlı ve olumsuz propagandaya karşın büyük özveride bulundular, haksızlığa karşı durdular ve olabildiğince direndiler.

Bütün bunları ne kimseyi övmek ve ne de kimseyi yermek için değil, bir gerçeğin altını çizmek ve geleceğe ışık tutmak için söylüyorum.

Türkiye’de; genelde insan haklarından, özelde de sendikal hak ve özgürlüklerden söz edilecekse DİSK kapatılamaz ve kapatılmamalıdır.

Bugüne kadar dünya ve Türkiye sendikacılık hareketinden edindiğim deneyimlere ve bilincime dayanarak diyorum ki, DİSK niteliğindeki sınıf ve kitle sendikacılığını ilke olarak benimseyen bir sendikal örgüte katlanamayan rejimin adına demokrasi denemez. DİSK hakkında veirlecek karar; genelde insan haklarının, özelde sendikal hak ve özgürlüklerin, kısacası demokrasinin ölçüsü olacaktır.

12 Eylül öncesi Türkiye'de insan haklarının varlığı kabul edilecekse, işçiden yana sendikacılık yaptığımız için hakkımızda ceza istenemez ve bizlere bir tek gün bile ceza verilemez.

Bugüne kadar bir tek kişinin hakkında el koymadım, bir tek kişinin canına kıymadım, kıydırmadım, görüşlerimi hiç kimseye zorla kabul ettirmeye yeltenmedim. Özcesi insanlığın suç saydığı ya da sayabileceği ve TCK'da suç olarak belirlenmiş ne bir düşüncem ve ne de bir eylemim oldu.

Tarih boyunca birçok insan haksız yere suçlanmış ve eziyet çekmiştir. Ancak zaman gelmiş, suçlayanlar suçlu ve haksız, suçlananlar ise suçsuz ve haklı çıkmıştır. Bu konuda sayısız örnekler yaşanmıştır.

İnanıyorum ki, bir gün gelecek, bu dönemde suçlananlar da tarih önünde aklanacaktır.

Hakkımda verilecek karar benim ile ilgili olmayacak, bu dönemdeki hukukun ve insan haklarının ölçüsü olacaktır.

AMA HERŞEYE KARŞIN İNSAN HAKLARI VAR OLACAK VE YAŞAYACAKTIR.

Saygılarımla.

A. Fehmi İŞIKLAR

DİSK GENEL SEKRETERİ

MAHKEMEYİ RED İSTEMİ

İSTANBUL SYNT. KOMUTANLIĞI 2. NO'LU
ASKERİ MAHKEME BAŞKANLIĞINA

DOSYA NO: 1981/698 E.

RED İSTEMİNDE BULUNAN (SANIK):

Ahmet FEHMİ IŞIKLAR

REDDİ İSTENEN HEYET ÜYELERİ:

- 1 — P.Alb. Ahmet ŞEN (Başkan)
- 2 — Hak.Yb. Aydın KALPAKÇI (Kıd. Hak.)
- 3 — Hak. üye Osman AKYILDIZ
- 4 — Hak. Bnb. Saygı NALBANTOĞLU
- 5 — Hak. Kd. Ütğm. Turgut EFE

RED İSTEMİMİN NEDENLERİ:

Sayın Heyet...

Bu davada 5 yıl sonra ilk kez elde ettiğim «KUTSAL» sayılan SAVUNMA HAKKIMI kullanmaya başlarken, hukuksal, mantıksal ve gerçek nedenlerini açıklayarak, Sayın Heyetinize GÜVENSİZLİĞİM anlamında: «MAHKEMENİZDEN ADALET BEKLEMİYORUM» demiştim.

Bunda da ne denli haklı olduğum, daha esas hak-
kında karar verilmeden, yer yer kesilen SAVUNMANIN

bitiminde verilen 25.3.1986 günlü kararınızda bir kez daha gördüm.

Bizler, asılsız, dayanaksız ve ciddiyetten yoksun iddialarla ve İDAM istemi ile mahkemeniz huzuruna getirilmiştik. Bunu da yargılama boyunca ve söz hakkı elde edebildikçe mahkemeye sunmaya çalıştık. Örneğin; dosya içinde mevcut bulunan 21.12.1983 tarihli dilekçemizde, 13.4.1984 tarihli dilekçemizde 13.6.1984 tarihli, 22.8.1984 tarihli dilekçelerimizde yazılı ve sözlü diğer açıklamalarımızda, suç duyurusuna konu edilen sözcükleri defalarca kullanmış olmamıza karşın, o dönemde dahi haklı ve yerinde olarak bu sözcüklerimiz savunma sınırları içinde görüldüğünden bir suç duyurusuna konu edilmemişti.

İddia Makamı yasal çalışmalarımızdan başka bizi suçlayabilecek hiçbir delil bulamamasına karşın, bizleri «VATAN HAINLIĞINE» varacak şekilde ağır dille ve tek yanlı olarak suçlamış ve suçlamalarını sürdürmüştür.

Ben de, yasaların bana verdiği güvence ile bu iddiaları yanıtlayarak ve ELEŞTİRELEREK SAVUNMAMI yapabileceğime inanıyordum.

İnanıyordum ki; Mahkemenin usul ve yasaya aykırı işlemlerini de eleştirebilme hakkına sahibim.

İnanıyordum ki; «TARAFSIZLIĞINDAN ŞÜPHEYE DÜŞTÜĞÜMDE» RED hakkına sahip olduğum, üyeler önünde, davanın açılış ve seyrine göre duyduğum tüm kaygılarımı, düşüncelerimi, eleştirilerimi davanın başından beri gösterdiğim özen ve terbiye sınırları içinde hiçbir baskı ve tehdit altında olmaksızın en toplu biçimde «SAVUNMAMDA» söyleyebilirim.

Yazılı olarak hazırlayıp, önceden sayın heyetinize verdiğim savunmamı okurken, yer yer savunmam kesilerek sorgulanmam ve moral baskı altında tutularak, savunmamı bitirmemden sonra alınan 25.3.1986 günlü

kararınızla «1. ORDU KOMUTANLIĞINA SUÇ DUYURUSUNDA BULUNULMASINA» karar verilmiştir.

Bununla da, yasalara inanarak bir hakkı kullanmanın ne denli yanıltıcı olduğu bir kez daha bana gösterilmiş ve tarafsız olamayacağınız inancım bir kez daha doğrulanmıştır.

Bütün bunları, suç duyurusundan endişe duyduğumdan değil, bu kararın benden sonra savunma yapacak olan diğer SANIK ARKADAŞLARIM VE SAVUNCULARIMIZIN SAVUNMALARI ÖNÜNE KONULMUŞ CİDDİ BİR TEHDİT UNSURU ve «Demoklesin kılıcı» olarak tutulacağı kaygımdan belirtmeyi gerekli görüyorum.

Ayrıca, benim de son sözüm daha söylenmemiştir. Yeniden aynı tehditle karşı karşıya bırakılacağım kaygısını taşıyorum.

Bu dava boyunca yaptığım yazılı ve sözlü açıklamalarda belirttiğim nedenlerle ve son olarak da savunmam konusunda alınan tavır ve karar karşısında, «BU KARAR KALDIRILMADIKÇA, BU DAVADA ÖZGÜRCE SAVUNMA HAKKININ KULLANILABİLECEĞİNDEN SÖZ EDİLEMİYECEĞİNE İNANIYORUM». Mahkemeden yalnızca «ADALET BERLEMEDİĞİMİ» ifade ile yetinmeyip, aynı zamanda «HEYETİNİZİN TARAFSIZ OLMADIĞINA VE BU DURUMDA OLAMAYACAĞINA DA İNANDIĞIMDAN 353 sayılı Yasanın 39. Maddesi uyarınca yukarıda adları yazılı heyetinizi «RED» ediyorum.

Gerekli işlemin yapılmasını dilerim.

Saygılarımla.

A. Fehmi IŞIKLAR

DİSK GENEL SEKRETERİ

26.3.1986

AYBAR'IN BAŞVURUSU

İst. 26.3.1986

İSTANBUL SIKİYÖNETİM KOMUTANLIĞI 2 NO.LU ASKERİ MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI

Özü: F. Işıklar hakkındaki suç duyurusu
kararından rücu edilmesi hk.

Av. Mehmet Ali Aybar

Sayın Başkan,
Sayın Yargıçlar,

Mahkemenizin, Fehmi Işıklar hakkında dün almış olduğu suç duyurusu kararı, bundan sonraki savunmaları olumsuz yönde etkileyeceği; çünkü bizleri savunmanın özünü ikinci planda tutarak, her tümcede kullanacağımız sözcükler üzerinde ayrı bir duyarlılıkla durmaya iteleyeceği kanısındayız. Böylece savunmadan beklenen sonuçsal fayda büyük ölçüde sınırlanmış, yani savunmanın serbestliği ilkesinden beklenen güvenceler büyük ölçüde zedelenmiş olacaktır.

Bilindiği gibi savunma hakkı kutsal ve temel bir haktır. Sanık savunması da maddi manevi hiçbir baskıya tabi tutulamaz; sözlerinin bir özsansürden geçirilmesi için önlemler alınamaz. Bu husus tüm ceza hukuku otoritelerince kabul edilmiş, yasalara bu yolda hükümler konmuştur. Örneğin 29 Temmuz 1881 günlü Fransız Ceza Yasası'nın 41. Maddesinin 3. paragrafı, «Mahkemelere sunulan yazılı ya da sözlü savunmalardan dolayı hakaret, sövme, şeref ve haysiyet davaları açılmayacağı»nı ifade etmektedir. Yani günümüzden 105 yıl önce...

1967'den beri varlığını sürdüren DİSK'in yönetici-

lerinin, dört yıl da tutuklu kaldıktan sonra, hassas bir ruh haleti içinde bulundukları ve savunmalarında heyecanlı olabileceklerini normal saymak gerekir. Akıllarının ucundan geçmeyen suçlarla suçlanmaktadırlar. Ömürlerini verdikleri ve kendi sınıflarına, işçi sınıfına hizmet saydıkları bir iş, 12 Eylül'den sonra yıkılmıştır. Neden? Bu soru yıllardır kafalarını kurcalıyor. Buna hukuk içinde bir anlam bulamıyorlar. Ve politikanın bir cilvesi olduğunu düşünüyorlar. Haksız sayılamazlar. Bu dava politik bir davadır diyorlar. Müdafî olarak naçizane benim de kanaatim bu merkezdedir. Kuruluşundan 13 yıl sonra, DİSK'in, gizli bir fesat örgütü, yıkıcı bir kuruluş olduğu iddiasıyla karşınıza çıkarılmasında, politik nedenlerin etkisini aramak doğaldır. Politik davalar ise, reddedilen bir düşünce sistemine karşı açıldığından, ister istemez sonuçları belli olan davalardır. Önceden belirlenmiş bu sonucun değişmesi de olanaklıdır elbet. Bu değişiklikte çeşitli etmenler rol oynayabilir. Ama hiç kuşkusuz son çözümdeki etmen gene politikadır...

Sayın Başkan,
Sayın Yargıçlar,

Mahkemenizin suç duyurusu hakkındaki kararı, hiç kuşku yoktur bundan sonra yapılacak savunmaları olumsuz yönden etkileyecek, savunmaların akışını, üslubunu değiştirecektir. Sanıklar ve biz vekilleri dünden beri rahatsızsınız. Dilediğimiz gibi savunma yapamayacağımız düşüncesi içindeyiz.

Arz etmeye çalıştığım tüm bu hususları göz önünde bulundurarak Fehmi IŞIKLAR hakkındaki suç duyurusu kararından rücu etmenizi diler, saygılar sunarım.

Avukat
Mehmet Ali AYBAR

TUTANAK

Başkan	: P. Kd. Alb. Ahmet Şen (1954-9)
D. Hakimi	: Hâk. Yb. Aydın Kalpangı (1964-5)
Hâkim Üye	: Osman Akyıldız (18476)
Hâkim Üye	: Hâk.Bnb. Saygı Nalbantoğlu (1973Yd-12)
Hâkim Üye	: Hâk.Kd.Ütğm. Turgut Efe (1979/YD-20)
As. Savcı	: Hâk.Ön.Yzb. İsmail Yörük (1974 Yd-4)
Tutanakta	: Svl.Me. Rukiye Kocatüfek (4750)

Hazır oldukları halde Baştabya duruşma salonunda açık olarak toplanıldı, oturum açıldı, yoklama yapıldı.

Dava sanıklarından Kemal Akar, Ahmet Fehmi Işıklar, Celâl Küçük, Hüseyin Akduman, Hikmet Ölmez, Hamit Çindi, İsmet Cantekin, Satılmış Bolat, Ali Şahin Süleyman Çelebi, Osman Nurettin Çavdargil, Kemal Nebioğlu, Halil Hayta, Tahsin Çalışkan, Hasan Altürk, Abdullah Tunç, Hakkı Doğan, Mehmet Güneş ile sanık vekillerinden Mehmet Ali Aybar, Rasim Öz, Medet Serhat, Rahmi Saltık, Perran Aktaroğlu'nun salonda hazır edildikleri görüldü.

Gelen sanıkların ve vekillerinin yüzlerine karşı yargılamaya devamla 234'ncü sayfadan itibaren savunma dilekçesini okumak üzere söz sanık Ahmet Fehmi Işıklar'a verildi.

Sanık Ahmet Fehmi Işıklar anılan sahifeden itibaren savunma dilekçesini okudu,

Bazı bölümlerinin kendi iradesi ile özetlemek suretiyle 314'ncü sahifeye kadar okumayı sürdürdü.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Öğle tatili nedeni ile ve aynı gün saat: 13.20'de devam edilmek üzere duruşmaya ara verilmesine oy birliği ile karar verilip açıklandı. 25.3.1986

BAŞKAN D.HÂKİMİ ÜYE ÜYE ÜYE TK.

Duruşmanın bırakıldığı gün ve saatte heyette, iddia makamında ve tutanakta bir değişiklik olmaksızın özel salonda açık olarak toplanıldı, oturum açıldı, yoklama yapıldı.

Dva'a sanıklarından Kemal Akar ve Hikmet Ölmez dışında kalan sanıkların ve keza Medet Serhat dışında kalan sanık vekillerinin salonda hazır edildikleri, ayrıca sanıklardan Ergun Faruk Erdem, Mukbil Zırtıloğlu, Niyazi Kuas ve Argun Yücedilli ile sanık vekillerinden Ergin Türksöy salona dahil oldukları görüldü.

Açık olarak yargılamaya devamla 314'ncü sahifeden itibaren savunma dilekçesini okumak üzere söz sanık Ahmet Fehmi Işıklar'a verildi.

Sanık Ahmet Fehmi Işıklar 369 sahifeden oluşan savunma dilekçesini tümüyle okudu.

Dilekçe alınarak dava dosyasına konuldu.

Heyet gizli müzakereye çekildi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

1 — Sanık Ahmet Fehmi Işıklar'ın 369 sahifeden oluşan savunma dilekçesinde, ilk sahifeden başlayarak aynen:

18.3.1986 tarihli oturumda;

Bu davada adaletin gerçekleşeceğine inanmıyorum bu nedenle mahkemenizden adalet beklemiyorum... Bu davanın temeli hukuk değildir. Bu davanın temeli ihtilâldir. İhtilâlin mantığı, kuralı ve hukukudur. Güçlü olan güçsüzü ezmiştir. Olay bu kadar açık ve nettir. (Sahife-1)

19.3.1986 tarihli oturumda:

Görüldüğü gibi bu davada ne hukuk vardır ne de adil bir yargılama. Çünkü adil bir yargılama söz konusu olursa ne DİSK ve ne de yöneticiler suçlanabilir. (sahife 18).

Önceleri adil bir yargılama ortamının yaratılması için çaba gösterdik. Sınırlamaları zorlayarak söylenmesi gerekenleri söylemeye ve gerçekleri dile getirmeye çalıştık. Bunların hiçbir yararının olmadığı ortaya çıktı. Çünkü karar daha baştan verilmiş, Millî Güvenlik Konseyi'nin ilk bildirisinde DİSK ve yöneticilerinin suçlu oldukları açıklanmış cezalandırılmaları istenmiştir.

«Emir demiri keser» demişler. Bana göre emir demiri kesmiş ve dava bu aşamaya gelmiştir. Bu nedenle, bu davanın ceza verilmeden sonuçlanacağına da inanmıyorum. Ve adalet beklemiyorum.

İyice anlaşılmıştır ki bu dava geçmişin değil, geleceğin belirlenmesi için açılmıştır. Beklenen sonuç şimdilik elde edilmiştir. Bundan sonrası biçimden öte bir anlam taşımayacak, kimlere ne ölçüde ceza verileceği de fazla önemli olmayacaktır.

Bu nedenle adil bir yargılamanın söz konusu olmadığı bu davada ve savunma aşamasında söyleyeceklerim kendimi ya da DİSK'i savunma amacına yönelik değildir. (sahife: 20)

21.3.1986 tarihli oturumda:

İddia makamının DİSK'i tekellere karşı olmak nedeni ile TCK'nun 141, 142 ve 146. maddesini ihlâl etmekle suçlaması hukuk adına ayıptır. (sahife: 129)

İşte DİSK'i suçlayan mantık budur. Her türlü kurgu yapısını geride bırakacak bu mantık bilim dışıdır, hukuk dışıdır, deyim yerinde ise klinik bir olaydır. (sahife: 144)

İddia makamı burada çok önemli bir tarih kesitini göremeyecek kadar pişkin davranmış... (sahife: 190)

25.3.1986 tarihli oturumda,

Ama bir hukuk adamına yakışan budur. Ama ne geçer. DİSK'in suçlanmasına karar verilmiş ve bu nedenle bir kurgu metin ortaya çıkarılmıştır. (sahife: 279)

Tahrifata, yani hileli yola en çok bu davada başvurulmuştur. (sahife: 292)

İddia ortaya çıktıktan sonra bu işkenceli sorgulamada iddia makamın da yer aldığını anladık. Bu nedenle benzerlik, başka türlü açıklanamaz. (sahife: 296)

Yöntem olarak seçilen hileli yolu görmelidirler. (sahife: 337)

Bu davada işkenceciler sorulmuş, işkenceye ilişkin dilekçelerimiz kaybedilmiş. (sahife: 346)

Resmi yayın ve belgelerimizi o denli tahrif eden iddia makamının bant çözümlerine nasıl güvenilir. (sahife: 354)

Tarzında ifadeler kullandığı, dava dosyasına konulan dilekçenin incelenmesi sonucu anlaşılmıştır.

Adı geçenin, bu tutum ve davranışı ile, Türk Ulusu adına yargılama yapan ve 353 sayılı Yasanın savaş hükümlerini, sanık ve belge sayısı itibarıyla bu denli yoğun olan davada, tümüyle yargılama dışı bırakarak savunmaya sınırsız haklar getiren Mahkeme Heyetine ve As.

Savcılık makamına, savunma hudutlarını aşan, gerçek dışı iddialarla hakaret ettiğine kanaat getirilmiştir.

Bu nedenle, hakkında yasal işlem yapılması için 353 sayılı Yasanın 143/5. maddesi gerğince 1. Ordu Komutanlığına SUÇ DUYURUSUNDA BULUNÜLMASINA,

2 — Savunmaların tespiti işlemine devam edilmek üzere duruşmanın 26 Mart 1986 Çarşamba günü saat 10.00'a tehirine oybirliği ile karar verilip açıklandı.

25.3.1986

BAŞKAN D. HAKİMİ ÜYE ÜYE ÜYE TK.

FEHMİ IŞIKLAR'IN ÖZGEÇMİŞİ

20 Ekim 1941'de Urfa'da dünyaya geldi.

Öğrenimini çalışarak sürdürdü.

1958 yılında MKEK Kırıkkale Mühimmat Fabrikası'nda tornacı olarak işe girdi. Böylece ilk sigortalılığı başladı ve sendika üyesi oldu.

1961'de Kırıkkale Akşam Tekniker Okulu'nun makine bölümünü bitirdi.

1968'de ilk profesyonel sendikacılığa Türk-İş'e bağlı Metal-İş Federasyonu Yürütme Kurulu üyeliğine seçilerek başladı.

1973'te Metal-İş Federasyonu'ndan ayrılan 13 sendikacı bağımsız Çağdaş Metal-İş Sendikası'nı kurdu ve Işıklar bu sendikanın genel başkanlığına geldi.

1976'da Çağdaş Metal-İş, DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası ile birleşti ve Işıklar, DİSK Yürütme Kurulu üyeliğine getirildi.

1977 yılı sonunda DİSK Genel Sekreterliği'ne seçildi.

YAZIN DİZİSİ

EVDE KALMIŞ KIZLAR — Nail Gürelî

Doğan Hızlan'ın önsözüyle başlayan kitapta, gazeteci yazarın son çeyrek yüzyılda gazetelerde yayınlanan ve yazara sekiz ödül kazandıran röportajlarından seçmeler yer alıyor. 197 sayfa, 2. baskı.

İNSANIYLA SAZIYLA SÖZÜYLE

YÖRE YÖRE — Nail Gürelî

Çeşitli yörelerden 32 ili yerel özellikleriyle tanıtan kitapta, her ilden bir yerel yemeğin tanımı, ünlü bir türküsünün sözleri, bir folklor oyunu, seçme atasözleri, o ilden yetişen ünlü kişilerin listesi bulunuyor. Her ilin ünlü ve yaşayan tipik kişileriyle yazarın yaptığı röportajları Etem Çalışkan'ın desenleri süslüyor. Evliya Çelebi Ödülü'nü kazanan kitabın sonunda il ve ilçelerin kuruluş günleri de yer alıyor. 338 sayfa.

MÜREKKEP BALIĞI — Ahmet Nail

Çağımız insanının sevda yaşamını dile getiren 86 şiir. «Gelirken/Umut», «Dururken/Yaşamak» ve «Giderken/Acı» başlıklı üç bölümde toplanıyor 117 sayfa.

ESİNTİLER — Zeynep Oral

Yazarın gazetede yayınlanan sanat ve kültür olaylarına ilişkin haftalık yazılarından oluşan kitap bir dö-

nemin kesitini belgeliyor, kitapta 47 yazı yer alıyor, 118 sayfa.

KONUŞA KONUŞA — Zeynep Oral

Gazeteci yazarın Türk ve yabancı 28 sanatçıyla yaptığı konuşmalardan seçmeler bu kitapta toplanıyor. Ünlü sanatçıların kaynak kitaplara, ansiklopedilere geçmemiş özelliklerini dile getiren konuşmaların kimisinin sonuna (P.S. Yazıdan Sonra) bölümü eklenerek, yayınlandığı gün eksik kalan yanları bu kitapta tamamlanıyor 305 sayfa.

GÜNLERDE KALAN — Doğan Hızlan

Çağdaş Edebiyatımıza Dip Notları. Yazarın kitapta yer alan 79 yazısında edebiyatımızın ve kişilerin yarattığı izlenimler yansıtılıyor 237 sayfa.

YAZ DÜŞÜM YAZ — Zeynep Oral

Yazarın hiçbir yerde yayınlanmamış, yeni türde yazıları. Öyküye uzanan özgün yazılar 140 sayfa.

KATMANDU'DAN MEKSİKA'YA — Zeynep Oral

Yazarın Katmandu, Hindistan, Pakistan, Yemen, Polonya, Venedik, Korsika, Amerika Birleşik Devletleri ve Meksika'yı kapsayan gezi yazıları, 280 sayfa.

ARAŞTIRMA - İNCELEME - BAŞVURU DİZİSİ

İKİ 1 MAYIS — Nail Gürell

1 Mayıs 1977'de Taksim'de 34 kişinin ölümüyle sonuçlanan olayların belgeseli niteliğindeki kitapta, «1 Mayıs»ın dünyadaki ve Türkiye'deki tarihçesi anlatıldıktan sonra, 1 Mayıs 1977'den önceki siyasal ve ideolo-

jik gelişmeler yayınlardan alıntılarla belgeleniyor. 336 sayfa.

ATATÜRK'TEN SONRA ATATÜRK — Nail Gürel

Atatürk öldükten sonra 10 Kasım 1938'den sonraki ilk 14 gün içinde Türk basınında yayınlanan imzalı yazılardan seçmelerin yer aldığı kitapta Yunus Nadi'den Nadir Nadi'ye, Falih Rıfkı Atay'dan Necip Fazıl Kısakürek'e ve Zekeriya Sertel'den Kadircan Kafı'ya kadar değişik görüşlü yetmiş bir yazarın Atatürk konusundaki yazıları bulunuyor. 222 sayfa.

CİNSEL MUTLULUK — Nail Gürel

Türkiye'de cinsellik üzerine yapılan bir anket ve gazete köşelerinde cinsellik konusunda yazılan mektuplara ilişkin geniş kapsamlı araştırma 159 sayfa.

EV İÇİN PRATİK GİLGİLER ANSİKLOPEDİSİ

Güzellik, sağlık, giyim kuşam, ev işleri, leke çıkarma, gıda madeleri, mutfak işleri çiçek-yetiştirme ve değişik ev uğraşlarında gereksinim duyulabilecek her türlü bilgiyi içeren kitap alfabetik olarak bine yakın maddeyi kapsıyor 336 sayfa.

SABAHATTİN ALİ OLAYININ GERÇEĞİ — Reşit M. Ertüzün

Ünlü yazarın yeğeni tarafından yazılan kitapta anılar yer alıyor ve Sabahattin Ali olayı inceliyor. Kitabın sonunda Yalçın Küçük, Aziz Nesin ve Kemal Sülker'in Sabahattin Ali'nin öldürülüşüne ilişkin yazıları bulunuyor 170 sayfa.

150'LİKLER — İlhami Soysal

Yakın tarihimizin önemli bir olayını aydınlatan bir araştırma. Kitapta TBMM'de konunun görüşüldüğü gizli

toplantıların tam metin halinde tutanakları ve 150'liklerin tam listesi de yer alıyor, 160 sayfa.

KURTULUŞ SAVAŞINDA İŞBİRLİKÇİLER — İlhami Soysal

Bir bakıma 150'likler kitabının devamı olan eserde, Kurtuluş Savaşı döneminde düşmanla işbirliğine giden hainlerin yaptıkları, titiz bir çalışmayla gün ışığına çıkarılıyor. Kitabın sonunda olaylara ilişkin tarihî belgeler yer alıyor. 228 sayfa.

KADIN, GENÇLİK VE CİNSELLİK — Bekir Onur

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde psikoloji doçenti olan yazarın kadın, gençlik ve cinsellik konularına farklı bir açıdan bakan psikoloji yazıları. 260 sayfa.

GÜLMECE DİZİSİ

BİLİMSEL LOKUM — Nail Güreli

Gazeteci gözüyle günlük yaşamın hemen her kesimindeki olayları gülmece yoluyla belgeleyen öyküler. 139 sayfa, 3. baskı.

SEÇİM OTOBÜSÜ — Nail Güreli

Hemen hepsi siyasal içerikli ve bir dönemin seçim kampanyalarını belgeleyen 14 gülmece öyküsü. 122 sayfa, 2. baskı.

BOMBALI PAKET — Vedat Saygel

Bulgaristan'da düzenlenen uluslararası yarışmada «Gümüş Kirpi»yi kazanan yazarın bu kitabında yergi ustalığını gösterdiği 39 öyküsü yer alıyor. 171 sayfa, 2. baskı.

GENE İYİ DAYANDIK — Suavi Sualp

Son dönemin özgün mizahçısı olarak tanınan ve verimli çağında ölen yazarın sanatçı kişiliğini yansıtan öykülerinden seçmeleri içeren kitapta 43 öykü bulunuyor. 170 sayfa.

TELEVİZYONA DOKUNDUK — Kandemir Konduk

Televizyon üzerine ve çoğunlukla TRT'nin çeşitli yanlarını hicveden 17 öykü, 123 sayfa.

PİLİÇ ŞERİN'İN EVİ — Şakir Balkı

Türk gülmece geleneğine bağlılığı ile tanınan, Nasreddin Hoca Gülmece Ödülü'nü de kazanan yazarın 19 öyküsü. 127 sayfa.

GÜR YAYINLARI

(P.K. 621 Sirkeci — İstanbul)

Genel Dağıtım:

CEMMAY: Babıâli Cad. 19/1 Cağaloğlu, İstanbul.
Tel.: 527 01 53

YA-DA : Yayın Dağıtım A.Ş. Dr. Şevkibey Sok. No:6
Divanyolu, İstanbul. Tel: 520 74 72

Kitapçılarda bulamayanlar «GÜR YAYINLARI
P.K. 621 Sirkeci - İSTANBUL» adresine 200 liralık posta
pulu göndererek ödemeli isteyebilirler.

